

**MISSIONALE TRANSFORMASIE IN DIE NEDERDUITSE
GEREFORMEERDE GEMEENTE ELOFFSDAL: 'N
TERDOODVEROORDEELDE GEMEENTE HERLEEF**

deur
JAN ADRIAAN BOTHA

Tesis ingelewer ter gedeeltelike voldoening aan die vereistes vir die graad van

MAGISTER
in
PRAKTIESE TEOLOGIE
aan die
Universiteit van Stellenbosch

Studieleier: Prof HJ Hendriks

Desember 2011

VERKLARING

Deur hierdie tesis elektronies in te lewer, verklaar ek dat die geheel van die werk hierin vervat, my eie oorspronklike werk is, dat ek die outeursregeienaar daarvan is (behalwe tot die mate uitdruklik anders aangedui) en dat ek dit nie vantevore, in die geheel of gedeeltelik, ter verkryging van enige kwalifikasie aangebied het nie.

Datum: 10 April 2011

Kopiereg © 2011 Universiteit van Stellenbosch

Alle regte voorbehou

OPSOMMING

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dit is die navorsingsvraag wat in die navorsing aan die orde gestel word.

In Hoofstuk 1 hanteer ek enkele inleidende gedagtes en konsepte. Die soeklig val kortliks op die navorsingsprobleem, die konteks van die gemeente en historiese agtergrond wat ondersoek word in die res van die navorsing. Die begripsverheldering help om van die kernbegrippe in die navorsing uit te lig. Begrippe soos missionaal, missionale transformasie, verhale/narratiewe, identiteit, kapasiteit, nuwe grense, nuwe kerk begrip en God stories van Hoop word omskryf.

Hoofstuk 2 handel oor die noodsaaklikheid om die gemeenteverhaal en die konteks waarbinne dit oor jare afgespeel het, te verreken. Die mikro, meso en makro kontekste word ook verreken. In Hoofstuk 3 word Eloffsdal se lidmate aan die woord gestel om deur middel van die nominale groep tegniek asook die bevindinge uit die etnografiese leesverslag, die navorsingstorie van die gemeente te vertel. Die gemeente word met behulp van die etnografiese onderhoude, missionale gesprekke en toepaslike nominale vraelyste beskryf. In Hoofstuk 4 val die fokus op die teologie, praktiese teologie en narratiewe praktiese teologie. Die identiteit van die gemeente, die herontdekking van die insiatief van die Drie-enige God, die ontdekking van gestuurd wees asook die ontwikkeling van nuwe kapasiteite, word in dié hoofstuk verreken en ontgin.

In Hoofstuk 5 word na 'n moontlike paradigmaskuif gesoek waar die gemeente self die verskillende vlakke en kontekste in hulle unieke konteks gaan ontgin. Nuwe grense word ook oorgesteek. Die prosesse en faktore wat in die mense se koppe gedraai het en sodoende meegehelp het om 'n nuwe kerkbegrip (eklesiologie) te laat ontwikkel word ondersoek. In samewerking met my medenavorsers word daar gesoek na moontlike stories van hoop.

Hoofstuk 6 handel kortliks oor 'n kritiese refleksie oor die navorsingsproses en die moontlike missionale transformasie wat meegehelp het om 'n terdoodveroordeelde gemeente te laat herleef. Moontlike leemtes in die navorsing en voorstelle oor gepaste onderwerpe vir verdere navorsing, word ook hier hanteer. Die einde is en bly altyd 'n oop

proses en ontlok altyd weer nuwe vrae vir verdere navorsing. Daar is nie 'n punt aan die einde van die navorsing nie, wel 'n komma,

SUMMARY

This research has been conducted from a post modern, practical theological point of view. The focus of the research is on the question: How was it possible for Eloffsdal Dutch Reformed Church as a congregation with a death penalty on it to experience new life and hope?

I share a couple of introductory ideas and concepts in Chapter 1. The focus is on the research question mentioned above, the historical background and the unique context of the congregation. Concepts are clarified to explain the meaning of certain concepts in the study. Concepts include missional, missional transformation, stories/narratives, identity, capacity, new borders, a new church concept and God stories of Hope are clarified.

Chapter 2 deals with the importance of considering the congregation's story and the context in which it played and still plays out. The micro, meso and macro contexts are also taken into account. In Chapter 3 Eloffsdal's members tell the story of the congregation through the use of the nominal group technique as well as the use of the ethnographic reading report. The congregation is then described according to ethnographic interviews, missional conversations and relevant nominal questionnaires. Chapter 4 focuses on the theology, practical theology and the narrative practical theology. The identity of the congregation, the re-discovery of the initiative of the Trinity, the discovery to be send out or be missional as well as the development of new capacities are described.

In Chapter 5 there is a search for a possible paradigm shift where the congregation itself needs to discover and develop various levels and different contexts in their missional journey. This will involve that new borders will be crossed. The processes and factors which turned the members' minds to contribute to their new concepts of the church (ecclesiology) are also discussed. Together with my co-researchers we searched for possible stories of Hope.

Chapter 6 is a critical reflection on the research process and the possible missional transformation that contributed to a congregation's experience of new life and hope in spite of a death penalty being spoken out over it. Possible limitations of the research as well as topics for further research are mentioned. The end of any process is and always

will be open and always leads to further questions and problems to be discovered. This research does not end with a full stop, but with a comma,....

DANKBETUIGINGS

Dit is vir my 'n voorreg om by die voltooiing van die navorsingstudie my dank en waardering aan die volgende persone en instansies te betuig:

- Ek wil in die eerste plek al die lof, eer, dank en aanbidding aan God my Vader en Skepper, aan Jesus Christus, my persoonlike Verlosser en aan die Heilige Gees wat in en deur my werk, bring. Ek weet dat die woorde van Joh.10:28 nog al die jare my gedra het ten spyte van moeilike tye waar Jesus sê: “Niks of niemand kan julle uit My hand ruk nie.” Dankie dat U genade nog altyd vir my genoeg was en dat U my nog altyd vasgehou het. Ek hoop van harte dat U sal glimlag oor my lewe en die pad vorentoe.
- Ek wil net baie dankie sê aan my vrou Hanlie, wat my die afgelope twee en 'n half jaar emosioneel en geestelik ondersteun en gedra het. Dankie ook vir haar insette as medenavorser in my navorsing, asook vir al die redigering en proeflees daarvan, asook vir al die harde werk en deursettingsvermoë saam met my.
- Baie dankie aan my liewe dogter Marie-Louise met al die jare se deel van emosies, humor, menswees en liefde.
- Aan my ma, Lulu Botha wat deur jare se gebede, ondersteuning, liefde en aanvaarding, altyd daar was ten spyte van moeilike omstandighede. Pa Japie, wat reeds in 2000 oorlede is, al die dank en eer vir al sy opregte belangstelling, ondersteuning en liefde. Ek dink hy sal vandag ook kan glimlag Dankie vir twee ouers wat my van kleintyd af deur hul lewens gewys het wat liefde is, en hoe Jesus sigbaar kan raak deur 'n mens se voorbeeld ook op aarde.
- 'n Woord van dank aan my skoonouers, pa Johan en ma Douwlien wat in 2008 oorlede is asook Christa vir hul gebede, ondersteuning, liefde en aanvaarding deur al die jare. Dankie dat julle altyd daar was vir my en my positief aangemoedig en ondersteun het in my studies en ons sterk gemaak het in ons bediening. Ons is trots op julle en kan ook Jesus in al julle doen en late sien. Dit straal ook uit as 'n voorbeeld aan soveel ander mense, in wie se lewens julle ook elke dag 'n verskil maak.
- Aan die res van ons familie, broers, susters en andere wat ons die afgelope twee en 'n half jaar ondersteun het, en altyd beskikbaar was vir raad en leiding. Dankie

vir julle vriendskap en die verskil wat julle ook deur die uitlewing van jul Christenskap daarbuite maak.

- My navorsingsleiers, prof. Jurgens Hendriks en Dr. Frederick Marais, wat my die afgelope drie jaar begelei het en my toegerus het in die missionale ekklessiologie om wyer en nog meer kreatief te dink. Baie dankie ook vir julle opregte vriendskap en die passie waarmee julle alles vir die Here doen.
- 'n Woord van dank aan my MTh studiegroep Stephen Jonas, Bossie Muller, Hannes Peens, Andre Serfontein en Louis Smith, wat die afgelope drie jaar waardevolle insette in my eie menswees asook in my navorsing gelewer het. Julle het ook as medenavorsers opgetree en dit word opreg waardeer.
- Aan die Universiteit van Stellenbosch, vir die finansiële steun vir die voltooiing van die MTh graad.
- Aan Retha Kruidenier my kollega by die hospitaalbediening en vriendin vir al jou geduld, harde werk en opsoek van bronne en verwysings in die hele navorsingsproses. Die taalversorging wat jy ook so noukeurig en korrek hanteer het. Dankie vir jou vriendelikheid, al die harde werk en jarelange vriendskap. Ek kan altyd op jou staat maak. 'n Paar woorde van dank ook aan Maretha Conradie, ons goeie vriendin, wat ook die taalversorging van die navorsing so noukeurig en korrek hanteer het. Dankie vir al die jare se ondersteuning en liefde en dat jy altyd daar is.
- Die NG Gemeente Eloffsdal, vir die studieverlof, vliegkaartjies en al die ondersteuning en gebede van gemeentede word opreg waardeer. Ons gemeente is voorwaar 'n "teken van hoop" omdat dit aan die Drie-enige God behoort.
- Aan al my medenavorsers die afgelope drie en twintig jaar in die spreekkamer en gemeentes, met wie ek bevoorreg was om iets van God se liefde en genade te deel. Uit al hierdie sessies, verhoudinge en navorsingsgesprekke is my lewe só verryk! Dankie vir talle stories van hoop wat ons die afgelope jare saam kon skryf ten spyte van die gebrokenheid waarbinne ons almal lewe.
- 'n Woord van dank aan al die professionele kollegas, Ringspredikante, Drs Marius Nel, Fanie Cronje, Nelius Steyn, Cecilna Grobler as begeleier met my nominale groepe, Divine Robinson vir al die hulp met die deurgae van inligting vanaf die Stellenbosch kantoor en Marsha Conning van Abid – die argief in Stellenbosch, my vriendin Corrie du Toit van die leesspanne en al die mense wat betrokke is by die Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes in Suid-Afrika met wie ek die afgelope jare

kon saamwerk en kon deel. Julle insette het alles daartoe bygedra om my eie lewe te verruim en my weereens laat beseef het hoe belangrik spanwerk is om daarbuite 'n verskil te maak.

Ek bid dat die woorde van Rom.15:13 uit Die Boodskap waar sal wees van my en elkeen van ons se lewens op my/ons gestuurde reis vorentoe, waar ons elke dag gestalte moet gee aan stories van hoop.....dan alleen kan ons medewerkers wees om 'n meer geloofwaardige en heler kosmos te skep! “Ek bid dat God in wie julle julle hoop stel, julle lewe sal vol maak met blydskap en vrede. Dan sal julle wat so vasberade in Hom glo, en wat die krag van die Heilige Gees in julle lewe ervaar, nog meer uitsien na die koms van die Here.”

Eloffsdal NG Gemeente het as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry! Dus: Die Drie-enige God het ons, alles “nuut” gemaak en aangeraak in die gemeente! Mag dit 'n “teken van Hoop” wees in die Moot en in die annale van die kerkgeskiedenis.

ONS BELY...

**Ons glo in God drie-enig
Wat mense oproep om deel van sy kerk te wees-
Dié kerk wat Hy self van die begin tot end beskerm en versorg.**

**Ons glo God se kerk is een.
God red ons in Christus,
En maak ons susters en broers. As gawe en as opdrag van God
Moet ons nou saamstaan en saamwerk
Om God, mekaar en die wêreld in liefde te dien.**

**Ons glo dat God ons in Christus naby Hom bring,
Nou moet ons deur woord en daad aanhou
Om dié versoening te verkondig
Sodat God se wêreld kan verander.**

**Ons glo God is geregtigheid en ware vrede.
Hy sien mense se lyding raak en staan by hulle.
Daarom roep Hy ons om Hom hierin te volg,
Want God kan onreg nooit duld óf goedpraat nie.**

**Ons glo God roep ons tot gehoorsaamheid aan Christus.
Wat ons bely moet ons doen
Al sou dit vir ons swaarkry bring,
Want: Jesus is ons Here!**

**Aan dié enige God, Vader, Seun en Heilige Gees,
Kom toe die eer en heerlijkheid tot in ewigheid!**

AMEN

(Uit Belhar: Dankie Stephen Jonas my vriend in ons studiegroep)

LYS VAN FIGURE

Figuur 1: Die grafiek toon die daling van die lidmaatgetalle van die N G Kerk die afgelope 25 jaar aan	36
Figuur 2: Die daling in getalle kan onder andere aan die bogenoemde tendense toegeskryf word	37
Figuur 3: Die grafiek toon die daling in lidmaatgetalle die afgelope paar jaar in ons sinodale gebied aan	37
Figuur 4: Die grafiek toon die afname in leraars en gemeentes in Noordelike Sinode aan	38
Figuur 5: Afnames op vyf verskillende vlakke in gemeentes in Noordelike Sinode	38
Figuur 6: Afname in lidmaatgetalle in ons Ring, Sentraalmoot	39
Figuur 7: Spiritualiteitsopname in Noordelike Sinode in gemeentes oor belewenisse tydens eredienste	39
Figuur 8: Erediens bywoning in Noordelike Sinode in gemeentes as 'n persentasie van die lidmate	40
Figuur 9: Beeld van Christelike liefde wat uit die kas kom	48
Figuur 10: Wyse waarop lidmate gekies word vir onderhoude	73
Figuur 11: Emosionele afstand.....	137

LYS VAN TABELLE

Tabel 1: Vermeerdering van die wêreldbevolking	43
Tabel 2: Die grafiek vir die vermeerdering van die wêreldbevolking toon 'n amper vertikale profiel vanaf die 1960's (Wikipedia)	43
Tabel 3: Priorisering van die idees of gedagtes van die groeplede	61
Tabel 4: Uitslae van volwassenes se nominale vraelyste	62
Tabel 5: Uitslae van die jeug se nominale vraelyste	65
Tabel 6: Profiel van die medenavorsers	74

INHOUDSOPGAWE

HOOFSTUK 1	1
DIE NAVORSINGSPROBLEEM EN BEGRIPSVERHELDERING	1
1.1 Inleiding	1
1.2 Aktualiteit van die navorsing en navorsingsgaping	3
1.3 Hipotese	5
1.4 Navorsingsmetodologie	6
1.5 Begripsverheldering	8
1.6 Etiese oorwegings	21
1.7 Die hantering van bronne	21
1.8 Gevolgtrekking	22
1.9 Navorsingsverloop	22
Hoofstuk 2	24
DIE GEMEENTEVERHAAL - 102 JAAR: GOD MET ONS	24
2.1 Inleiding	24
2.2 Drie verskillende vlakke	24
2.3 'n Paar lyne wat verreken moet word	51
Hoofstuk 3	57
ELOFFSDAL SE LIDMATE AAN DIE WOORD – 'N ETNOGRAFIESE ANALISE	57
3.1 Inleiding	57
3.2 Die nominale groep tegniek	57
3.3 Die formaat van die nominale groep tegniek	59
3.4 Etiese oorwegings	61
3.5 Nominale vraelyste se uitslag	62
3.6 Die analise van die Nominale vraelyste	68
3.7 Eloffsdal en die Vennootskap van Gestuurde Gemeentes van Suid-Afrika	70
3.8 Eloffsdal se opsomming van etnografiese onderhoude	72
3.9 Suider-Afrikaanse Vennootskap van Gestuurde gemeentes se leesverslag van NG Gemeente Eloffsdal	76
3.10 Afleidings uit die leesverslag	83
3.11 Navorsingsbevindinge en samevatting	86
Hoofstuk 4	93
DIE HERONTDEKKING VAN DIE INISIATIEF VAN DIE DRIE-ENIGE GOD BEPAAL DIE IDENTITEIT VAN ELOFFSDAL	93
4.1 Inleiding	93
4.2 Die identiteit van die kerk	94
4.3 Die ontwikkeling in die missiologie die afgelope eeu	107
4.4 Die roeping van die kerk	109
4.5 Die identiteit verander en die kultuur begin skuif	112
4.6 'n Paar Godsvrae	116
4.7 'n Paar kritiese areas	117
4.8 Bou die identiteit verder uit	119
Hoofstuk 5	121
DIE GESTUURDE GEMEENTE BOU NUWE KAPASITEITE EN STEEK GRENSE OOR	121
5.1 Inleiding	121

5.2	Alles vind hul diepste begroning in die Triniteit.....	122
5.3	Geloofsonderskeiding	123
5.4	Geestelike dissiplines maak my/ons oop vir die prosesse van geloofsonderskeiding.....	130
5.5	Om die 'ander' te akkommodeer	135
5.6	Die skep van 'n gestuurde kultuur en die bou van kapasiteit.....	137
Hoofstuk 6.....	140	
GEVOLGTREKKING EN SAMEVATTING.....	140	
6.1	Inleiding.....	140
6.2	Uitdagings en roeping.....	140
6.3	Die implikasie vir my persoonlik, my bediening en vir Eloffsdal	141
6.4	God werk steeds.....	143
BIBLIOGRAFIE.....	145	
Aanhangsel A.....	154	
Aanhangsel B.....	165	
Aanhangsel C.....	168	
Aanhangsel D.....	169	
Aanhangsel E.....	185	
Aanhangsel F.....	187	
Aanhangsel G.....	190	
Aanhangsel H.....	192	

HOOFSTUK 1

DIE NAVORSINGSPROBLEEM EN BEGRIPSVERHELDERING

1.1 Inleiding

Ben du Toit (2005:39) sê: “Geloof is uiteindelik ‘n keuse wat jy maak om te sê: Ek maak my ore oop vir die *blue note*. Ek maak my hart oop vir die *blue note*”. Iewers in die opvoering word die noot gespeel. Dit is ‘n besondere noot wat klank voortbring en ‘n noot wat nie in die bladmusiek staan nie, dit kan nie neergeskryf of vasgepen word nie. Sommige sê dit is ‘n geforseerde klank uit die saksofoon, of uit die kitaar of miskien uit die stem van ‘n sanger. Jy hoor hom dikwels slegs sáám met al die ander. Eers as jy die noot in dié geheel gehoor het, weet jy dat jy na *excellence* geluister het. God is soos die *blue note*. Ons kan Hom nie neerskryf of vaspen nie. Hy is daar as die sturende God. Ja, selfs in my getrooste twyfel soos Luther gesê het. Alles gaan egter oor ‘n verwondering oor die Drie-enige God. Ons word gereeld verras as ons iets van God se hart verstaan, beleef en sien. In God se hart is daar plek vir almal. Ons beleef daaglik dat Hy steeds en alreeds aan die werk is net soos wat Hy altyd aan die werk was. Ons het in ons lewens iets van God se genade beleef en dit met blydschap met ander gedeel.

Du Toit (2005:219) sê: *En selfs die moeilikste maar mooiste lied van almal – vir diegene wat weens hulle eie hardkoppigheid en kwaadwilligheid die Vaderhuis verlaat het, maar die paadjie na die voordeur weer skoorvoetend aandurf – kom verrassend maklik en ontroerend wanneer die snare van die lier resoneer met die hart van God... en ons sprakeloos laat van verwondering oor God.*

Met die klanke nog in die ore kan ek in verwondering en met talle verrassings deur die lewende God maar net begin droom oor Sy gemeente Eloffsdal in die Moot van Pretoria. In Nelus Niemandt (2007:162) se boek: Nuwe drome vir nuwe werklikhede, vra hy tereg:

Wat is God se droom vir en oor die gemeente? God het ‘n droom dat die gemeente ‘n verskil sal maak in die wêreld, ‘n groter en beter verskil sal maak. Ons kan nie na die wil van God vra sonder om nie ook stil te staan hierby nie. Gemeentes het net bestaansreg as ons vroedvroue is wat help om geboorte te gee aan iets wat groter as onself is, eenvoudig omdat God en sy drome vir die wêreld altyd groter is as wat ons verstaan of wie ons is.

Die misterie van die reis

“Christ playing in thousand places, lovely in limbs, lovely in eyes not his, to the father through the features of men’s and women’s faces” (Peterson, 2000:338). Dié treffende woorde van Eugene Peterson getuig van die misterie van die reis saam met die grote God en Sy mense. Mense, ‘n gemeente wat weer iets ontdek het en verras is op hul reis van “Christ playing in thousand places...” alreeds. Dit moet net weer ontdek word. Die tema van die tesis “Missionale transformasie in die Nederduitse Gereformeerde Gemeente Eloffsdal: ‘n Terdoodveroordeelde Gemeente herleef” bevestig die aktiewe betrokkenheid van die Drie-enige God in Sy koninkryk. ‘n Bondige historiese perspektief van die mense, die gemeente en unieke konteks, sal bevestig dat God steeds aan die werk is. Dit sal volledig in Hoofstuk 2 uiteen gesit word.

Die Christenheid of Konstantynse Christendom het as erfenis uit die vierde eeu na Christus ontwikkel. “Die algemene kultuur van die tyd en die Christelike lewenswyse het dieselfde geword. Jy kan nie meer die twee onderskei nie” (Niemandt, 2007:13). Die Christenheid is die tydperk toe Konstantyn die Christelike godsdiens as ‘n wettige godsdiens verklaar het. Teodosius het egter verder gegaan en die Christelike godsdiens ‘n staatsgodsdiens gemaak. Die Christelike godsdiens het vanaf ‘n gemarginaliseerde minderheidsposisie van onderdrukking en vervolging beweeg na ‘n meerderheid met ‘n posisie van mag en rykdom. Die kerk en die staat het so te sê een geword, so na aan mekaar beweeg en oorvleuel dat die magte in die samelewing en kerk ineengevleg geraak het. Die pous het die keiser in 800 nC gekroon en daarmee was die vorming van die Christenheid afgehandel. Alles, die musiek, wetenskap, regspraak, filosofie, wiskunde, mediese wetenskap en kuns was nou alles op die kerklike agenda.

Die tendense het selfs voortgeduur tydens die Reformasie in die sestiende eeu. Die magsposisie van die kerk in die samelewing en binne al die strukture het voortgegaan. Niemandt (2007:13) sê: “Die Christelike verhaal het alles bepaal: die kerk en staat en selfs alle sosiale strukture”. Die algemene kultuur van die tyd en die Christelike kultuur het een en dieselfde geword.

Die gevolg was dat daar ook almeer ‘n baie sterk dualisme ontstaan het tussen die magsfere van die staat en die kerk. Die staat het die politieke terrein al meer oorheers terwyl die kerk die geestelike terrein as sy magsfeer verder ontwikkel het. Al die

verwikkeling het daartoe bygedra dat die dualisme in die gelowiges se lewens al groter en wyer geword het. Daar is al meer 'n definitiewe onderskeid getref tussen jou geestelike lewe aan die een kant en die res van jou lewe aan die ander kant. Die dualisme het oral deur gesuurdeeg en alle fasette van die samelewing asook ons alledaagse lewe is gekontamineer. Die samewerking tussen die NG Kerk en die Nasionale party asook die Afrikaner kultuur organisasies, was tiperend hiervan. Dit was ook tekenend van die NG Kerk en die meeste gemeentes in die land tot en met 1994. Met die prysgawe van mag deur die Nasionale Party asook 'n groot mate van die kultuur organisasies en die nuwe era wat deur die ANC vennote ingelei is, het alles verander. Niks was meer dieselfde nie! Almal, die kerk, die staatstrukture asook die kultuur organisasies moes radikaal aanpas en soms net oorleef binne die nuwe konteks in ons land.

1.2 Aktualiteit van die navorsing en navorsingsgaping

Die kerk en ook die Christelike godsdiens is gemarginaliseer en het randfigure in 'n nuwe konteks geword. Talle invloede en omstandighede het ingespeel op die kerk as geheel maar ook op elke gemeente binne sy bepaalde konteks. Dié rimpel effek het ook ons gemeente geraak. Talle gemeentes se voortbestaan is bedreig. Sommiges moes hulle deure noodgedwonge sluit want hulle kon nie aanpas binne die snelveranderde konteks nie. Ander gemeentes is om verskeie redes deur omstandighede, ringe, finansies en baie ander veranderlikes gedwing om hul deure te sluit.

Eloffsdal NG Gemeente het ook in hierdie tyd veranderinge en ongelooflike druk aan haar eie lyf gevoel.

Noordelike Sinode het tydens die Sinodesitting van 2-4 September 2008 'n verslag van die Taakspan oor die Funkionering van die Ringe (Agenda:70) bespreek wat onder andere die volgende relevante inligting uitlig:

'n Tyd van openheid en deelname! Ons dink nie iemand hoef oortuig te word dat ons in 'n tyd leef waar openheid en vryheid van denke deel van ons alledaagse bestaan geword het nie. Hierdie situasie maak ons nie bekommerd nie, maar wel die feit dat ons struktuur nie gerat is om hierdie geleenthede te benut nie. In ons wêreld waar verandering onsamehangend plaasvind (diskontinue verandering) is groot strukture nie effektief om diverse menings betrokke te kry nie. Ons moet vinniger en makliker

oor die teologiese vrae van ons dag in 'n omgewing waar verhoudings en effektiewe deelname moontlik is, kan funksioneer.

Ons het nie die saak vir die eerste keer raakgesien nie. Reeds vanaf 2001 is daar deurgaans in die verslae oor die Noordelike Sinode se herstrukturering besluite geneem wat ons moet help om 'n meer vaartbelynde sisteem te skep. Die beter funksionering van ringe het hier 'n sterk rol gespeel.

Die volgende pogings of teorieë om die veranderende samelewing te omskryf, word dikwels gebruik (Lesing van Martin Robinson tydens besoek in Engeland, 2010):

- Modernisme en post-modernisme: Dit is duidelik dat die karaktereienskappe van modernisme nog steeds diep ingegrawe is in die wyse waarop die kerk dink en doen. Post-modernisme, post-Christendom en globalisasie stel ander eise oor hoe ons dink en bedien. Die post-modernisme vra 'n ander stel vrae aan die kerk, waarop daar nie noodwendig antwoorde is nie.
- Die generasieteorie: Die generasieteorie stel dat die verskillende generasies dit moeilik vind om uit hul unieke manier van dink en doen uit te tree. Hulle sukkel gevolglik om ander generasies as gelykwaardig te beskou.
- Verskillende tydperke: Die Christelike era kan in vier tydperke onderskei word, naamlik die: i) mondelingse (0-1500 nC); ii) drukkers (1500-1950 nC); iii) uitsaai (1950-2010 nC); en iv) digitale era (2010 nC – hede). Die drukkertydperk (alles word beheer) het steeds die grootste invloed op ons samelewing. Die uitsaaitydperk se kerkgeboue (groot geboue) staan as bakens van hierdie tydperk. Die digitale tydperk se invloed kan reeds bespeur word in die samevoeging in eredienste van verskeie tydperke (stiltes, kleiner groepe wat saam aanbid, orkeste, stolas, lidmaat deelname tydens die diens, multimedia projektors, ensovoorts).
- Die teorie van dekonstruksie: Persone wat die teorie verstaan, beweer dat die strukture soos dit tans daar uitsien baie naby aan inploffing is.

Die wêreld wat klein geword het, 'n *global village* waar so baie aan internet, selfone, televisie en al die ander kommunikasie middele en media blootgestel word, vorm 'n integrale deel van ons daaglikse lewe. Alles is konstant aan die verander. Waardes en norme is nie meer absoluut en tydloos nie. Ekonomiese kragte word nou wêreldwyd verreken want dit het direk op ons almal, in ons ganse wêreld 'n ongelooflike invloed. Die

afgeloopde jaar se resessie en die wêreldwye gevolge daarvan is ook vir ons in ons meso en mikro kontekste van uiterste belang. Dit moet ook op dié vlakke verreken word.

Globale skuiwe het lokale en demografiese implikasies. Die konteks en inwoners van die Moot en spesifiek van ons gemeente het radikaal verander. Kontekstueel beoordeel is die gemeente deur die Ring en ander rolspelers afgeskryf en ter dood veroordeel. God se koninkryk het egter deur Sy beweging en inisiatief, as Drie-enige God, op 'n nuwe en vars wyse, herleef! Die hele verhaal kan moontlik geïnterpreteer word in terme van die agentskap van God. Die leierskap en gemeente het miskien daarin begin slaag om deel te neem aan 'n nuwe lewe binne die Drie-eenheid. As doodveroordeelde gemeente wat maar alte bewus is en was van hulle eie gebrokenheid en kwesbaarheid, is daar nou miskien nuwe moontlikhede wat ontgin moet word. Die vraag is hoe was en is God teenwoordig in die verskillende kontekste. Kan 'n **nuwe gemeente en nuwe lewe** uit die as van 'n bepaalde vorm van kerklike en gemeentelike bestaan gebore word?

Die navorsingsvraag is dus: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry?

1.3 Hipotese

Twee omskrywings van 'n hipotese verhelder en ondersteun die keuse daarvan. White (2005:38) sê:

The purpose of research is to prove/disprove a hypothesis. The anticipated solution/answer, as expressed in a hypothesis, might be based on one or more theoretical constructs. ... Hypotheses are informed by the assumption that for every action there is a reaction, i.e. there is a relationship between cause and effect.

Cohen, Manion en Morrison (2001:14) haal vir Kerlinger aan wat sê: "The hypothesis has been defined as a conjectural statement of the relations between two or more variables".

In die navorsing gaan daar van die eksistensiële hipotese gebruik gemaak word. Mouton (1996:122) stel dit as volg: "An existential hypothesis is a provisional statement about a certain state of affairs, that is, it makes a claim that something is the case". Die hoofdoel van die tipe navorsing is "to establish what the matter is" (Mouton, 1996:122). In die navorsing gaan daar na die probleem van 'n doodveroordeelde gemeente gekyk word en hoe die probleem (gebrokenheid en menslike uitsigloosheid) gelei het tot groei en hoe

ruimte geskep is vir 'n Koninkryksperspektief in die herontdekking van die inisiatief van die Drie-enige God.

Die hipotese is: Die kerk groei waar gebrokenheid en menslike uitsigloosheid ruimte skep vir die inisiatief van die Drie-enige God.

In terme van tyd en plek, asook tradisionele verwagtinge van 'n gemeente, is die gemeente Eloffsdal ter dood veroordeel. As 'n gemeente egter 'n missionale koninkryksperspektief ontwikkel waarin God Drie-enig die inisiatief neem en dit nie vir die gemeente om sigself gaan nie maar om God se saak, herleef dit.

My doel is om te beskryf wat in NG Gemeente Eloffsdal gebeur het en steeds aan die gebeur is. God hou self Sy kerk in stand - die gevleuelde woorde van Martin Luther. In die boek: Die perfekte storm skryf Stephan Joubert (2007) tereg dat ons in stormtye leef. In die gebroke werklikheid, die perfekte storm, moet die koers van Jesus se mense juis dieper die storm in wees (2007:11). Ons as gemeente het dít besef en daarom direk in die storm ingevaar. Uit die gebrokenheid en menslike uitsigloosheid in die gemeente, kom God se Gees en lei ons om ons bestemming as gestuurde gemeente te herdefinieer. Op die nuwe reis is ons besig om voortdurend die Drie-enige God se inisiatief binne ons konteks te ontdek en ruimte te skep vir die Gees om ons in afhanklikheid en deur geestelike onderskeiding asook die dissiplines te lei en te stuur.

1.4 Navorsingsmetodologie

Dit is 'n prakties-teologiese studie wat met Hendriks (2004:23-34) se vyf komponente van die kruissimbool werk en wat ook die dinamiese beweging of hermeneuties sensitiewe korrelatiewe beweging tussen die pole in 'n praxis georiënteerde proses verreken. Dit beteken dat ek waargeneem, geïmplementeer en geëvalueer het en so prosesmatig vooruitgegaan het in die bedieningspraktyk van die gemeente.

Die verskillende navorsingsmetodes wat in die studie gebruik gaan word, sal nou nader belig word. Dit is 'n beskrywende gedeelte wat hoofsaaklik gebruik maak van literatuur en argivale bronne wat beskrywend en verklarend die gemeente se storie en geskiedenis sal weergee. Dit sal die hipotese verhelder en verduidelik.

Dit sal sensitief beskryf word deur middel van die identiteitsanalise en die kultuur van die gemeente. 'n Volledige demografiese ontleding en beskrywing sal gedoen word en die gemeente sal in die toepaslike sosiale konteks geplaas en beskryf word. Verskillende uitdagings asook die geskiedenis sal uit verskillende hoeke bekyk word. Hendriks (2004:132) sê dat geskiedenis en erfenis van mekaar verskil. "History is an account of events. Chronological time or event parameters may be used when recording it. ... The heritage of a congregation is what comes to it from the past, by inheritance".

Die wêreld beelde, geboue en dinge wat self vervaardig is, die verskeidenheid aktiwiteite van die gemeente asook simbole en rituele eie aan die unieke aard van die gemeente, sal verreken en beskryf word. Die gemeente se storie en unieke identiteit sal dan samevattend aan die orde gestel word.

Faktore wat 'n rol gespeel het in die transformasieproses sal ook beskryf word. Die ontdekking van 'n nuwe identiteit en ekklesiologie (kerkbegrip) wat meer missionaal-koninkryksgerig is en waarin die herontdekking van die Drie-enige God se inisiatief verreken word, is hier aan die orde. Die verskillende kapasiteite wat die gemeente in die proses aangeleer het, sal ook uitgelig word.

Daar gaan van kwalitatiewe navorsingsmetodes gebruik gemaak word. Die kwalitatiewe ontwerpe wat gebruik gaan word, is 'n etnografiese studie van die gemeente asook aksie navorsing. Die gemeente gaan aan die hand van die volgende navorsingstegnieke ondersoek word: kwalitatief met behulp van ongestruktureerde onderhoude en nominale groepe. Gesprekke met ringsgemeentes, gemeentelede en gemeenskapsleiers, sal ook verreken en beskryf word. 'n Literatuur studie vorm 'n integrale deel van die navorsing. Dit vind binne 'n oorhoofse praktiese teologiese raamwerk plaas. 'n Hermeneuties sensitiewe dialoog sal dus plaasvind tussen al die verskillende menings, mense en die werklikhede van die gemeente. 'n Volhoubare en hoopvolle roepingsvervulling sal moontlik 'n beduidende rol speel in die gemeente se verhaal. Nuwe kapasiteite gaan aangeleer word en as gevolg van die waarde toevoeging gaan nuwe grense oorgesteek word. Daaruit sal nuwe Godstories van Hoop ontgin en vertel word. Konstruktiewe replikasie word verkry want 'n ander stel gegewens gee nou vanuit ander hoeke perspektief op die sentrale plot (die probleem-hipotese-doel).

1.5 Begripsverheldering

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? asook die hipotese: Die kerk groei waar gebrokenheid en menslike uitsigloosheid ruimte skep vir die inisiatief van die Drie-enige God, gaan in die volgende hoofstukke uit verskillende perspektiewe nagevors word en 'n aantal kernbegrippe gaan dit ondersteun.

1.5.1 Missionaal

Missionaal word deur Guder (2000:11) soos volg omskryf: “we emphasize the essential nature and vocation of the church as God’s called and sent people”. Die klem val dus op die roepende en sturende God. Hendriks (2004:21) trek die lyn nog verder deur en sê:

Missional refers to a way of understanding theology as being inherently focused on God’s purpose with humans and creation. God as our creator-redeemer-sanctifier is a purpose-driven God and as such theology and the church should reflect it, it should be part of our identity.

God is in Sy wese Trinitaries en ook missionaal. Die missionale is dus 'n uitbreiding of versterking van Sy wese. Hieruit vloei die afleiding dat die identiteit van die kerk in sy wese missionaal is. Hy is alreeds aan die werk binne ons unieke konteks. Volgens Nelus Niemandt (2007:163) het gemeentes, en dus ons elkeen ook, net bestaansreg as ons vroedvroue is wat help om geboorte te gee aan iets wat groter as onself is, eenvoudig omdat God en sy plan vir die wêreld altyd groter is as wat ons verstaan of wie ons is. Die Triniteit is die basis of grondslag waaruit die hele *missio Dei* ontstaan en verder ontplooi. Vanuit die Triniteit begin ons iets van die sturende God verstaan. Die fokus moet eers verskuif van enige ander missie in die kerk of gemeente na God se missie met die wêreld. Die Triniteit stuur ons om oral as gestuurdes te lewe en te werk. Keifert (2007:55) vat dit goed saam as hy sê:

En God se missie weerspieël die aard en wese, die werking en werkswyse van God. Dink so daaraan: God se aard as Vader, Seun en Heilige Gees is wesenlik 'n proses van gestuur-wees: Die Vader stuur die Seun; die Seun stuur die Heilige Gees op dieselfde patroon. In die lewe midde-in die Drie-eenheid word ons dus geroep, byeengebring, gefokus en uitgestuur op God se groot missie, 'n nimmereindigende reis van geroep- en gestuur-wees.

As gestuurdes en geroepenes moet ons voortdurend op ons reis binne ons unieke konteks op die uitkyk wees om te sien waar God-drie enig alreeds aan die werk is. Om missionaal as gemeente op reis te wees beteken juis om oop en ontvanklik te wees. Indien dit die geval is, kan daar deur geloofsonderskeiding, soekend en afhanklik nuwe grense ontdek en oorgesteek word. Geloofsonderskeiding vra dat ons die koninkryk in ons gedagtes moet hou om sodoende 'n helder prentjie te sien van dit wat ons juis nie kan sien nie. Volgens Marais (2007:47) is ons

denke in geloofsonderskeiding gefokus op dié vrae wat ons help om na God te vra en sy waarheid beter te verstaan. Die verskil lê in die fokus van ons denke, nie in die denkproses self nie. ... Daarom is ons in geloofsonderskeiding besig met die vrae oor wie God is en waarmee Hy besig is.

Geloofsonderskeiding as 'n proses wat ontspring uit 'n persoonlike maar ook uit 'n gesamentlike/gemeenskaplike verhouding met die Triniteit, maak almal en alles oop en ontvanklik vir God se koninkrykswerk. Burger (2005:47) stel dit as volg: "Elke ontmoeting met God bring 'n nuwe verstaan, 'n nuwe openbaring van wie God is".

1.5.2 Missionale transformasie

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Missionale transformasie het as 'n proses meegewerk om momentum te verskaf om aan 'n doodveroordeelde gemeente weer nuwe lewe en hoop te gee. In 'n artikel: Transformation Processes, sê Emile Stanley (2008:1-2):

*The word transformation is often used to describe this desire to shape and re-form our churches and the systems that serve them but few grasp the dynamics of transformation. This is why the majority of programs and tools being offered today work for a while creating energy and excitement then leaving people pretty much where they were before the programs began. Transformation **is** a process that not only leads local churches and the organizations into transformation but teaches leaders how to do this for themselves. Missional transformation is a process and not a program and helps in forming mission-shaped churches with continual transformation inside their system for many years to come.*

Hy sê verder in dieselfde artikel dat daar in die proses van missionale transformasie 'n paar beginsels is wat verreken moet word:

- *Transformation is more than and different from a program or the creation of mission statements, visioning processes and strategic plans.*
- *Experience has taught us these standard ways of doing transformation actually closing down the inherent capacities of a local church to discover God's dreams for them.*
- *Missional transformation occurs when genuine innovation comes from among the people themselves - the Spirit of God is among the people of God, therefore, God's future is among God's people.*
- *Mission-shaped transformation can't be led by pastors, clergy or those staff identified by key leaders. This does not mean these leaders have no role to play. They have a pivotal role but it is not the expected forms of leadership. To the extent transformation is leader-driven it will fail over the long term while generating a lot of energy and hope in the short term.*
- *Bottom-up, diffuse, non-linear processes of transformation create a missional life DNA in a local church.*

Barrett (2004:126) praat oor die roeping van die kerk en sê dan die volgende: “The missional church understands its calling as witness to the gospel of the in-breaking reign of God and strives to be an instrument, agent, and sign of that reign”. Die identiteit van die kerk is dus missionaal in sy wese. Deur missionale transformasie leef die kerk al meer volgens sy roeping. Die Triniteit bevestig die roeping van die kerk. Die missionêre kerk word uit die wêreld geroep en dan saamgebring deur die Gees as liggaam van Christus. As gestuurdes word die kerk uitgestuur na die wêreld. Die kerk vervul alleen sy roeping as die kerk ter wille van die sending bestaan. Die kerk kan en mag dus nooit op sy eie bestaan nie maar moet altyd ter wille van ander bestaan.

Niemandt (2007:65) sê: “Een van die groot strome wat dwarsdeur die Bybel vloei, is God se droom vir sy hele skepping: mense met nuwe harte, nuwe liggame, ’n nuwe volk van God, ’n nuwe mensdom, kortom, ’n nuwe hemel en ’n nuwe aarde.” Die droom word elke dag bevestig deur die Drie-enige God se betrokkenheid by my/ons en Sy hele skepping wat vernuwe word, tot Sy eer alleen. God se beloofde toekoms in die hede kan alleen só waar word volgens Keifert (2007:58). Deur die tafelgemeenskap kry ek/ons nou reeds ’n

voorsmaak van die bruilofsmaal van die Lam. Dit dien as onomstootlike bewys van die Triniteit se verheerliking en my/ons deelname daaraan.

Die geestelike dissiplines maak ook die leiers in die gemeente asook die gemeente self, oop en ontvanklik vir geloofsonderskeiding. Die strukture waarbinne ek/ons elke dag lewe en werk, behoort ook deur die proses van geestelike onderskeiding omvorm te word. Veral die vergaderinge en die leiers van 'n gemeente behoort nooit weer dieselfde te wees nie. Alles gaan nou anders begin werk want ek/ons vra nou Godsvrae. Ek/ons gaan nou saam soek en ontdek waar God reeds aan die werk is in onself, die leierskorps, die gemeente, die konteks/gemeenskap rondom ons, en in sy wêreld. Marais (2007:55) stel dit so mooi as hy sê: “Die drie-enige God van die Bybel het nie sy skepping verlaat nie, maar is steeds getrou besig om as Vader, Seun en Gees in die konkrete werklikheid waarin ons daaglik leef herskeppend teenwoordig te wees”. Die proses van missionale transformasie plaas dus die kerk weer binne die dinamiese ruimte van die herskeppende teenwoordigheid van die Drie-enige God.

1.5.3 Verhale en narratiewe

Om na verskeie verhale/narratiewe te luister en talle stemme te hoor en te verreken word die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? weer uit verskeie perspektiewe belig. White en Epston (1990:10) omskryf die narratiewe soos volg:

In striving to make sense of experiences and of life, people arrange their experiences of events in sequences across time in such a way as to arrive at a coherent account of themselves and the world around them....(t)his.... can be referred to as a story or self narrative.

Volgens Kotzé en Kotzé (1993:107) kan self-narratief soos volg weergegee word:

Mense gee betekenis aan hulle lewens deur die stories wat hulle oor hul lewens konstrueer. Hierdie lewens is veel ryker as die stories wat hulle daaroor konstrueer. Eendersyds konstrueer mense lewenstories gebaseer op hulle ervaring van die lewe terwyl hierdie stories andersyds weer die lewe van mense vorm. Lewe en stories staan dus rekursief in relasie tot mekaar. Die storie van mense oor hulle lewens word deur 'n verskeidenheid diskoerse wat wissel in dominansie gekenmerk. Die meer dominante diskoerse in die storie speel 'n groter rol in die vorming van die lewe en die stories daaroor, as die minder dominante of alternatiewe diskoerse.

Mense, maar ook die gemeente met haar eie unieke storie moet altyd verreken word. Uit hierdie verhale gaan dit ook oor God se storie met sy mense en die gemeente. Die sturende God is en bly betrokke by sy mense en gemeente. Regele (2003:21) stel dit as volg: "Everything we do must extend from God's mission and extend God's mission into God's world. We have no other business". Ons word deur die Heilige Gees bewus van God se *missio Dei*. God werk alreeds in die wêreld. Hy is aktief besig met sy missie om Sy koninkryk te laat kom. Die skeppingswerk laat hy voortgaan in die herskepping van die wêreld. Die werk word deur die Trinitariese God self gedoen. Alles gaan dus net oor die Drie-enige God. Sy Storie en ons as mense en gemeente se narratief is totaal verweef. As gestuurdes leef ons altyd in die teenwoordigheid van die sturende God en sy aktiewe storie in ons en die gemeente se lewe. Die stories sal hopelik ook in die nominale groepe se gesprekke na vore tree.

1.5.4 Identiteit

Die narratiewe van die gemeente en haar mensewerk aktief mee aan die proses van missionale transformasie. Daar word nuut gedink oor die unieke identiteit van die gemeente en haar besondere konteks. Die huidige identiteit van die gemeente word uit verskeie perspektiewe bekyk, bevraagteken en daar gaan hopelik 'n verskuiwing plaas vind. Indien dit gebeur, vind daar ook 'n skuif in die kultuur van die gemeente plaas. Hopelik sal dit in die Godsvrae wat gevra word asook in die nominale groepe se terugvoer, na vore kom.

Bosch (1991:392) sê: "The identity of the church is missional by its very nature". Dit is eintlik so voor die hand liggend, maar daar is soveel afdraai paadjies. Coenie Burger (2007:3) stel dit as volg:

The problem lies on two levels: in the first place, to live intently coram Deo (or to serve God only) is a more challenging undertaking than most people or churches realize. Secondly because the commandment to serve God is complemented by other commandments (to serve others, etc.) it is so easy for churches to be busy with 'good things', but neglect 'what is most important'.

Die identiteit van die kerk word dus bevestig in die Triniteit. Colin Gunton (2005:57) sê dat daar ook na die sekulêre navorsing gekyk moet word. Hy sê dan in sy boek: *The One, The Three and the Many*, dat die resente geskiedenis aantoon dat die moderne wêreld

deur twee mededingende magte oorheers word. In die Weste word die klem hoofsaaklik gelê op die mens wat 'n produk is van 'n wêreld waar individualisme voorop gestel word. In die Ooste geld die byna teenoorgestelde beskouing naamlik dat die gemeenskaplike voorop gestel word. Beide die magte kan volgens hom positief benut word om die beste daaruit te put. Hy sê:

The answer lies in the discovery of a worldview capable of honouring the one and the many, without either at the expense of the other. The doctrine of the Trinity presents such an ideology. The God who is Father, Son and Spirit models this unity amidst diversity, and this community of equality. The church, through its relationship with the Triune God, is called to model this for the world.

Met die praktiese teologiese refleksie bring hy die wêreld, die kerk en die Triniteit in gesprek met mekaar. Indien daar dus oor die identiteit van die kerk gereflekteer word, sal dit altyd teen bogenoemde agtergrond moet plaasvind anders kan die gesprek slegs eensydig verloop, sonder die nodige trefkrag, relevansie en toepaslikheid.

Die geestelike dissiplines stel my, die bediening waarbinne ek elke dag staan asook die gemeente weer voor die misterie van die Drie-enige God. Die verwondering en stilte stel my/ons weer in staat om meer intimiteit met die Triniteit te beleef en my/ons as gestuurdes uit te stuur. Meyer (2007:12) sê: “Die stilte vra 'n bewuste keuse, om werklik stil te word. Ons moet kies om by God te kuier”. Daar kan 'n vars of selfs nuwe identiteit en kultuur geskep word indien die proses van missionale transformasie met die nodige erns bejeën word. Al die gereedskap wat die geestelike dissiplines bied, kan meewerk om die nuwe identiteit en kultuur te vestig en te versterk.

1.5.5 Kapasiteit

Om die navorsingsvraag weer aan die orde te stel, plaas die fokus weer op die proses van missionale transformasie. Die vraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? hang ten nouste saam met die skep van nuwe en volhoubare kapasiteit. Dit kan alleen geskep word deur die voortdurende beoefening van geloofsonderskeiding en die geestelike dissiplines. Hierdeur word daar voortdurend ingebou en belê in die leiers van die gemeente maar ook in die gemeentelêde self. Hulle aanvaar medeverantwoordelikheid vir die koms van die koninkryk op aarde en in hulle unieke konteks.

Missionêre gemeentewees se grootste uitdaging is die skep, bou en volhoubaarheid van nuwe kapasiteit. Dit handel ten nouste oor geloofsonderskeiding en die beoefening van die geestelike dissiplines.

Geloofsonderskeiding vind plaas in die aktiewe teenwoordigheid van God. Peterson (1993:192) stel dit soos volg: “It is God with whom we have to do. People want more. They want God.” Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God. ’n Paar definisies gaan meehelp om die nodige lig en leiding te verskaf. Marais (2007:35) sê:

Geloofsonderskeiding is ’n geloofsgewoonte of ’n manier van dink. Telkens wanneer ons oor sake nadink, die Woord lees met die doel om só weer op Christus se spoor te kom, kies ons om die kruis konkreet te maak in ons lewe.

Hendriks (2004:30) omskryf dit as volg:

On the one hand, the discernment process is rational and on the other, it is a mystery. How does one describe the work of the Spirit, of faith seeking understanding? Correlational hermeneutics is a two-dimensional exegeses of the world and the Word that takes place in a gathered faith community who rely actively on God’s presence and guidance.

Ander skrywers soos Anne Long (2007:157) omskryf dit deur te sê:

discernment is ‘the capacity to perceive and interpret the religious and moral significance of experience in order to make an appropriate response to God’... Discernment has to do with identifying communications that come from God.

Geloofsonderskeiding is ’n proses wat ’n mens se hele lewe aanraak en aanspreek.

Die Drie-enige God neem die inisiatief. Peterson (2000:21) stel dit so mooi met sy gepaste metafoor deur te sê: “The country of the Trinity comprehends creation, history, and community. Trinity is not something imposed on us, it is a witness to the co-inherence of God (Father, Son and Holy Spirit) and the co-inherence of our lives in the image of God.” As beeldraers van God neem Hy my/ons om in die proses van onderskeiding weer iets van sy misterie te ontdek. God beweeg na die wêreld en die kerk word as instrument opgeneem in daardie beweging. Bosch (1991:10) sê om deel te neem, is om deel te neem aan God se liefde vir mense ... sending is dus deelname aan wat God reeds in die wêreld gedoen het (vry vertaal). God bemagtig en lei my/ons. Gehoorsaamheid en ’n hart wat luister is egter ’n voorvereiste. Geloofsonderskeiding word dan in dié sin “om sáám te luister en die geduld aan die dag te lê om sáám,

luisterend, op die Here te wag” (Marais, 2007:35). Die geloofsgemeenskap is ’n gemeenskap van gebroekenes wat op hulle beurt weer rus vind in God en sy groot liefde.

Volgens Keifert (2007:59) kan mense “hulle nie indink dat God hulle roep en uitstuur na ’n spesifieke toekoms nie”. Mense dink aan die toekoms slegs as ’n blote voortsetting van die hede. Die gemeente leiers sal oop en ontvanklik moet wees om die gemeente te lei en te help onderskei. George Barna (2006:6) sê op grond van navorsing oor die verhouding van mense in en buite die kerk, dat slegs vier uit elke vyf mense eintlik volgelingen is. In die Bybel word die leiers aangewys om die gemeente in onderskeiding te lei. Die Heilige Gees is in al die gevalle aktief teenwoordig. Soos reeds aangedui is missionêre gemeente wees se grootste uitdaging die skep, bou en volhoubaarheid van nuwe kapasiteit. Dit handel ook in die tweede plek oor die beoefening van die geestelike dissiplines. Hierdie dissiplines maak my/ons dus al meer oop en ontvanklik vir die prosesse van geloofsonderskeiding. Peterson (1993:14) sê: “.... ascetical is an athlete’s word. It means training for excellence. It is the practice of the disciplines that fit us for performing our very best in an event.”

Talle skrywers en dan veral Anne Long (2007:15) lê geweldig baie klem op luister vaardighede. Dit is ’n ander verstaan van evangelisasie, wat deur almal beoefen kan word want dit gaan oor ’n sekere manier van luister. Sy sê: “Listening to my inner world is not necessarily comfortable yet it is as I dare to listen and hear that I gradually become aware of the different levels of identity and my continuing need for further integration and healing”.

Deur die beoefening van die dissiplines leer ek/ons weer om by van die basiese beginsels van my/ons geloofslawe uit te kom. Die dissiplines vorm dus die middelpunt van my/ons praktiese geloofsbeoefening. Die klem met die beoefening van die dissiplines moet altyd op blydschap val. Dit is die sleutelhout van al die dissiplines volgens Forster (1992:11). Die doel met die beoefening van die dissiplines is juis om my/ons werklik te bevry van al die verstikkende verslawing van eiebelang en vrees. So kan daar volhoubaar gebou word om nuwe kapasiteit te skep en die koninkryk te laat kom op aarde.

1.5.6 Om grense oor te steek

Indien grense oorgesteek word en daar gereeld sekere risiko's geneem word, sal die lidmate in die gemeente deur die prosesse van geestelike onderskeiding makliker hulle roeping as gestuurdes kan vervul. Hulle word nou as gestuurdes die agente van dié bediening na en vir die wêreld. Volgens Marais (2007:6) is van die mees intieme verhoudings juis in die werkplek. Die gemeente, as gestuurde gemeente moet daarom gereeld vra: Na wie toe stuur die Here ons as gemeente, sodat ons betroubare, liefdevolle en respekvolle verhoudings met hulle kan bou?

Die roeping van die kerk kan alleen nagekom word as die gestuurde gemeente bereid is om grense oor te steek om sodoende nuwe geloofsgemeenskappe te vorm en te stig. Guder (2000:32) sê: "The compassion of God is the motivating power of God's mission". Die omgee en uitreik na die wêreld maak die groot verskil en bevestig die roeping van die gemeente. Die kerk doen nie sendingwerk nie want die kerk is God se sending aan die wêreld. Die kerk wat sy roeping vervul, is juis God se mense wat 'n voorsmaak bied van Sy genesende heerskappy in die wêreld. Die geloofwaardigheid van die gestuurde gemeente word dan juis bevestig deur die Drie-enige God wat die gemeente saambind as 'n eenheid met sy onvoorwaardelike liefde en trou. Dit bevestig die roeping van die kerk!

Alles wat ons/die kerk dan doen en waarbinne ons lewe vind plaas as: "a life of breathing God" (Peterson, 2000:44-46). Burger (2005:5) stel dit as volg: "The doctrine of the Trinity is a commitment to think and speak about, to confess and worship the living God in the way God revealed God Self to us in the Bible as Father, Son and Holy Spirit". Die toewyding waarmee ons en die kerk lewe stel daagliks talle uitdagings en moontlikhede. 'n Verhouding en gemeenskap met die lewende Trinitariese God, is altyd dinamies en persoonlik. Dié verhouding en gemeenskap maak die oorsteek van grense en die neem van risiko's moontlik. Binne die geborgenheid en veilige ruimte word elke lidmaat en die gemeente in besonder bemagtig deur kapasiteite wat gebou is, om mee te werk as medeskeppers van 'n meer geloofwaardige wêreld.

Dit gaan oor God, oor sy wese en karakter. Hy stuur ons om 'n verskil te maak. As gestuurdes moet ons as gemeente reaksie toon op God se karakter. Sy karakter is missionaal. Die Triniteit se karakter laat die liefde seëvier. Die liefde dring ons om ons gestuurde roeping te alle tye uit te leef. Omdat God aktief besig is in die wêreld weet ons

as gestuurdes dat hy nie in die hemel sit en niks doen nie. Hy is besig om die wêreld 24 uur per dag, sewe dae per week te herskep om al meer 'n betroubare plek te word waar daar verlossing, herstel en versoening kan wees. Die kerk se identiteit as gestuurdes vereis dat daar anders gekyk moet word na talle sake. As gestuurdes en medeskeppers van 'n meer geloofwaardige wêreld en konteks, is daar daadwerklike aksie nodig. Hendriks (2004:33) onderskei vyf vlakke van aksie naamlik op

personal level: we have been called to be followers or disciples of Jesus Christ; at ecclesiastical level: within the faith community, we are the body of Christ; at the level of secular society it faces the public and should influence it in a positive way; at a scientific level: the church should participate in the academic intellectual aspects of theology; (and) at an ecological level: as the body of Christ, we must be humble custodians of the creation.

Die aksies kan dan net so gebruik word as platvorms vir die skep en stig van nuwe netwerke en om op te tree as medeskeppers van 'n meer geloofwaardige wêreld en konteks. Grense word oorgesteek en bepaalde risiko's word geneem. Dit gryp oor tyd, plek, ras, geslag en stand heen. "Therefore, discernment should take place with a realisation of this unity and of being one family sharing a common vocation and destiny. This is the ecumenical dimension of discernment" (Hendriks, 2004:31).

1.5.7 Nuwe kerkbegrip

Die vraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? hang ten nouste saam met die skep van nuwe en volhoubare kapasiteit wat op sy beurt weer meewerk tot 'n nuwe kerkberip. Dit is alleen moontlik indien die identiteit en kultuur van die gemeente op 'n volhoubare en deursigtige manier geskuif het of aan die skuif is. Ons sal anders, wyer en oper moet begin dink oor ons ekklessiologie en totale kerkwees. Groot en radikale kopskuiwe sal dus moet plaasvind binne die geborge en veilige ruimte wat deur die intieme verhouding met God Drie-enig gewaarborg word. Sekere risiko's sal dus geneem en talle grense sal oorgesteek moet word.

Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God. Hendriks sê: "Theology (die kerk /my eie woord) is about God" (2004:24). Dit is daarom uiters belangrik dat ons, die kerk net op God drie-enig alleen sal fokus. Volf (1998:10) stel dit as volg in sy boek: *After Our Likeness: The church as the Image of the Trinity*, "Today,

the thesis that ecclesial (church) communion should correspond to Trinitarian communion enjoys the status of an almost self-evident proposition". Die Triniteit verskaf die nodige struktuur en konteks. Hieruit ontwikkel die metafoor wat Peterson (2000:8) dan ook gebruik as tema van sy boek: *Christ plays in ten thousand places*, wat dan uitloop op wat hy noem: "by first clearing the playing field and then exploring the three intersecting dimensions of creation, history, and community in which we live out our lives". Die kerk bevind hom op die oomblik in 'n ongelooflike dinamiese, uitdagende en kompeterende tydperk. Dit is 'n missiologiese era wat deur die kerk en die gelowiges aangegryp moet word. Ons sal meer missiologies moet dink, droom en optree om sodoende ons gestuurde roeping na te kom en deur missionale transformasie voortdurend daartoe verbind word. Volgens du Toit (2005:22) is een van die groot voordele van postmodernisme juis die godsdiensvryheid wat ons tans in ons land beleef. Dit gee ons die ruimte vir kerkwees vandag, maar sê hy:

hierdie ruimte is nou anders. Dit is nie meer 'n ruimte van mag nie; dit is nie meer 'n ruimte van beheer en kontrole nie. Tog is dit 'n gewaarborgde ruimte waarbinne ons die Here mag dien en Hom beter mag leer ken.

'n Nuwe kerkbegrip word ten diepste ondersteun en gedra indien geloofsonderskeiding plaasvind in die aktiewe teenwoordigheid van God. Peterson (1993:192) stel dit soos volg: "It is God with whom we have to do. People want more. They want God." Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God. Die Triniteit is een van die basiese leerstellinge van die kerk deur die eeue. Peterson (2000:6) sê: "Early on the Christian community realized that everything about us – our worshipping and learning, conversing and listening, teaching and preaching, obeying and deciding, working and playing, eating and sleeping - takes place in the 'country' of the Trinity". Dit open die moonlikheid dat gelowiges en die kerk God persoonlik kan ervaar as die lewende en handelende God. Dit dra weer direk daartoe by dat 'n nuwe kerkbegrip gevestig en uitgebou word deur die voortdurende proses van missionale transformasie.

1.5.8 God stories en vroeë hoop

Indien daar voortdurend op die groot narratiewe/stories van die Drie-enige God en die gemeente gefokus word, ontstaan daar God stories en dit bring weer moontlike stories van hoop na vore. Die vraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? kan moontlik die God stories belig en aan die

geloofsgemeenskap van Eloffsdal die nodige hoop bied wat volhoubare missionale transformasie moontlik maak. Hoop en die stories daar rondom skep weer nuwe energie, passie en die persoonlike beleving van die betrokkenheid van die Drie-enige God by sy mense en hulle unieke konteks. Moltmann (1981:17) sê juis oor hoop die volgende: “mense kan hoop hê vir die toekoms as hulle die moonlikhede van môre ernstig opneem en hulle nie laat vasbind aan die slegte rekord van gister nie”.

Die terme hoop en verbeelding word soms as sinonieme gebruik. Indien hoop en verbeelding omskep word in ‘n aktiewe en positiewe verwagting op iets nuuts wat die sturende God kan en moontlik gaan doen, gebeur daar iets. Drome en verwagtinge kan dan bewaarheid word. Brueggemann (1991:14) sê dat hoop voortvloei uit die profetiese verbeelding. Dit is primêr ‘n teologiese konsep wat in die taal van die verbond tussen ‘n persoonlike God en gemeenskap gevoer moet word. Hoop word gefundeer in die trou van die Verbondsgod wat Hom in die Bybel aan ons openbaar.

Hope, the conviction that God will bring things to full, glorious completion, is not an explanation of anything. Indeed, biblical hope most often has little suggestion about how to get from here to there. It is rather an exultant, celebrative conviction that God will not quit until God has had God's full way in the world (Brueggemann, 1991:40).

Die misterie word egter omsluit deur die liefde. Liefde is ‘n werkwoord. Dit dui die liefde aan wat daar onderling tussen die Triniteit asook tussen mense bestaan. Missionale transformasie handel ten diepste oor werkwoorde wat die geloofsgemeenskap meesleur en met passie vul om sodoende hulle hoop en liefde meer sigbaar uit te leef. Daar word met ander oë en ‘n ander gesindheid na alles gekyk. Liefde en hoop word juis deur die kruis bevestig. Moltmann (1981:7) sê: “This love is outward looking. It is not something God can keep to himself with his own little family. He created humans in order to have someone with whom he could share that love”. Die liefde word aan die kruis bewys. Hendriks (2004:23) se metafoer van die kruis bevestig dit. Die voet van die kruis bevestig ons identiteit in die Triniteit. In die kerk word ons saamgevoeg as ‘n familie wat deur onderlinge verhoudinge aan mekaar gebind word. Dit skep nuwe hoop en talle Godsvrae word weer gevra. ‘n Positiewe en innige verhouding word dan ook al meer beleef met die sturende God. Peterson (2000:46) stel dit so mooi as hy sê:

there is always a hand reaching out to pull us into the Trinitarian actions of holy creation, holy salvation and holy community. God is never a nonparticipant in what He does, nor are any of us. There are no nonparticipants in a Trinity-revealed life.

Ons ontdek onself dus as unieke deelnemers en hoopdraers, elkeen van ons, enig in sy/haar soort. Dit vorm deel van ons unieke deelname in die lewe van God. Bosch (1991:390) sê dat sending deelname is aan wat God reeds in die wêreld doen. Dit beteken dat *missio Dei* die Trinitariese God se beweging na die wêreld is en dat dit 'n instrument is wat opgeneem word in daardie beweging. Om hieraan deel te neem is dan om deel te neem aan God se liefde vir die mense. Die Drie-enige God verwelkom die deelname want dit bevestig ons gemeenskap met hom en die gemeenskap onderling. Ons aanvaar daarmee saam dat godsdienste in wese deelnemend van aard is. Die deelname is 'n interaktiewe vennootskap met God. Dit verseker dat die stories van hoop voort leef binne die geloofsgemeenskap maar ook binne die unieke konteks van die gemeente. Die voortdurende vra van die Godsvrae sal ook die hoop bevestig. Die navorsing met behulp van die nominale groeptegniek en etnografiese vraelyste in Hoofstuk 3, sal ook die invloed van die Godsvrae moontlik uitlig. Dit sal in Hoofstukke 4 en 5 ook duidelik na vore tree.

Hoop word daagliks bevestig deur 'n intieme, persoonlike maar ook passievolle verhouding met die Drie-enige God. Daar moet deur geloofsonderskeiding en die geestelike dissiplines fyn geluister word na die stem van die sturende God. "Christians believe in a God who speaks. Ours is not a silent God, a God who sits, sphinx-like, looking out unblinking on a world in agony... He speaks because He loves. Love always seeks to communicate" (Coggan, 1987:31). Die wese van kerkwees, die identiteit (om voor God te lewe, *coram Dei*), die gestuurdheid (*missio Dei*) asook die bediening self (*praxis*), vind hul diepste begroning in die Triniteit. Die *missio Dei* is iets wat die Drie-enige God vandag nog voortsit, daagliks by betrokke is en wat Hy op sy tyd sal klaar maak en afrond.

Om dus hoopvol te lewe vereis en dwing my om daagliks te onderskei wat God se wil en plan vir my lewe is, omdat die sturende God alreeds aan die werk is in Sy wêreld. Dawson (2001:236) sê: "A more helpful understanding of God's will might be described as 'God's longing for our lives' or 'the direction in which Love draws us'". Die geestelike dissiplines word dan middele, gereedskapstukke wat my hart en verstand voorberei en ontvanklik maak, en meehelp om te onderskei waar en hoe ek kan inskakel by God se wil, sending en roeping elke dag vir my. Peterson (1993:17) sê dat ons as predikante, "unbusy pastors" moet word om weer tyd in te ruim vir dit waarop dit werklik neerkom, 'n

persoonlike verhouding met God. Dan word ons weer hoopdraers en profetiese dromers van 'n nuwe toekoms waar God se koninkryk daagliks sigbaar word en aan die kom is.

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? asook die hipotese: Die kerk groei waar gebrokenheid en menslike uitsigloosheid ruimte skep vir die inisiatief van die Drie-enige God, gaan in die volgende hoofstukke meer volledig uit verskillende perspektiewe nagevors word. Die bogenoemde aantal kernbegrippe gaan meehelp om dit te ondersteun. Die kernbegrippe sluit ook verskeie moontlikhede oop vir moontlike uitkomst en die bevestiging van missionale transformasie wat nuwe hoop en lewe bewerk.

1.6 Etiese oorwegings

Die navorsing het ten doel dat die medenavorsers/respondente die eintlike bevoorreedes en kundiges sal wees. Elke medenavorser se toestemming was verkry en sy/haar rol was duidelik uitgespel. Ek plaas as medenavorser 'n hoë premie op vertroue, integriteit, eerlikheid en wedersydse respek asook waar nodig, geheimhouding tussen my en die medenavorsers wat aan die projek deelneem. Skuilname sal ook, indien nodig gebruik word om sodoende hul identiteit te beskerm.

1.7 Die hantering van bronne

Een van die mees uitstaande kenmerke van narratiewe navorsing is juis om die verhale van die medenavorsers asook gemarginaliseerde persone te hoor. Ruimte word dus geskep in die navorsing vir verhale om sodoende die medenavorsers self aan die woord te stel. As deel van my empiriese navorsing sal daar met die verhale van die medenavorsers gewerk word om sodoende hul stemme hoorbaar te maak in die hele proses. Die gesprekke word op band, deur kernnotas en lewensverhale (self-narratiewe) in die navorsingsgesprek gebruik. Dit is nie geredigeer nie en verduidelikende aantekeninge sal met hul goedkeuring in hakies in die materiaal aangedui word. Die etnografiese onderhoude asook die nominale groepe se verhale sal ook verreken word. Daar sal ook van skuilname gebruik gemaak word indien medenavorsers dit sou verkies.

1.8 Gevolgtrekking

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Hier word die *plot* uitvoerig bespreek en die sentrale navorsingsvraag word uit twee stappe gegewens beantwoord naamlik die beskrywende en die meer empiriese deel.

- Daar is nuwe kapasiteite (kennis, vaardighede, houdings en gewoontes) aangeleer wat 'n terdoodveroordeelde gemeente gehelp het om te ontdek wat God se *missio Dei* vir hulle beteken en hoe Hy as Drie-enige God altyd die inisiatief neem.
- Daar is ontdek dat nuwe grense oorgesteek word. Mense se koppe het gedraai en 'n nuwe kerkbegrip (eklesiologie) het ontwikkel.
- Daar word nuwe Godstories van Hoop ontgin en vertel.

1.9 Navorsingsverloop

In Hoofstuk 1 het ek enkele inleidende gedagtes bespreek waar die soeklig geval het op die navorsingsprobleem en historiese agtergrond wat in die res van die navorsing ondersoek word. Die begripsverheldering gaan help om van die kernbegrippe in die navorsing uit te lig. Begrippe soos missionaal, missionale transformasie, verhale/narratiewe, identiteit, kapasiteit, nuwe grense, nuwe kerk begrip en God stories van Hoop is omskryf. In Hoofstuk 2 bespreek ek die noodsaaklikheid om die gemeenteverhaal en die konteks waarbinne dit oor jare afgespeel het, te verreken. Die mikro, meso en makro kontekste sal ook verreken word. In Hoofstuk 3 word die gemeente met behulp van etnografiese onderhoude, missionale gesprekke en toepaslike nominale vraelyste beskryf. Die kernbegrippe wat in Hoofstuk 1 kortliks uitgelig is asook 'n meer volledige teologiese verantwoording word in Hoofstuk 4 weergegee. Die fokus val hier op teologie, praktiese teologie en narratiewe praktiese teologie. Die identiteit van die gemeente, die herontdekking van die inisiatief van die Drie-enige God, die ontdekking van gestuurdwees asook die ontwikkeling van nuwe kapasiteite, word in die hoofstuk verreken en ontgin.

In Hoofstuk 5 word na 'n moontlike paradigmatuif gesoek waar die gemeente self die verskillende vlakke en kontekste ontgin en nuwe grense word oorgesteek. Die prosesse en faktore wat die mense se koppe gedraai het en sodoende meegehelp het om 'n nuwe kerkbegrip (eklesiologie) te ontwikkel word nader ondersoek. In samewerking met my

medenavorsers gaan daar gesoek word na moontlike stories van hoop. Hoofstuk 6 handel oor 'n kritiese refleksie oor die hele navorsingsproses en die missionale transformasie wat meegehelp het om 'n terdoodveroordeelde gemeente te laat herleef. Moontlike leemtes in die navorsing en voorstelle oor gepaste onderwerpe vir verdere navorsing sal ook hier bespreek word. Die einde van die navorsing word hier bereik. Die einde is en bly altyd 'n oop proses en ontlok altyd weer nuwe vrae vir verdere navorsing. Daar is nie 'n punt aan die einde van die navorsing nie, wel 'n komma,

HOOFSTUK 2

DIE GEMEENTEVERHAAL - 102 JAAR: GOD MET ONS

2.1 Inleiding

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dit is die navorsingsvraag wat in dié hoofstuk deur die unieke gemeenteverhaal belig gaan word. Die gemeente vier haar 102 jaar met groot vreugde en dankbaarheid want die daaglikse teenwoordigheid van die Drie-enige God bring nuwe lewe en hoop.

In hierdie hoofstuk gaan dit hoofsaaklik om die kontekstuele analise van die gemeente. Die mikro, meso en makro kontekste gaan verreken word. Dit kan ook omskryf word as die ekologie van die gemeente volgens Hendriks (2004:69). Ekologie verwys dan na “the interdependent way in which the various elements of nature relate and co-exist”. Daar gaan in redelike detail gekyk word na die drie verskillende vlakke wat onderskei word waarbinne 'n gemeente funksioneer. Dit moet altyd verreken word indien daar na 'n meer volledige prentjie en omskrywing van 'n bepaalde gemeente gesoek word. Die volgende vlakke word deur Hendriks (2004:76-79, my eie vertaling) onderskei:

Die makro vlak wat die globale samelewing insluit, die meso vlak wat groepe, groeperinge, organisasies, hospitale, skole, politieke partye, ens. in die onmiddellike omgewing insluit asook die mikro vlak waar die invloed op alle ander vlakke, spesifiek ander persone en gebeure in die onmiddellike omgewing, op die individu insluit.

2.2 Drie verskillende vlakke

2.2.1 Mikro vlak

Om die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? verder toe te lig is dit uiters belangrik om die mikro vlak waarbinne die gemeente daagliks funksioneer, in meer detail te bespreek. Die NG Kerk in Pretoria se geskiedenis gaan van nader bekyk word om 'n geheelbeeld van die NG Kerk Eloffsdal en haar konteks te verkry. Verskeie organisasies en netwerke lewer

ook 'n groot bydrae in die Moot en groter Pretoria wat ek later sal uitlig deur hulle kernbesigheid te omskryf.

Pretoria NG Gemeente is in 1854 gestig en was vir jare die enigste NG Gemeente in Pretoria. Op 'n buitengewone vergadering gehou te Pretoria op 14 Mei 1903 is die Ring van Rustenburg gekonstitueer. Die gemeentes Rustenburg, Pretoria, Zeerust, Zoutpansberg en Waterberg het die Ring gevorm. Op die vergadering van 12 Januarie 1905 het die ouderling van Pretoria verslag gedoen in verband met die stigting van 'n gemeente in Pretoria. Die stigting van die gemeente het egter eers op 13 November 1908 om vyfuur die middag in die *Ou Kerkie* in Eloffstraat plaas gevind. Die gemeente het toe van die Pretoria gemeente afgestig. Die *Ou Kerkie* is in 1905 deur die weduwee van wyle Generaal Piet Joubert geskenk aan die Nederduits Hervormde Gemeente van Pretoria. So is die gemeente gestig sonder 'n naam. Daar is na hierdie gemeente tot met sy naamvasstelling verwys as die gemeente "ten noorde van Pretoria". Die gemeente het op die gemeentevergadering van 26 Desember 1908 sy amptelike naam, "Eloffsdal" met 'n meerderheid van 5 stemme gekry. Ds. C.A. Neetling is beroep en op 25 September 1909 bevestig as die eerste predikant van die gemeente.

Die nuwe gemeente het enkele goeie en gevestigde lidmate gehad maar dit was oor die algemeen oorwegend maar 'n baie arm gemeente. Die meeste mense was armes wat na die Anglo-Boereoorlog verder verarm het. Hulle was moedeloos, was haweloos gelaat om sodoende 'n sukkelbestaan te voer. 'n Saak wat die gemeente geskud het, was die verhoor van Jopie Fourie en sy broer op 18 en 19 Desember 1918. Jopie is skuldig bevind op aanklagte van hoogverraad en op Sondag, 20 Desember 1914 in die Sentrale Gevangenis in Pretoria tereggestel. Sy broer is gelukkig begenadig. Die griep epidemie van 10 Oktober tot 22 November 1918 het die gemeente 'n verdere knou toegedien. Ds. Neetling het baie dae sommer by die begraafplaas gebly om die een na die ander begrafnis waar te neem. Ten spyte van al die trauma en terugslae het die gemeente snel begin groei.

Die gemeente is die afgelope 100 jaar deur 19 predikante en 8 hulppredikante, proponente en finalejaar teologiese studente bedien (Feesblad van die Nederduits Gereformeerde Kerk Eloffsdal 13 November 1908-1983). Die gemeente is net noord van die middestad geleë, tussen die twee Magaliesberge/rante. Die hele gebied staan as die Moot bekend. Dit strek van die Pietersburg snelweg aan die ooste tot by D.F.

Malanrylaan aan die weste met die twee berge aan die suide (Waterberg) en noorde (Magaliesberg). Die gebied is 'n tipiese voorstedelike gebied met baie woonhuise, kleiner besighede en ook groot besighede met 'n groot hoeveelheid woonstelle.

Die stadskaart van Pretoria toon die ligging en grense van die gemeente aan:

Eloffsdal is die oudste **lewende** NG Gemeente in Pretoria en ons het ons Eeufees – “100 jaar – God met ons!” in 2008 baie luisterryk gevier. Dit is 'n tipiese stadsgemeente, aangrensend aan die middestad, wat na 1994 direk geraak is deur demografiese verskuiwings binne en buite die gemeente. Die groot Eugene Marais hospitaal is een van die elemente wat meegehelp het om die demografie te verander. Talle huise in die gebied is opgekoop en omskep in spreekkamers en kantore. Baie gemeentedele het as gevolg hiervan weggetrek uit die omgewing. 'n Tweede bydraende faktor was die besetting en

oprigting van woonstelle en ander behuising, veral in Voortrekkersweg waarna die bevolkingsamestelling drasties verander het. Dit het ons gemeente en ten minste vier van die ander elf gemeentes in ons Ring direk geraak. Die demografie en samestelling van die hele gebied het vinnig en dramaties verander. Die derde faktor was die probleme met vorige predikante en pastorale hulpe. Die finansies en druk van die Ring dat drie gemeentes (Eloffsdal, Eloffsdal-Wes en Magaliesfort) moet saamsmelt, hoofsaaklik as gevolg van die eerste twee genoemde redes, was ook 'n bydraende faktor. Alles het daarop gedui dat die gemeente opsigself meer geen bestaansreg het nie. Die ondersoek en aanbevelings van die Ringskommissie, die fasiliteerder wat aangestel is ('n oud Kapelaan Generaal van die Weermag), asook die finansiële posisie van die gemeentes het alles meegehelp om 'n hopelose toestand te skep.

As gemeente het Eloffsdal besluit om teen alle verwagting in, nie met die ander gemeentes saam te smelt nie. Met die oortuiging dat die Here 'n spesiale doel en plan met hulle het, het die kerkraad besluit om 'n beroep uit te bring. Die ringskommissie en fasiliteerder het beide die beroep teengestaan en afgekeur omdat dit **onverskillig** en nie lewensvatbaar sou wees nie. Op 27 Oktober 2006 het hulle ten spyte van alle afkeure my as tentmaker predikant met 'n 50% pos beroep. Die vet was in die vuur. Talle gesprekke het plaasgevind en elke keer in 'n doodloopstraat geëindig. Die predikante en in besonder die ringskommissie van die Ring van Eloffsdal het my goed geken. Ten einde laaste het hulle '**n berekende kans** geneem en die beroep goedgekeur. Die beroep is aanvaar en op 1 Januarie 2007 is die pos beman. Die gemeente het 510 lidmate wat uit 109 doop en 401 belydende lidmate bestaan. Daar is 192 besoekpunte en 208 gesinshoofde. Die lidmate is soos volg versprei: 110 ouer as 60, 291 tussen 18 en 60 en 109 lidmate jonger as 18 jaar. Dit was 'n doodveroordeelde gemeente met geen hoop of toekoms nie. Hoe kan ons weer 'n verskil maak? was die vraag op almal se lippe (100 Jarige Gedenkboek van die Nederduits Gereformeerde Kerk Eloffsdal 1908 - 2008).

Die kerk en die Christelike godsdiens is gemarginaliseer en het randfigure in 'n nuwe konteks geword. Talle invloede en omstandighede het ingespeel op die kerk as geheel maar op elke gemeente binne sy bepaalde konteks. Dié rimpel effek het ons gemeente geraak. Talle gemeentes se voortbestaan is bedreig. Sommiges moes hulle deure noodgedwonge sluit want hulle kon nie aanpas binne die snelveranderende konteks nie. Ander gemeentes is om verskeie redes deur omstandighede, ringe, finansies en baie

ander veranderlikes gedwing om hul deure te sluit. Eloffsdal NG Gemeente het die veranderinge en ongelooflike druk aan hul eie lyf gevoel. Vergelyk Aanhangsel A en B.

Die Christendom (Niemandt, 2007:13) het as 'n Konstantynse erfenis uit die vierde eeu na Christus ontwikkel. Die Christelike godsdiens het vanaf 'n gemarginaliseerde minderheidsposisie van onderdrukking en vervolging beweeg na 'n sentrale meerderheid met 'n posisie van mag en rykdom. Die kerk en die staat het saamgewerk en sodoende het die magte in die samelewing en kerk ineengevleg geraak. Dit was ook tekenend van die NG Kerk en die meeste gemeentes in die land tot en met 1994. Met die prysgawe van die mag deur die Nasionale party en die nuwe era wat deur die ANC vennote ingelei is, het alles verander. Niks was meer dieselfde nie!

Die volgende organisasies en inrigtings is in die Moot geleë en sal binne ons unieke konteks en die gemeenskap verreken moet word. Netwerke, samewerking en die gesamentlike bediening van genade en deernis sal doeltreffend gekoördineer moet word.

- Kerke (65)
- Hoërskole (10)
- Laerskole (23)
- Hospitale (4)
- Polisiestasies (3)
- Huishoudings (30 000 met gemiddeld van 4 persone elk)
- Gemeenskapsprojekte geaffilieer by die CMC (Christus vir die Moot/Moot vir Christus), 'n interkerklike netwerk waarby byna al die verskillende denominasies in die Moot by betrokke is
- Brood vir Nood, as deel van die nuwe Moot Care Sentrum wat aan talle gesinne en persone voedsel verskaf
- CMR (Die Christelike Maatskaplike Raad) van die Moot en Derdepoort
- Doulos, 'n Netwerk van organisasies wat by veral die 63 wit plakkerskampe en anderskleurige plakkerskame op verskeie wyses 'n verskil maak
- Echo Jeug-Youth wat hawelose, chemiese afhanklike en weeskinders in die Moot met vier volledig toegeruste huise met huisouers te hulp staan
- Eduplex Gebedsgroep, 'n interkerklike gebedsgroep
- Eléhos, 'n interkerklike groep wat boemelaars versorg en werk verskaf
- F.E.B.A. Radio, 'n internasionale radio stasie wat wêreldwyd uitsaai en van baie vrywilligers gebruik maak

- Jakob se Put, 'n interkerklike deel van die Moot Care Sentum wat werkskepping doen en verskaf
- JAL (Jesus Alleen Liefdesdiens)
- Jerigo Mure, 'n interkerklike gebedsgroep
- Hospivisie, 'n interkerklike professionele span en vrywilligers wat dienste lewer by die groot Steve Biko Hospitaal in Pretoria
- Lewesentrum Môregloed, 'n interkerklike groep wat boemelaars versorg en werk verskaf
- Living Ball, 'n interkerklike groep wat dienste verskaf in die Moot
- Silver Linings, 'n interkerklike groep wat dienste aan ouer persone verskaf in die Moot
- Stabilis, 'n inrigting van die NG Kerk in Noordelike Sinode wat dienste verskaf aan chemiese afhanklike persone

Bogenoemde detail gee vir ons 'n groter geheelbeeld van die mikro vlak waarbinne die NG Kerk Eloffsdal daaglik funksioneer. Daar is talle netwerke en organisasies waarmee daar baie gereeld saamgewerk word om die koninkryk in die Moot meer sigbaar te maak en te laat kom. Talle uitdagings moet nog aangespreek word en grense moet met die nodige waagmoed oorgesteek word. Die sturende God het ons geroep om binne ons mikrovlak medeskeppers te wees om 'n holistiese en heler gemeenskap te bevorder. Die veranderende demografie speel veral 'n groot rol en vereis pro-aktiewe optrede van ons as 'n gestuurde geloofsgemeenskap.

2.2.2 Meso vlak

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? word nou verder belig uit die meso vlak. Die rol van die geskiedenis van die kerk in ons land en konteks asook die talle stories van hoop wat daarin vervat is, dien as ondersteuning vir die aktiewe betrokkenheid van die Drie-enige God by sy kinders en binne hulle unieke konteks. Hieruit behoort dit duidelik te blyk dat die sturende God ook op die meso vlak aan die werk was, is en steeds sal wees. Talle uitdagings, tendense en statistiese voorspellings sal verreken moet word.

'n Paar sake wat 'n direkte rol speel op die meso vlak wat verreken moet word, is onder andere die geweldige rol wat die toenemende wit armoede speel en hoe dit ons as geloofsgemeenskap raak. Die afname in die getalle van lidmate, predikante asook in

kerkbywoning moet uitgelig word. Op sinodale en ringsvlak moet daar ook kennis geneem word van die tendense wat in die grafieke aangetoon word. Dit wat aan die gebeur is binne die mesovlak moet aangespreek word as bydraende faktore tot die navorsingsvraag. Die beleving van die eredienste dra ook by tot die beter verstaan van die meso prentjie. Twee faktore wat as moontlike bedreigings óf moontlike uitdagings gesien kan word, naamlik die verdeling van inkomste in die nuwe Suid-Afrika en die verrekening van immigrasie/emigrasie, word ook aangeraak. In die Moot is ons daaglik bewus van die verskille in inkomste, armoede, die gevolge van die vigs-pandemie en die demografie wat baie vinnig aan die verander is binne ons gemeente as gevolg van die immigrasie en emigrasie wat in die Moot en stad plaasvind.

Al hierdie sake het beslis daartoe bygedra dat ons as gemeente nuwe lewe en hoop gekry het. Die sake wat nou meer breedvoerig toegelig gaan word, sal dit bevestig. Die groot aantal uitdagings en grense wat oorgesteek moet word, verseker dat daar altyd proaktief gedink en opgetree moet word. Die vier grootste projekte van Noordelike Sinode val almal binne die grense van ons Mootsentraal Ring. Die projekte Moot Care Sentrum, Hospivisie, Echo jeug en die CMR is almal tekens van hoop, nuwe lewe en dienslewering waar daar aangesluit word waar die Here alreeds aan die werk is.

Die NG Kerk se geskiedenis in Suidelike Afrika begin met die aankoms van die Nederlander, Jan van Riebeeck, aan die Suidpunt van Afrika op 6 April 1652. Hy moes in opdrag van die Nederlandse Oos-Indiese Kompanie 'n halfwegstasie na die Ooste vind. So ontstaan die nedersetting teen die hange van Tafelberg met die benaming "Kaap van Goeie Hoop". Met hom saam, bring van Riebeeck ook die Christelike geloof. Een van die eerste dinge wat hy byvoorbeeld doen met sy aankoms aan die Kaap, is om in 'n openbare gebed die Here te dank en Sy seën te vra op die onderneming. En, omdat hy van Gereformeerde geloofsoortuiging was, word die Gereformeerde kerktradisie daarmee aan die Kaap gevestig (Hofmeyr, 2002:42-56).

In die volgende jare groei die Europese bevolking, eers met die aankoms van die Franse Hugenote en heelwat later deur die koms van die Britse Setlaars. Dit was veral die koms van die Franse Hugenote, wat uit hulle land gevlug het weens die vervolging wat hulle daar beleef het onder die Roomse Katolieke Kerk, wat die geledere van die Protestantse gelowiges versterk het. Die aantal gemeentes neem stadig toe en versprei met die trek van nedersetters na die binneland. Met die opening van die eerste Sinode van die Gereformeerde kerk met Nederduitse oorsprong op 2 November 1824 was daar alreeds

14 gemeentes van die kerk. Kontak met die plaaslike bevolking van Suidelike Afrika het 'n geleentheid gebied vir sendingwerk en onderwys. Die kerk se bydrae is egter gekortwiek deur 'n tekort aan predikante, en predikante vanaf Nederland en Skotland moes in hierdie tekort voorsien. Deur die Groot Trek in die laat dertigerjare van die 19de eeu, het 'n groot deel van die bevolking oor die noordelike grens (Oranjerivier) van die Kaapkolonie getrek na die gebiede wat later bekend sou staan as die Oranje-Vrystaat, Natal en Transvaal.

Talle nuwe gemeentes het sodoende ontstaan en die behoefte aan predikante het toegeneem. Geleidelik het die behoefte aan eie teologiese opleiding dus vir die NG Kerk al groter geword. So word die eerste Teologiese Kweekskool (Seminarium) in 1859 op Stellenbosch gestig. Dit word in 1963 die Teologiese Fakulteit van die Universiteit van Stellenbosch. Amper tagtig jaar later, in 1937, word die opleiding van predikante na die noorde van die land uitgebrei met die totstandkoming van die Teologiese Fakulteit aan die Universiteit van Pretoria. Die totstandkoming van die Teologiese Fakulteit aan die Universiteit van die Oranje-Vrystaat vind in 1978 tydens die Algemene Sinode se sitting in Bloemfontein plaas, met die eerste klasse wat in 1981 begin. Aanvanklik was die Kaapse Sinode die enigste sinode van die NG Kerk. Maar as gevolg van verskeie redes ontstaan daar al meer sinodes buite die Kaapkolonie. So kry die Oranje-Vrystaat 'n eie sinode in 1864, Natal in 1865 en Transvaal in 1853. Pogings tot vereniging van die sinodes het na Uniewording in 1910 misluk, maar in 1962 is hierdie pogings uiteindelik suksesvol met die totstandkoming van die Algemene Sinode van die NG Kerk. Oor die jare is ook pogings aangewend om vereniging tussen die NG Kerk, die Nederduitsch Hervormde Kerk en die Gereformeerde Kerke in Suid-Afrika tot stand te bring (Hofmeyr, 2002:42-56).

Met verloop van tyd het daar vanuit die NG Kerk die Familie van NG Kerke ontstaan met die totstandkoming van die NG Kerk in Afrika (NGKA), die NG Sendingkerk (hierdie kerke het in 1986 verening tot die Verenigende Gereformeerde Kerk in Suider-Afrika (VGKSA) en die Reformed Church in Africa (RCA). Sedert 1994 het die momentum om hierdie kerke van die kerkfamilie met mekaar te vereniging nuwe momentum gekry. Hierdie kerkherenigingsproses is tans 'n hoë prioriteit binne die NG Kerkfamilie (Hofmeyr, 2002:33-37).

Noordelike Sinode het tydens die Sinodesitting van 2-4 September 2008 'n verslag van die Taakspan oor die Funkionering van die Ringe (Agenda:70) bespreek wat onder andere die volgende relevante inligting uitlig:

'n Tyd van openheid en deelname! Ons dink nie iemand hoef oortuig te word dat ons in 'n tyd leef waar openheid en vryheid van denke deel van ons alledaagse bestaan geword het nie. Hierdie situasie maak ons nie bekommerd nie, maar wel die feit dat ons struktuur nie gerat is om hierdie geleenthede te benut nie. In ons wêreld waar verandering onsamehangend plaasvind (diskontinue verandering) is groot strukture nie effektief om diverse menings betrokke te kry nie. Ons moet vinniger en makliker oor die teologiese vrae van ons dag in 'n omgewing waar verhoudings en effektiewe deelname moontlik is, kan funksioneer.

Die breër kerkverband en die Noordelike Sinode asook die ringe speel 'n belangrike rol in die verhaal van die gemeente van Eloffsdal en ons konteks. Ringe besluit oor die wel en weë van gemeentes. Die Ring van Eloffsdal het dan ook die groenlig gegee dat die gemeente as 'n outonome eenheid mag bly funksioneer. Later, na 'n groot en lang gestoei en talle vergaderings het hulle ook die kerkraad toestemming gegee vir die uitbring van my beroep na die gemeente.

2.2.2.1 Die omvang van wit armoede

Die mesokonteks van die gemeente Eloffsdal is dié van 'n area in Pretoria wat ekonomies ager uit gegaan het. Dit het die hele demografie van die gebied radikaal verander soos ek alreeds aangedui het. Talle woonhuise is platgeslaan om plek te maak vir die groot hoofstraat Voortrekkersweg, vir die vestiging van besighede en professionele asook dokterspreekkamers vir die drie groot hospitale, naamlik Steve Biko (die ou HF Verwoerd), Eugene Marais en Die Moot. Dit het die lidmate en almal wat in die omgewing bly direk beïnvloed. Die besluit van die Ring om die gemeentes te laat saamsmelt is teen die agtergrond van die sosio-ekonomiese feite onder andere gemaak. Teen die agtergrond en om die konteks beter te verstaan gaan daar na wit armoede gekyk word.

Dr. Gustav Claassen, Moderator van Noordelike Sinode en Voorsitter van die Taakspan van Gemeenskapsontwikkeling sê op 'n Taakspan vergadering op 13 Maart 2010 dat die volgende feite van Solidariteit die wit armoede bevestig:

Die feite.....

- Tussen 1994 en 2005 het wit armoede met 150% toegeneem.
- 131 000 wit huishoudings het nie voldoende behuising nie. Hierdie mense woon in ou hoenderhokke, wit plakkerskampe, stukkende karavane, tente, Wendy huise en plakkershutte.
- 430 000 – 600 000 wit mense woon in plakkerskampe.
- 46% wit gesinne kan nie meer 'n huis van meer as R200 000 bekostig nie.
- Wit plakkerskampe in Pretoria het in minder as 'n jaar verdubbel van 38 tot 77.
- Sedert die jaar 2000, het die Tshwane-metroraad in Pretoria vir slegs twee verarmde wit gesinne HOP-huise gegee uit 'n totale hoeveelheid van 90 100 HOP-huise.

Volgens die Buro vir Marknavorsing (Smit, Beeld 16 Julie 2010) het die persoonlike inkomste ook van wit mense se aandeel tot die totale inkomste van alle bevolkingsgroepe van 70,4% in 1960 tot 43% in 2007 afgeneem. In dieselfde tydperk het die aandeel van swart mense van 22,5% tot 42% vermeerder. Bruin mense en Indiërs se aandeel het relatief stadig toegeneem. Waar die persoonlike besteebare inkomste van swart mense tussen 1990 en 2006 met 45% toegeneem het, was die groei by wit mense slegs 11%. Die opkomende middelklas wat tussen R2 400 en R18 600 per maand verdien, het vinnig toegeneem en tel reeds tussen 9 miljoen en 13 miljoen. Dié “swart diamante” is die beste versekeringspolis vir stabiliteit.

Die aantal wit mense wat in armoede leef, het vinniger as die van swart mense toegeneem. Tans is daar meer as 600 000 arm wit mense (Smit, Beeld 16 Julie 2010). Voor 1994 was Suid-Afrika op grond van ras, geloof en waardes 'n baie gepolariseerde gemeenskap. 'n Nuwe gepolariseerde gemeenskap is besig om na vore te tree met groot verskille tussen rykes en armes – ongeag ras of geslag. Suid-Afrika verkeer in 'n oorgangsfase tussen 'n verlede wat onwerklik was en toekomsverwagtinge wat moeilik realiseer.

Talle projekte soos alreeds aangedui in die Moot is direk betrokke by die toerusting, opheffing, werkskepping, voedelskemas en versorging van die armes. Die hulp word aan almal, ongeag haar/sy ras, taal, godsdiens, geslag of politieke voorkeure verleen. Die

breër gemeenskap, interkerklike organisasies, nie-regerings en nie-winsgewende organisasies, die skole en die verskillende geloofsgemeenskappe asook verskillende netwerke is direk hierby betrokke.

2.2.2.2 Die verdeling van inkomste

Soos reeds aangedui hier bo speel armoede 'n groot rol in die konteks van die Moot en veral in ons gemeente. Die klem is toe hoofsaaklik op wit armoede gelê alhoewel die meeste hulp aan anderskleurige persone geskenk word. Die verdeling van inkomste in Suid-Afrika dra verder daartoe by dat die gemeenskappe verder gepolariseer word en baie meer hulpbehoewend raak. Die onderstaande agtergrond en statistiek bevestig die nood en uitdagings daaraan verbonde.

Prof. Sampie Terreblanche sê in 'n artikel in Die Beeld (15 Maart 2010) dat:

Suid-Afrika se verdeling van inkomste is uiters ongelyk en een van die ongelykste ter wêreld. Verlede jaar het die rykste 20% (die ryk veelrassige elite van 10 miljoen mense) byna 74% van die totale inkomste ontvang. Die volgende 30% (of die middelgroep van 15 miljoen) het byna 18% van die inkomste ontvang, terwyl die armste 50% (of die armlastige 25 miljoen) net meer as 8% ontvang het! Sedert 1991 het taamlik drastiese verskuiwings in die verdeling van inkomste tussen die vier bevolkingsgroepe plaasgevind waardeur die verdeling nog ongelyker geraak het. Die blankes se aandeel het van byna 60% in 1991 tot minder as 37% gedaal. Hierdie groot daling moet gedeeltelik toegeskryf word aan die feit dat sowat 1,2 miljoen blankes sedert 1991 die land verlaat het en hul eiendom en vaardighede saamgeneem het. Die blanke ryk elite van 3,8 miljoen (of 83% van alle blankes) ontvang tans net meer as 35% van totale inkomste. Alhoewel die blankes se aandeel skerp gedaal het, impliseer dit nie dat die blanke elite (3,8 miljoen mense) armer geword het nie. Die blanke elite se relatiewe aandeel het gedaal, maar in absolute terme het hul inkomste gestyg danksy die hoë ekonomiese groeikoers. Dit is wel moontlik dat sommige van die 700 000 blankes wat hulle in die middelgroep bevind in relatiewe én absolute terme armer geword het vanweë die ANC se beleid.

Die vinnige bevolkingsveranderinge herskep die Suid-Afrikaanse politieke landskap soos nog nooit tevore, skryf prof. Flip Smit ('n vorige rektor van die Universiteit van Pretoria) in die Beeld (22 April 2010). Veranderinge in die groei, samestelling, mobiliteit en inkomste

van die bevolking is besig om die Suid-Afrikaanse ruimtelike, ekonomiese en politieke landskap te herskep soos nog nooit tevore nie. Dit veroorsaak talle uitdagings, maar skep ook wonderlike geleenthede. Waar mense kon woon, werk en eiendom besit, asook hoe en waarheen hulle binne die landsgrense kon beweeg, is deur wetgewing en sosiale ingenieurswese meer as 300 jaar lank, maar veral die afgelope aantal dekades, bepaal. Dit het eensklaps ná 1994 verander.

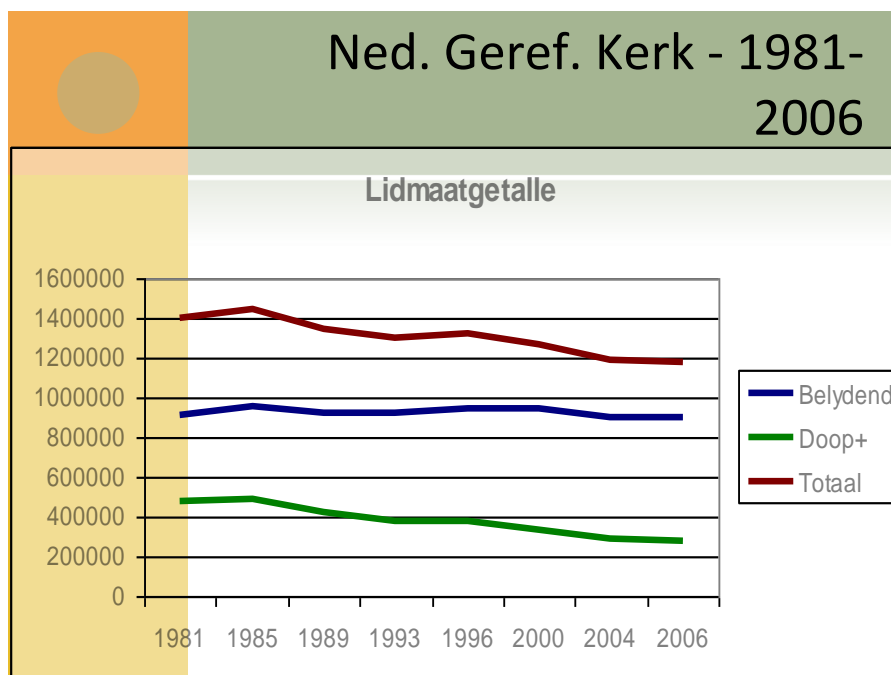
Die verlies aan vaardighede deur emigrasie is een van die belangrikste redes dat ekonomiese groei so kruppel voortstropel. Die vinnige veroudering van die bevolking plaas toenemend druk op welsynsdienste, terwyl die tanende ekonomie talle pensioenfondse en mediese fondse laat steier. Ingrypende veranderinge in inkomste en bestedingspatrone skep nuwe markte, terwyl ander kwyn of verdwyn. Die gaping tussen 'n klein aantal rykes en groeiende getalle armes word al groter. Die opkoms van 'n groeiende middelklas en die toename in die aantal mense wat vir hulself in plaas van werkgewers werk, is bemoedigend. Hy sê verder dat die bevolkingsgroei afplat en die samestelling verander het. Smit (Beeld, 22 April 2010) sê verder die statistiek toon dat die jaarlikse geboortes sal afneem van ongeveer 1,2 miljoen in 2001 tot net meer as een miljoen in 2021. Sterftes sal na verwagting teen 2010 'n hoogtepunt bereik en dan vinnig verminder. Dit is omdat veral MIV/vigs-sterftes (na raming ongeveer 500 000 per jaar) na verwagting sal afneem. Tans ontvang reeds meer as 800 000 mense anti-retrovirale behandeling. Dit is slegs die helfte van die getal wat behandeling benodig. Die huidige bevolking van 49,3 miljoen (2009-middeljaar raming) sal na verwagting relatief stadig tot ongeveer 52 miljoen teen 2021 aangroei. Dit is goeie nuus om die groeiende werkloosheid van meer as 23% hok te slaan. Vinnige verstedeliking, onderwys en algemene verbetering in lewenstandaarde het die vrugbaarheidskoers vinnig laat daal. Wit mense het reeds die vervangingsvlak van gemiddeld 2,1 kinders per vrou in die laat 1980's bereik. Indiërs het die vervangingsvlak tien jaar gelede bereik, bruin mense sal dit binne 'n jaar of twee bereik, terwyl swart mense dit eers oor meer as 20 jaar sal bereik. Voorafgaande verskille in groei lei daartoe dat die bevolkingsamestelling vinnig sal verander.

Dié statistiek en agtergrond inligting help ons as gemeenskap en gemeente om proaktief op te tree en met behulp van verskillende organisasies en netwerke hande te vat om binne die bepaalde konteks juis 'n verskil te maak. As 'n gestuurde gemeente het en moet Eloffsdal as gemeente aanhou om grense oor te steek, bepaalde risiko's te neem

en deel te neem aan verskeie netwerke se werksaamhede om sodoende 'n verskil te maak in ons konteks. Die feite en statistieke dwing ons om medeverantwoordelikheid te aanvaar vir die skepping van 'n meer geloofwaardige en heler wêreld rondom en by ons. Veranderinge in die groei, samestelling, mobiliteit en inkomste van die bevolking is besig om die Suid-Afrikaanse ruimtelike, ekonomiese en politieke landskap te herskep soos nog nooit tevore nie. Dit veroorsaak talle uitdagings, maar skep ook wonderlike geleenthede.

2.2.2.3 Sekere tendense wat verreken moet word

Daar is sekere tendense wat verreken moet word. Die daling in lidmaat en predikante getalle asook in kerkbywoning, moet ook aandag geniet. Dit het alles 'n direkte invloed op die besondere omstandighede in die Moot en in Eloffsdal gemeente. Dr. Marius Nel het as lid van 'n Taakspan van Noordelike Sinode oor die hervorming van Ringe in dié sinode die volgende veelseggende statistiek in hulle navorsingsverslag vervat (Die verslag oor die funksionering van Ringe in Noordelike Sinode, 2007: 23-37):

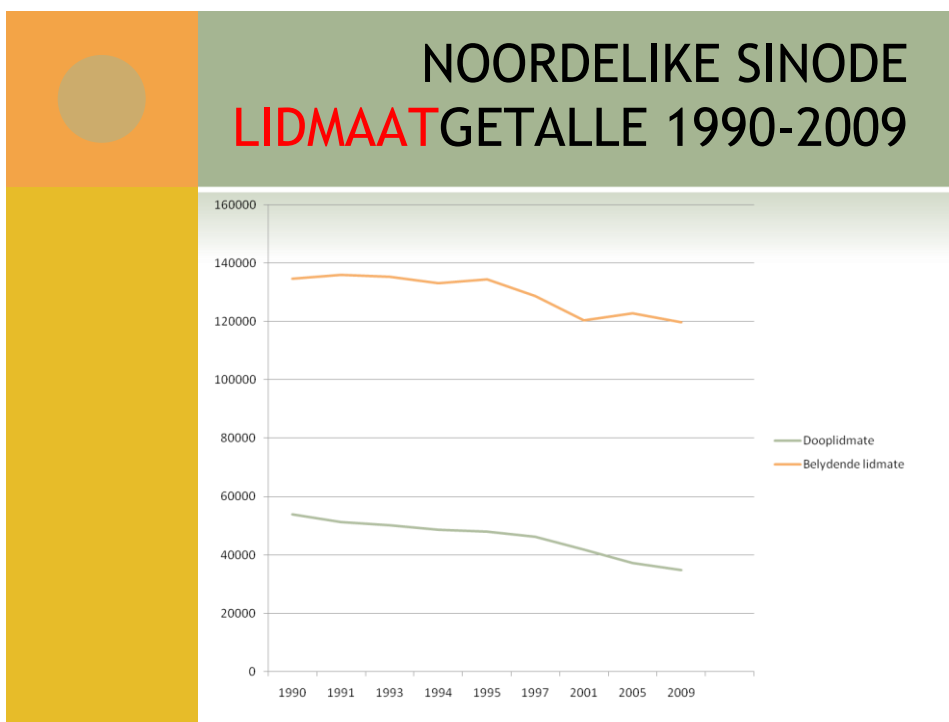

Figuur 1: Die grafiek toon die daling van die lidmaatgetalle van die N G Kerk die afgelope 25 jaar aan

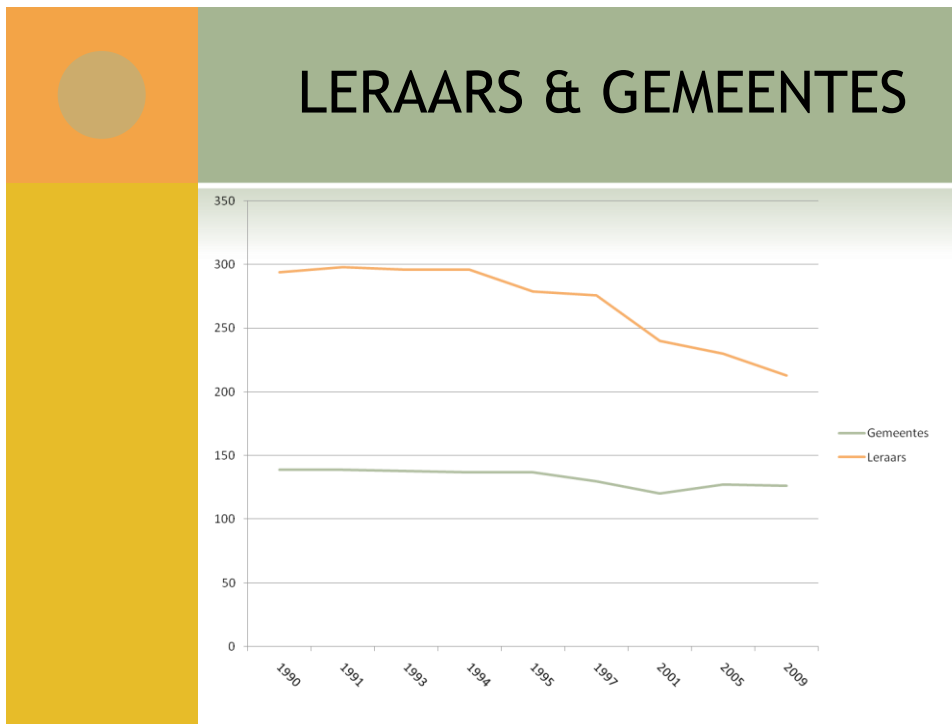
Makro-tendense

- ⊙ **Emigrasie:** SAIRR 1 miljoen blankes verlaat SA tussen 1995 en 2005. Die NGK het egter net ongeveer 250 000 lidmate verloor i.p.v. die verwagte 330 000
- ⊙ **Veroudering:** 22% van lidmate is ouer as 60 jaar. 77% is Belydende en 23% is dooplidmate
- ⊙ **Verstedeliking:** 55% van die lidmate woon in stede
- ⊙ **Denominasionele migrasie** is weglaatbaar klein
- ⊙ **Gemeentelike migrasie** styg tot 14% (dit het in 6 jaar verdubbel)

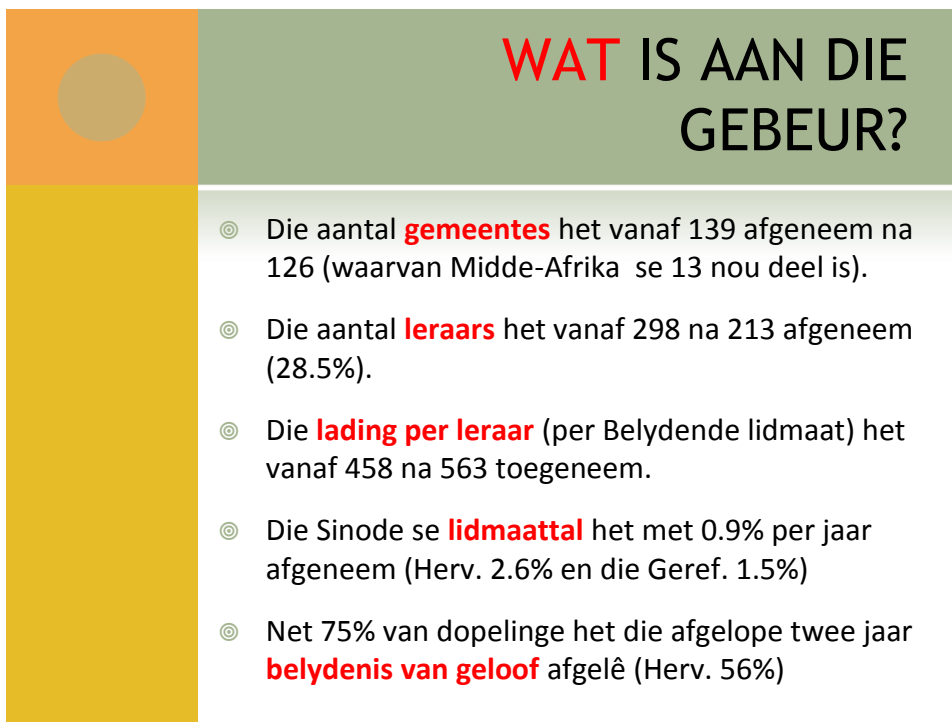
Figuur 2: Die daling in getalle kan onder andere aan die bogenoemde tendense toegeskryf word. (Die South-African Institute of Racial Relations het die aanvanklike statistiek verskaf)

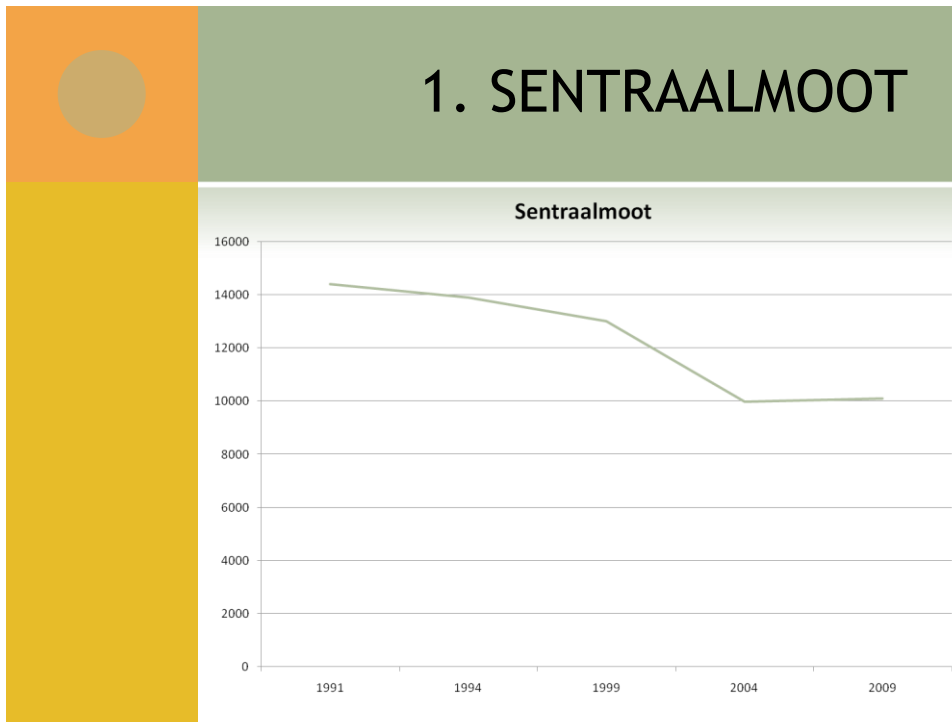
Figuur 3: Die grafiek toon die daling in lidmaatgetalle die afgelope paar jaar in ons sinodale gebied aan

Figuur 4: Die grafiek toon die afname in leraars en gemeentes in Noordelike Sinode aan

Figuur 5: Afnames op vyf verskillende vlakke in gemeentes in Noordelike Sinode

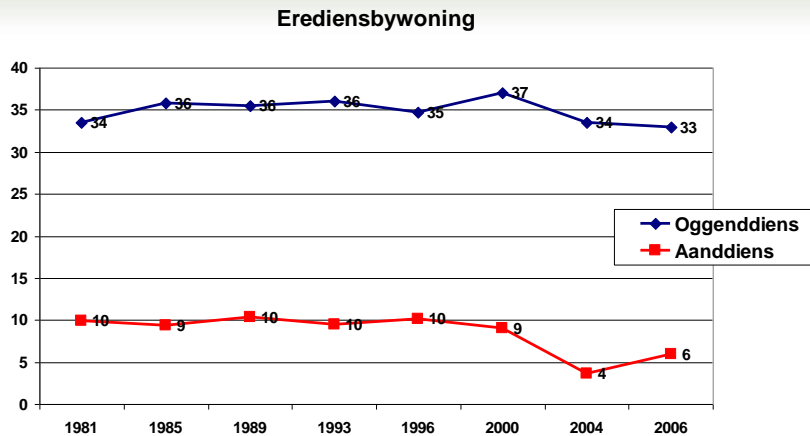
Figuur 6: Afname in lidmaatgetalle in ons Ring, Sentraalmoot

HOE GEREELD BELEEF U IETS VAN DIE VOLGENDE TYDENS EREDIENSTE IN DIÉ GEMEENTE?

	Altyd	Soms	Selde
God se teenwoordigheid	67	31	2
Inspirasie	42	54	4
Verveling	2	34	63
Verwondering	20	67	13
Vreugde	49	47	4
Frustrasie	2	31	67
Spontaniteit	37	52	11
Roepingsvervulling	30	58	13

Figuur 7: Spiritualiteitsopname in Noordelike Sinode in gemeentes oor belewenisse tydens eredienste

4. EREDIENSBYWONING

Figuur 8: Erediens bywoning in Noordelike Sinode in gemeentes as 'n persentasie van die lidmate

Bostaande statistiek bevestig 'n hele aantal tendense en persepsies wat leef in die kerk. Ons sal as kerk van die Here Jesus moet kennis neem van dié detail en pro-aktief deur geestelike onderskeiding moet meewerk as medewerkers aan 'n meer geloofwaardige wêreld sodat Sy koninkryk kan kom "in die hemel maar ook op die aarde". Bostaande inligting kan baie negatief hanteer word of dit kan juis as uitdagings gesien word. Omdat dit eerder as 'n uitdaging gesien word, het Eloffsdal iets begin beleef van God wat alreeds in die gemeente maar ook in ons uitdagende konteks aan die werk is. Dit het alles beslis daartoe bygedra dat daar nuwe lewe en hoop ontwikkel het in die gemeente. Talle mense, organisasies en netwerke is interaktief betrokke om saam 'n verskil te maak in ons konteks.

2.2.2.4 Die verrekening van immigrante en emmigrante

Die teenwoordigheid van talle immigrante in ons land is 'n gegewe. In die Moot en spesifiek binne ons gemeente grense is daar 'n groot verandering in die demografie te bespeur. Van die 1400 moontlike besoekpunte in die woonstelblokke in Eloffsdal se tradisionele grense, is ongeveer 75% anderskleurig en die meeste mense kom van ons buurlande. Niemand weet hoeveel immigrante uit veral Afrika en Asië reeds na Suid-Afrika gestroom het nie. Die beramings wissel tussen vier miljoen en 12 miljoen maar 'n

raming van tussen agt miljoen en nege miljoen blyk die waarskynlikste te wees. Soos in baie ander lande is daar 'n mengsel van ongedokumenteerde en gedokumenteerde migrante, vlugteling en asielsoekers. Korrupsie deur amptenare en die polisie stel baie immigrante in staat om die sogenaamde "revolving door syndrome" te gebruik om deportasie vry te spring. Vakverbode praat met 'n gesplete tong. Hulle is pro-migrante (werkers uit Suidelike Afrika), maar anti-immigrasie (die werwing van geskoolde buitelanders) om vaardigheidstekorte te verlig (F.W. de Klerk Stigting, 2010:12).

Na raming het meer as 1,2 miljoen mense die land die afgelope 20 jaar verlaat. Die verlies op verskeie terreine is onmeetbaar groot. 'n Aantal gemeentedele het na die kusgebiede en oorsee ge-emigreer. Die toestroming uit plattelandse gebiede en veral uit Afrika na stede en dorpe duur onverpoos voort. Plattelandse armoede verskuif toenemend na stedelike gebiede. Luukse woonbuurte langs plakkersgebiede en tradisionele Afrika-markte wat 'n klipgoot vanaf moderne inkopiekomplekse bestaan, veroorsaak dat ongelykheid tans groter is as voor 1994. Die ontwikkeling van die platteland het verreikende gevolge vir skole, kerke, ens. Daar is reeds meer as 2 000 plakkersgebiede waarvan daar nagenoeg 66 wit plakkerskampe net in en om Pretoria is.

Ons moet ook die Presidentskantoor se jongste Ontwikkelingsaanwysers (2009:3-7) verwelkom. Dit is 'n ryk bron van data wat ons in staat stel om die vordering wat ons as 'n samelewing maak, te meet. Die Ontwikkelingsaanwysers meet byvoorbeeld die merkwaardige sukses wat deur die regering behaal is om die begrotingstekort af te bring van 9% in 1993/94 tot 'n oorskot van 1% in 2007/2008. Sodoende het ons ons nasionale skuld verminder van amper 50% van BBP in 1995/96 tot minder as 23% in 2006/07. Ten spyte daarvan dat ons nou weer terugkeer na begrotingstekorte, moet die regering volle erkenning kry vir hierdie merkwaardige prestasie. Dit wys daarop dat die bruto vorming van vaste kapitaal toegeneem het van minder as 15% in 2001-02 tot meer as 24% in 2007-08 en dat werkloosheid in Junie 2009 gestaan het op 32.5% (volgens die breër definisie) in vergelyking met 40% in September 2002. Hierdie statistieke sal nie almal opgewonde maak nie, maar dit reflekteer die realiteite wat ons voorspoed en sukses as 'n nasie bepaal. Dit is opmerkend dat die persentasie van die bevolking wat in armoede lewe (minder as R524 per maand) afgeneem het van 58% in 2000 tot 49% in 2008. Dit is steeds onaanvaarbaar hoog, maar dui op vordering. Een van die hoofredes vir hierdie vordering is die substansiële verhoging van maatskaplike toelae (pensioene vir bejaardes, ongeskiktheids- en kindertoelae) van 3.77 miljoen ontvangers in 2000/01 tot

meer as 13 miljoen in 2008 (gedeeltelik ondersteun deur slegs 5.2 miljoen geregistreeerde belastingbetalers). Uitgawes op maatskaplike toelae gee nou rekenskap vir R69.45 biljoen (gelykstaande aan 3.4% van BBP, en nie 5.5% soos aangedui word in Ontwikkelingsaanwysers nie). Vordering is gemaak in ander areas: 91.8% van huishoudings het nou ook toegang tot drinkbare water; 77% het toegang tot sanitasie en 73% het elektrisiteit.

Indien die statistieke en moontlike tendense verreken word, kan daar meer begrip wees vir die mesokonteks waarbinne Eloffsdal en haar mense daaglik moet leef en werk. As die uitdagings verreken word, kan daar 'n groter impak op die onmiddellike omgewing en konteks gemaak word.

2.2.3. Makro vlak

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? wat in hierdie hoofstuk deur die unieke gemeenteverhaal belig word, gaan nou aan die makrokonteks aandag gee. Die postmoderne era en tydsgees waarbinne ons leef raak ook Eloffsdal as gemeente want ons kyk wyer, oper en met sagte oë na ons eie lidmate, die vreemdelinge in ons midde, die gemeenskap asook ons unieke konteks. Sekere globale tendense en gebeure het so 'n massiewe rimpeleffek dat selfs 'n klein gemeentetjie soos Eloffsdal, indirek of direk daardeur geraak word. Die verbysterende vermeerdering van die wêreldbevolking word ook in die Moot beleef omdat lae en informele behuising en die oorbevolking van woonstelgeboue en huise tekens daarvan is. As daar na die diversiteit in die wêreld gekyk word, dan is ons land en so ook ons konteks van die Moot beslis 'n spieëlbeeld van die globale prentjie. Al die diverse persone moet betrek word om die koninkryk gestalte te gee en te laat kom.

Die effek van die wêreld as 'n *globe village* word ook in Eloffsdal beleef en dra positief by tot die nuwe lewe en hoop wat hier ontwikkel het. Verskillende internasionale tendense is waargeneem wat 'n groot invloed het op die nuwe lewe en hoop in Eloffsdal. Die lesse wat op 'n oorsese studietoer geleer is, het meegewerk om die proses van missionale transformasie te versnel en te rig in Eloffsdal. Sekere merkers help om die hele proses te vergemaklik en te bevorder.

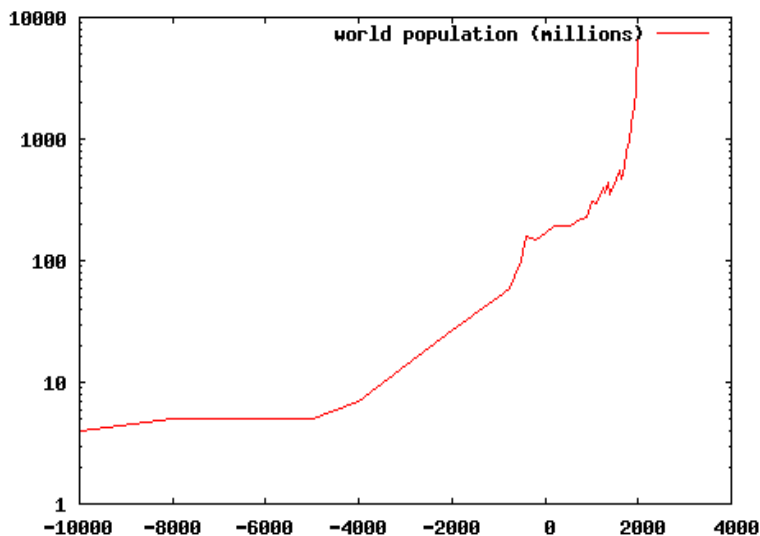
2.2.3.1 Die verbysterde vermeerdering van die wêreldbevolking

Post-modernisme en al die veranderinge in ons makro omgewing het beslis 'n enorme invloed op ons samelewing en die maniere waarop ons daarop reageer. Dit is soms goed om vir 'n oomblik stil te staan by statistiek! Die vermeerdering van die wêreldbevolking is verbysterend en sal ook in ons beplanning deeglik verreken moet word.

Tabel 1: Vermeerdering van die wêreldbevolking

Bevolking	1 miljard	2 miljard	3 miljard	4 miljard	5 miljard	6 miljard	7 miljard
Jaar	1804	1927	1961	1974	1987	1999	2011
Jare na volgende miljard	123	34	13	13	12	12	13

Tabel 2: Die grafiek vir die vermeerdering van die wêreldbevolking toon 'n amper vertikale profiel vanaf die 1960's (Wikipedia)

Hierdie statistiek is bloot interessant totdat ons die implikasie vir kennisvermeerdering wat met die radikale bevolkingsgroei gepaard gaan, verreken. Die omgewing waarbinne ons Eloffsdal kerk is, al is ons getallegewys redelik stabiel, word gekenmerk deur 'n voortdurend groeiende diversiteit van standpunte wat deels as gevolg van globalisering en die toegang tot inligting via die internet deel van ons denkwysse geword het. Hierdie diversiteit lei tot diskontinue verandering in ons omgewing en maak dit dringend nodig om werkwyses te skep waar die diversiteit in deelnemende gesprekke verwoord kan word.

Talle uitdagings en unieke geleenthede moet onderskei word en daar kan dan by die sturende God aangesluit word wat alreeds in die Moot aan die werk is.

2.2.3.2 Die diversiteit van die mense in ons wêreld

Die FW de Klerk stigting (2010:12) bevestig die verbysterde vermeerdering van die wêreldbevolking en die diversiteit van die mense in ons wêreld deur te sê:

Dit is gepas dat die wêreld 21 Mei moet vier as Wêrelddag vir Kulturele Diversiteit vir Dialoog en Ontwikkeling. Die wêreld se 200 lande akkommodeer meer as 5000 verskillende kulture en twee derdes daarvan sluit ten minste een groot kulturele minderheid in wat bestaan uit meer as 10% van die populasie. Die meeste lande is besig om selfs meer divers te raak wat kultuur betref soos wat globalisering die beweging van mense tussen lande en kontinente versnel.

Ons wêreld kan nie die groeiende aandrang op erkenning deur gevestigde en nuwe minderhede ignoreer nie. Die kulturele vryheid is 'n belangrike deel van menslike ontwikkeling, want om jou eie identiteit te kies - wie jy is - sonder om die respek te verloor van ander of om uitgesluit te word van ander keuses is belangrik vir 'n vervulde lewe. Die reg op kulturele diversiteit word al hoe meer essensieël vir die onderhouding van die nasionale kohesie in multikulturele state. In 2006 was daar geen konflik tussen state nie. Al 17 ernstige konflikte wat die wêreld geteister het in daardie jaar was binne-in state en meeste daarvan het ontevrede geloofs-, kultuur- en etniese gemeenskappe behels. Verlede jaar het ons as Suid-Afrikaners die trauma ervaar van xenofobiese geweld wat gemik was op immigrante van ander Afrika lande. Die akkommodasie van diversiteit is nie bloot 'n altruïstiese nastrewe geskei van die dag-tot-dag vereistes van moderne state nie: dit lê aan die kern van vrae wat verband hou met nasionale eenheid; politieke verteenwoordiging; sosiale en ekonomiese ontwikkeling en die bevordering van belangrike menseregte.

Daar is ook sterk filosofiese en praktiese redes waarom ons diversiteit moet beskerm en bevorder:

- Eerstens word kultuur en taal bedreig. Dit word geraam dat die helfte van die wêreld se 6000 tale sal verdwyn voor die einde van die eeu. Hoeveel Suid-Afrikaanse tale sal oorleef? Hoe gaan minderheidskulture (insluitend ons eie

inheemse kulture in Suid-Afrika) die globale stoomroller van Engels teenstaan? Hoe gaan mense persoonlike identiteite behou wat so diep gewortel is in en afhanklik is van hul kulture en tale? Die stryd om ons diverse identiteite te behou in 'n wêreld wat in toenemende mate homogeen word, sal een van die grootste uitdagings van ons eeu wees.

- Tweedens benodig ons diversiteit in tale en kulture in Suid-Afrika omdat dit die staat se plig is om met sy mense te kommunikeer in tale wat hulle kan verstaan. Engels is die huistaal van minder as 10% van ons mense en tog is dit besig om die enigste taal van administrasie te word. Die Grondwet vereis dat die regering twee amptelike tale gebruik op nasionale en provinsiale vlakke juis omdat dit die noodsaaklikheid aanvaar het vir mense om dienste te ontvang in hul eie tale. Tweetaligheid in Engels en die hoof provinsiale taal moet 'n vereiste wees vir aanstellings en bevorderings in die staatsdiens van alle provinsies. Dít sal weer 'n enorme stimulus wees vir mense om ons inheemse tale te bestudeer, ontwikkel en te gebruik.
- Dertens vereis ons kulturele en taaldiversiteit omdat kinders in hul moedertaal onderrig moet word vir ten minste die eerste ses jaar van hul skoolloopbane. Navorsing het bewys dat verpligte tweede-taal onderrig grootskaalse ongeletterdheid veroorsaak en dat die vroegtydige onderbreking van moedertaal onderrig kognitiewe en akademiese ontwikkelinge onderbreek. Dit is amper onmoontlik vir kinders om genoeg van 'n tweede taal te leer in drie jaar om in staat te wees om oor te skakel na onderrig in daardie taal in Graad 4. Swak prestasie in geletterdheid, wiskunde en wetenskap word ook geassosieer met vroeë onderbreking van moedertaal onderrig.
- Laastens vereis ons Grondwet geskikte erkenning vir en die ontwikkeling van alle inheemse tale en kulture. Die Grondwet erken ons elf amptelike tale en vereis dat hulle gelykheid van aansien moet geniet en gelyke behandeling moet ontvang. Dit vereis dat die staat spesiale stappe neem om ons inheemse tale te ontwikkel en vir hierdie doeleinde maak dit voorsiening vir die stigting van 'n Pan-Suid-Afrikaanse Taalraad. Die Grondwet verklaar ook dat enige een die reg het om die taal van hul keuse te gebruik en deel te neem aan die kulturele lewe van hul keuse. Dit het gevolglik ook nog 'n spesiale kommissie ingestel om hierdie regte te bevorder.

Ons toekomstige identiteit as Suid-Afrikaners; volhoubare onderwys- en sosiale ontwikkeling; en ons kohesie as 'n nasie mag afhang van die vlak waarvolgens ons in

staat sal wees om ons ryk herkoms van kulturele diversiteit te beskerm en bevorder. Die verskeidenheid en andersheid rimpel deur tot in die konteks van die Moot en Eloffsdal as gemeente. In ons projekte en lewe as gestuurdes in God se koninkryk werk ons daaglik mee as medeskeppers van 'n meer geloofwaardige en heler Moot en konteks. Deur die diversiteit komplementeer ons mekaar al meer en die moontlike bedreiging vervaag as gevolg van verskillende verhoudings wat gebou is asook netwerke wat gevestig word.

2.2.3.3 Die wêreld word 'n *global village*

Die wêreld wat klein geword het, 'n *global village* waar so baie aan internet, selfone, televisie en al die ander kommunikasie middele en media blooggestel word, vorm 'n integrale deel van ons daaglikse lewe. Alles is konstant aan die verander. Waardes en norme is nie meer absoluut en tydloos nie. Ekonomiese kragte word nou wêreldwyd verreken want dit het direk op ons almal, in ons ganse wêreld, 'n ongelooflike invloed. Die 2008-2009 resessie en die wêreldwye gevolge daarvan is vir ons in ons meso en mikro kontekste van uiterste belang. Dit moet op dié vlakke verreken word.

Cecile Nel sê in 'n artikel in die Rapport (25 Julie 2010) die volgende onder die opskrif: Internet in Suid-Afrika blom dat daar tans "5,3 miljoen internetgebruikers in Suid-Afrika (is) en die getal behoort teen die einde van die jaar die kerf van 6 miljoen te bereik. Die internetpenetrasie behoort teen 2014 20% van die totale bevolking van ongeveer 50 miljoen te wees". Volgens die Wêreldbank neem die bruto binnelandse produk (BBP) met elke 10% wat die bevolking die breëband gebruik met 1,3% toe. In 1994 was daar sewe internetdiensverskaffers en die getal het toegeneem tot oor die 800 in 2009. Toegang tot en die gewildheid van die gewilde webwerwe soos Google, YouTube, Wikipedia, Twitter en Facebook neem daaglik toe. Die gevolg is dat ons lewens toenemend deur selfone, rekenars, iPods, platskerm-TV's, Skype, Mxit, Facebook, Twitter en nog meer oorgeneem word. Dit beteken dat jy nou 24/7 beskikbaar is. Dit is goeie nuus aan die een kant maar jou privaatheid, vryetyd en selfs jou totale menswees word deur die 24/7 beskikbaarheid bedreig. Jy kan nie meer afskakel, ongehinderd vakansie hou of selfs ontspan nie, tensy jy 'n grootse poging aanwend en al die middele afskakel, ignoreer of uiters selektief gebruik.

Die geweldige kennis ontploffing wat in ons millenium drie plaasvind, het baie uitdagings en ongelooflike gevolge vir ons almal. Time Magazine beweer dat daar in 2006 drie

miljoen keer meer inligting in een enkele jaar op die www-wêreld van die internet verskyn het en versprei is as wat daar in die ganse voorafgaande menseheugenis in boeke vasgevang is. Nuwe kennis groei tans teen sowat twee biljoen nuwe gigagrepe per jaar. In 2005 het die inligting op die internet elke 90 dae verdubbel. Ons *global village* raak net al hoe kleiner. Die massa kennis en kommunikasie maak die mensdom al meer onseker en angstig. Dié emosies verwar hulle en skep 'n gevoel van ontoereiktheid. Alles is té veel, alles beweeg té vinnig en niks is meer vas en of seker nie. Die veranderende tendense in die kommunikasie wêreld deur selfone, rekenaars en ander vorme van kommunikasie word ook in Eloffsdal gebruik en benut. Die multi-media, SMS bondels, e-pos en internet fasiliteite word voortdurend benut en maak kontak wêreldwyd moontlik.

2.2.3.4 Internasionale tendense en tekens van die toekoms van die kerk

Die internasionale tendense en tekens van die toekoms van die kerk, asook die verandering wat dit meebring, is alreeds in die Suid-Afrikaanse kerkkultuur aanwesig (Botha, 2010:7). Die rol wat vermaaklikheid en attraksie in die kerk speel, om weer op voetsoolvlak 'n verskil te maak, kerkplanting en samewerking met verskillende nie-regerings en nie-winsgewende organisasies binne verskeie netwerke, is alles tendense en tekens wat ons in Eloffsdal alreeds aan ons eie lywe voel en ervaar. Dit is wat die teoloë van die NG Kerk ontdek het toe hulle in April 2010 'n navorsingstoer na Europa onderneem het. Die doel van die toer was om na die tendense en die toekoms van die kerk in Engeland, Nederland en in Suid-Afrika te kyk. Die groep het besef dat kerkwees op 'n moderne en binne 'n bepaalde konteks hergedefinieer sal moet word. Daar is ook besef dat die kerk van die toekoms meer by die gemeenskap en sosiale geregtigheid betrokke sal moet raak. Gedurende die toer van 14 dae het die groep van 16 predikante uit verskillende sinodale streke, woordvoerders van 19 groeperinge en 30 ander geestelike leiers oor 'n baie wye spektrum van spiritualiteite ontmoet. Hulle het hoofstroomkerke sowel as ontluikende en alternatiewe kerke besoek. Die ervaring van die groep was soos om in 'n tydmasjien te klim en 'n kykie te kry van toekomstige tendense wat in Suid Afrikaanse kerke te wagte kan wees.

Tydens 'n oorsese besoek vanjaar deur ons, het Sean Callaghan (Lesing oor: Our Changing World), 'n voormalige Suid-Afrikaner en missionêre kerkplanter wat 'n kerk in Melville geplant het, gesê dat Engeland 'n baie goeie plek is om by te leer, aangesien generatiewe ontwikkelinge in dié land 20 jaar voor Suid-Afrika en 10 jaar voor Amerika, is. Volgens hom verander die konteks baie vinnig: “Kerk is lankal vir baie mense nie meer

die logiese keuse nie”, verduidelik hy. “Die tempo waarteen die hoofstroomkerke in Engeland leeggeloop het, is 'n bewys hiervan.” Daar was verskillende reaksies op hierdie tendens. In Amerika het die “seeker-sensitive”-beweging begin waarvan Bill Hybels en sy Willow Creek-Kerk een van die luidste stemme is. Dan was daar die Alfa-kursusreaksie uit Engeland, 'n benadering wat mense op 'n nie-outoritêre manier wou wys hoe die Bybel se boodskap steeds relevant is in hul lewens. Derdens was daar die Huiskerk-beweging, met die probleem dat die risiko vir dwaalleer groot is omdat daar geen verantwoording gedoen hoef te word nie. Die Alternatiewe-aanbiddingsbeweging was 'n belangrike reaksie in Engeland, maar mense het gevoel as jy nie welsprekend, of baie musikaal is nie, jy nie aan dié dienste kan deelneem nie. Eksperimente met alternatiewe vorms van eredienste, weg van die “sermon-sandwiched-between-two-hymns”-benadering, het gevolg. Hierdie dienste het daarop gekonsentreer om almal te betrek om 'n bydrae tot die beweging te lewer. Laastens was daar die “Integral mission”-benadering waarin sosiale geregtigheid die hoofrede vir die kerk se bestaan was.

Die groep het ook die historiese kerk in Dordrecht in Nederland besoek waar baie van die NG Kerk se tradisionele wortels lê. Die Dordtse Leerreëls is in 1618 in die kerkgebou aanvaar wat hoofsaaklik oor die uitverkiesing, verwerping, bekering asook die volharding van die heiliges handel.

Figuur 9: Beeld van Christelike liefde wat uit die kas kom

Die kruis in Figuur 9 het die groep diep geraak. Dit beeld Christelike liefde en omgee wat **uit die kas kom** aan en ons besef eers as dít gebeur is daar sprake van waagmoed, grense wat oorgesteek word en risiko's wat geneem word. Die metafoer is ook medebepalend vir Eloffsdal en die Moot in haar groter konteks. Die uitdagings en geleenthede wat daar in Engeland en Nederland beleef is en waarvan ons tydens al ons kontakssessies van bewus geword het, geld amper identies net so in ons unieke konteks

in Eloffsdal en die Moot. Hier moet nog meer waagmoed aan die dag gelê word omdat verandering in die nuwe Suid-Afrika wel deel is van ons almal se daaglikse lewe, maar ons almal ook meer kwesbaar maak. Talle grense is alreeds oorgesteek en die uitdagings en geleenthede wat gereeld opduik word positief aangegryp as deel van God se verrassing waarvoor ons gereed moet wees. Hierdie internasionale maar ook plaaslike tendense en tekens word proaktief benut en bestuur ten spyte van die risiko's wat dit inhou. Ons gemeente en ringsprojekte soos die MootCare Sentrum, Echo-jeug, Hospivisie en die belangrike werk van die CMR is alles tekens van hoop en bevestig dat die Lewende en sturende God nog steeds aan die werk is in Eloffsdal, die Moot en in sy kerk wêreld wyd.

2.2.3.5 Wat kan ons hieruit leer?

Hieronder word 'n paar gedagtes gelys van wat oorsee geleer is en moontlike tendense en tekens wat beleef is:

- Die tendense en tekens van die toekoms asook die verandering wat dit meebring, is alreeds in ons breë maar ook in ons gemeente kultuur aanwesig en besig om nog verder daarin neerslag te vind.
- As kerk van die Lewende Here sal ons kerkwees al meer eietyds en binne ons bepaalde konteks moet herdefinieer. Ons sal nuut en oop moet dink oor bestaande gemeentes en die plant van nuwe gemeentes en geloofsgemeenskappe binne ons unieke konteks in die Moot.
- Missionale kerkwees en 'n koninkryk perspektief, om aan te sluit waar God Drie-enig alreeds aan die werk is, vind al meer in die prediking en ten diepste in die kultuur van 'n gemeente/geloofsgemeenskap, neerslag.
- Om as pioniers, voortrekkers (de Roest, 2008:10) die unieke uitdagings en geleenthede van ons tyd, binne ons bepaalde konteks, sinvol en met 'n openheid aan te spreek.
- Om te waag om grense oor te steek en risiko's te neem. Diversiteit in Eloffsdal en die Moot al meer te verreken en ons andersheid te vier.
- Om meer betrokke te raak deur projekte en netwerke, soos ons alreeds doen in die gemeenskap en sosiale geregtigheid (armoede, vigs, rassisme, seksisme ens.) aan te spreek en op te tree as mede-skeppers van 'n meer geloofwaardige wêreld.
- Om weer persoonlik maar ook gesamentlik die misterie en grootsheid van die Drie-enige God te ontdek, te beleef en te deel met die mense rondom ons.

- Om telkens deur God verras te word en oop te wees daarvoor dat Hy steeds aktief besig is om te skep en te herskep. Selfs in Nederland en Engeland het Hy, soos Martin Luther sê: “Christus hou self Sy kerk in stand” ten spyte van mense se idees en planne. Hierdie verrassende stories van hoop word in die gemeente van Eloffsdal met mekaar gedeel.
- Die talle netwerke wat alreeds bestaan en die persone en organisasies waarby ons as groep aansluiting kon vind, hou die deure oop vir verdere dialoog en samewerking.
- ‘n Groot samebindende faktor en gemene deler was om weer opnuut iets van die samehorigheid en katolieke/algemene gedeelde waardes en tradisies wat ons deur die eeue, saambind, te beleef. Ons **wortels** is weer bevestig! Vanuit die gemeenskaplikheid groei daar nou baie meer direkte kontak soos byvoorbeeld die Zebra-stigting waar die Nederlanders en ons mekaar gereeld besoek en kennis, vaardighede en hulp uitruil.

2.2.3.6 Moontlike merkers vir die reis

Persoonlik dink ek dat ons in Suid-Afrika tog in talle opsigte ‘n paar tree voor ons Engelse, Nederlandse en VSA vriende is en dat daar talle **geboortes** alreeds plaasgevind het. Hierdie **geboortes** word sigbaar in die verskillende netwerke, projekte, die kultuur en identiteit wat al meer aan die skuif is. Eloffsdal en die Moot beleef die reis as uiters uitdagend en opwindend. Die volgende merkers sal ons moontlik kan help op ons unieke reis in Eloffsdal, in die Moot maar ook op nasionale sowel as internasionale vlak, as kerk van die Here (Botha, 2010:4):

- Ons lidmate, predikante en teoloë is en word aan so ‘n wye verskeidenheid teologië, spiritualiteite en diverse denke asook voortdurende veranderinge blootgestel, dat daar ‘n groter openheid en verdraagsaamheid te bespeur is.
- Die eerlike soeke om die andersheid/diverse te verreken en te vier in ons **Reënboog land** word by talle ‘n passie en leefstyl.
- Om grense oor te steek en aanpassings te maak op verskeie vlakke is deel van ons alledaagse lewe.
- Ons konteks wat voortdurend aan die verander is asook die talle onsekerhede waarmee ons daaglik mee gekonfronteer word en mee saamleef, bied nuwe uitdagings en geleenthede.

- Die konteks en demografie waarbinne ons daaglik werk, woon en lewe stel ook nuwe unieke uitdagings, openheid en kreatiewe oplossings asook eise aan ons.
- Ons taalgebruik en vrae oor God, die teologie en die kultuur asook ons konteks dwing ons om skeppend, innoverend en nuut te dink oor 'n aantal **sekerhede** van die verlede. Nuwe taal en inhoud word geskep en die **misterie** van God word weer ontdek en beleef.
- Daar word met ander, nuwe oë, ore en hart gesoek na die verrassende en verfrissende beleving van God en Sy betrokkenheid by die skepping en totale kosmos.
- Die *missio Dei*, die ongekende en hernude belangstelling in die sturende God wat alreeds en steeds in Sy kosmos, skeppend en herskeppend aan die werk is, spreek mense weer aan en daag hulle uit.
- Talle lidmate, predikante en geloofsgemeenskappe tree al meer op as medeskeppers van 'n meer geloofwaardige wêreld en heler kosmos. Betrokkenheid as gestuurde, binne jou bepaalde konteks, verseker dat verandering en vernuwing plaasvind wat helend is vir almal (projekte, uitreike, dienste, omgee ens.).
- Talle gemeentes/geloofsgemeenskappe se identiteit en kultuur het oor 'n tydperk begin skuif en verander. Dit is méér as kosmetiese veranderinge wat dus plaasgevind het.

Ons as Eloffsdal NG gemeente asook die ander groepe en netwerke in die Moot moet weer waagmoed aan die dag lê, voortdurend grense oorsteek en risiko's neem om kerk van die Here Jesus te wees en te bly! Ons andersheid én eenheid in Christus moet weer gevier word.

2.3 'n Paar lyne wat verreken moet word

Eloffsdal NG Gemeente het as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry! Dit begin al meer duidelik word uit die bostaande inligting wat nuwe perspektiewe daarop geplaas het. Die gemeente vier haar 102de jaar met groot vreugde en dankbaarheid en die daaglikse teenwoordigheid van die Drie-enige God bring nuwe lewe en hoop. Op die daaglikse reis saam met die sturende God is dit noodsaaklik om 'n paar lyne te trek wat die konteks van Eloffsdal onderstreep. Die volgende lyne moet verreken word:

2.3.1 Sigbaarheid en onsigbaarheid

Hendriks (2010:79) onderskei verder tussen: “visibility and invisibility” Dit verwys na:

highly visible aspects of an environment and those that are less easy to discern because they are not physically visible! A congregation’s presence in a society may be visible: buildings are erected, people witness, go to church, serve in ministries, conduct funerals, etc. Other influences are not readily visible. The example and love shown by Christians may, in time, lead to a change in attitude among the people of an entire community.

Dit is duidelik dat daar binne die verskillende vlakke en die unieke konteks, waarbinne Eloffsdal funksioneer tog ‘n paar lyne getrek kan word. Die sigbaarheid en sentrale ligging van die gemeente speel ‘n groot rol in die skep van die nuwe lewe en hoop binne haar konteks. Die terrein is langs die besige hoofstraat, Voortrekkersweg in die Moot, tussen drie groot hospitale en langs die groot hoeveelheid woonstelle geleë. Dié fisiese sigbaarheid asook die uitreike deur liefde en omgee, die meer onsigbare, vorm ‘n integrale deel van die gemeente se wese en kultuur.

Muller (2005:78) sê dat:

practical theology is only possible as contextual practical theology. It cannot function in a general context. It is always local, concrete and specific. As we make our way through life, we have continuous experiences and dialogic interactions both with our surrounding world and with ourselves. One way of structuring these experiences is to organize them into meaningful units. One such meaningful unit could be a story, a narrative. For most people, storytelling is a natural way of recounting experience, creating reasonable order out of experience. We are also constantly being bombarded with narratives from the social world we live in.

Gemeentewees vind dus altyd binne ‘n bepaalde konteks plaas. Soos reeds aangedui word die unieke konteks waarbinne Eloffsdal en die Moot geleë is, ten volle benut en verreken. Binne die unieke konteks word daar stories/narratiewe vertel wat mense aan mekaar bind en dit word ook soms stories van hoop wat juis die gemeenskap aan mekaar bind en mense help om grense oor te steek. Die unieke konteks en stories van hoop word deur ons as gemeente van Eloffsdal benut om juis as katalisator te dien vir die skep van nuwe lewe deur die werking van die Drie-enige God.

2.3.2 Die ingeboude lewenskrag en leidingsmeganisme van al God se mense

Alan Hirsch (2007:23) skryf in sy boek: *The forgotten ways*, dat 'n reis van 1000 myl begin met 'n enkele vraag: "Hoeveel Christene dink julle was daar net voor Konstantyn op die toneel verskyn het, ongeveer 310nc?" 25 000 teenoor 20 miljoen. Die vraag wat by hom egter gespook het, was: "Hoe het hulle dit reggekry?" In sy soeke na die antwoord hierop het dit gelei tot wat hy noem die ontdekking van *Apostolic Genius*, die ingeboude lewenskrag en leidingsmeganisme van al God se mense. Hy gaan verder en ondersoek die merkwaardige storie van die groei van die ondergrondse kerk in China tydens die bewind van Mao Tse-tung. Hy maak die opmerking dat hierdie twee stories gevaarlike stories is, omdat dit ons op 'n reis dwing wat ons oproep tot 'n meer radikale uitdrukking van Christenskap as die een wat ons tans beleef. Hy noem dat die sentrale doel van die boek is om 'n greep op die verskynsels in hierdie twee stories te kry. Gestuurdheid in Eloffsdal en in die Moot is nie beperk tot die korporatiewe missie van die plaaslike kerk of denominasie nie. Gestuurdheid moet plaasvind in en deur elke aspek van die lewe. En dit word gedoen deur alle Christene orals. Oor die tye heen het die toenemende onpersoonlike strukture van die institusionele kerk, rolle, verantwoordelikhede en gesag aangeneem, wat in werklikheid aan al God se mense behoort het op voetsoolvlak. Op voetsoolvlak maak Eloffsdal as gestuurde gemeente en gestuurdes daaglik 'n verskil in die wêreld en binne ons eie konteks. Die ingeboude lewenskrag en leidingsmeganisme van al God se kinders waarborg die nuwe groei en hoop.

2.3.3 Alle groot bewegings begin op die rand van die kerk

Alle groot missionale bewegings begin op die rand van die kerk, onder die armes, die geringes, en selde, indien ooit, in die sentrale kerk (Walls, 2005:45). Eloffsdal het nuwe lewe en hoop gekry omdat sy/hy al meer bewus geword het van die feit dat God alreeds aan die werk is binne ons konteks. Toe ons deur geestelike onderskeiding en wandel in die wêreld al die uitdagings en geleenthede rondom ons begin raak sien het, het alles begin verander. Daar is opnuut kennis geneem van die randfigure en die **ander** in ons midde. Indien daar nie kennis van die randfigure geneem word en erns van gemaak word nie, bly ons gestuurdheid oppervlakkig.

In ons navolg van 'n missionale manier van kerkwees is dit van kardinale belang om uit die onbuigsame equilibrium midde van ons denominasies te beweeg na die grense toe, en daar betrokke te raak in regte sending. Hirsch (2004:56) noem dat die Christendom manier (evangelistic-attractional) van kontak maak met die mense in hulle konteks nie die antwoord sou wees nie. Hierdie konteks vra na 'n kruis-kulturele missionale metodologie eerder as die **uitreik-en-intrek** model. Om maar net die programme mooier te maak, die musiek en die oudiovisuele effek te verbeter, die bediening bietjie te verander, sal die missionale krisis nie oplos nie. Iets baie meer fundamenteel is nodig. Vanuit hierdie oortuiging het hulle met 'n **proximity space** antwoorde probeer gee op missionale vrae soos: Wat is goeie nuus vir hierdie groep mense? Hoe sal die kerk lyk en voel onder (among) hierdie mense? 'n *Proximity space* is nie 'n kerk nie, dit is eerder die daarstel van plekke (uithangplek) en geleenthede waar Christene en nog-nie-Christene betekenisvol met mekaar kan kontak maak. Die dryfveer van die projek was om mense betrokke te maak in betekenisvolle gesprekke rondom Jesus en geestelik te versorg in 'n betekenisvolle en organiese manier. Die vervolgte kerk en die kerk in China het onder mekaar beproewing ondervind wat hulle aan mekaar gebind het (*communitas*) en dis baie meer betekenisvol as net gewone *community* beleving waaraan ons gewoon is.

2.3.4 Die missionale inkarnasie impuls

Jesus se voorbeeld is dié voorbeeld wanneer daar oor die missionale inkarnasionele impuls gepraat word. Inkarnasionele missie maak mense betrokke binne in hulle kultuur. Eers as die belangrike missionale luister, waarneming, konneksies en netwerkvorming plaasgevind het, kan Jesus "communities" gevestig word (3rd places, 2010). In ons konteks van Eloffsdal is sulke geloofsgemeenskappe soos Echo-jeug, Hospivisie asook die Moot Care Sentrum tekens van Jesus "communities" wat begin gestalte kry. In 'n omgewing van voortdurende verandering (bedeiging wat kerk tans beleef) is aanpasbare organisasies en leiers nodig. 'n Innoverende leierskap is nodig wat die kerk kan lei op nuwe terreine waarop hy homself bevind. 'n Apostoliese leier beliggaam, simboliseer en verteenwoordig die apostoliese missie van die missionale gemeenskap. Hirsch (2004:98) noem dat indien ons regtig missionale kerk wil wees, moet ons 'n missionale leierskap sisteem hê wat dit dryf. 'n Apostoliese bediening is hoofsaaklik 'n funksie en nie 'n amp nie. In die vroeë kerk is dit gesien as 'n gawe van die Gees en dit was outentiek gemaak deur die konsekwente lewe van die persoon wat die boodskap uitgeleef het, en dit was erken vir die effek wat dit gehad het op die beweging en sy omgewing (nie deur

aansprake van posisie met sy institusionele invloede nie). Die kerk is 'n organiese sisteem, 'n lewende sisteem. Met te veel klem op numeriese groei word ons weggelei van die natuurlike ritme van die lewe en het die rol van leiers al meer begin val op bestuursvaardighede. Die nadeel is dat al die programme ook daartoe gelei het dat gemeentede al minder betrokke raak by die lewe van mense buite die gemeente. 'n Lewende sisteem benadering moet gevolg word waar leiers die hele gemeenskap lei om van nature dissipels te wees, waar aanbidding 'n leefstyl is en God se sending deel van elke dag vorm in ons konteks. As 'n lewende **netwerk van Christus** kan dié sisteem enige plek en enige tyd ontmoet en nog steeds kerk wees. Die droom word ook in Eloffsdal gekoester.

2.3.5 Samevatting

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? is in dié hoofstuk deur die unieke gemeenteverhaal vanuit die mikro, meso en makro vlakke belig. Op die mikro vlak is daar in heelwat detail gekyk na die unieke gemeenteverhaal wat oor 'n tydperk van 102 jaar afgespeel het. Die ryke geskiedenis is beskryf en ook die mikro konteks waarby die skole, interkerklike organisasies, verskeie netwerke en groepe interafhanklik funksioneer, is uitgelig. Daarna was die klem geplaas op die meso vlak waar daar na die plaaslike konteks gekyk is en die invloed van wit armoede, die verdeling van inkomste in Suid-Afrika asook sekere tendense wat op Rings en Streek Sinodale vlak 'n indirekte of direkte invloed op Eloffsdal en die Moot het. Die rol wat emmigrasie asook immigrasie speel en die moontlike invloed op die konteks van Eloffsdal is ook bespreek. Op die wyer, makro vlak is daar gekyk na die invloed van die toename in die wêreld bevolking, die diversiteit van mense, die *global village* effek asook die rol van internasionale tendense en merkers op die konteks van die Moot en op Eloffsdal self.

Kontekstueel beoordeel is die gemeente deur die Ring en ander rolspelers afgeskryf en ter dood veroordeel. God se koninkryk het egter deur Sy beweging en inisiatief, as Drie-enige God, op 'n nuwe en vars wyse, herleef! Die hele verhaal kan geïnterpreteer word in terme van die agentskap van God. Die leierskap en gemeente het daarin begin slaag om deel te neem aan 'n nuwe lewe binne die Drie-eenheid. As doodveroordeelde gemeente wat maar alte bewus is en was van hulle eie gebrokenheid en kwesbaarheid, is daar nuwe moontlikhede ontgin. 'n **Nuwe gemeente** asook nuwe lewe en hoop het uit die as

van 'n bepaalde vorm van kerklike en gemeentlike bestaan, ontstaan. Eloffsdal vier haar 102 jaar met groot veugde en dankbaarheid want die daaglikse teenwoordigheid van die Drie-enige God bring nuwe lewe en hoop.

HOOFSTUK 3

ELOFFSDAL SE LIDMATE AAN DIE WOORD – 'N ETNOGRAFIESE ANALISE

3.1 Inleiding

Om die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? verder toe te lig gaan daar nou aan die hand van onder andere die nominale groep tegniek, etnografiese vraelyste en uit informele gesprekke inligting versamel word om die navorsingsvraag te ondersteun. Uit hierdie inligting gaan daar gepoog word om 'n geheelbeeld van die NG Kerk Eloffsdal en haar deelnemers/medenavorsers se idees en persepsies te verkry oor die navorsingsvraag. Hierdie inligting behoort die gemeenteverhaal wat in die vorige hoofstuk op die mikro-, meso- en makrovlak toegelig is, te komplementeer, aan te vul en te bevestig.

3.2 Die nominale groep tegniek

In die navorsing word daar hoofsaaklik gebruik gemaak van die nominale groep tegniek (NGT). Die tegniek is gebruik om 'n aantal persone se menings te versamel oor 'n belangrike vraag wat die hele gemeente raak. Daar gaan van die kwalitatiewe navorsings metode gebruik gemaak word. Aksienavorsing word dan verder verkies omdat daar aan verskillende groeplede se insette aandag gegee gaan word. Om reg aan die proses te laat geskied gaan daar van konsensus tegnieke gebruik gemaak word. Daar is hoofsaaklik drie konsensus tegnieke wat moontlik gebruik kan word:

- die Fokus groep tegniek of metodologie wat omskryf word as: “an open – ended group discussion that explores a specific set of issues on a predefined and limited topic” (Robinson, 1995:913).
- die Delphi groep tegniek maak weer gebruik van elektroniese en posvraelyste om ekspert menings/inligting te versamel oor 'n bepaalde saak en om dan konsensus te bereik.
- die Nominale groep tegniek (NGT) word as volg deur Moore (1994:10) omskryf: “A method for structuring small group meetings that allows individual judgements about a topic or an issue to be pooled effectively and used in situations in which

uncertainty or disagreement exists about the nature of a problem and its possible solutions”.

Ek het die nominale groep tegniek gekies omdat Bartunek en Murningham (1984:418) sê: “(it) is one of the best (if not the best) process for reaching effective and efficient decisions, (it) produces more accurate decisions on structured problems ... with more satisfaction”. Die nominale groep tegniek werk hoofsaaklik met die volgende aannames: dit kom oorspronklik van die organisasie beplanning sisteem en is ‘n gestruktureerde “brainstorming” sessie. Dit is ook ‘n “face to face” tegniek wat konsensus ten doel het. Die response word geposisioneer en verwerk binne klein groepe van 5-15 deelnemers. Dit is ook ‘n gefasiliteerde en gestruktureerde proses wat deur ‘n goed opgeleide persoon gelei word.

Volgens Botma (2010:1) is die doel met nominale groep tegniek om:

- om ‘n probleem te identifiseer en te prioritiseer
- om die beste moontlike oplossing vas te stel
- om ‘n hoë prioriteit implementeringsplan te ontwikkel en
- om die plan te verfyn en te “debug”.

Daar is sekere benodighede wat die proses vergemaklik. Die deelnemers moet in ‘n U-vorm sit sodat almal goed sigbaar is en vrylik kan deelneem. Daar moet ‘n blaai bord en penne beskikbaar wees. ‘n Moderator of goed opgeleide leier/fasiliteerder moet die proses lei. Klein stukkies papier van so 15cm x 15cm moet beskikbaar wees om die deelnemers se gedagtes op vas te pen. Genoeg papier en penne moet ook vir die deelnemers gedurende die proses beskikbaar wees.

Die proses self bestaan uit vyf bewegings of komponente. Dit is ‘n goed georganiseerde proses. Volgens Botma (2010:8) kan die volgende fasette in die proses onderskei word: “The silent generation of ideas, the round robin recording of ideas, the clarification of ideas, the voting and then ranking/prioritize”.

Die nominale groep tegniek hou bepaalde voordele in vir die gebruiker daarvan. Die volgende voordele kan onderskei word:

- dit is ‘n vinnige manier om nuttige inligting te bekom
- baie idees van hoë kwaliteit word ge-generer

- elkeen neem aktief deel
- baie gekontroleer om die dominansie van een persoon te voorkom
- die rangskikking en prioritisering van idees
- dit is goedkoper as die meeste ander vorme van navorsing
- dit is 'n gefasiliteerde en tydbesparende bespreking
- daar word op die probleem gefokus
- groep validasie vind plaas terwyl die groep die data vergader
- die hele proses vind op 'n demokratiese wyse plaas
- groeplede kan hul eie individuele onafhanklike oordele vel.

Volgens Williams (2005:217) het die tegniek ook nadele wat verreken moet word soos:

- daar is sekerlik die potensiaal vir partydigheid in die verkiesing of selektering van die deelnemers, want die presiese samestelling van die groep kan 'n invloed hê op die resultate wat verkry word.
- Indien die moderator/fasiliteerder nie bekwaam of goed opgelei is nie, kan dit ook probleme veroorsaak.
- Dit is uiters belangrik om 'n noukeurig voorbereide vraag te kies wat die nodige respons verkry op die regte vlak en spesifiekheid.

3.3 Die formaat van die nominale groep tegniek

Die hele proses is 'n hoogs georganiseerde een. Die fasiliteerder in ons geval was Cecilna Grobler, 'n dosent in verpleegkunde en predikant van die NG Kerk. Sy is 'n goed opgeleide leier en het gesorg dat die hele proses glad en rustig verloop. Ek het as haar helper opgetree. Daar is twee groepe gekies. Die een groep was 'n volwasse groep lidmate van 12 persone. Die ander groep was 15 persone wat uit die jeug van die gemeente gekies is. Die eerste groep is die oggend hanteer terwyl die jeug groep die middag hanteer is. Sy het al die data op die blaaiborde opgeskryf. Die nominale groep tegniek bestaan gewoonlik uit vyf of ses verskillende stappe of fasette.

3.3.1 Die opening stelling

Dit verskaf die nodige agtergrond om almal op hul gemak te plaas en die hele proses te verduidelik. Die moderator/fasiliteerder verskaf nou die oorhoofse taak en die unieke bydrae wat elke groepslid het om te lewer. Op die stadium is dit goed dat die moderator

die prosedure verduidelik, hoe die resultate gebruik gaan word en hoe die stappe werk wat tydens die proses gevolg gaan word. Elke groepslid ontvang 'n stuk papier waarop die vraag verskyn wat spesifiek vir die geleentheid ontwerp is. Die vraag was: Wat het God nuut gedoen in die gemeente? Dit is 'n eenvoudige en duidelike vraag wat op een tema fokus. Dit behoort so 15 minute te neem om die stap of fase sinvol af te handel.

3.3.2 Die stille generasie van idees

Die groepslede word nou uitgenooi om alle idees neer te skryf wat by hulle opkom rakende die bepaalde vraag wat gestel is. Hulle word ook aangemoedig om spesifieke maar ook breër sake neer te pen wat op die vraag van toepassing is. Hulle word versoek om in stilte, sonder om met mekaar te praat en onafhanklik van mekaar vir die volgende 10 minute te werk. Die penne word neergesit as hulle klaar is met die stap.

3.3.3 Die wedersydse lug van idees en gedagtes

Die derde stap of fase gee aan al die lede van die groep die geleentheid om hulle idees en gedagtes met die ander te deel, sonder dat hulle in die rede geval word. Hulle word gevra dat elke lid slegs een idee of gedagte deel. Die moderator of helper skryf dan die gedagte op die blaaibord neer. Elkeen se idees word neergepen sonder dat dit bespreek word. Groepslede mag 'n geleentheid mis as dit haar/sy beurt is om iets by te voeg, indien dieselfde idee alreeds neergeskryf is of as haar/sy idees uitgeput is. 'n Groepslid mag weer iets byvoeg as dit haar/sy beurt is. Dit moedig hulle gewoonlik aan om al hulle idees onbevange met die ander te deel. Die aangetekende resultate op die blaaibord bly sigbaar vir die hele groep. Die proses waarborg gelykheid en objektiwiteit. Die neergepende idees word nou gesien as 'n produk van die groep se werk en nie as die van enkele lede van die groep nie. Die fase of stap duur ongeveer 25-30 minute.

3.3.4 Die klarifikasie en saambondeling van die idees en gedagtes

Die data op die blaaibord is nou die eiendom en gedagtes van die groep. Enige lid kan nou kommentaar lewer op die data of vra vir die uitklaring van sekere inligting. Die moderator moet verhoed dat daar kritiek gelewer of veroordelende opmerkings gemaak word. Die uitklaringsproses moet so neutraal as moontlik plaasvind. Indien daar 'n duplisering van idees voorkom, kan daar met die toestemming van die groep

saambondeling onder een tema of idee plaasvind. Sake moet egter nie sommer net vir die gerief saamgebondel word nie want dan kan daar spesifieke idees verlore gaan. Die tyd wat per faset of stap gespandeer word behoort so twee minute per item te wees.

3.3.5 Stem vir die idees en gedagtes

Die tweevoudige stemproses is nou uiters belangrik. Elke lid moet onafhanklik van haar/sy eie idees die top vyf idees van die lys op die blaaibord kies. Vyf stukke skoon papier word aan elke groeplid gegee. Die lid moet dan die vyf belangrikste idees vir haar/homself identifiseer en dit op die vyf verskillende skoon papiere neerskryf. Sprei nou die papiere met die vyf belangrikste idees oop. Kies nou die heel belangrikste idee of gedagte en skryf die waarde 5 in die onderste regterkantse hoek van die papier neer.

In die tweede stemming word die minste belangrike idee gekies wat op die papier neergeskryf is. Die waarde 1 word nou onder in die regterhoek van die papier neergeskryf. Die oorblywende drie papiere word nou volgens waarde geprioritiseer in volgorde van die belangrikste tot die onbelangrikste.

3.3.6 Die priorisering van die idees of gedagtes van die lede van die groep

Tabel 3: Priorisering van die idees of gedagtes van die groeplede

Idee	Stemme daarvoor	Totaal	Prioriteit
1	5+3+2+5+5+4	24	1
2	1+1+2+4+3+2	13	4
3	5+1+2+4+4	16	2
4	3+4+1+4+3	15	3
5	5+1+2+2	10	6
6	2+2+1+1+5	11	5

3.4 Etiese oorwegings

Die skriftelike toestemming van die NG Kerk Eloffsdal se kerkraad, die volwasse persone asook van die jeug se ouers is verkry. Daar is toe aan al die deelnemers/medenavorsers verduidelik wat die doel van die navorsing is sodat almal 'n duidelike prentjie kon vorm

van hoe die prosesse gaan verloop en wat van hulle verwag word. Almal is toe volledig oor die proses ingelig. Daar is toe aan al die deelnemers/medenavorsers die versekering gegee dat vertroulikheid gehandhaaf sal word. Die deelnemers/medenavorsers word nou gevra dat hulle die inligting/data vertroulik sal hanteer en is weereens seker gemaak dat almal die hele proses en verloop van die navorsing verstaan. Al die harde kopieë van die data/inligting wat op die blaai borde en skoon papiertjies neergeskryf was asook alle elektroniese data/inligting sal met die nodige sekuriteit beskerm word. Die data en inligting word anoniem hanteer omdat daar geen name aan gekoppel was nie. Die finale uitslag of bevindinge van die navorser sal ook tot hul beskikking gestel word.

3.5 Nominale vraelyste se uitslag

Tabel 4: Uitslae van volwassenes se nominale vraelyste

Wat het God 'nuut' gedoen in die gemeente? Groep 1 - Volwassenes		
Eerste antwoorde	Tweede verfynde antwoorde	Finale antwoorde
1. Musiekbediening – Spiritualiteit om alle groepe te bereik.		
2. Visieverandering. Fokus verwyd – “vlerke gesprei”. Eenwording in die Moot.	2. Visieverandering. Fokus verwyd – “vlerke gesprei”. Eenwording in die Moot. [8]	2. Visieverandering. Fokus verwyd – “vlerke gesprei”. Eenwording in die Moot. [7]
3. Kinderkerk – vernuwe en groei.	3. Kinderkerk – vernuwe en groei. [5]	
4. Stigting van omgeegroepes waar individue inpas.		
5. Aksies word nuut.		
6. God werk, nie mense nie.	6. God werk, nie mense nie. [11]	6. God werk, nie mense nie. [12]
7. Nuwe gesigte.		
8. Sterker en nuwer geloof (spiritualiteit).		
9. Mense stel belang in mekaar en leer mekaar ken.		

10. Kern leiers wat motiveer om saam te werk.		
11. Gemoedsrus – suiwer Woordverkondiging.	11. Gemoedsrus – suiwer Woordverkondiging. [6]	
12. Verwondering – God wat mense stuur.	12. Verwondering – God wat mense stuur. [6]	
13. Dominee wat voorloop om verskil te maak deur voorbeeld (rol van leraar).	13. Dominee wat voorloop om verskil te maak deur voorbeeld (rol van leraar). [7]	13. Dominee wat voorloop om verskil te maak deur voorbeeld (rol van leraar). [7]
14. Oper hand t.o.v. bydraes (hande en harte ook).		
15. Visuele toerusting – beter verstaan van Woord meebring.	15. Visuele toerusting – beter verstaan van Woord meebring. [6]	
16. Naskoolse jeug – kategese bring vernuwing t.o.v. betrokkenheid.		
17. Struktuurverandering (kommissies, bosberaad, nuwe aksies).	17. Struktuurverandering (kommissies, bosberaad, nuwe aksies). [6]	
18. Jonger en sterk leiers ontwikkel. “Nuwer geslag” wat motiveer.	18. Jonger en sterk leiers ontwikkel. “Nuwer geslag” wat motiveer. [9]	18. Jonger en sterk leiers ontwikkel. “Nuwer geslag” wat motiveer. [5]
19. Verdraagsaamheid t.o.v. verskillende spiritualiteite. Sterker en nuwer spiritualiteit by individue die gevolg.	19. Verdraagsaamheid t.o.v. verskillende spiritualiteite. Sterker en nuwer spiritualiteit by individue die gevolg. [10]	
20. Belangstelling van buite bring verandering (diversiteit).		
21. Vertroue op God en mekaar.	21. Vertroue op God en mekaar. [8]	21. Vertroue op God en mekaar. [5]
22. Onmoontlike drome laat	22. Onmoontlike drome laat	22. Onmoontlike drome

God realiseer.	God realiseer. [7]	laat God realiseer. [6]
23. Hospitaalbediening word positief beleef.		
24. Talle verrassings – netwerke ontstaan op verskillende vlakke.		
25. Elektroniese tegnologie om regte boodskap op regte tyd by regte persone uit te kry.		
26. Kategese – Jeuggerigte materiaal (MODKATS).		
27. Nuwe tradisies word geskep .	27. Nuwe tradisies word geskep. [7]	
28. Uitreike na minderbevoorregtes – Sien nood van wêreld raak.		
29. God openbaar ons afhanklikheid aan Hom.	29. God openbaar ons afhanklikheid aan Hom. [5]	29. God openbaar ons afhanklikheid aan Hom. [7]
30. Toeganklike leier.		
31. Belangstelling in individuas mens – na binne en na buite die gemeente.		
32. Vergifnis.		
33. Deelnemers en medewerkers om heling in gemeenskap te bring – uitreike.	33. Deelnemers en medewerkers om heling in gemeenskap te bring – uitreike. [4]	
34. God gee interaksie met “vennote”.	34. God gee interaksie met “vennote”. [7]	
35. Gebed.	35. Gebed. [5]	
36. jeug – belydeniskamp.		
37. Personeel maak as span verskil.		

38. Ervaar kragveld van God – weier om te gaan lê.	38. Ervaar kragveld van God – weier om te gaan lê. [4]	
39. Jeug – jongmense word deel van gebeure / diens in gemeente.		
40. Ervaring van vryspraak en nabyheid van God.	40. Ervaring van vryspraak en nabyheid van God. [7]	40. Ervaring van vryspraak en nabyheid van God. [5]

Tabel 5: Uitslae van die jeug se nominale vraelyste

Wat het God “nuut” gedoen in die gemeente? Groep 2 - Jeug		
1. Magaliesfort – vriende geraak, begin kuier en leer mekaar ken.		
2. Gemeente raak betrokke by jeug.		
3. Meer jongmense kom kerk toe.		
4. Saamdoen met ander gemeentes bring gelowiges nader aan mekaar.		
5. Gemeente familie maak.	5. Gemeente familie maak. [8]	5. Gemeente familie maak. [6]
6. Nuwe dinge in die gemeente.	6. Nuwe dinge in die gemeente. [5]	6. Nuwe dinge in die gemeente. [8]
7. Gemeente het gegroei.		
8. Jeug het meer “gees” gekry. (Sing)		
9. Jeug nie net daar nie, hul doen “actually” iets. (betrokkenheid neem toe).		
10. Jeug het “gebond” en deel geword van gemeente. (Belydeniskamp)		

11. “Cater” vir almal – kinderkerk.		
12. Die 30+ het meer betrokke geraak, gaping gevul en leiding begin neem.		
13. Klein, maar gefokus na gemeenskap en ander gemeentes. God leer ons liefwees vir mekaar en omgee en uitreik.	13. Klein, maar gefokus na gemeenskap en ander gemeentes. God leer ons liefwees vir mekaar en omgee en uitreik. [6]	13. Klein, maar gefokus na gemeenskap en ander gemeentes. God leer ons liefwees vir mekaar en omgee en uitreik. [4]
14. Belydenisklas raak by bejaardes betrokke.		
15. Nuwe musiekbediening.		
16. Dominee is ‘n pluspunt.	16. Dominee is ‘n pluspunt. [5]	
17. Sondagskool maak God gesprek tussen jongmense los.	17. Sondagskool maak God gesprek tussen jongmense los. [5]	
18. Groei na God toe.	18. Groei na God toe. [5]	
19. gesindheid teenoor erediens verander. (Tradisioneel na minder gestruktureerd – wet ens.)		
20. Gemeente leer mekaar ken.	20. Gemeente leer mekaar ken. [7]	
21. God het die gemeente 102 jaar oud laat word.	21. God het die gemeente 102 jaar oud laat word. [5]	21. God het die gemeente 102 jaar oud laat word. [6]
22. God tel ons op en rus ons dan toe.	22. God tel ons op en rus ons dan toe. [5]	22. God tel ons op en rus ons dan toe. [5]
23. Om vir mekaar en ander lief te wees.		
24. Vertroue in God en in mekaar.		
25. Uitreik na mense.		

26. God is vir ons baie lief en Hy bly in beheer.	26. God is vir ons baie lief en Hy bly in beheer. [5]	26. God is vir ons baie lief en Hy bly in beheer. [7]
27. Afhanklikheid van God.		
28. God bly vir ons lief al doen jy wat ookal.		
29. God is 'n lewende God en Hy is besig met ons.		
30. God is geduldig al is ons nie.	30. God is geduldig al is ons nie. [5]	30. God is geduldig al is ons nie. [6]
31. As ons glo sal Hy die onmoontlike doen.		
32. God is die stuurman van ons elkeen se lewe.		
33. Ons moet God nie onderskat nie want vir God is alles moontlik.		
34. God is die hart van gemeente-wees.	34. God is die hart van gemeente-wees. [5]	34. God is die hart van gemeente-wees. [4]

Die bostaande twee lyste inligting is die geprioritiseerde en verwerkte uitslag van die nominale groep tegniek se uitkoms. Dit is insiggewend dat beide groepe onafhanklik van mekaar die “werk, betrokkenheid en beleving van God wat werk” uitlig en baie belangrik ag. Wat God “nuut” in die gemeente gedoen het, het 'n identiteit en kultuurskuif laat ontstaan. Die Drie-enige God hou self sy kerk in stand.

Die terugvoer is deur myself en Cecilna Grobler verwerk en die volgende agt punte het die hoogste waarde gekry en is gepriortiseer in die volgorde by die volwassenes en die jongmense.

- **VOLWASSENES**
- **God werk, nie mense nie.** [12]
- **Visieverandering. Fokus verwyd – “vlerke gesprei”. Eenwording in die Moot.** [7]
- **Dominee wat voorloop om verskil te maak deur voorbeeld (rol van leraar).** [7]
- **God openbaar ons afhanklikheid aan Hom.** [7]
- **Onmoontlike drome laat God realiseer.** [6]
- **Jonger en sterk leiers ontwikkel. “Nuwer geslag” wat motiveer.** [5]
- **Vertroue op God en mekaar.** [5]
- **Ervaring van vryspraak en nabyheid van God.** [5]

- **JONGMENSE**
- **Nuwe dinge in die gemeente.** [8]
- **God is vir ons baie lief en Hy bly in beheer.** [7]
- **God het die gemeente 102 jaar oud laat word.** [6]
- **God is geduldig al is ons nie.** [6]
- **Gemeente familie gemaak.** [6]
- **God tel ons op en rus ons dan toe.** [5]
- **Klein, maar gefokus na gemeenskap en ander gemeentes. God leer ons liefwees vir mekaar en omgee en uitreik.** [4]
- **God is die hart van gemeente-wees.** [4]

3.6 Die analise van die nominale vraelyste

Bogenoemde samevatting van die nominale navorsing se resultate toon duidelik dat die gestuurde teologie, die klem op die Godsvrae tydens eredienste, vergaderinge asook met die jaarlikse vier bosberade met die gemeente leiers meegewerk het om die identiteit asook die kultuur van die gemeente te skuif. God het gewerk en ‘n klomp dinge **nuut** gedoen in die gemeente. Hulle aandag en emosies is daarop gefokus en dit het nuwe stories van hoop laat ontstaan. Die misterie van die Drie-enige God se werk binne ons konteks is deur ons ontdek. Dit word gestaaf deur die feit dat die meeste van die finale verwerkte antwoorde na die werk en teenwoordigheid van God-Drie Enig verwys. Ons is weer verras deur sy werk en hoe mense dit weer opnuut raaksien, beleef en met mekaar deel. Die nominale groepe asook die etnografiese vraelyste se inhoud bevestig die feit dat ons **nuut** begin dink en leef het binne ons unieke konteks.

Die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? is beantwoord deur die nominale groep tegniek en etnografiese vraelyste se uitslae. Die unieke gemeenteverhaal word ook hierdeur belig en bevestig. Dit is ook insiggewend dat beide die groepe geweldig sterk klem plaas op die werk en teenwoordigheid van God in die gemeente. Belangrike punte wat volwassens uitlig is: "God werk, nie mense nie; verklaar ons afhanklikheid aan Hom; onmoontlike drome laat God realiseer; vertrou op God en mekaar en ervaring van vrypraak en nabyheid van God". Dit word onafhanklik deur die jongmense ge-ego. Hulle sê ook dat "God nuut maak in die gemeente; God is vir ons lief en Hy bly in beheer in die gemeente; God het die gemeente 102 jaar oud laat word; God is geduldig al is ons nie; God tel ons op en rus ons dan toe en God is die hart van gemeente-wees". Die voortdurende klem op die verskillende Godsvrae die afgelope vier jaar het daartoe bygedra dat die lidmate soos die medenavorsers anders begin dink het oor die Drie-enige God, gemeentewees en die verskil wat hulle elkeen kan maak in die koninkryk in ons unieke konteks.

Die onderstaande Godsvrae is in die prediking, opleiding, kategeseskool en vergaderinge in die gemeente as vertekpunt gebruik en baie prakties toegepas (Botha, 2010:7):

- Wie is God Drie-enig vir jou/ons gemeente?
- Waarmee is Hy op die oomblik besig in jou/ons gemeente se lewe?
- Aan wie behoort my/ons gemeente?
- Wat is God herhaaldelik besig om vir my/ons gemeente te sê?
- Wat is God se droom vir my/ons gemeente?

Oor die Drie-enige God, my eie konteks en die wêreld:

- Waarmee is Hy besig?/Waar is Hy aan die werk?
- Waar het ek vir God sien skep en herskep die afgelope tyd?
- Hoe/waar is ek deur God verras?
- Is ek 'n medeskepper van 'n meer geloofwaardige wêreld?

Die visieverandering; wyer fokus; vlerke gesprei asook die samesmelting van die drie gemeentes Eloffsdal-Wes, Magaliesfort en Eloffsdal wat deur die volwassenes beskryf is, staan uit. Die jongmense sluit daarby aan deur uit te lig dat nuwe dinge in die gemeente gebeur, die gemeente familie geword het; dat ons klein maar gefokus is, na die

gemeenskap en ander gemeentes uitreik; God leer ons liefwees vir mekaar en omgee en uitreik.

Om dus met sagte, ja ander oë na mekaar, die gemeenskap en die unieke uitdagings en geleenthede in die Moot te kyk en met passie en deernis daarby betrokke te raak is alles deel van die “nuut maak van God” in ons konteks. Die kapasiteit wat die predikant bou deur die ontwikkeling van jonger en sterk leiers en ‘n “nuwer geslag wat motiveer”, lewer resultate en motiveer ander om ook passievol betrokke te raak en risiko’s te neem asook grense oor te steek. Grense is oorgesteek deur die nuwe taal waarmee mense oor God praat, talle lidmate van die gemeente is direk en indirek betrokke by Echo jeug, die hospitaalbediening by twee van ons hospitale, Die Moot en Eugene Marais asook by die Moot Care Sentrum met al sy verskillende bedieninge. Die skole in ons gemeenskap word op verskillende wyses bedien en ondersteun. Die gemeentes in die Moot is by mekaar betrokke soos met gesamentlike, interkerklike en selfs multikulturele dienste en geleenthede soos Pinkster, Paassang en Kerssang dienste, funksies, die hengelkompetisie en talle ander voorbeelde. Die diverse asook die eenheid in Christus word so gevier en beleef.

Die aanvanklike en jarelange hoofsaaklik na binne gerigtheid van die gemeente en meeste lidmate is verruim en daar word al wyer gekyk na samewerking en verhoudings wat gebou kan word om nog meer betrokkenheid by verskillende netwerke in ons unieke konteks en gemeenskap te bevorder. Die bedreiging word al hoe meer as uitdagings gesien! Die kultuur het dus begin skuif.

3.7 Eloffsdal en die Vennootskap van Gestuurde Gemeentes van Suid-Afrika

Eloffsdal is die afgelope vier jaar by Die Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes van Suid-Afrika ingeskakel en saam op reis. Dié gestuurde familie maak ‘n duik in die emmer in die gemeente en in die unieke konteks in die Moot, Suid-Afrika asook wêreldwyd. Wêreldwyd is duisende gemeentes en plaaslik ongeveer 245 asook 36 gemeentes in ons Noordelike Sinode, aktief betrokke by die Gestuurde reis en verskeie netwerke. Die Noordelike Sinode se Diensgroep vir gemeente ontwikkeling, in samewerking met

Communitas (Universiteit van Stellenbosch), lei die proses van die Vennootskap vir gestuurde gemeentes. Die Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes is 'n proses/reis, nie 'n program of 'n produk nie. Dit is 'n proses en reis van geestelike onderskeiding wat in vier fases (Ontdekking; Visionering vir Optrede; Leer en Groei; en Deel en Mentor) plaasvind. Dié proses strek oor drie tot vyf jaar waartydens gemeentes in *klusters*/groepe ingedeel word ten einde by mekaar as vennote te kan leer. Daar is drie *kluster* byeenkomste per jaar waartydens opleiding gegee word aan die taakspanne van die verskillende gemeentes. Ten diepste help die proses en reis om gemeentes te verander van 'n kultuur van instandhouding na “gestuur wees” en “nuut te dink oor God en die unieke konteks” waarbinne ons daaglik funksioneer. Daar vind dus 'n transformasie en skuif in die gemeente se kultuur en haar identiteit plaas. As gestuurdes maak hulle nou 'n verskil in hul unieke konteks en word deel van 'n netwerk. Die gestuurde teologie bevestig die feit dat die Drie-enige God alreeds aan die werk is in ons wêreld/konteks en dat ons deur geestelike onderskeiding al luisterend kan uitvind hoe ons by Hom kan aansluit om op te tree as medewerkers van 'n heler samelewing en wêreld.

Die gemeente gebruik 'n luisterspan om met behulp van 'n etnografiese vraelys vas te stel wat die gemeente se huidige kultuur is. Nadat 'n onafhanklike en goed opgeleide etnografiese leesspan die vraelys verwerk het, gee hulle terugvoer aan die gemeente oor hulle nuwe reis en dit word dan aan die hand van drie van die agt moontlike patrone toegepas. Die patrone is (Konsultanthandleiding van Suider-Afrikaanse Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes, 2010:15-18):

- **Gestuurde roeping** – ontdek saam die gestuurde roeping van die gemeente
- **Bybelse vorming en dissipelmaking** – ons leer om dissipels van Jesus te wees
- **Die neem van risiko's as 'n kontrasgemeenskap** – ons leer om eksterne en interne weerstand te hanteer
- **Gewoontes wat God se bedoeling vir die wêreld demonstreer** – die kerklike lewe is 'n teken van God se bedoeling vir die hele wêreld
- **Aanbidding as 'n openbare getuienis** – openbare getuienis vloei uit aanbidding
- **Afhanklikheid van die Heilige Gees** – ons vertrou die Heilige Gees om ons te lei
- **Reisend na die heerskappy van God** – ons is 'n instrument, 'n teken en 'n voorsmaak van die inbrekende heerskappy van God

- **Gestuurde outoriteit** – leiers kweek onderskeiding en praktyke wat die roeping van die gemeente beliggaam

3.8 Eloffsdal se opsomming van etnografiese onderhoude

Onthou asseblief dat die verslag nie 'n evaluering van die gemeente is nie. Dit bevat opmerkings oor die kultuur van die gemeente: die waardes, die standarde wat aangelê word vir sukses en die persepsies omtrent God en kerkwees waarmee die gemeente leef. Daar word ook nie te veel advies gegee nie. Die leesspan noem hoogstens hier en daar iets waaroor hulle gewonder het en maak soms 'n suggestie wat moontlik mag bydra tot verdere gesprekke en beplanning. Hulle respekteer elke antwoord, veral die *ousiders/buitestanders* s'n. Dit het alles bygedra dat hulle 'n prentjie van die gemeente kon vorm.

Die dinge wat raakgesien is en wat in die verslag saamgevat is, moet meehelp in die gemeente se prosesse van geestelike onderskeiding en beplanning. Die nodige kapasiteit moet gebou word sodat die gemeente binne die unieke konteks as gestuurdes nog 'n groter duik in die emmer (verskil) kan maak. Die werk wat in die reis saam met God gedoen word, moet verrykend wees en tot betekenisvolle geestelike groei en verdieping bydra.

Die etnografiese vraelys is 'n baie betroubare metode van navorsing wat wêreldwyd deur al die Vennote van Gestuurde Gemeentes gebruik word. Daar word tussen 24 en 32 respondente of medenavorsers ewekansig gekies uit die totale populasie van die gemeente. Die goed opgeleide luisterspan van min of meer agt lede gaan elk na so drie of vier van die medenavorsers en stel die agt vrae van aanhangsel C aan elke persoon. Die medenavorser se antwoord word dan woordeliks neergeskryf en aan hom/haar terug gelees vir die verifikasie van die skryf proses. Al die lede van die luisterspan verseker die medenavorsers deur die skriftelike invul van 'n vertroulikheids klousule van die vertroulikheid van die inligting en die hantering daarvan. Die handgeskrewe antwoorde word dan aan een persoon oorhandig wat dit verbatim tik op 'n voorgeskrewe wyse. Die rou getikte inligting word dan aan die leesspanne se koördineerder, Me. Corrie du Toit in Stellenbosch gestuur. Sy stuur die rou materiaal aan een van die leesspanne wat dit lees

en 'n objektiewe verslag as buitestaanders opstel. Die etnografiese leesspan stuur die voltooide leesverslag terug aan haar. Sy stuur die leesverslag terug aan die luisterspan van die betrokke gemeente wat dit aan die taakspan, kerkraad en in 'n kleiner formaat daarvan aan die gemeente voorlê. Die gemeente kultuur en sekere tendense word dan as hulpmiddele en aanwysers gebruik op die gemeente se verdere reis. Hieruit word daar dan ook drie patrone afgelei wat weer help met die gemeente se visionering en verdere reis saam met die sturende God.

Figuur 10 hieronder dui die verdeling van die medenavorsers aan: Gewoonlik word daar ten minste ses "familie" lidmate gekies. Dit is persone wat aktief berokke is by die gemeente en al die werksaamhede. Dan word daar ten minste 12 "binne vreemdelinge" gekies. Dit is lidmate wat nie so betrokke is by die gemeente en die aksies nie. Laastens word ten minste ses "buite vreemdelinge" gekies. Dit is persone wat glad nie kerk toe kom nie en ook nêrens betrokke is nie. Almal se stemme moet dus duidelik gehoor en verreken word.

Hoe word die lidmate verkies met wie onderhoude gevoer word?

1 = familie	2 = binne vreemdelinge	1 = buite vreemdeling
6 = familie	12 = binne vreemdelinge	6 = buite vreemdeling

How do you select the members to be interviewed?

1 = family	2 = inside strangers	1 = outside strangers
6 = family	12 = inside strangers	6 = outside strangers

11

Figuur 10: Wyse waarop lidmate gekies word vir onderhoude (Konsultanthandleiding van Suider-Afrikaanse Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes, 2010:11)

Die medenavorsers moet so verteenwoordigend as moontlik wees van die gemeente. Die getalle moet ewe veel manlike as vroulike medenavorsers insluit. Alle ouderdomsgroepe

moet volgens die gemeente se unieke ouderdomsprofiel verteenwoordig word. Die tydperk wat die persone in die gemeente as lidmate woon moet ook eweredig versprei wees om 'n gebalanseerde prentjie te verkry.

Die etnografiese vraelys en onderhoude is in Junie 2007 in die gemeente gedoen. Die detail daar rondom kan in aanhangsel C, D en E gesien word. Die gemeente loop sederdien die pad van gestuurd wees. Dit sal ook insiggewend wees om weer die hele oefening aan die einde van die vier jaar reis as gestuurde gemeente te doen. Tabel 6 gee die volledige profiel van die dertig medenavorsers wat in die navorsingsproses gebruik is.

Tabel 6: Profiel van die medenavorsers

Persoon	Geslag	Betrokkenheid	Ouderdom	Jare in gemeente
1	Vrou	OutsideStranger	50+	10+
2	Man	Familie	60+	10+
3	Man	InsideStranger	30+	10+
4	Man	InsideStranger	30+	2-5
5	Man	InsideStranger	70+	10+
6	Vrou	Familie	40+	10+
7	Vrou	InsideStranger	70+	10+
8	Man	OutsideStranger	40+	10+
9	Man	Familie	20+	10+
10	Man	InsideStranger	20+	10+
11	Man	InsideStranger	10+	10+
12	Man	OutsideStranger	10+	2
13	Man	Familie	70+	10+
14	Vrou	InsideStranger	50+	10+
15	Vrou	InsideStranger	40+	2-5
16	Man	OutsideStranger	20+	5-10
17	Man	Familie	70+	10+
18	Man	Familie	70+	10+
19	Man	InsideStranger	70+	5-10
20	Man	Familie	70+	10+
21	Man + Vrou	Familie	70+	10+
22	Vrou	InsideStranger	20+	2

23	Vrou	OutsideStranger	50+	5-10
24	Vrou	Familie	10+	10+
25	Vrou	InsideStranger	10+	10+
26	Man	InsideStranger	50+	10+
27	Vrou	Familie	50+	10+
28	Vrou	InsideStranger	50+	10+
29	Vrou	OutsideStranger	40+	10+
30	Vrou	Familie	60+	10+

Die onderstaande leesverslag (Afdeling 3.9) is saamgestel uit die rou materiaal wat aan hulle verskaf is. Dit is in aanhangsel D vervat. Die onderhoude word deur 'n spesiaal opgeleide etnografiese span geïnterpreteer. Nadat die luisterspan en die etnografiese span gekonfereer het, gaan die taakspan, die kerkraad en die gemeente die leesverslag ontvang. Dit vertel die gemeente wie hulle is en wat hulle kultuur is. Dit word gemeet en geïnterpreteer aan die hand van die agt gestuurde patrone (Konsultanthandleiding van Suider-Afrikaanse Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes, 2010:21). Hier volg die volledige leesverslag van die leesspan aan Eloffsdal gemeente.

3.9 Suider-Afrikaanse Vennootskap van Gestuurde gemeentes se leesverslag van NG Gemeente Eloffsdal

Liewe broers en susters

Baie dankie dat ons julle onderhoude kon lees. Ons is baie bewus daarvan dat dit 'n voorreg is, juis omdat ons weet hoe uniek alle gemeentes is.

Onthou asb dat hierdie verslag nie 'n evaluering van die gemeente is nie. Dit bevat opmerkings oor die kultuur van die gemeente: die waardes, die standaarde wat aangelê word vir sukses en die persepsies omtrent God en kerkwees waarmee julle gemeente leef.

Ons wil nie te veel advies waag nie. Ons noem hoogstens hier en daar iets waaroor ons gewonder het, en maak soms 'n suggestie wat moontlik mag bydra tot julle verdere gesprek en beplanning.

Baie dankie vir die moeite wat julle luisterspan gedoen het met die onderhoude en ook met die tik van die inligting. Ons waardeer die noukeurigheid waarmee die antwoorde opgeteken is. Die mense met wie julle gesels het, het eerlike indrukke en herinneringe gedeel, en ons het elke antwoord gerespekteer, ook die buitelanders s'n, en dit het bygedra om ons 'n prentjie van die gemeente te laat vorm.

Ons vertrou dat die dinge wat ons raakgesien het en wat in hierdie verslag saamgevat is, julle gaan help in julle proses van geestelike onderskeiding en beplanning. Mag die werk wat julle in die Vennootskap van Gestuurde Gemeentes doen werklik 'n verryking wees vir julleself en vir die ander vennote, en tot betekenisvolle geestelike groei en verdieping bydra.

In vennootskap

*Corrie du Toit
Leier van die Leesspan*

Profiel van respondente

Ons het dadelik opgemerk dat julle moeite gedoen het om lidmate uit alle ouderdomsgroepe te raadpleeg, van tieners tot sewentigers. Hoewel julle heelwat meer ouer lidmate het, en die oorwig begryplikerwys by die sewentigers lê, is dit baie verblydend dat daar ook na die jonger garde se stemme geluister is.

Vraag 1: Beskryf die gemeente aan 'n nuwe persoon.

Julle beskryf die gemeente as “n ou, klein gemeente met min jongmense.” Die gemeente het vanweë demografiese faktore gekrimp, maar “die mense wat oorgebly het, is 'n kerngroep wat die gemeente in stand gehou het.” Dié groep is “gesellig”,

“vriendelik”, tegemoetkomend”, hulle “help graag” en laat ’n mens gou tuis voel. Iemand sê ook: “ Dit is mense wat nie bang is om vir die gemeenskap iets te doen nie.”

Die gemeente het deur ’n swaar tyd gegaan met die vertrek van ’n vorige leraar en die heengaan van sy vrou. Die koms van ’n nuwe leraar agt maande tevore het ’n “nuwe omwenteling”, “meer lewe”, selfs “herlewing” meegebring, en “die mense is nou weer positief en vrolik”, en “ons beweeg vorentoe.”

Ander beskrywende woorde waarmee julle die gemeente tipeer, is “konserwatief”, “gevestigde kultuur” en “daar is ’n hegte band tussen die mense.”

Dit is vir ons as leesspan duidelik dat julle ’n stewige, standvastige kerngroep het wat deur moeilike én goeie tye lojtaal gebly het aan die gemeente terwyl die wêreld om julle dramaties geskuif en verander het. In ’n toenemend onpersoonlike omgewing vorm julle ’n warm tuiste vir julle eie geloofs familie. Dit sal na alle waarskynlikheid dan ook hierdie kerngroep wees van wie die grootste denkskuiwe geverg gaan word in die tyd van oorgang na ’n nuwe kultuur van gestuurdheid wat ingelui is deur julle aansluiting by die Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes. Ons is om julle onthalwe opgewonde oor die nuwe tydvak wat julle hierdeur betree het, en wonder wat julle eie verwagtinge van deelname aan die Vennootskap is.

Vraag 2: Hoe kan gemeentelêde leer wat dit beteken om ’n volgeling (dissipel) van Jesus Christus te wees?

Hier is lidmate wat klem lê op lering vanuit die Woord as primêre bron vir dissipelvorming, maar ons het gewonder of kleingroepe by julle ’n rol speel in dié verband. Daar is een verwysing na “omgeegroepe”, maar dit kom slegs hier voor, wat ons laat wonder het hoeveel prominensie dit in die gemeentelêwe kry. Die woorde wat hier die meeste gebruik word deur die respondente, is “betrokke raak” by gemeente-aktiwiteite en “bywoon” – hetsy eredienste of ander byeenkomste.

Die meerderheid van response verteenwoordig dus nog ’n na binne-gerigtheid, daarom val die enkele kontrasterende aksente ons besonder op. So praat iemand van dissipels wat “uitgestuur” kan word, weliswaar net “in die gemeente”, en ’n ander persoon sê ’n mens is ’n dissipel “deur uit te gaan, die daad by die woord te voeg.” ’n Besonder

betekenisvolle antwoord van 'n senior persoon uit die binnekring lui: “ Om God en die gemeente te sien saamwerk.” Dit verwoord iets wat meer by julle moet begin realiseer.

Om dié rede is dit belangrik dat daar nie – soos baie doen - net na die nuwe dominee gekyk moet word vir leiding nie, maar dat julle as gemeentelidmers saam met die res van die gemeente die Here se aangesig moet soek ten einde uit te vind na wie toe Hy julle stuur. Is dit net na medegelowiges? Onbetrokke lidmate van die kerk? Of stuur Hy julle ook na die mense van die omgewing om – in die senior se woorde hierbo – te sien hoe God en die gemeente saamwerk in die wêreld buite die grense van die kerk? Ons het ook gewonder hoe sien julle dissipelwees in julle daaglikse werksituasie in die wêreld?

Vraag 3: Vertel iets wat illustreer hoe jy ervaar dat God teenwoordig is en hoe Hy werk in hierdie gemeente.

Hier is baie verwysings na siektetoestande en die genesing wat God gegee het, asook na die verbetering van die gemeente se finansies (“Gemeenteskuld is gedelg in onmoontlike omstandighede”). Die enkele faktor wat die meeste respondente se beleving van God se teenwoordigheid weergee, is die manier waarop Hy die nuwe dominee vir die gemeente gegee het. Iemand sê: “ God het die regte leier op die regte tyd gestuur,” en “Die gemeente was so verlore, dit was 'n ingryping van die Here.”

Ander betekenisvolle opmerkings noem weer die “oplewing” in die gemeente; “Die leierskap is nou saam met die gemeente, gee nie net opdragte”; “die leiers luister na wat die jeug sê/voorstel”; “entoesiasme waarmee sekere takeangepak word”; “nuwe verhoudings en uitreikings na mekaar wat nie net vriendskap is nie, maar ook sorg vir mekaar” en “ Omdat God teenwoordig is, lei Hy jou na mense wat jou hulp nodig het.”

Dit val ons as leesspan op dat julle gemeente God se teenwoordigheid glad nie beperk tot erediensbeleving - soos ons dit dikwels in ander gemeentes se onderhoude lees nie. Ons merk op dat julle response daarop dui dat God deel sal wees van mense se lewens, van dag tot dag en in die gewone dinge, selfs in die luister na mekaar. Hierdie houding is baie werd vir die groei na groter “gestuurdheid”. Hoe sou julle mekaar kon aanspoor om nog meer bewus te raak van maniere waarop God in julle daaglikse leefwêreld (buite die kerk en eredienste) werk en geleenthede skep en julle stuur?

Ons het gewonder oor gasvryheid in julle gemeente. Dit is duidelik dat julle 'n hegte gemeente is, veral die kerngroep wat al lank deel van die gemeente is. 'n Beduidende deel van die stories wat hier vertel word, dui op 'n sterk klem op die onderlinge bande en intimiteit in die gemeente. Hoe word hierdie geloofsgemeenskap egter oopgestel sodat ander, ook vreemdelinge in julle eie midde, welkom is om saam met julle te aanbid?

Vraag 4: Beskryf 'n ervaring van betekenisvolle aanbidding van God wat jy in die gemeente gehad het.

Die eredienste is sentraal in baie van julle beskrywings. Dit is waar God ontmoet word, waar sy lewende teenwoordigheid ervaar word – veral by spesiale geleenthede soos Paasfees, Pinkster, stil nagmaal in Lydenstyd, 'n besondere sangdiens of doopgeleentheid.

Iemand vertel van 'n besondere ervaring in 'n spesifieke erediens wat so 'n impak op sy/haar lewe gemaak het, dat hy/sy dit met baie mense by die werk gedeel het. Dit is 'n goeie voorbeeld van iemand wat iets uit die erediens na die “erediens van die lewe” toe uitdra. Iemand anders vertel in dieselfde trant hoe hy/sy vir 'n swart man in die hospitaal gebid het, en hoe die persoon by 'n volgende besoek getuig het hoe God hom gehelp het.

Wat ons in julle beskrywings waarneem, is 'n diep behoefte om die werklikheid van God se lewende teenwoordigheid te beleef. Daar is oorgenoeg getuienis uit julle eie geledere dat Hy daar is; die vraag is of julle doelbewus momente in julle samekomste, by uitstek in julle eredienste, skep wat mense kan help om betekenisvolle kontak met Hom te maak. Ons het gewonder of julle al iets soos 'n eredienstewerkgroep ingestel het waar gemeentelede saam met die dominee kan werk aan die beplanning en evaluering van die weeklikse eredienste. Wat wil julle hê moet gebeur tydens eredienste? As julle nog nie so 'n groep het nie, sou ons op grond van die positiewe ervaring van baie ander gemeentes dit sterk kon aanbeveel.

Op 'n praktiese vlak het ons ook gewonder oor hoeveel erns julle maak met die toepassing van die waardes en riglyne wat oopgestel is vir die Luisterseisoen. Dit sou met groot vrug gebruik kon word om julle beleving van aanbidding te verryk en te

verdiep. Maak gerus gebruik van rituele soos stilword en rustig luister in die teenwoordigheid van God. Help mekaar om te “wandel in die Woord” en te vertoef by God. Uiteindelik sal julle vermoë om in geloof te onderskei, geslyp word, en die verband tussen aanbidding en julle gestuurdheid sal hierdeur ook versterk kon word, en hopelik sal julle vind dat hoe meer julle fokus op aanbidding van die Drie-enige God in julle midde, hoe sterker en duideliker sal die gemeente helderheid kry oor hulle spesifieke roeping. Julle sal dan ook met soveel fyner onderskeiding begin verstaan na wie toe Hy julle binne julle onmiddellike omgewingskonteks stuur.

Vraag 5: Vertel van 'n situasie waarin jy en/of ander mense by 'n probleem of konflik betrokke was en hoe dit hanteer is.

Vir ons wat volslae buitelanders is, lyk die insidente wat beskryf word, met groot respek gesê, deurgaans na onderonsies oor relatief klein dingetjies, glad nie oor diep en belangrike geloofsake nie. Ons kry die indruk van ou griewe wat al begrawe en vergeet moes gewees het wat hier opgediep word omdat dit vroeër nie bevredigend hanteer is nie. Iemand sê: “Konfliksituasies is ‘mooi’ hanteer, tog is die probleem onderlangs nie opgelos nie.” 'n Ander persoon sê: “Kerk aktiwiteite se konflik word nie opgelos nie.”

Ons het onder mekaar gewonder of ons nie vir julle 'n onkonvensionele ritueel moet voorstel nie. Dalk moet julle doelbewus 'n spesifieke geleentheid skep om die onaangename episodes wat agter is, die slagveld van julle byna vergete, maar steeds pynlik sensitiewe skaafplekke finaal te begrawe deur te vergewe wat wie ook al aan julle gedoen het, of vergifnis te vra vir wat julle ook al aan wie gedoen het, en dan ook julle gesigte saam na buite te draai en God se arbeidsveld vir julle raak te sien. Gebruik julle energie konstruktief om saam vorentoe te kyk, nie om individueel te bly omkyk nie.

Wanneer julle gemeente gesamentlik gaan onderskei na wie toe die Here julle stuur, gaan mense egter noodwendig konflikterende menings lug en met verskillende oplossings vir nuwe uitdagings vorendag kom. Dit gaan al hoe belangriker word om leierskap te bou met die spesifieke vaardighede om oop gesprek en gesamentlike geloofsonderskeiding in die gemeente te hanteer. Hoe sou julle proaktief mense, veral persone in leiersposisies, hierop kon voorberei en hulle toerus vir die konstruktiewe hantering van konflik volgens Bybelse riglyne?

Vraag 6: Wat maak jou angstig oor die toekoms van die gemeente, en wat gee jou hoop?

Die angstigheid wat wel voorkom, is oor die gemeente wat “kleiner word.” Die oorheersende indruk wat ons leesspan egter kry, is die geweldige golf van positiewe energie wat sedert die koms van die huidige leraar in die gemeente aanwesig is. Dis sigbaar en byna tasbaar. Dit skep baie sterk hoop vir die toekoms. Benewens die “nuwe leraarspaar”, koppel respondente hulle hoop aan die nuwe lidmate wat bygekom het, “nuwe gesigte in die kerk”, ’n “nuwe oplewing” in die gemeente, “vernuwing” in die eredienste, “herlewing en inskakeling van oud-lidmate by uitreikaksies”, ’n “nuwe gees in die gemeente”, ’n “draaipunt” wat bereik is, “al hoe meer buitewykmense” wat betrokke raak, die “verwagting van groot geestelike herlewing”, “lofprijsing, uitreikgroepe, huisbesoeke” en gebed.

As ons probeer soek vir fokus van hierdie geweldige bron van energie, is daar net die enkele verwysing na “uitreikgroepe”. Geen verdere besonderhede word verstrekkend, maar ons glo dit is reeds ’n duidelike stap in die regte rigting. Dit wil vir ons voorkom of die gemeente grotendeels bereid is om hulle kant te bring, om saam te werk en baie te gee vir die instandhouding van die werksaamhede van die gemeente. Ons het gewonder of julle nie gevaar loop om hierdie gawe van energie aan te wend vir julle eie belang, naamlik die instandhouding van ’n warm, dinamiese geestelike tuiste waarheen julle kan onttrek weg van die koue, onpersoonlike, wrede wêreld waarin julle probeer oorleef nie. Dit is ’n natuurlike reaksie, en ons sou in dieselfde omstandighede waarskynlik dieselfde wou doen.

Wat sou egter die beste manier wees om dié kragtige bron van positiewe energie wat tans aan julle gemeente geskenk word, in belang van die koninkryk van God te ontgin en aan te wend? Wat is julle prentjie van die toekoms van die gemeente in ’n omgewing wat, volgens julle response, al hoe kommerwekkender en bedreigender word?

Ons glo julle beleef tans ’n kairos-tyd, ’n tyd van gulde geleenthede wat aangegryp moet word. Dat julle dit besef en erns daarmee maak, word reeds bevestig deur julle aansluiting by die SAVGG. Mag die Gees van die Here julle blootstelling aan ander vennote gebruik om julle denke en julle bediening kragtig te vernuwe om aan sy roeping vir julle te beantwoord.

Vraag 7: Vertel hoe jy en ander voel oor die verandering wat in die afgelope 3-5 jaar in die gemeente plaasgevind het.

Die antwoorde op hierdie vraag bevestig alles wat ons reeds hierbo gesê het oor die positiewe energie wat tans in die gemeente aanwesig is. “Als lyk goed.” Vernuwing, “wonderlike bloei en opwinding” op alle fronte word opgemerk en met blydschap en geesdrif verwelkom. Dit sluit in die verandering in “die optrede en samewerking van gemeentede.”

Ook hier sien ons ’n neiging dat mense die toekoms sien in ’n “besiger” gemeente waar groter “betrokkenheid” die wagwoord is. Die vraag is egter nie na ’n besiger gemeenteprogram nie, maar na groter fokus van dit wat wel gedoen word.

Is dit ’n kwessie van “word besiger”, skep meer aksiegroepe, “pas aan by nuwe tegnologie”, “doen meer dinge”? Wat is die veranderinge wat regtig nodig is in die lig van die gestuurde roeping wat julle as gemeente van God ontvang? Watter soort veranderinge gaan julle help om julle roeping in God se koninkryk te gehoorsaam?

Een persoon sê iets wat ons besonder getref het: “ Gemeente het baie teëspoed beleef, maar wat deur die wil van die Here opgelos is in die groot plan wat die Here vir ons gemeente het.” Ons opregte gebed is dat julle iets meer van die groter prentjie van God se plan vir julle sal verstaan. As ’n gemeente God se roeping vir hulle wil verstaan, meen ons hulle moet insig kry in drie dinge: in God se hart, in wie hulle is, en in hulle konteks.

Vraag 8: Vertel hoe jy en ander voel oor die verandering wat in die afgelope 3-5 jaar in die samelewing rondom julle plaasgevind het.

Vir die eerste keer in al die onderhoude wat ons al van gemeentes landwyd gelees het, is hier ’n aantal respondente wat hulle kommer uitspreek oor die toekoms van hulle kinders en kleinkinders in die huidige samelewing. Misdad, werkloosheid, ekonomiese en politieke agteruitgang laat iemand sê: “ Hartseer – niks moois, positiefs (het) oorgebly.” ’n Ander sê: “ Die gemeenskap gee die indruk dat mense baie swaarder kry as voorheen.”

Al sit ons leesspan ver van julle verwyderd op 'n Bolandse dorp, het ons opregte empatie met dit wat besig is om rondom julle te gebeur. Ons begryp hoe dit julle eksistensiële raak en beïnvloed. Die impak van die veranderinge in ons samelewing kan een van twee uiterste reaksies ontlok. Dit kan of 'n mens se geloof verruim en versterk, of jou laat twyfel aan God. Ons wil egter skrefies lig vir julle aangee, opmerkings wat uit julle eie gemeente se geledere kom wat dalk kan help om te probeer verstaan hoe God se hart vir die mense van julle omgewing lyk. Verskeie respondente wat ook die negatiewe veranderinge sien, sien tegelykertyd ook dieper en sê dinge soos: "Al die veranderinge kan 'n groter behoefte aan die kerk en die anker wat dit jou kan gee, bied"; "Solank ons as kinders van die Here onself hierin voorberei, sal ons ook sy doel met ons hier te midde van die veranderinge insien. Ons moet dus die hand van die Here hierin sien en ons deel bydra om sy woord in hierdie opsigte uit te dra." Iemand anders sê: "Die behoefte aan uitreiking het baie groter geword, in skole, in ouetehuse en die samelewing."

Sien julle die demografiese veranderinge rondom julle as 'n bedreiging of 'n uitdaging? Hoe dink julle hieroor? Probeer deur Jesus Christus se oë kyk. Sien julle gesonde mense wat die geneesheer nie nodig het nie, of siekes? Wie sien julle raak wat behoefte het aan die aanraking van 'n genadige God wat Hom ontferm oor stukkende mense sonder om die persoon aan te sien?

Liewe broers en susters, mag God julle seën op die pad van geestelike onderskeiding wat vir julle voorlê en aan julle sy vrede gee.

*Groete in Christus,
DIE LEESPAN*

3.10 Afleidings uit die leesverslag

As 'n Gestuurde gemeente het en moet Eloffsdal steeds as gemeente aanhou om grense oor te steek, bepaalde risiko's te neem en deel te neem aan verskeie netwerke se werksaamhede om sodoende 'n verskil te maak in ons konteks en in die Moot. Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry?

Hier word die navorsingsvraag belig met die stemme van Eloffsdal se lidmate uit die etnografiese leesveslag:

- Die gemeente word beskryf as 'n gemeente wat krimp as gevolg van demografiese gevolge. Die kerngroep wat oorgebly het is egter persone “wat nie bang is om vir die gemeenskap iets te doen nie”. Die koms van die nuwe leraar het ook 'n klomp energie losgemaak. Saam met hom is daar 'n stewige, standvastige kerngroep wat deur moeilike én goeie tye lojaal gebly het aan die gemeente terwyl die wêreld om die gemeente dramaties verander en geskuif het. In 'n toenemende onpersoonlike omgewing vorm die gemeente 'n warm geloofs familie. Die kerngroep was egter bereid om krities na die identiteit van die gemeente te kyk en risiko's te neem om die kultuur te laat skuif. 'n Nuwe kultuur van gestuurdheid het begin ontwikkel. Dit sal later meer volledig beskryf word.
- Om volgelinge, dissipels van Jesus te wees is en bly 'n groot uitdaging. Die Woordverkondiging word as die primêre bron van dissipelskapvorming aangedui. Die na binne-gerigtheid staan ook uit. Dit was hoofsaaklik as 'n verdedigingsmeganisme gebruik om net te kon oorleef. Deur die gestuurdheid het die leiers en gemeente weer begin grense oorsteek en hulle gestuurdheid begin uitleef. Baie het die “daad by die woord gevoeg”. “Om God en die gemeente te sien saamwerk” was 'n droom wat waar geword het. Die nuwe predikant het saam met die leiers die aangesig van die Here gaan opsoek om vas te stel na wie die Here ons stuur.
- God se teenwoordigheid word op verskeie terreine in die gemeente en gemeenskap ervaar. Daar is baie verwysings na siektetoestande en die genesing asook vertroosting wat God gee. Die verbetering in die kerkbywoning asook die toename in die gemeentelike finansies spreek ook van God se teenwoordigheid. Die “manier waarop Hy die nuwe dominee vir die gemeente gegee het” is die enkele faktor wat die meeste respondente weer gegee het as 'n bewys van hulle beleving van God se teenwoordigheid. God word ook in die alledaagse lewe van die gemeentelike beleef. Talle stories van nuwe lewe en hoop word ook gereeld in die eredienste en opleidingsgeleenthede gehoor.

- Betekenisvolle aanbidding word veral in die eredienste beleef. Ervaringe in die erediens word ook by die werk met ander gedeel. Talle getuienisse oor die lewende teenwoordigheid van God word verder en wyer vertel. Daar word ook gereeld gebruik gemaak van rituele soos die “Stil nagmaal” (meditatiewe nagmaal), die gemeente *retreat* (meditatiewe naweek met die gebruik van die geestelike dissiplines), Wandel in die Woord (in eredienste, vergaderinge en opleidingsgeleenthede) en stil word tye in die erediens self. Die geestelike onderskeiding speel ook ‘n al groter rol in die bou van kapasiteit en geloofsgroei in die gemeente.
- Probleme, konfliktsituasies en onderonsies is maar altyd deel van enige gemeente se verhaal. Dit is die afgelope paar jaar aangespreek en sinvol hanteer. Daar is baie moeite gedoen om sinvolle en duursame verhoudings te bou. In die proses van geestelike onderskeiding na wie die Here ons sou stuur, het daar ook van tyd tot tyd konflik ontstaan. Die positiewe getuienisse en geleenthede wat benut is om die leiers en gemeente aan stories van hoop en nuwe lewe bekend te stel, het baie sagtheid en wedersydse begrip gebring.
- Dinge wat die mense angstig maak, is die kleiner wordende gemeente. Dit word egter oorskadu deur die geweldige golf van positiewe energie wat sedert die koms van die huidige leraar in die gemeente, aanwesig is. “Nuwe gesigte in die kerk”, ‘n “nuwe oplewing” in die gemeente en “vernuwing” in die eredienste asook die “herlewing en inskakeling van oud-lidmate by uitreikaksies” gee nuwe lewe en bring hoop. Die gemeente en haar leiers het dié *kairos-tyd* aangegryp om die sturende God se medewerkers te wees aan ‘n heler en meer funksionele samelewing.
- Hier is heelwat respondente wat hulle kommer uitspreek oor die toekoms van hulle kinders en kleinkinders. Die daaglikse misdaad, werkloosheid, ekonomiese en politieke agteruitgang word aan almal se lywe in Pretoria en spesifiek die Moot gevoel. Dit kan almal moedeloos maak of juis as ‘n uitdaging en geleentheid gesien en benut word. Skrefies lig gee nuwe lewe en bring hoop mee. Opmerkings wat uit die gemeente se geledere kom kan dalk help om te probeer verstaan hoe God se hart vir die mense van ons omgewing lyk. Dinge soos: “al die veranderinge kan ‘n groter behoefte aan die kerk en die anker wat dit jou kan gee, bied”; “solank

ons as kinders van die Here onself hierin voorberei, sal ons ook Sy doel met ons hier te midde van die veranderinge insien. Ons moet dus die hand van die Here hierin sien en ons deel bydra om sy woord in hierdie opsigte uit te dra.” Iemand anders het gesê: “Die behoefte aan uitreiking het baie groter geword, in skole, in ouetehuse en die samelewing.”

Ons sien die demografiese veranderinge rondom ons almeer as ’n uitdaging! Ons probeer daagliks deur Jesus Christus se oë kyk. Ons sien talle mense en hul omstandighede by en rondom ons raak wat behoefte het aan die aanraking van ’n genadige God wat Hom ontferm oor stukkende mense. Hierdie stemme van Eloffsdal se lidmate uit die etnografiese leesverslag belig die navorsingsvraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as ’n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? die antwoord dalk? Juis met talle tekens en bakens van nuwe lewe en hoop.

3.11 Navorsingsbevindinge en samevatting

Ons genoemde navorsingsvraag is weer op ons lippe. Daar het nuwe lewe gekom en hoop hét gedy in Eloffsdal! In hierdie hoofstuk is die gemeente beskryf met behulp van die etnografiese vraelyste en onderhoude van die Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes van Suid-Afrika asook die toepaslike nominale vraelyste. Die navorsingsmetodologie is aangetoon en die data analise van die nominale groep tegniek sowel as die etnografiese vraelyste is gedoen. Die navorsingsresultaat of bevindinge word nou gestel. Uit die navorsing is dit alreeds duidelik, selfs net op sigwaarde, dat daar alreeds **nuut** gedink word oor wat God alreeds en steeds doen in die geloofsgemeenskap en konteks en dat daar talle stories van hoop vertel en beleef word.

In die hele proses en reis is daar voortdurend op die Godsvrae gefokus. Daar is ook soos in Hoofstuk 1 vermeld, voortdurend klem gelê op die agt kernbegrippe in die gestuurde missionale teologie. Die volgende begrippe is voortdurend gebruik en in leketaal wat almal maklik verstaan, omgeskakel. Dit het al hoe meer ’n leeftaal vir die gemeentelede geword:

- **missionaal** word deur Guder (1998:11) soos volg omskryf: “we emphasize the essential nature and vocation of the church as God’s called and sent people”. Die

klem val dus op die roepende en sturende God. Soos uit die etnografiese sowel as die nominale groepe se terugvoer blyk, staan die werk en teenwoordigheid van God vir die medenavorsers voorop. By beide groepe is vyf van die agt geprioritiseerde antwoorde op God gerig. Hy is alreeds aan die werk en ons moet as gestuurdes by Sy werk aansluit.

- **missionale transformasie** word in die artikel: Transformation Processes (Stanley, 2008:1-2) as volg beskryf: “it is a process that not only leads local churches and the organizations into transformation but teaches leaders how to do this for themselves. Missional transformation is a process and not a program and helps in forming mission-shaped churches with continual transformation inside their system for many years to come”. Die medenavorsers het ook in hulle geprioritiseerde antwoorde gesê dat die visieverandering, die fokus wat verwyd is asook die “vlerke gesprei” nuwe lewe en hoop gebring het. Die proses het nuwe dinge in die gemeente laat gebeur. Voorbeelde hiervan is dat die gemeente soos ‘n familie geword het en daar baie meer op die gemeenskap en ander gemeentes gefokus word. God het ons daardeur geleer om lief te wees vir mekaar en om om te gee en uit te reik. Uit bogenoemde resultate is dit duidelik dat daar beslis met die proses van missionale transformasie op grondvlak momentum verkry is.

- **verhale/narratiewe** is waar mense, maar ook die gemeente met haar eie unieke storie altyd verreken word. Uit hierdie verhale gaan dit ook oor God se storie met Sy mense en die gemeente. Die sturende God is en bly betrokke by sy mense en gemeente. Regele (2003:21) stel dit as volg: “Everything we do must extend from God’s mission and extend God’s mission into God’s world. We have no other business”. Ons word deur die Heilige Gees bewus gemaak van die sturende God wat in die gemeente en ook in die Moot nuwe lewe en stories van hoop laat ontstaan. Talle Godstories het in die gesprekke met die medenavorsers na vore getree. Die Godstories en ander stories van hoop en nuwe lewe is gereeld in die eredienste, bosberade en vergaderinge met mekaar gedeel.

- **identiteit** sê Bosch (1991:392) handel oor: “The identity of the church is missional by its very nature”. Daar is nuut gedink oor die unieke identiteit/wese van die

gemeente en haar besondere konteks. Die huidige identiteit van die gemeente is uit verskeie perspektiewe bekyk, bevraagteken en daar het hopelik 'n verskuiwing plaasgevind. Indien die verskuiwing gebeur, vind daar ook 'n skuif in die kultuur van die gemeente plaas soos dit bevestig is in die antwoorde van die nominale groepe. Dié gestuurdheid en om in die unieke konteks van die gemeente Eloffsdal en die Moot 'n verskil te maak, word deur die gesprekke met die medenavorsers bevestig.

- **die bou van kapasiteit** deur die predikant asook die jonger en sterk leiers wat toegerus en ontwikkel is, het bygedra tot die “Nuwer geslag wat gemotiveer” is. Dit het aansteeklik deurgewerk na die gemeente. Die passie en toewyding van die leierskap was instrumenteel in die proses van missionale transformasie in die gemeente. Deur geestelike onderskeiding leer die gemeente om ingestel te wees op die verrassende waarmee die sturende God ons gereeld verras. Ons leer ook deur die gereelde beoefening van die geestelike dissiplines dat die verwondering oor die magtige daade en die betrokkenheid van die Drie-enige God gevier moet word in ons geloofsgemeenskap.
- **indien grense oorgesteek word** en daar gereeld sekere risiko's geneem word, sal die lidmate in die gemeente deur die prosesse van geestelike onderskeiding makliker hulle roeping as gestuurd kan vervul. Hulle word nou as gestuurd die agente van dié bediening na en vir die wêreld. Die medenavorsers bevestig dié stelling en sê dat die visieverandering, die fokus wat verwyd is asook die vlerke wat wyer gesprei is, alles daartoe bygedra het dat verskeie grense oorgesteek is. Die jongmense het dit ook onderstreep deur te bevestig dat die nuwe dinge in die gemeente en die groter fokus na die gemeenskap en ander gemeentes hulle gedwing het om grense oor te steek. Om lief te wees vir mekaar, om te gee en uit te reik het ook meegewerk om nuwe lewe en hoop te vestig in Eloffsdal.
- **'n nuwe kerk begrip** is alleen moontlik indien die identiteit en kultuur van die gemeente op 'n volhoubare en deursigtige manier geskuif het en/of aan die skuif is. Ons sal anders, wyer en oper moet begin dink oor ons ekklesiologie en totale kerkwees. Groot en radikale kopskuiwe sal dus moet plaasvind binne die geborge

en veilige ruimte wat deur die intieme verhouding met God Drie-enig gewaarborg word. Sekere risiko's sal dus geneem en talle grense sal oorgesteek moet word. Al die medenavorsers bevestig die stelling. Hulle het almal anders, nuut en oop begin dink en droom oor Eloffsdal en die gemeente se unieke bydrae in die Moot. Dit bevestig ook die opmerking wat oor die kerk gemaak word deur Hendriks (2004:24): "Theology (die kerk/my eie woord) is about God". Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God.

- **Godsvrae en stories** wat nuwe hoop en lewe bring, het die openheid en droom begin skep van die voortgesette betrokkenheid van die Drie-enige God by ons as geloofsgemeenskap. Soos alreeds in Hoofstuk 1 aangedui is, speel stories 'n geweldige belangrike rol in die skep van nuwe lewe en hoop. Indien daar voortdurend op die groot narratiewe/stories van die Drie-enige God en die gemeente, gefokus word, ontstaan daar God stories en dit bring weer moontlike stories van hoop na vore. Die vraag: Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? het deur die terugvoer van die medenavorsers die God stories belig en aan die geloofsgemeenskap van Eloffsdal die nodige hoop gebied wat volhoubare missionale transformasie moontlik maak. Hoop en die stories daar rondom skep weer nuwe energie, passie en die persoonlike beleving van die betrokkenheid van die Drie-enige God by Sy mense en hulle unieke konteks.

Bogenoemde begrippe en insette demonstreer al meer die nuwe lewe en hoop wat aan die orde van die dag is binne Eloffsdal en haar unieke konteks. Die volgende praktiese voorbeelde bevestig die werk van die sturende God en Sy wonderlike reis met Eloffsdal en haar unieke konteks:

- In 2007 het ons baie moeite gedoen om iets van die sturende God en die Trinitariese aard van die Drie-eenheid tuis te bring in die gemeente. "n Doelbewuste soeke na die beleving van God in die eredienste, die natuur, in mekaar maar ook in seer en teëspoed, het baie mense se lewens verander en nuwe perspektiewe oop gebreek. Die *Coram Dei*, die lewe voor die aangesig/teenwoordigheid van God asook "om gestuurd te wees", is deur

preekreekse, Wandel in die Woord, by opleidingsgeleentheid asook in die kategese skool aangespreek. Die identiteit van die gemeente is direk daardeur geraak en beïnvloed. Dit het tot gevolg gehad dat die kultuur baie stadig begin skuif het en 'n koersverandering het begin plaasvind op ons gestuurde reis. Ons het weer begin om saam te droom oor God se koninkryk. Die verwondering oor die sturende God het ons aangegryp. Talle verrassings wat Hy bewerkstellig het, het gaandeweg nuwe lewende geskiedenis en stories van hoop geword.

- In 2008 het die klem ietwat verskuif na die identiteit van die gemeente en dit waarmee ons op daardie stadium mee besig was. Ons wou fyn hoor wat die Lewende Here vir ons sê binne ons konteks. Klem is gelê op geestelike onderskeiding en om al luisterend saam te ontdek waar God alreeds aan die werk is. Die grense is getoets en gaandeweg is van hulle oorgesteek. Die hospitaal, die aftree oord en die kampe met die jeug het ons roeping as gestuurde gemeente bevestig. Die Here het deur Sy Woord en talle wonderlike dade die toekoms vir ons stelselmatig kom oopbreek. Nuwe horisonne en drome het na vore getree. Binne Ring en Sinodale verband het talle deure deur netwerke en samewerking begin oop gaan. Die viering van ons honderdjarige bestaan van “God met ons” het nuwe entoesiasme en energie losgekomp.

- Die reis het in 2009 die hoop laat ontstaan dat ons beslis nie meer 'n “terdoodveroordeelde gemeente” is nie maar wel 'n unieke leier en voorloper as gemeente, in baie opsigte. Nuwe harte het nuwe hoop en passie gebring. Deur Wandel in die wêreld is die gemeenskap rondom ons herontdek. Ons het weereens gevind dat die Drie-enige God alreeds aan die werk was in ons gemeenskap maar dat ons maar net moet aansluiting vind by Hom as instrumente in Sy koninkrykswerk. “Bring hoop en maak 'n duik in die emmer (verskil)” het as tema goeie vrug gelewer. Daar is ook begin om aan die andersheid, die diversiteit van die ander mense rondom ons aandag te gee. Die ringsprojekte soos die Hospitaalbediening, Echo-jeug en die nuut gestigte en gedeeltelike omvorming van die gemeenskapsprojek as die Moot Care Sentrum, het ons almal aangegryp en talle mense het geesdriftig betrokke begin raak soos alreeds aangetoon in Afdeling 3.6.

- In 2010 kon die skuif in die identiteit en kultuur van die gemeente duidelik waargeneem word. Ons het mekaar se andersheid of diversiteit al meer ontdek en gevier. Die tema rondom die saligspreking het ons visie versterk en mense al meer bemagtig om 'n verskil te maak. Al meer kapasiteit is geskep en die toewyding van talle lidmate het geweldig toegeneem. Die uitkomst na ons gesamentlike Pinkster met ons buurgemeente, Magaliesfort het ook baie vrug begin dra. Die aanvanklike gesprekke wat in 2007 alreeds met Magaliesfort plaasgevind het oor meer gereelde samewerking het in Januarie 2010 baie meer momentum gekry toe Eloffsda-Wes ook die uitnodiging aanvaar het om verder saam met ons op reis te gaan. Op Dinsdag 14 September besluit al drie die kerkrade (70 uit 75 stemgeregtigde persone), na talle sinvolle vergaderinge en besprekings van die afgelope paar maande, om saam te smelt tot een gemeente. Al drie gemeentes kon nog vir 'n aantal jare outonoom voortbestaan maar ons kan saam net 'n groter en beter verskil maak in ons wyer en onmiddellike konteks en omgewing. Die finansies, drie veeldoelige terreine, die personeel en ons gesamentlike leiers en ander kapasiteit het volledig ingeskakel by die sturende God en Sy drome vir die gemeentes en die groter Moot. Die missionale transformasie wat vier jaar gelede, ja selfs voor dit deur die Drie-enige God begin is het al meer gestalte gekry. Die risiko's wat in die proses geneem is asook die grense wat alreeds oorgesteek is, is tekenend van die getroue God se ondersteuning en daaglikse trou.

Alles het begin om in plek te val. Stadig maar seker. Deur die doelgerigte missionale prediking, die drie bosberaade jaarliks, die voortgesette opleiding en bou van kapasiteit deur Wandel in die Woord en wêreld, geestelike onderskeiding en die jaarlikse gemeente *retreat* en 'Stil nagmaal' waar die geestelike dissiplines ingeoefen is, het God Drie-enig kragtig gewerk. Die betrokkenheid en ondersteuning van nuwe kollegas in die vorm van Madeleen Huges wat die afgelope twee jaar haar prakties by ons gedoen het, Retha Kruidenier wat die afgelope jaar en 'n half met haar kundigheid die hospitaalbediening behartig het en die twee nuwe studente kollegas Jaco Smit en MW Odendaal wat op hulle unieke manier 'n verskil maak by die jeug, skole en aftree oord. Die res van die span, al die hardwerkende dames in die kerkkantoor, Elfreda Wessels, daarna Diana de Swardt en nou Tania Ludick, Oom Schalk van der Merwe

en nou Pieter Cilliers asook die begeleiers Corni Coetzee en nou Erica van Rooyen en haar span, Bill Schoeman wat al die gemeente se kommunikasie hanteer met sy kundigheid, Daleen Cilliers wat die gemeente finansies knap hanteer asook Louwrens Cilliers met die klankspan, ja almal wat 'n verskil maak, baie dankie.

Die gemeente se Taakspan wat saam met my die Gestuurde gemeente proses bedryf het in die gemeente het elkeen hulle unieke bydrae gelewer. Dennis Bowels die voorsitter met sy kreatiewe en oopkop idees, Chris Schutte, die 'oudste' met sy liefde, wysheid en ongelooflike insig, Retha van der Westhuizen met haar kommunikasie vernuf en werksuitsette, Pieter Prinsloo met sy stille leiding en finansiële insig, Pieter Cronje die stil en dinamiese leier met sy objektiewe en helder verstand, Deune Moller met haar passie en opregtheid, John Cilliers die hardwerkende en taakgeoriënteerde leier, Jan van Oudshoorn vir geesdrif, passie en detail insig asook Deon van Zyl wat op sy stil manier altyd waarde toegevoeg het aan die proses deur sy toegewyde werk.

Die insette en vertroue wat die Ring van Mootsentraal asook die Sinodale Diensrade van Noordelike Sinode asook die Noordelike Sinode in die gemeente en projekte stel, word waardeur. Die ondersoek na 'n moontlike en uitdagende stigting en vestiging van 'n Hospice tussen die drie groot hospitale Steve Biko (die ou HF Verwoerd), Eugene Marais en Die Moot vir pasiënte van alle bevolkingsgroepe wat terminaal siek is aan kanker, TB en HIV (Aids).

Dit alles is 'n klinkklare bewys dat die sturende en Drie-enige God self Sy kerk, ja ook Eloffsdal, in stand hou. Daar het nuwe lewe gekom en hoop hét gedy in Eloffsdal! 'n Terdoodveroordeelde gemeente het deur missionale transformasie herleef tot eer van die Lewende Here!

HOOFSTUK 4

DIE HERONTDEKKING VAN DIE INISIATIEF VAN DIE DRIE-ENIGE GOD BEPAAL DIE IDENTITEIT VAN ELOFFSDAL

4.1 Inleiding

André van Niekerk (2009:9) gebruik die mooi metafoer en sê:

Die kerk is soos 'n basiskamp waar 'n mens krag kry en stories van geloof, hoop en liefde hoor ... maar ons is nie bergklimmers wat leef met 'n uitdaging om te presteer, vlae te plant en foto's by die pieke te neem nie. As diensknegte is ons gestuur om soos St. Bernhard-honde diegene wat swak geword en toegeval het, oop te grawe en met krag te lawe.

God is dus alreeds reddend om ons teenwoordig en ons is maar net sy geroepe medewerkers.

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dit is die navorsingsvraag wat in die hoofstuk deur die unieke teologiese temas en kernbegrippe belig gaan word. In die vorige hoofstuk is die navorsingsvraag vanuit die navorsingsmetodologie, analise, empiriese navorsing en bevindinge belig met Eloffsdal se lidmate wat aan die woord gekom het deur middel van die etnografiese analise.

Ek wil na drie van die passies in die dans tussen God en die mens gaan kyk in hierdie hoofstuk. Die eerste passie begin met die eerste tree naamlik die identiteit van die kerk. Dit is uiteraard gegrond in die “voet van die kruis” (Hendriks, 2004:23), die identiteit van God Drie-enig. Dit sal verder belig word met die missionêre kerk, wat op 'n spesifieke tyd en plek in 'n geglobaliseerde wêreld 'n verskil moet maak. Die interpretasie van die daaglikse werklikheid waarbinne die kerk/gelowiges elke dag lewe en werk, word in korrelasie gebring met die Skrif as normatiewe bron asook met die geloofstradisie. Op grond hiervan word daarna gestreef om binne hulle unieke situasie of konteks God se wil te onderskei vir hulle daaglikse lewe. Dit lei dan daartoe dat hulle as geloofsgemeenskap 'n teken kan wees van die koninkryk van God. Die tweede passie volg ritmies op die eerste. Die ontwikkeling in die ekklesiologie en missiologie die afgelope eeu, dui op die

beweeg van die bekende na die onbekende. 'n Laaste passie wat die verskil gaan maak, word afgerond met die resente nadenke oor die roeping van die kerk.

Teen hierdie agtergrond glo ek beslis dat God ten spyte van alles nog steeds 'n droom het dat ek/ons as gemeentes, 'n verskil sal maak, ja 'n groter en beter verskil sal en kan maak!

4.2 Die identiteit van die kerk

4.2.1 Die Trinitariese, handelende God

Eloffsdal het nuwe lewe en hoop gekry toe daar, soos in Hoofstuk 3 aangedui is deur die navorsing en die lidmate wat aan die woord gekom het, weer gefokus is op die sturende en Drie-enige God se teenwoordigheid in ons konteks. Die missionale identiteit van Eloffsdal en die kerk van Christus word begrond in die *missio Dei* van die Trinitariese God. Indien ons oor die Drie-enige God, die kerk, mense en die konteks waarin ons elke dag lewe, praat of dink, word die misterie net groter! Ferdinand Deist (1982:89) het gesê: "As ek iets oorkom ervaar ek dit met my emosies, as iemand anders iets oorkom ervaar ek dit met my verstand. As ek iets doen ervaar ek dit met my verstand, as iemand anders iets aan my doen ervaar ek dit met my emosies".

Stephan Joubert (2007:84-85) sê in die boek: Die perfekte storm, die volgende:

Armoede, misdaad, siekte, sukses, oorlog, mag en magteloosheid, spoel tans wêreldwyd oor miljoene mense. Maar die onheilspellende aspek van die perfekte storm is God-nood! God-nood is 'n neurologiese feit eie aan homo sapiens. Neuro-wetenskaplikes het in die 1990's vasgestel ons brein het 'n sogenaamde 'God-kol' in die temporale lob. Hierdie gedeelte in ons brein, net agter ons slape, word geaktiveer wanneer ons met geestelike sake besig is. Ons is biologies bedraad om na God te dors.

Eloffsdal het ook hierdie dors na God beleef wat weer op verrassende wyses nuwe lewe en hoop skep. Die afgelope vier jaar is die dors algaande begin les deur die geloofsonderskeidende reis saam met hom in Sy koninkryk.

Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God. Hendriks (2004:24) sê: “Theology (die kerk/my eie woord) is about God”. Dit is daarom uiters belangrik dat ons, die kerk, net op God Drie-enig alleen sal fokus. Die fokus mag nooit op die kerk, die ampte, die sakramente, mense of selfs op die konteks wees nie. Die God wat ons uit die Skrif, as normatiewe bron en uit die geloofstradisie leer ken, is juis ‘n lewende, teenwoordige en handelende God.

Die woord “Triniteit” kom as sodanig nêrens in die Bybel voor nie! Die woord is vir die eerste keer deur Tertullianus in 55-103 NC gebruik. Triniteit as leerstelling word gewoonlik omskryf as: “Een God, Drie Persone”. Die leerstelling is in die Geloofsbelydenis van Nicea in 362 NC vasgelê en bevestig. Verskeie redes kan aangevoer word ter bevestiging en versterking van die Triniteitsleer (Religion Facts, 2007:2):

- *it is taught indirectly in various statements in the Bible;*
- *it explains the divinity of Jesus and the Holy Spirit while affirming monotheism;*
- *it would not be expected that the nature of God would make sense to human minds;*
- *the early ecumenical councils (primarily Nicea) are authoritative.*

4.2.2 Die geloofsbelydenis van Nicea

Die Geloofsbelydenis van Nicea in 362 NC bevestig en versterk die identiteit van die kerk deur al die eeue heen as die volgende bely word:

Ons glo in een God, die almagtige Vader, die Skepper van die hemel en die aarde, en van alle sienlike en onsienlike dinge;
en in een Heer, Jesus Christus, die eniggebore Seun van God, gebore uit die Vader voor alle tye;
(God uit God), Lig uit Lig, waaragtige God uit waaragtige God, verwek, nie gemaak nie, een in wese met die Vader;
deur wie alle dinge ontstaan het;
en in die Heilige Gees, die Heer en Lewendmaker, wat van die Vader en die Seun uitgaan, wat saam met die Vader en die Seun aanbid en verheerlik moet word, wat gespreek het deur die heilige profete.

Die woorde is goed aan ons bekend. Ons bely dit gereeld en ons glo dit! Die wese van kerkwees, die identiteit (om voor God te lewe, *Coram Deo*), die gestuurdheid (*missio Dei*) asook die bediening self (*praxis*), vind hul diepste begroning in die Triniteit. Bosch (1991:392) sê teen dié agtergrond: “The identity of the church is missional by its very nature”. Dit is eintlik so voor die hand liggend, maar daar is soveel afdraai paadjies. Coenie Burger (2007:3) stel dit as volg: “The problem lies on two levels: in the first place, to live intently *coram Deo* (or to serve God only) is a more challenging undertaking than most people or churches realize. Secondly because the commandment to serve God is complemented by other commandments (to serve others, etc.) it is so easy for churches to be busy with ‘good things’, but neglect ‘what is most important’”. Die identiteit van die kerk word dus bevestig in die Triniteit.

4.2.3 Die wese van God en die wese van die kerk

In die verlede was daar ‘n groot gebrek aan denke rondom die verband wat daar bestaan tussen die wese van God en die wese van die kerk. Die Katolieke en die Ortodokse kerk het wel daarvoor nagedink en die verhouding bevestig. In ons Protestantse teologiese denke het Barth en later veral Moltmann die leerstellings rondom die Triniteit weer op die voorgrond geplaas. Moltmann (1981:105) se boek: *The Trinity and the Kingdom of God*, was een van die mees rigtinggewende en deurslaggewendste teologiese werke. Miroslav Volf het die afgelope paar jaar ook ‘n beduidende aandeel gehad in die ontwikkeling van die teologiese denke rondom die tema. Talle teoloë het die afgelope tyd weer oor die leerstelling begin dink en skryf. Volf (1998:10) stel dit as volg in sy boek: *After Our Likeness: The church as the Image of the Trinit*: “Today, the thesis that ecclesial (church) communion should correspond to Trinitarian communion enjoys the status of an almost self-evident proposition”. Dit is dus belangrik dat die debat rondom die Triniteit ook in ons kerkgemeenskap nagevors en prakties uitgeleef word.

Colin Gunton (2005:57) sê dat daar na die sekulêre navorsing gekyk moet word. Hy sê in sy boek: *The One, The Three and the Many*, dat die resente geskiedenis aantoon dat die moderne wêreld deur twee mededingende magte oorheers word. In die Weste word die klem hoofsaaklik gelê op die mens wat ‘n produk is van ‘n wêreld waar individualisme voorop gestel word. In die Ooste geld die byna teenoorgestelde beskouing naamlik dat die gemeenskaplike voorop gestel word. Beide die magte kan volgens hom positief benut word om die beste daaruit te put.

Gunton (2005:57) sê verder:

The answer lies in the discovery of a worldview capable of honouring the one and the many, without either at the expense of the other. The doctrine of the Trinity presents such an ideology. The God who is Father, Son and Spirit models this unity amidst diversity, and this community of equality. The church, through its relationship with the Triune God, is called to model this for the world.

Met die praktiese teologiese refleksie bring hy die wêreld, die kerk en die Triniteit in gesprek met mekaar. Indien daar dus oor die identiteit van die kerk gereflekteer word, sal dit altyd teen bogenoemde agtergrond moet plaasvind anders kan die gesprek slegs eensydig verloop, sonder die nodige trefkrag, relevansie en toepaslikheid.

Die Triniteit is een van die basiese leerstellinge van die kerk deur die eeue. Peterson (2000:6) sê:

Early on the Christian community realized that everything about us – our worshipping and learning, conversing and listening, teaching and preaching, obeying and deciding, working and playing, eating and sleeping – takes place in the ‘country’ of the Trinity, that is, in the presence and among the operations of God the Father, God the Son, and God the Holy Spirit. If God’s presence and work are not understood to define who we are and what we are doing, nothing we come up with will be understood and lived properly.

Dit impliseer dat die kerk en ons as gelowiges altyd, die heelyd deur, in die teenwoordigheid en voor die aangesig van die Drie-enige God (*Coram Deo*) leef en bestaan. Die ‘country’ of grondgebied of, die Koninkryk van God, is die leef en werkruimte wat die Triniteit daarstel vir ons as die kerk asook gelowiges om Sy Trinitariese heerskappy te beleef en ten volle uit te leef.

Eloffsdal het weer opnuut beleef dat die wese van die Drie-enige God en wel en weë van Eloffsdal as gemeente, die Moot asook ons unieke konteks onlosmaaklik aan mekaar verbind is. Die interaksie en gerigtheid op mekaar verseker dat die lidmate van Eloffsdal weer in verwondering voor die sturende God buig.

4.2.4 Die Triniteit karteer die grondgebied waarbinne ons God leer ken

Die Triniteit karteer die *country* (grondgebied) waarbinne ons God kan leer ken, ontvang en gehoorsaam. Peterson gaan voort deur te sê: “It is not the country itself, but a map of the country. And a most useful map it is, for God is vast and various, working visibly and invisibly”. Onself sal dit nooit op ons eie as kerk of gelowiges maak nie. Ons verdwaal so maklik of word tot blindheid geslaan. Ons weet nie eers waar ons is of waarheen ons op pad is nie. Die kaart sê hy: “locates us: it provides the vocabulary and identifies the experience by which we can explore God when there are no signs pointing to Him, when there are no neatly lettered labels defining the odd shape or feeling that is in front of our eyes”. Die kaart en die grondgebied is nie een en dieselfde saak nie. Dit is iets, ‘n hulpmiddel wat heenwys na die grondgebied. Verder sê hy:

It is required that maps be honest. And there is also this: maps are humble – they don’t pretend to substitute for the country itself. Studying the map doesn’t provide experience of the country. The purpose of the map is to show us the way into the country and prevent us from getting lost in our travels.

Die Triniteit verskaf die nodige struktuur en konteks. Hieruit ontwikkel die metafoor wat Peterson (2000:8) dan ook gebruik as tema van sy boek: Christ plays in ten thousand places, wat uitloop op wat hy noem: “by first clearing the playing field and then exploring the three intersecting dimensions of creation, history, and community in which we live out our lives”. Omdat die *country* van die Triniteit die skepping, geskiedenis en gemeenskap insluit en bevat, is dit waar dat die Triniteit nie op ons afgedwing word nie. Dit is eerder “a witness to the co-inherence of God (Father, Son and Holy Spirit) and the co-inherence of our lives in the image of God”. Die gevolge hiervan is deurslaggewend want dit help met die teologiese formulering van die Triniteit. Die praxis van die Christelike lewe word direk daardeur geraak. Dit skep die moontlikheid dat die daaglikse Christelike lewe koherent, gefokus en persoonlik is en bly binne die *country* van die Triniteit. Die moontlikheid word bevestig deur die wete dat alles in ons geloofslewe afspeel op die *country* van die Triniteit, met ander woorde in die teenwoordigheid van die Drie-enige God. Indien dit waar is, vloei daar ‘n aantal praktiese konsepte daaruit voort. Dit open die moontlikheid dat gelowiges en die kerk God persoonlik kan ervaar as die lewende en handelende God. Dat God slegs deur verhoudings kenbaar en beleefbaar is, word deur die persoonlike aard van God se verhouding met ons en die kerk al meer bevestig deur die intieme gemeenskap met die Triniteit. Hierdie gemeenskap is gefundeer en word begrond in en

deur die liefde. Om dus in gemeenskap met die Trinitariese God te lewe, is 'n lewenslange oproep tot 'n verbintenis tot die lewe. Dit waarborg 'n aktiewe deelname aan die energieke lewe van God. Indien dit waar is en prakties so beleef word, dan is daar geen plek of geleentheid om net 'n toeskouer of onaktiewe lid van die kerklike gemeenskap te wees nie. Daar is altyd 'n hand wat ons vasgryp en intrek in die Trinitariese aksies wat in die dampkring van die Triniteit geleef en beleef word, naamlik die skepping, verlossing en gemeenskap. Alles wat ons/die kerk dan doen en waarbinne ons lewe vind plaas as: "a live of 'breathing' God" (Peterson, 2000:44-46). Burger (2005:5) stel dit as volg: "The doctrine of the Trinity is 'n commitment to think and speak about, to confess and worship the living God in the way God revealed God Self to us in the Bible as Father, Son and Holy Spirit". Die toewyding waarmee ons en die kerk lewe stel daagliks talle uitdagings en moontlikhede. 'n Verhouding en gemeenskap met die lewende Trinitariese God is altyd dinamies en persoonlik.

Eloffsdal het uit die dinamiese en persoonlike verhouding met God weer ontdek dat daar nuwe lewe en hoop bestaan. Vanuit die verhouding en gemeenskap met die Drie-enige God is grense oorgesteek, sekere risiko's begin neem en nuwe vennootskappe en netwerke gevestig. As gemeente het ons medeskeppers geword van 'n meer geloofwaardige en heler gemeenskap in die Moot en in Sy koninkryk.

4.2.5 Dans verwys na verhouding en gemeenskap

Peterson (2000:44-45) gebruik die Griekse woord *perichoresis* wat na dans verwys as hy oor die verhouding en gemeenskap verwys in die Triniteit. Hy sê dat ons, ons 'n "folk dance, a round dance", met drie deelnemers in elke groepie, moet voorstel. Die musiek begin, die drie hou mekaar se hande vas en beweeg in 'n sirkel. Daar is geen seine nie, hulle los die hande, verander van dansmaats en beweeg in en uit, swaai eers die een en dan die ander. Die tempo neem toe en die maats beweeg meer elegant met, saam en tussen die ander terwyl hulle swaai, draai, omarm en loslaat, houvas en weer los. Daar is geen onduidelikheid nie, elke beweging is goed gekoördineer in presiese ritme, terwyl elke persoon sy/haar eie identiteit behou. Die toeskouer beleef die bewegings as so vinnig en volmaak dat dit by tye onmoontlik is om die persone van mekaar te onderskei. Hy sê dan verder: "the steps are so intricate that it is difficult to anticipate the actual configurations as they appear: *Perichoresis* (*peri* = around; *choresis* = dance)". Die Trinitariese God nooi ons/die kerk uit en verwelkom ons om deel te neem in die

Trinitariese dans. Peterson (2000:44) haal ook vir Barth aan wat sê: “Perichoresis asserts that the divine modes of existence condition and permeate one another mutually with such perfection, that one is invariably in the other two as the other two are in the one”. Peterson skryf oor die onderlinge verhouding van die drie Persone in die Triniteit en stel dit as volg:

The divine persons are in one another, and from a perpetual intercommunication and motion within the divine essence. Each person has all the divine attributes, which are inherent in the divine essence, but each has also a characteristic individuality or property, which is peculiar to the person, and cannot be communicated. In this Trinity there is no priority of rank, but the three persons are coeternal and coequal.

In Eloffsdal se soeke na nuwe lewe en hoop is die klem in die prediking, opleiding en bemagtiging al meer geplaas op die innige verhouding en gemeenskap met die Triniteit. Die verhouding en gemeenskap is gevoed deur die Wandel in die Woord en wêreld maar ook deur die beoefening van die geestelike dissiplines.

4.2.6 God Drie-enig bestaan uit drie persone

Die Triniteit bevestig dat God Drie-enig uit drie persone bestaan, naamlik die Vader, die Seun en die Heilige Gees. Dit bevestig ook die feit dat God persoonlik maar terselfdertyd ook interpersoonlik is, dus in verhouding tot mekaar. Indien die Triniteit as persoonlik geopenbaar word, is die enigste manier om Hom te leer ken deur middel van ‘n persoonlike respons. Die God wat Hom so aan ons openbaar is dus nie ‘n idee of selfs ‘n onpersoonlike mag nie. Omdat Hy persoonlik is verwag Hy persoonlike betrokkenheid en positiewe keuses vir Hom. Bogenoemde bespreking bevestig die wedersydse aktiewe gemeenskap, onderling met die ander Persone. Dit verseker en bevestig dat ons enigste moontlike respons op die persoonlike God slegs persoonlik kan wees. Ons kan dus nooit slegs toeskouers wees in die persoonlike verhouding nie.

Peterson (2000:46) stel dit so mooi as hy sê: “there is always a hand reaching out to pull us into the Trinitarian actions of holy creation, holy salvation and holy community. God is never a nonparticipant in what He does, nor are any of us. There are no nonparticipants in, a Trinity-revealed life”. Ons ontdek onself dus as unieke deelnemers, elkeen van ons, enig in sy soort. Dit vorm deel van ons unieke deelname in die lewe van God. Die lewe sê Peterson (2000:46): “is not pre-programmed: it is a release into freedom. Trinity keeps us

alert and responsive to the freedom that derives from participation in the life of God. And every act of participation is unique”.

Die teologiese verstaan van God se Triniteit, is die kontrole sentrum van wat met die doop gebeur. Die doop vind altyd plaas in die naam van die Triniteit. Peterson (2000:303) sê tereg: “Baptism is an immersion in the triune God, God the Vader, God the Son and God the Holy Spirit”. Hy gaan verder en beweer dat dit verreikende implikasies inhou vir ons: ons is nou deelnemers in die maatskappy van God. Om in die gemeenskap of maatskappy van die opstanding te lewe is alleen moontlik teen die agtergrond van en fundering in die Drie-enige God. Die volgende vloei hieruit voort naamlik:

baptism in the name of the three personed God means that our core identity is, as is His, emphatically personal... (it) means we are now welcomed as full participants in everything of God: (it also) means there is more to God, far more, than we can ever comprehend: we are baptized into a mystery.

God is ‘n Wese-in-gemeenskap, gemeenskap met Homself as Drie-enige God maar ook in gemeenskap met Sy kerk, asook in gemeenskap met my. Die doop is die basis van ons identiteits vaslegging want ons word met die doop benoem, benoem in die naam van die Trinitariese God. Daarom lewe ek nou in gemeenskap met die ander gelowiges en met die Triniteit. Volf (1998:195) sê: “The correspondence between Trinitarian and ecclesial communion derives not just from the formal demand to conceive the relation of the one and the many analogously on different levels. In substance, the correspondence is grounded in Christian baptism”.

Talle preke, praktiese verduidelikings in die kategetiese klasse en in gesprekke het die verborgenheid al verder verhelder en oopgebreek. Die preekreeks en temas die afgelope vier jaar het beslis meegehelp om die kultuur te skuif en die lidmate oper en meer ontvanklik te maak vir die nuwe reis en die konsekwensies daarvan. In 2007 is daar drie groot reekse gehou oor: ‘n Lewe voor God/*coram Dei*; Bring hoop en maak ‘n verskil en Om gestuur te wees. Ek het die Pinkster gelei met die tema: Onvoorwaardelike liefde en om die Drie-enige God se plan te leef. Gedurende 2008 het die klem weereens op die Drie-enige God geval en die volgende temas is aangespreek: Verwondering oor die Drie-enige God; Wie is my naaste; Word vernuwe deur die Gees; en Bepaal ander prioriteite. Die Pinkster temas van 2008 het ek self hanteer en die het gehandel oor: Verhoudings oor grense heen. In 2009 was die drie groot reekse gekoppel aan die temas van: Nuwe harte gee om; Die Drie-enige God werk alreeds/*missio Dei* en Om medewerkers van God

te wees. Pinkster 2009 het ek weereens self hanteer en die klem het op geestelike en geloofsonderskeiding geval. In 2010 is die bergrede van Jesus met die tema: Jesus praat met sy mense, hanteer. Daar is ook op verskillende perspektiewe gefokus rondom die tema: Die 'ander', om grense oor te steek en risiko's te neem. Pinkster is deur Dr. Marius Nel gelei na ons oorsese toer in April met die tema: Steek grense oor en breek vooroordele af. Ek het in 2011 voortgegaan met die reekse en is tans besig met 'n reeks oor Jeremia met die tema: Verwonder, verras en moontlike stories van hoop.

Tydens al ons kerkraadsvergaderinge, die drie jaarlikse Bosberade en ander opleidingsgeleenthede het ons by die verskeie preektemas vir die jaar en ons gemeente visie: 'n Dienende, getuigende en groeiende vir God, aangesluit. Die meeste vergaderings is deur Wandel in die Woord geopen asook sommige eredienste is ingerig op die luistervaardighede en geloofsonderskeid praktyke van Wandel in die Woord. Dit het groot inslag by almal gevind. Die belydenisklas en ander kategese groepe, omgee en Bybelstudie groepe het dit ook met groot vrug begin gebruik. Die gebruik van geloofsonderskeiding en die aanleer van sekere luistervaardighede het ook in die Ring van Sentraalmoot posgevat. Die gerigtheid en openheid van die lidmate was nou gefokus op die reis saam met die lewende God.

4.2.7 Die verband met die doop en nagmaal

Volf (1998:97) haal vir Zizioulas aan wat die verband wil lê tussen die doop en die nagmaal: "The personalization of human beings that has taken place in Christ and that is transferred to individual human beings in baptism finds its concrete, historical realization in the Eucharist". Dit is hoekom die nagmaal die sentrale soteriologiese en ekklesiologiese gebeurtenis is, waar beide die "salvific grace and nature of the church, manifests itself". Deur die nagmaal word die gemeenskap met die Triniteit intiem en op 'n baie besondere wyse gevier. Die gemeenskap kring verder uit na die ander gelowiges wat saam as liggaam die nagmaal vier en daardeur in die misterie van God se teenwoordigheid saam gebind word. Die viering van die nagmaal is ook 'n eskatologiese gebeurtenis wat vooruit wys na die koms van die koninkryk van God. Die algemene, katolieke kerk en plaaslike gemeentes word ook deur die viering van die nagmaal saamgevoeg in die teenwoordigheid van die Trinitariese God. Beide die doop en die nagmaal is tekens van die sturende God wat ons geloof daarmee wil versterk, maar ons ook wil bemagtig om as gestuurdes uit te reik na ander in nood.

Die Triniteit is die basis of grondslag waaruit die *missio Dei* ontstaan en verder ontplooi. Vanuit die Triniteit begin ons iets van die sturende God verstaan. Die fokus moet eers verskuif van enige ander missie in die kerk of gemeente na God se missie met die wêreld. Die Triniteit stuur ons om oral as gestuurd te lewe en te werk. Keifert (2006:55) vat dit so goed saam as hy sê:

En God se missie weerspieël die aard en wese, die werking en werkswyse van God. Dink so daaraan: God se aard as Vader, Seun en Heilige Gees is wesenlik 'n proses van gestuur-wees: Die Vader stuur die Seun; die Seun stuur die Heilige Gees op dieselfde patroon. In die lewe midde-in die Drie-eenheid word ons dus geroep, byeengebring, gefokus en uitgestuur op God se groot missie, 'n nimmereindigende reis van geroep- en gestuur-wees.

Die kerk van Jesus is nie net die kerk wat in Sy tyd ontstaan het nie, maar ook die kerk wat aan die kom is. Heyns (1977:7) sê daar is vyf basiese elemente wat die kerk as koninkryk van God onderskei naamlik: “dit is universeel, 'n dinamiese werklikheid, teenwoordige en toekomstige werklikheid, sluit ook die kosmiese werklikheid in en is 'n werklikheid wat 'n teen-werklikheid insluit”. Die God is 'n God wat in alle tye lewend en teenwoordig is. Vir God is alle tye teenwoordige tyd, en die kerk het **reeds** maar ook **nog nie** deel aan die lewe van God in die verlede sowel as in die toekoms (Keifert, 2007:57).

Met die viering van die doop en nagmaal word Eloffsdal as gemeente gereeld bewus gemaak van die innige verband met die Drie-enige God. Die gemeenskap kring ook verder uit na die ander gelowiges wat saam as liggaam die nagmaal en doop vier en daardeur in die misterie van God se teenwoordigheid saam gebind word.

4.2.8 Sending is die deelname aan wat God reeds in die wêreld doen

Bosch (1991:390) sê dat sending deelname is aan wat God reeds in die wêreld doen. Dit beteken dat *missio Dei* die Trinitariese God se beweging na die wêreld is en dat dit 'n instrument is wat opgeneem word in daardie beweging. Om hieraan deel te neem is dan om deel te neem aan God se liefde vir die mense. Die Drie-enige God verwelkom die deelname want dit bevestig ons gemeenskap met hom en die gemeenskap onderling. Ons aanvaar daarmee saam dat godsdienste in wese deelnemend van aard is. Die deelname is 'n interaktiewe vennootskap met God. Talle voorbeelde kan genoem word

soos: Mense het deelgeneem aan God se werk deur die manier waarop die Bybel geskryf en tot stand gekom het; die besluite van die kerk het bepaal watter Bybelboeke gesaghebbend is al dan nie: elke dag neem mense deel aan die nuwe, vars interpretasie van die Bybel met die oog op hulle eie konteks en omstandighede. Die Trinitariese God roep en stuur mense om deel te word van God se sending vir en in die wêreld. Niemandt (2007:65) sê:

Pinkster word baie keer die geboortedag van die kerk genoem en tereg ook – op die dag het God al sy kinders sendelinge gemaak wat deelneem aan God se eie groot sendingplan. Een van die groot strome wat dwarsdeur die Bybel vloei, is God se droom vir sy hele skepping. Sy ryk gaan oor die alledaagse en God se wil wat in die gewone lewe gebeur.

Die deelname aan die reis en dit wat God reeds in die wêreld doen, het juis daartoe meegewerk dat Eloffsdal nuwe lewe en hoop ontdek het. Die unieke konteks van die gemeente en die hele Moot het begin verander deur te begin betrokke raak deur verskeie projekte en die praktiese uitleef van hulle dissipelskap op alle terreine van die samelewing.

4.2.9 Neem met vrymoedigheid deel aan sy werk

Omdat die Drie-enige God persoonlik is en binne verhoudings optree, kan ons met vrymoedigheid deelneem aan sy werk om daardeur deel te word van die misterie. Ons word deel van die misterie omdat ons hom nooit ten volle kan ken en verstaan nie. Omdat ons hom nie ten volle kan ken en verstaan nie, sal en kan ons hom ook nooit manipuleer of beheer nie. Hy is en bly daarom die misterieuse God wat altyd handelend optree. Nicol (2002:168) stel dit so treffend as hy oor die misterie nadink: “Ek het begin agterkom hoe beperk my rede is waar dit oor God gaan. Wat my gehelp het, kan ander ook help: ek het besef dat ons in die geloof met ‘n Misterie te doen het wat ons nie kan vashou nie, maar deur wie ons vasgehou word”. Die Triniteit oortref dus ons begrip maar nooi ons tog in sy teenwoordigheid in om hom in verwondering te aanbid. Peterson (2000:306) sê op grond hiervan: “The only way that we can approach God is through worship: holy, holy, holy”. Barrett (2004:99) sê ook: “The community of God reflects the character of God. God’s action toward the world is intended to be the recipe for life and ministry of the church”.

Die misterie word egter omsluit deur die liefde. Liefde is 'n werkwoord. Dit dui die liefde aan wat daar onderling tussen die Triniteit asook tussen mense bestaan. Moltmann (1981:7) sê: "This love is outward looking. It is not something God can keep to himself with his own little family. He created humans in order to have someone with whom He could share that love". Die liefde word aan die kruis bewys. Hendriks (2004:23) se metafoor van die kruis bevestig dit. Die voet van die kruis bevestig ons identiteit in die Triniteit. In die kerk word ons saamgevoeg as 'n familie wat deur onderlinge verhoudinge aan mekaar gebind word. Die linkerkant van die kruis dui op die hede, die wêreld waarna en waarin God sy Seun gestuur het. In die wêreld vind ons die geloofsgemeenskappe wat deur Sy liefde en bloed saam gebind is. Die geloofsgemeenskappe bestaan binne 'n sekere konteks. Hall (1996:69) bevestig dit in sy boek met die titel: *Thinking the faith, as* hy sê dat: "Christian theology is contextual. There are three reasons therefore: Theology is a human enterprise; it speaks of the living God who is in a living relation with a dynamic creation; and the theology is done as a way of discerning what the church should confess".

Die regterkant van die kruis herinner ons aan die verlede, dit is die Bybel en die geloofstradisie. Die Woord speel 'n belangrike rol as normatiewe riglyn. Om die normatiewe te interpreteer is daar verskeie rolspelers en aksies betrokke. Die geskiedenis, geheue, stories en tradisies speel hier 'n belangrike rol. Hendriks (2004:29) sê: "As such, the church is an interpretative community in an ongoing engagement with the remembered patterns of God's *praxis*. The sedimented rock of this engagement is evident in the patterns of the church's worship and practice". Die wêreld en die Woord is die hele tyd in 'n korrelatiewe dialoog met mekaar en moet sodoende geïnterpreteer word as korrelasie hermeneutiek. Die boonste gedeelte van die kruis dui op die toekoms, die koninkryk van God. Die eskatologiese werklikheid wat reeds teenwoordig is in en deur Christus op wie ons, ons hoop vestig. Die middel van die kruis toon die getroue soeke na die wil van die Triniteit binne elke konteks, aan. Dit maak die strategiese aksie en beweging moontlik om dus van die Alfa na die Omega te beweeg om sodoende die koninkryk van God te proklameer en te laat kom.

Die identiteit en kultuur van 'n gemeente word alleen werklik geskuif en diepliggend verander indien daar voortdurend na die Gees geluister word. Geestelike onderskeiding is daarom instrumenteel in die voortdurende prosesse en vir die reis verder. Onderskeiding of ook soos algemeen bekend 'discernment' kom oorspronklik van die

Latynse woord *discernere*. Die Bybel lei ons baie duidelik hoe om te onderskei maar ons moet ook wyer dink en nie bloot 'n woordstudie doen van die verskillende Griekse woorde nie. Verskillende verhale asook insidente in die Bybel vertel ook die storie van die kerk wat onder leiding van die Heilige Gees onderskei het wat God se wil is. In dieselfde asem moet ons ook iets van die Drie-enige God se misterie en andersheid verreken bloot omdat ons nie God self ten volle kan ken nie. Deur die Woord en die Gees wat lei, kan ons net sy geopenbaarde wil leer ken. Die identiteit en kultuur van 'n gemeente word dus alleen geskuif as daar diepgaande en permanente geestelike gewoontes aangeleer word wat gereeld en in afhanklikheid van die Drie-enige God beoefen word as 'n geloofsgemeenskap.

Eloffsdal het as gestuurde gemeente betrokke geraak by God se missie in die wêreld. Dit het ook meegewerk aan die vestiging van 'n meer intieme en persoonlike verhouding met die sturende God. Omdat die Drie-enige God persoonlik is en binne verhoudings optree, het ons met meer vrymoedigheid begin deelneem aan sy werk om daardeur deel te word van die misterie. Ons word deel van die misterie omdat ons hom nooit ten volle kan ken en verstaan nie.

4.2.10 Verreken die unieke identiteit, kultuur en konteks asook die voorveronderstellings

Hendriks (2010:4) sê: “prerequisites for a change in identity within the Southern African scenario are: leadership, the crossing of boundaries, the art of listening to ‘the other’ and the mystery and motivation of the movement of the Spirit of God”. Binne ons eie unieke konteks moet die kerk in die algemeen maar ook die gemeente met haar unieke identiteit, kultuur en konteks altyd die voorveronderstellings verreken. Walter Brueggemann (1997:24) sê omtrent die Psalms die volgende:

(they), ... are not used in a vacuum, but in a history where we are dying and rising, and in a history where God is at work, ending our lives and making gracious new beginnings for us. He proposes (16): I suggest, in a simple schematic fashion, that our life of faith consists in moving with God in terms of (a) being securely oriented, (b) being painfully disoriented, and (c) being surprisingly reoriented.

Brueggemann (1997:22) sê verder:

... the lament Psalm, for all its preoccupation with the hard issue at hand, invariably calls God by name and expects a response. At this crucial point, the Psalm parts

company with our newspaper evidence and most of our experience, for it is disorientation addressed to God. And in that address, something happens to the disorientation ... The other movement of human life is the surprising move from disorientation to a new orientation. The context has changed and has led to disorientation. In their disorientation people once again turned to God, trusted God, and experienced the strange sensation that their hearts had changed and their eyes had begun to perceive life from a new perspective.

Om waarlik 'n gestuurde gemeente te wees en om 'n verskil te maak in 'n snel veranderende wêreld, neem tyd en verg baie wysheid. Deur geestelike onderskeiding en die bou van meer kapasiteit by die leiergroep, het die reis meer momentum begin kry. Daar moes die hele tyd rekening gehou word met Eloffsdal se unieke identiteit, kultuur en konteks asook die voorveronderstellings wat daar bestaan.

4.3 Die ontwikkeling in die missiologie die afgelope eeu

4.3.1 Inleiding

Leonard Sweet skryf in die boek: Die perfekte storm (Joubert, 2007:19):

In hierdie eerste dekades van die 21ste eeu is daar nie net stormwolke op die horison nie; nee, die storm is reg bokant ons ... dit word duidelik dat hierdie kultuurstorm sonder gelyke in die Christelike geskiedenis is. Drie klimaatstelsels, al drie globale storms, al drie kategorie 5-storms, het saamgebondel en oorvleuel, en so 'n weerstoestand veroorsaak wat bekend staan as die 'perfekte storm'. Eerstens is daar die tsoenami van die postmodernisme. Tweedens is daar 'n reuse orkaan, eintlik 'n epidemie van 'n orkaan, oral aan die woed, en dit staan bekend as die post-Christendom. Die derde storm is globalisering/aardverwarming.

Ons onderskei die volgende kulturele tydsgeeste of lewenswyses naamlik die premodernisme, modernisme en dan die postmodernisme. Die verband wat daar bestaan tussen die drie is nie opeenvolgend nie, maar gelyklopend. Ons het juis daarom premoderne fasette, moderne fasette asook postmoderne fasette wat soms oorvleuel en selfs gelyktydig aanwesig is. Die kulturele tydsgees waarbinne ons tans funksioneer is hoofsaaklik die van die postmodernisme. Die mense van die premodernisme het die

outoritêre leefstyl en tekste vertrou wat die gesagstrukture van die dag geskep het. In die modernisme val die klem hoofsaaklik op die rasionele beredenering. In die postmodernisme is alles oop en vloeibaar.

4.3.2 Die drie storms

Die drie storms wat ons getref het, is dus die postmodernisme, post-Christenheid en globalisering. Ek gaan die klem kortliks hoofsaaklik op die tweede storm laat val. Niemandt (2007:13) sê oor die Christenheid:

Die algemene kultuur en die Christelike lewenswyse het dieselfde geword. Jy kan nie meer die twee onderskei nie. Die tydperk het in die geskiedenis ontstaan met die Christendom wat as wettige godsdiens verklaar is deur Konstantyn en Teodosius wat dit staatsgodsdiens gemaak het in die vierde eeu.

Die staat en die kultuur het geheel en al vervleg geraak met die godsdiens van die dag. Die groot kerkgebou wat in die middel van die dorp of stad was en invloedryk in die gemeenskap was, was tekenend van die tyd. Die situasie het egter heeltemaal verander. Die kerkgebou staan steeds in die middel maar dit word verdwerg deur die skadu's van die massiewe geboue. Die gemeenskap het hulle al minder aan die kerk gesteur en die kerklike invloed in die gemeenskap het dramaties afgeneem en selfs verdwyn. Die Christendom was nie meer die sement wat die samelewing aanmekaar gehou het nie. Sweet (2004:25) sê die post-Christendom se vertrekpunt is dat godsdiens nie goed is vir die mens nie. Talle mense en instansies is nou neutraal of vyandig teen die Christendom gesind. Hy sê verder dat die beste dae vir die Christene nog voorlê as ons ontslae kan raak van 'n sogenaamde 'ChristenDOM' denkpatroon.

Die kerk bevind hom op die oomblik in 'n ongelooflike dinamiese, uitdagende en kompeterende tydperk. Dit is 'n missiologiese era wat deur die kerk en die gelowiges aangegryp moet word. Ons sal meer missiologies moet dink, droom en optree om sodoende ons gestuurde roeping na te kom. Volgens du Toit (2005:22) is een van die groot voordele van postmodernisme juis die godsdiensvryheid wat ons tans in ons land beleef. Dit gee ons die ruimte vir kerkwees vandag. Maar sê hy: "hierdie ruimte is nou anders. Dit is nie meer 'n ruimte van mag nie; dit is nie meer 'n ruimte van beheer en

kontrole nie. Tog is dit 'n gewaarborgde ruimte waarbinne ons die Here mag dien en Hom beter mag leer ken. Die Algemene Sinode van die NG Kerk het hom in 2002 (Acta, 2002:57) reeds daaraan verbind deur vier belangrike sake naamlik:

- *Ons in die kerk het ons opnuut verbind om die Here beter te leer ken.*
- *Ons het ons aan hierdie land verbind: dit is ons land.*
- *Ons het ons daartoe verbind om saam met ander Christene (ander kerke) ons te beywer vir die sigbare eenheid van die kerk.*
- *Ons het ons verbind tot die heling van die land ... ons is dan ook geroep om versoening en heelmaking in hierdie land te bewerk.*

4.4 Die roeping van die kerk

4.4.1 Inleiding

Eloffsdal kon alleen nuwe lewe en hoop ontdek op die reis saam met die sturende God indien ons ons roeping as gemeente weer kon bevestig. Dié roeping moet daaglik deur geloofsonderskeiding ontdek en vervul word. Barrett (2004:126) praat oor die roeping van die kerk en sê dan die volgende: "The missional church understands its calling as witness to the gospel of the in-breaking reign of God and strives to be an instrument, agent, and sign of that reign". Die identiteit van die kerk is dus missionaal in sy wese. Die Triniteit bevestig die roeping van die kerk. Die missionêre kerk word uit die wêreld geroep en dan saamgebring deur die Gees as liggaam van Christus. As gestuurdes word die kerk uitgestuur na die wêreld. Die kerk vervul alleen sy roeping as die kerk ter wille van die sending bestaan. Die kerk kan en mag dus nooit op sy eie bestaan nie maar moet altyd ter wille van ander bestaan. Regele (2003:21) stel dit as volg: "Everything we do must extend from God's mission and extend God's mission into God's world. We have no other business". Ons word deur die Heilige Gees bewus van God se *missio Dei*. God werk alreeds in die wêreld, Hy is aktief besig met sy missie om sy koninkryk te laat kom. Die skeppingswerk laat hy voortgaan in die herskepping van die wêreld. Die werk word deur die Trinitariese God self gedoen. Alles gaan dus net oor die Drie-enige God. Moltmann (2005:1) sê verder: "Remember, the triune God is a social God, rich in internal and external relationships". Die kerk moet in die verhoudings juis sy roeping as kerk bevestig en uitleef.

4.4.2 God roep ons as kerk

As ons praat van die roeping van die kerk, bevestig ons dat God direk daarby betrokke is. Dit gaan oor God, oor Sy wese en karakter. Hy stuur ons om 'n verskil te maak. As gestuurdes moet ons as gemeente reaksie toon op God se karakter. Sy karakter is missionaal. Die Triniteit se karakter laat die liefde seëvier. Die liefde dring ons om ons gestuurde roeping te alle tye uit te leef. Omdat God aktief besig is in die wêreld weet ons as gestuurdes dat hy nie in die hemel sit en niks doen nie. Hy is besig om die wêreld 24 uur per dag, sewe dae per week te herskep om al meer 'n betroubare plek te word waar daar verlossing, herstel en versoening kan wees. Die kerk se identiteit as gestuurdes vereis dat daar anders gekyk moet word na talle sake. Omdat ons gestuurdes is, sal daar aanpassings gemaak moet word in ons denke, ons verstaan van God, ons verstaan van kerkwees asook in die praktiese uitlewing van ons Christenskap. Die gestuurde gemeente sal in die proses moet leer dat hulle deelname aan God se sending vir die wêreld juis beteken dat hulle moet getuig en lewe wat God se bedoeling met die wêreld is. Alles moet fokus op ons gestuurde roeping. 'n Gestuurde gemeente is altyd op reis. Op hierdie reis is ons op pad na God se voorkeur en beloofde toekoms. Om dit reg te kry is dit nodig om sensitief te wees en bly vir God se stem. 'n Gestuurde gemeente is op 'n ontluikende reis. Op die reis moet die gemeente juis ontvanklik wees om telkens deur God verras te word.

4.4.3 Lewensbelangrike perspektiewe vir missionale gemeentes

Mouton skryf in Kruisgewys (2007:3) oor lewensbelangrike perspektiewe vir missionale gemeentes wat by die Lausanne konferensie beklemtoon is:

- *Missionale gemeentes breek doelbewus met 'n Konstantynse model van kerkwees,*
- *Missionale gemeentes bid vir diegene buite die geloofsgemeenskap,*
- *Missionale gemeentes herorganiseer hulle strukture,*
- *Missionale gemeentes organiseer rondom lidmaatskap en gedelegeerde bevoegdhede,*
- *Missionale gemeentes ontwikkel 'n driedimensionele bediening rondom aanbidding gemeenskap en gestuurdheid,*
- *Missionale gemeentes werk met 'kom'- en 'gaan'- strukture,*

- *In missionale gemeentes is elke lid op 'n missie,*
- *Missionale leiers versorg die gemeenskap deur die nuwe lewenstyl in Christus te modelleer.*

Eloffsdal het gou besef dat die roeping van die kerk alleenlik nagekom kan word as die gestuurde gemeente bereid is om grense oor te steek om sodoende nuwe geloofsgemeenskappe te vorm en te stig soos alreeds in Afdeling 3.6 na verwys is. Guder (2000:32) sê: “The compassion of God is the motivating power of God’s mission”. Die omgee en uitreik na die wêreld maak die groot verskil en bevestig die roeping van die gemeente. Die kerk doen nie sendingwerk nie want die kerk is God se sending aan die wêreld. Die kerk wat sy roeping vervul, is juis God se mense wat 'n voorsmaak bied van Sy genesende heerskappy in die wêreld. Die geloofwaardigheid van die gestuurde word dan juis bevestig deur die Drie-enige God wat die gemeente saambind as 'n eenheid met Sy onvoorwaardelike liefde en trou. Dit bevestig die roeping van die kerk!

4.4.4 Die kerk as 'n gemeenskap

Marius Nel (2010:34) vat die roeping van die kerk mooi saam as hy sê:

Die klem op die kerk as 'n gemeenskap kan herlei word tot die wese van die Drie-enige God self. Die leer van die perichoresis (God's essential mutual interiority' - dit wil sê die verhouding tussen die verskillende Persone van die Drie-Eenheid) beklemtoon dat God self ten diepste 'n gemeenskap is. Omdat God 'n gemeenskap is van Drie-in-een is sy heilswerk altyd relasioneel van aard. Só stel God se heilswerk altyd nuwe gemeenskappe daar (bv. die verbondsgemeenskap van Abraham, die Torah-gemeenskap van Moses en Israel, die koninkryk-gemeenskappe van Dawid en die Geesge vulde gemeenskap van die kerk in die Nuwe Testament) wat sy heilsplan vir die ganse wêreld beliggaam.

Geanker in die wese en sending van die Drie-enige God beklemtoon 'n missionêre ekklesiologie dus dat gelowiges in die gemeenskap van die Drie-eenheid ingenooi word ter wille van die wêreld. Die doel van die kerk se deelname aan God se sending is dus primêr die totstandkoming van nuwe geloofsgemeenskappe. Gemeentes mag dus nie by ander mense betrokke raak (bv. deur finansiële steun) sonder dat daar ook geloofsgemeenskap met hulle ontstaan nie. Al beteken die betrokkenheid nie noodwendig die totstandkoming van 'n enkele gemeente nie, impliseer dit dat daar beslis

een of ander nuwe gemeenskap van gelowiges moet ontstaan. Die gestuurdheid van gemeentes noodsaak dus sowel die oorsteek van grense as die ontvangs van ander. In dié sin is dit die herontdekking van sowel die apostolaat, as die bediening van radikale gasvryheid van die kerk.

4.4.5 Die kerk is 'n organisme met 'n spesifieke DNS

Die kerk is 'n organisme met 'n spesifieke DNS en die DNS definieer wie ons is (Easum 2000:88). Die unieke DNS van Eloffsdal moes weer deur die proses van geestelike onderskeiding herontdek word. Die DNS dra sekere eienskappe wat elke gemeente uniek maak. Die DNS behels aspekte soos die gemeente se visie, missie en waardes, maar dit behels ook persoonlikheid, leierskapstyl, kultuur en baie ander kwaliteite wat nie altyd maklik op papier verwoord kan word nie. Dit is uiters belangrik vir 'n kerk om sy DNS te ken en dit te versterk. Dit is nie nodig om gras te leer groei nie, dit groei vanself, dit is deel van 'n gras se DNS. Wanneer kerke hul DNS ken en individue hul gawes en talente gebruik om binne die DNS van 'n gemeente hulle gawes uit te leef, vind groei outomaties plaas.

Talle mense voel vandag ontredder, kwesbaar en blootgestel. Die kerk sal beslis sy roeping versak indien sulke situasies en kontekste ons as geloofsgemeenskap nie meer raak en aanspreek nie. Dan leef ons soos Ferdinand Deist (1982:96) tereg gesê het met baie min begrip en sonder enige emosie en verstand. Dan het ons, ons gestuurde roeping versak!

4.5 Die identiteit verander en die kultuur begin skuif

Eloffsdal het as 'n doodveroordeelde gemeente iets wonderliks beleef. Die afgelope vier jaar het die leierskorps en gemeentelede al meer bewus geraak van die feit dat die Drie-enige God getrou is en nog steeds aan die werk is. Die navorsing wat deur die nominale groepe en etnografiese leesverslag van Eloffsdal ondersteun word, het duidelik aangetoon dat alles oor God gaan. Deur gereelde preekreekses, die Pinksterreeks, kerkraadsvergaderinge asook drie bosberade per jaar waar daar kapasiteit gebou is, is 'n nuwe identiteit asook 'n nuwe kultuur begin bou. Die aanleer van 'n nuwe taal asook gereelde klem op die Godsvrae het 'n klimaat begin skep waarin daar openheid en

leerbaarheid ontwikkel het. Die volhoubaarheid daarvan word deur talle stories van hoop en die verrassende werk van die Drie-enige God gewaarborg.

4.5.1 Diversiteit moet verreken word

Eloffsdal het die verskeidenheid, diverse mense en hulle andersheid al meer begin raaksien, erken maar ook begin vier. Die wye aantal projekte en almal wat daardeur bedien en bereik word, is beslis 'n bewys van die verrekening van die diverse gemeenskap in die Moot. Botha (2010:21) sê ook dat ons kerk een van haar kernwaardes as volg omskryf, naamlik die oor diversiteit: “Binne hierdie eenheid, vier ons ons diversiteit as God se geskenk aan ons, want ons andersheid vir mekaar help ons om die volle omvang van God se genade en liefde beter te verstaan en te waardeer”. As een lid ly, ly al die lede saam en as die een lid geëer word, is al die lede saam bly (1 Korintiërs 12:26).

Om dié kernwaarde waar te maak en elke dag as 'n medeskepper van 'n meer geloofwaardige wêreld en heler kosmos uit te leef, verg voorwaar baie toewyding en volgehoue passie. Dit is ons roeping en erns dat ons as voorlopers, pioniers soos die bekende Nederlandse teoloog Henk de Roest (2008:10) sê, sal lewe. Dit is alleen moontlik as ons hoofsaaklik aan twee kernsake voortdurend aandag skenk: 'n Nuwe taal asook 'n identiteit en kultuur skuif is noodsaaklik binne myself, ons gesinne en families, ons geloofsgemeenskap en eie unieke konteks asook in die mooi land en wêreld waarbinne ons elke dag lewe en werk.

4.5.1.1 'n Nuwe taal ...

Soos alreeds in Hoofstuk 3 in die analise en die resultate van die navorsing aangedui is, het die lidmate van Eloffsdal deur stories asook 'n nuwe taal, weer nuwe lewe en hoop begin skep. Volgens Kotzé en Kotzé (1993:107) kan self-narratief soos volg weergegee word:

Mense gee betekenis aan hulle lewens deur die stories wat hulle oor hul lewens konstrueer. Hierdie lewens is veel ryker as die stories wat hulle daarvoor konstrueer. Eendersyds konstrueer mense lewenstories gebaseer op hulle ervaring van die lewe terwyl hierdie stories andersyds weer die lewe van mense vorm. Lewe en stories staan dus rekursief in relasie tot mekaar. Die storie van mense oor hulle lewens word deur 'n verskeidenheid diskoerse wat wissel in dominansie gekenmerk. Die

meer dominante diskoerse in die storie speel 'n groter rol in die vorming van die lewe en die stories daaroor, as die minder dominante of alternatiewe diskoerse.

Regele (2003:21) stel dit as volg: “Everything we do must extend from God’s mission and extend God’s mission into God’s world. We have no other business”. Ons word deur die Heilige Gees bewus van God se *missio Dei*. God werk alreeds in die wêreld, Hy is aktief besig met sy missie om sy koninkryk te laat kom. Die skeppingswerk laat hy voortgaan in die herskepping van die wêreld.

‘n Verandering en aanleer van ‘n ‘nuwe taal’ is uiters noodsaaklik. Indien die transformasie diepliggend en permanent moet wees, sal daar ‘n ander taal met nuwe inhoud moet ontstaan. Die taal word deur stories gekonstrueer. Die stories gee dan sin en betekenis aan die taal wat gekommunikeer word asook hoe dit verstaan en geïnterpreteer moet word. Moontlike voorbeelde van die ‘nuwe taal’ is (Botha, 2010:7):

- Gods/koninkryks-taal: Om salig te wees of soos die Boodskap se vertaling van Matt. 5:5 sê: “Gelukkig is almal wat nie dink dat hulle belangriker as ander mense is nie”. Dit gaan alles oor die Drie-enige en sturende God asook oor Sy koninkryk.
- Verhoudings-taal: Alles gaan oor verhoudings en die skep van veilige ruimtes waar almal tuis en geborge is. Deernis en omgee is die gesindheid waarmee die ‘ander’ omvou word.
- Naby-taal: Om nabyheid en intimiteit te verleen en te laat beleef is ‘n integrale deel van ons passie en daar wees, om in iemand anders se skoene te gaan staan.
- Buitentoe-taal: Om doelbewus grense oor te steek en ook risiko’s te neem om binne die leefwêreld van die ‘ander’ te kom. Om wyd en ver te kyk met sagte oë.
- Lof en leef-taal: Om as ontledigde mense in onvoorwaardelike liefde te leef as mense ‘who claim nothing’. Uit diepe dankbaarheid leef ons in afhanklikheid van ons Vader.
- Familie-taal/*familia Dei*: Om binne ons nuwe familie as susters en broers in Christus vry, in vrede en met vreugde en blydschap te lewe. Ons eendersheid en eenheid word dan juis deur ons onderlinge andersheid gekomplimenteer en gerespekteer.
- Mede skepper aan ‘n geloofwaardige wêreld-taal: Om as mense wat ontledig is, juis aktief deel te neem aan die heling en vernuwing om die koninkryk van God op aarde net soos dit in die hemel te laat kom. Dit vereis dat ons elkeen al meer moet optree as medeskeppers van ‘n meer geloofwaardige en heler wêreld.

Die 'nuwe taal' en die stories wat vertel word, maak 'n klomp energie en passie los in Eloffsdal. Die nuwe taal en die stories het die werk en teenwoordigheid van die Drie-enige, sturende God net weer beklemtoon. Daar is ook 'n nuwe waardering en 'n bewuswording geskep vir God wat alreeds aan die werk is in die gemeente en ook in die Moot. Die 'nuwe taal' het die voertuig geword waarmee daar nuwe lewe en hoop oorgedra word.

4.5.1.2 'n Identiteit en kultuur skuif ...

Die volgende merkers (Botha, 2010:7) op die reis kan meehelp om aan te toon of daar wel 'n openheid vir transformasie is en wat alreeds gebeur het:

- Die koninkryk laat kom: Om weer in die grondgebied waar God Drie-enig alreeds aan die werk is, betrokke te raak by almal in nood.
- Verwondering en verrassing: Om weer opnuut myself te verwonder oor die grote en genadige God se daar-wees en betrokkenheid. Om daarmee saam ook baie meer sensitief te wees vir die verrassende en vernuwende wat voortdurend in en om my aan die gebeur is.
- Ander taal/Godsvrae: Om 'n ander taal aan te leer wat meer teologies en prakties uitleefbaar is. Om daarmee saam ook voortdurend Godsvrae te vra en met die werklikhede om jou te worstel.
- Bou kapasiteit en oefen gewoontes: Om meer kapasiteit binne in jouself maar ook rondom jou te bou om sodoende meer branders te maak wat volhoubaar is. Om gewoontes aan te leer wat al meer ruimte skep vir die 'ander' en hulle te bemagtiging.
- Wandel in die wêreld: Om die leefwêreld van die 'ander' jou 'heimat' te maak deur tyd daar te spandeer. Om as beelddraers mekaar weer in ons wyer kontekste te ontmoet.
- Verreken diversiteit/grense oorsteek: Om doelbewus baie meer moeite te doen en pogings aan te wend om grense oor te steek om sodoende mekaar se uniekheid te ontdek en te respekteer.
- Sosiale geregtigheid: Om in ons gemeenskappe en wêreld weer 'n stem te word om die ongeregtigheid, korrupsie, geweld, wanbalanse, armoede, rassisme ens. ten alle koste te beveg, teen te staan en aan die kaak te stel.

- Vennootskappe en netwerke: Om wyer te kyk en duursame en volhoubare ooreenkomste, netwerke en vennootskappe met die regering, buiteland, besighede en ander rolspelers te sluit.
- Kerk stigting/planting/3rd Places/nuwe ampte: Om indringend proaktief op te tree deur alternatiewe, oper en vryer geloofsgemeenskappe te vestig. Samehangend hiermee moet daar ook daadwerklik na die teologiese opleiding en die funksionering van die ampte gekyk word.
- Hou aan om risiko's te neem: Om aan te hou om berekende en selfs groot risiko's te neem sodat die koninkryk oral kan kom.
- Grys denkers en doeners: Om in 'n postmoderne en globale asook tegnologies vinnig veranderende wêreld proaktief op te tree. Om die moeilike en diverse vrae en problematiek van ons eie menswees en konteks op relevante wyse aan te spreek. Om deel te bly van 'n geloofsgemeenskap wat voortdurend kritiese vrae vra.

Indien ons al meer so lewe en baie meer sensitief is vir ons eie vooroordele asook vir die 'ander' se behoeftes kan ons mekaar vind as medeskeppers van 'n meer geloofwaardige en heler wêreld. Dan beleef ek weer diversiteit as God se geskenk aan ons. Dan help ons andersheid vir mekaar ons om die volle omvang van God se genade en liefde beter te verstaan en te waardeer. Eloffsdal het die merkers ernstig opgeneem en dit al meer verreken binne ons unieke konteks. Die projekte asook die daaglikse lewe van die lidmate in 'n diverse omgewing, het die aanpassings soveel makliker laat verloop. Daar word voortdurend al meer oper en wyer gedink oor die koms van die koninkryk in die gemeente en die Moot. Missionale transformasie het begin plaasvind. As gestuurdes word daar al meer gefokus op die aktiewe uileef van ons gestuurdheid op alle vlakke.

4.6 'n Paar Godsvrae

4.6.1 Hoop vloei voort uit die profetiese verbeelding

Hoop, verbeelding en die Godsvrae hang ten nouste saam. In Hoofstuk 3 is daar in detail oor die Godsvrae asook die nuwe lewe en hoop wat dit bring, gehandel. Die uitwerking daarvan was ook duidelik sigbaar in die navorsingsresultate. Die terme: hoop en verbeelding, word soms as sinonieme gebruik. Brueggemann (1991:14) sê dat hoop voortvloei uit die profetiese verbeelding. Dit is primêr 'n teologiese konsep wat in die taal

van die verbond tussen 'n persoonlike God en gemeenskap gevoer moet word. Hoop word gefundeer in die trou van die Verbondsgod wat Hom in die Bybel aan ons openbaar.

Hope, the conviction that God will bring things to full, glorious completion, is not an explanation of anything. Indeed, biblical hope most often has little suggestion about how to get from here to there. It is rather an exultant, celebrative conviction that God will not quit until God has had God's full way in the world (Brueggemann, 1993:40).

Lester (1995:62) haal vir Lynch aan wat hoop definieer as " a fundamental knowledge and feeling that there is a way out of difficulty that we as human persons can somehow handle and manage internal and external reality ...".

4.6.2 Liefde ontsluit die misterie en die Godsvrae bring hoop

Die misterie word egter ontsluit deur die liefde. Liefde is 'n werkwoord. Dit dui die liefde aan wat daar onderling tussen die Triniteit asook tussen mense bestaan. Die liefde van God word juis meer prakties in die gemeente beleef indien daar gereeld Godsvrae gevra word. Die Godsvrae bring hoop en moet ook al meer deel word van elke gestuurde se daaglikse lewe. Die volgende vrae kan as riglyn gebruik word:

- Wie is God Drie-enig vir jou?
- Waarmee is Hy op die oomblik besig in jou lewe?
- Aan wie behoort ons gemeente?
- Wat is God herhaaldelik besig om vir ons te sê?
- Wat is God se droom vir ons gemeente?

Die Drie-enige God, my eie konteks en die wêreld:

- Waarmee is Hy besig?/Waar is Hy aan die werk?
- Waar het ek vir God sien skep en herskep die afgelope tyd?
- Hoe/Waar is ek deur God verras?
- Is ek 'n medeskepper van 'n meer geloofwaardige wêreld?

4.7 'n Paar kritiese areas

In Eloffsdal is daar oor die afgelope vier jaar baie moeite gedoen om in verskillende verhoudings te belê. Om as gestuurde gemeente met passie en die nodige visie 'n verskil te maak in 'n vinnig veranderende wêreld, is daar op 'n paar kritiese areas gefokus. Dit het daartoe bygedra dat Eloffsdal haar plek in die Moot maar ook in die koninkryk kon

herontdek en volhoubaar 'n verskil maak. Die volgende ses kritiese areas en kapasiteite het ons aandag geniet:

4.7.1 Spanleierskap

Die span leiers in die gemeente moet mekaar se talente, sterkpunte asook swakpunte ken en baie goed bestuur. Hulle moet mekaar aanvul en aan mekaar toegewyd wees om sodoende onderlinge groei te stimuleer. Omdat hulle die visiedraers is in die gemeente moet hulle ook die res van die gemeente kan motiveer en duidelik lei in woord en voorbeeld. Wandel in die Woord en wêreld is baie belangrik want dit sal die fokus bepaal. Dit is ook noodsaaklik dat hulle 20% van die kritieke bedieningsareas bepaal in die gemeente waar die energie positief en sterk vloei.

4.7.2 Kommunikasie

Dit is altyd belangrik om te onthou dat ons nie vinniger kan transformeer as wat ons kan kommunikeer nie. Die estetiese integrasie van alle beelde, ikone en jaar temas is baie belangrik. Sodoende word daar 'n eenduidige en duidelike boodskap met die gemeente gekommunikeer. Gefokusde elektroniese (webblad, e-pos, sms, ens.) asook gedrukte kommunikasie is uiters belangrik. Die boodskappe moet mekaar komplementeer en belangrike sake uitlug. Metaforiese taal, Godstaal en vrae moet ook gereeld aan die gemeente gekommunikeer word.

4.7.3 Eredienste

Dit is van kardinale belang om altyd die diversiteit asook die eenheid en gemeenskaplikheid van die gemeente in die eredienste te vier en te bevorder. Die suiwere verkondiging van die Woord binne die unieke konteks van die gemeente is altyd nodig. Daar moet egter ook 'n sensitiwiteit vir die 'ander' en die wêreld daar buite wees. Reekse, temas, die kerklike jaar asook die dekor en multimedia moet mekaar altyd komplementeer en moet geïntegreerd wees. Die gereelde stel van Godsvrae asook 'n doelgerigte gebruik maak van die nuwe taal is essensieël.

4.7.4 Jouself leeg te maak

Die inkarnasie van die Woord in die lewe van die leiers asook in die lewe van die gemeente is van kritiese belang. Indien dit nie deur 'n lewenswyse ondersteun word nie,

is al die verskuiwings en veranderinge gewoonlik slegs kosmeties en tydelik van aard. Om jouself leeg te maak – *kenosis*, is 'n spesifieke ingesteldheid of 'n gesindheid of selfs 'n soeke. Om leeg te word in jouself beteken letterlik dat die koninkryk deur die kwesbaarheid van onmag kom en deurbreek. Die leierskap en gemeente word blootgestel en hulle kwesbaarheid open die vermoë om te luister, tot verstaan te kom en dit maak hulle oop om met hulle unieke konteks te resoneer en in kontak te kom. Die gesprek in die gemeente begin nie by ons nie maar by die Drie-enige God. Die *kenosis* gesindheid moet ingeoefen word en bepaalde risiko's van ontlediging, vernedering en prysgawe moet geneem word.

4.7.5 Gebedskultuur te skep

Gebed transformeer die leiers en gemeente se gemoed, taal en verbeelding. Gebed is deel van die DNA van die gemeente en dwing almal om in afhanklikheid van die Gees te lewe. Dit is soos reeds aangedui 'n belangrike dissipline waardeur ons Sy lewende teenwoordigheid in die gemeente en gemeenskap ontdek. Almal se gebedstaal moet juis nie woorde nie, maar stilte, afwagting en verwagting wees. God werk deur ons kwesbaarheid omdat dit juis in ons kwesbaarheid is dat nuwe geloofgemeenskappe ontstaan. Gebedsafhanklikheid is daarom 'n essensiele deel van die leiers asook van die gemeente se wandel met God, hulself, die gemeente, die 'ander' asook die wêreld.

4.7.6 Waardes wat gemeenskap skep

Ware en innige gemeenskap groei uit 'n sekere sentrum van waardes. Die leiers en gemeente moet saam fokus op die waardes sodat groei en transformasie kan plaasvind. Dit is dus belangrik dat daar altyd 'n openheid sal wees ten opsigte van om deel te wees van die gemeenskap van gelowiges. Met die openheid moet die ruimte geskep word waarin iemand veilig kan wees totdat vertrouwe begin groei. Indien dit gebeur ontstaan daar 'n klimaat waarin dit makliker is om mekaar lief te hê totdat daar deernis ontstaan. Dit bring die nodige eerlikheid en openheid na vore waarbinne mense leerbaar teenoor mekaar en ook waarderend ten opsigte van mekaar kan wees.

4.8 Bou die identiteit verder uit

Indien daar in Eloffsdal in die leierskorps en gemeente deur die bogenoemde kritieke areas gegroei word, gaan die identiteit van die gemeente ook nie onaangeraak bly nie.

Kapasiteit gaan voortdurend geskep word. Dit verseker weer die volhoubaarheid wat so noodsaaklik is op die gestuurde reis. Die volgende transformasie en groei kan dan plaasvind (Marais, 2007:79):

- *van dissipels na apostels*
- *van vergifnis na versoening*
- *van gelykheid tot wedersydse onderdanigheid*
- *van liefde as reaksie na liefde as krag*
- *van geregtigheid as vergelding na transformasie*
- *van die kerk as kokon tot ware kerk en koinonia.*

Uit al bogenoemde gegewens asook die empiriese navorsingsresultate van Hoofstuk 3 is dit duidelik dat Eloffsdal se lidmate iets begin verstaan en ontdek van die gestuurde teologie asook die impak wat dit op hulle alledaagse lewens het. Dit is baie duidelik dat Eloffsdal se nuwe identiteit gebore is en in stand gehou word deur 'n herontdekking van die inisiatief van die Drie-enige God wat alreeds aan die werk is binne ons unieke konteks, in die Moot en in Sy koninkryk. Alles gaan dus oor God en oor Hom alleen! Eloffsdal NG Gemeente het as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry! Dus: Die Drie-enige God het, alles 'nuut' gemaak en hoop geskep!

HOOFSTUK 5

DIE GESTUURDE GEMEENTE BOU NUWE KAPASITEITE EN STEEK GRENSE OOR

5.1 Inleiding

Jaco Strydom (2010:2) van Echo Jeug in Pretoria, een van die multi-kulturele projekte in die Moot waarby Eloffsdal op verskillende maniere aktief betrokke is, sê:

Die evangelie roep ons tog nie op om rustige stil passiewe landsburgers te wees wat maar net krities sit en toekyk nie, maar om dapper te wees, op te staan teen ongeregtigheid, betrokke te raak waar daar nood is en die donkerste hole van die wêreld op te soek om juis daar 'n lig te wees. Vir volgelinge van Jesus gaan medemenslikheid nie net daaroor om mekaar te verdra en nie te beledig, te vloek of te kroek nie. Dit breek deur die grense tussen ryk en arm, swart en wit, goed en sleg, bekend en onbekend. ... Dit is veronderstel om een van die wonderlikste avonture agter Jesus aan in die vreemde wêreld van 'ander mense' in te wees - en die kerk moet juis die plek wees waar ontdekkingsreise na onbekende plekke gestimuleer en aangemoedig word. Die kerk mag nooit die plek wees waar jongmense net gewaarsku, gepaai en vermaak word nie. Dit moet juis die plek wees waar hulle uitgedaag word om uit te beweeg. Jesus se evangelie was opwindend en gevaarlik, in sterk kontras met die boodskap van die godsdienstiges van sy tyd. Jesus verkondig 'n nuwe manier van lewe, 'n hoë risiko avontuur vry van gemaksug en materialisme, vol uitdagings en opwinding. Ek en 'n paar vriende is verlede jaar met motorfietse om die Okavango Delta. Ons het elke aand buite geslaap - hyenas wat pla, leeus wat brul en muskiete wat byt. Dae lank moes ons deur dik sand en modderige moerasse sukkel... Sou jy my vra: Was jy moeg? Is die antwoord: Doodmoeg! Was jy seer? Op plekke wat ek nie geweet het ek het nie. Was dit gevaarlik? Motorfietse, krokodille, olifante...?! Wou jy moed opgee? Meer as een keer. Sal jy ooit weer gaan? So gou as wat my vrou my toestemming gee!!! Dit is hoe avonture werk. Die pyn en die ongemak is die moeite werd. Ek is oortuig daarvan dat as ons vandag vir Petrus of Paulus kon e-mail en vra oor hulle avonture agter Jesus aan, dat hulle baie dieselfde sou antwoord (behalwe die toestemming by die vrou natuurlik ...). Hulle sou vertel van woes moeilike tye, baie pyn en onsekerheid, maar dit sou net die een deel van hulle storie wees. Die ander deel sal gaan oor hoe dit

‘die moeite werd’ was om dag na dag die pad van Jesus te stap. Hulle sou vertel van ‘n avontuur wat ons Botswana trippie soos ‘n ‘boring’ sonagskool piekniek in die parkie laat lyk. Jesus belowe nêrens ‘n rustige stil lewe vir sy volgelinge nie, maar eerder ‘n ‘die moeite werd’ avontuur. Die boodskap van Jesus was revolusionêr en uitdagend in die tyd van die Nuwe Testament en dit is nodig dat ons jongmense help (of dalk moet hulle ons help!) om dit ook vandag te ontdek. Ons het jongmense nodig wat meer soos Jesus lyk en om dit reg te kry sal die kerk meer soos Jesus moet klink.

As gestuurdes moet ons, ons aan die stemme van dié jongmense en die ander steur. Daar gaan nou aandag gegee word aan ‘n paar belangrike sake wat die tema van die hoofstuk verder gaan belig. Geloofsonderskeiding, die beoefening van geestelike dissiplines, die nuwe kyk na die wêreld, die gemeente en jouself, om die ‘ander’ te akkommodeer is van die fokusareas in die hoofstuk. Die skep van ‘n gestuurde kultuur en die bou van kapasiteit sal ook uit verskillende perspektiewe aangespreek word. Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as ‘n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dié navorsingsvraag gaan in die hoofstuk prakties beantwoord word deur die gemeente se nuwe lewe en hoop wat geskep is deur as gestuurde gemeente kapasiteite te bou en nuwe grense oor te steek.

5.2 Alles vind hul diepste begroning in die Triniteit

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as ‘n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dié navorsingsvraag is alreeds in die vorige hoofstuk en die teologiese perspektiewe beantwoord. Om die nuwe lewe en hoop daaglik prakties uit te leef, is dit noodsaaklik om net weer die sentraliteit en fokus vanuit die Triniteit kortliks aan te roer. Die sturende, Drie-enige en sprekende God bepaal en definieer die wese, identiteit en kultuur van Eloffsdal. Dit kan alleen deur geloofsonderskeiding en ‘n fyn luister na die Gees ontdek word op die reis saam met Hom.

“Christians believe in a God who speaks. Ours is not a silent God, a God who sits, sphinx-like, looking out unblinking on a world in agony... He speaks because He loves. Love always seeks to communicate” (Coggan, 1987:31). Die wese van kerkwees, die identiteit (om voor God te lewe, *coram Dei*), die gestuurdheid (*Missio Dei*) asook die bediening self (*praxis*), vind hul diepste begroning in die Triniteit. Die *missio Dei* is iets

wat die Drie-enige God vandag nog voortsit, daagliks by betrokke is en wat Hy op sy tyd sal klaar maak en afrond. Bosch (1991:392) sê dan ook teen dié agtergrond: “The identity of the church is missional by its very nature”. Die Triniteit verskaf die nodige struktuur en konteks. Hieruit ontwikkel die metafoor wat Peterson (2000:8) dan ook gebruik as tema van sy boek: *Christ plays in ten thousand places*. Dit open die moontlikheid dat gelowiges en die kerk God persoonlik kan ervaar as die lewende en handelende God. Dat God slegs deur verhoudings kenbaar en beleefbaar is, word deur die persoonlike aard van God se verhouding met ons en die kerk al meer bevestig deur die intieme gemeenskap met die Triniteit. Hierdie gemeenskap is gefundeer en word begrond in en deur die liefde. Om dus in gemeenskap met die Trinitariese God te lewe, is ‘n lewenslange oproep tot ‘n verbintenis tot die lewe. Daar is altyd ‘n Hand wat ons vasgryp en intrek in die Trinitariese aksies wat in die dampkring van die Triniteit geleef en beleef word.

5.3 Geloofsonderskeiding

Missionêre gemeentewees handel ten nouste oor geloofsonderskeiding. Geloofsonderskeiding vind plaas in die aktiewe teenwoordigheid van God. Peterson (1993:192) stel dit soos volg: “It is God with whom we have to do. People want more. They want God”. Die kerk vind sy oorsprong en diepste identiteit in die Trinitariese, handelende God. Hendriks (2004:19-34) sê: “We believe that theology is about discernment (Phil.1:9-10). Theology thus implies a discernment process that takes place when we obediently participate in transformative action and service at different levels: personal, ecclesial, societal, ecological and scientific.”

Verskeie perspektiewe gaan nou gebruik word om geloofsonderskeiding te belig. Eloffsdal gebruik geloofsonderskeiding om op die gestuurde reis saam te ontdek waar die Here alreeds aan die werk is en hoe ons daarby kan aansluit.

5.3.1 Algemene agtergrond en moontlike definisies

Die kern vraag: Hoe ontdek ek/ons die wil van God? Hierdie vraag bly steeds deur eeue heen aktueel en toepaslik. Dit handel in wese oor die sinvolheid van die lewe, my/ons lewe, ja die sinvolheid van ons menslike bestaan in die teenwoordigheid van die Drie-enige God. Geloofsonderskeiding is ‘n proses wat die moontlikheid bied om die misterie te ontrafel. Om reg aan die vraagstuk te laat geskied, is dit noodsaaklik dat daar na ‘n paar aspekte gekyk word om die proses beter te verstaan.

'n Paar definisies gaan meehelp om die nodige lig en leiding te verskaf. Marais (2007:35) sê: "Geloofsonderskeiding is 'n geloofsgewoonte of 'n manier van dink. Telkens wanneer ons oor sake nadink, die Woord lees met die doel om só weer op Christus se spoor te kom, kies ons om die kruis konkreet te maak in ons lewe". Hendriks (2004:30) omskryf dit as volg:

On the one hand, the discernment process is rational and on the other, it is a mystery. How does one describe the work of the Spirit, of faith seeking understanding? Correlational hermeneutics is a two-dimensional exegesis of the world and the Word that takes place in a gathered faith community who rely actively on God's presence and guidance.

Ander skrywers soos Anne Long (2007:157) omskryf dit deur te sê: "discernment is 'the capacity to perceive and interpret the religious and moral significance of experience in order to make an appropriate response to God. ... Discernment has to do with identifying communications that come from God". Geloofsonderskeiding is 'n proses wat 'n mens se hele lewe aanraak en aanspreek. Barry (2004:82) sê: "I can begin this process of discernment, this schooling of the heart, at any point of my life". Geloofsonderskeiding is dus 'n geloofsgewoonte, 'n manier van dink, om die kapasiteit te hê, om 'n leergierige hart te hê wat ingestel is op God Drie-enig se werking in en deur die wêreld in ons alledaagse lewe en dan op grond daarvan daaglik te kies om op 'n sekere manier te lewe.

As gemeente is ons voortdurend besig om soekend en biddend na die wil van God te soek. In afhanklikheid en met 'n oop gemoed, ontdek ons hoe ons unieke konteks al meer 'n toonbeeld kan wees van die koninkryk van God wat deurbreek.

5.3.2 'n Nuwe Testamentiese perspektief op geloofsonderskeiding

Die Suider-Afrikaanse Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes se Gemeentereisgids vir hul reis van geloofsonderskeiding (2007:7) stel dit as volg: "Die woord onderskeiding of die Engelse woord 'discernment' word afgelei van die Latynse woord *discernere* wat dan beteken 'om te skei'. Dit sou dan letterlik beteken om in 'n krisis situasie deur toetsing 'n onderskeid tussen goed en kwaad te maak". In die Nuwe Testament word daar verskeie woorde in Grieks hiervoor gebruik. Die woord *diakrisis* word in 1 Kor.12:10 gebruik vir die gawe om tussen die geeste te onderskei. Om die onderskeiding tussen reg en verkeerd, tussen ontbloot en ontdek aan te dui, word die woord *krino* vir regspraak gebruik in

Joh.5:30 en 1 Kor.4:5. Die woord *phronesis* word ook in die Nuwe Testament gebruik vir die vermoë wat iemand het om 'n saak met wysheid te oorweeg, om te bedink en dan tot 'n praktiese besluit daarvoor te kom. Dit beteken in Luk.1:17 om die regte pad te vind en in Ef.1:8 om met insig te leef. *Phroneo* word in Fil.2:2 gebruik teen die agtergrond van om saam te dink, te strewen en een van denke te wees. Paulus koppel dieselfde *phroneo* aan Christus naamlik, dit is denke wat gevorm word deur die denke, strewen en gesindheid van Christus. Hy praat in Rom.1:34 van die “gedagtes van God”. Om so te dink is dan om by 'n spesifieke vertrekpunt, naamlik Christus te begin en dan te strewen na 'n spesifieke uitkoms naamlik die verheerliking van God Drie-enig. Dié spesifieke manier van dink word dus hier voorop gestel. In Rom.12:2 en Fil.1:10 word die woord *dokrimazo* gebruik om die denkproses mee aan te dui waarmee 'n saak ondersoek of getoets word. 'n Duidelike direkte ontdekking van 'n nuwe insig word so aangedui. Geloofsonderskeiding word in die res van die perikoop in Fil.2:5-11 gebruik om 'n keuse aan te dui vir self-ontlediging, diensbaarheid en om dus te kies vir die kruis en dit in ons lewens konkreet te maak.

'n Paar praktiese lyne kan nou verder deurgetrek word. Die Bybel is normatief en formatief in die proses van geloofsonderskeiding. God se Woord spreek ons aan in die konteks/wêreld waarin ons elke dag leef. Ek/ons verwag dus om sodoende te ontdek waarmee God besig is in my/ons wêreld en ook om die waarheid oor God en Sy koninkryk te ontdek. Die Heilige Gees help ons om in afhanklikheid en met aandag te luister, om in afhanklikheid van die Gees leerbaar te wees. Dit gaan dus hier om die soeke na die wysheid oor God en Sy Koninkryk in gemeenskap met mekaar. God is persoonlik en ons kan daarom deelneem aan Sy werk en so deel word van die misterie. Ek/ons sal nooit alles van God kan ken en verstaan nie, maar die Triniteit roep my/ons op om aktief deel te neem aan die energieke lewe van God. Marais (2007:35) sê dus dat “geloofsonderskeiding 'n geloofsgewoonte of 'n manier van dink is”.

5.3.3 Die belangrikste aspekte/beginsels van geloofsonderskeiding

In geloofsonderskeiding gaan dit ten diepste om die ontdekking van God Drie-enig se wil vir my/ons daaglikse lewe. Dit veronderstel dat ek/ons sal luister, ja, ook saam sal luister en met die nodige geduld sal wag op die Here totdat die Gees my/ons oortuig om vorentoe te beweeg. Teen dié agtergrond wil ek kortliks na die belangrikste aspekte/beginsels van geloofsonderskeiding gaan kyk:

5.3.3.1 'n Absolute vertrouwe/geloof in God en sy leiding

Die Drie-enige God neem die inisiatief. Peterson (2000:21) stel dit so mooi met sy gepaste metafoor deur te sê: “The country of the Trinity comprehends creation, history, and community. Trinity is not something imposed on us, it is a witness to the co-inherence of God (Father, Son and Holy Spirit) and the co-inherence of our lives in the image of God”. As beelddraers van God neem Hy my/ons om in die proses van onderskeiding weer iets van Sy misterie te ontdek.

Discernment is a process in which the faith community depends on the Holy Spirit's initiative to lead the community to discover God's will in order to participate in God's missional praxis. Faith and trust in God is the ultimate ground of discernment and as such conversion or being born again opens up this new plausibility structure. It opens up the dimensions of mystery and miracle, myth and faith that are able to deal with the other plausibility structures of this world (Hendriks, 2004:30).

5.3.3.2 Gehoorsaamheid aan die Woord en die Gees

Die Woord en die Gees begelei my/ons tot gehoorsaamheid aan die grote God wat homself aan ons openbaar. Hy word kenbaar en betree my/ons daaglikse wêreld. Die Skrif asook die Belydenisskrifte begelei my/ons deur al die eeue om in afhanklikheid en verwondering voor Hom te lewe. Dit is alleen moontlik as daar rekening gehou word met die feit dat die gesag van die Skrif gesetel is in die Triniteit en Sy verbond. Binne die geloofsgemeenskap kan dit beleef word en tot sy volle wasdom ontwikkel. So 'n geloofsgemeenskap is nie 'n institutêre bloudruk of 'n argief nie. Dit is 'n lewende gemeenskap, 'n voortdurende drama waarin God altyd teenwoordig is en praat. Daarom kan ek/ons nie anders lewe as om juis gehoorsaam te wees aan die Woord en die Gees nie. Peterson (2006:59) sê die Woord moet geëet word sodat dit 'n integrale deel van my wese word.

5.3.3.3 Betrokkenheid by God se sending

God kan alleen as sturende God vanuit die Triniteit verstaan word. As ons dit so verstaan kan ek/ons as kerk sinvol deelneem aan God se sending in die wêreld en is ons juis uiters bevoorreg om daaraan deel te neem. God beweeg na die wêreld en die kerk word as instrument opgeneem in daardie beweging. Bosch (1991:10) sê om deel te neem, is

om deel te neem aan God se liefde vir mense ... sending is dus deelname aan wat God reeds in die wêreld gedoen het (vry vertaal). God bemagtig en lei my/ons. Gehoorzaamheid en 'n hart wat luister is egter 'n voorvereiste.

5.3.3.4 Gebondenheid in 'n geloofsgemeenskap

Indien ons teologie in 'n abstrakte akademiese konteks beoefen dan hou ons ons besig met Godsdienstwetenskap maar as ons dit leef en in die geloofsgemeenskappe beoefen, dan word ons teologie 'n praktiese leefwyse wat 'n verskil in die wêreld maak. Geloofsonderskeiding word dan in dié sin “om sáám te luister en die geduld aan die dag te lê om sáám, luisterend, op die Here te wag” (Marais, 2007:35). Die geloofsgemeenskap is 'n gemeenskap van gebrokenes wat op hulle beurt weer rus vind in God en Sy groot liefde.

5.3.3.5 Om netwerke te skep met gelowiges oor alle grense heen

Hendriks (2004:33) onderskei vyf vlakke van aksie naamlik op

personal level: we have been called to be followers or disciples of Jesus Christ, at ecclesiastical level: within the faith community, we are the body of Christ, at the level of secular society it faces the public and should influence it in a positive way, at a scientific level: the church should participate in the academic intellectual aspects of theology, (and) at an ecological level: as the body of Christ, we must be humble custodians of the creation.

Die aksies kan dan net so gebruik word as platvorms vir die skep en stig van nuwe netwerke. Dit gryp oor tyd, plek, ras, geslag en stand heen. “Therefore, discernment should take place with a realisation of this unity and of being one family sharing a common vocation and destiny. This is the ecumenical dimension of discernment” (Hendriks, 2004:31).

5.3.3.6 In die erediens, sakramente en aanbidding

In dié verband fokus die geloofsgemeenskap op God en dit verseker dat ons as mense Hom beter hoor en meer aktief beleef. God is persoonlik en ek/ons kan alleen deelneem aan God se werk en sodoende deel word van die misterie. Die erediens vorm altyd die spilpunt van God se teenwoordigheid en spreke. Alles wat ek/ons doen, ons roeping,

gehoorsaamheid en betrokkenheid by sy missionale *praxis*, word altyd verbind aan die erediens. De Gruchy (1994:12) stel dit mooi as hy sê: “.... theology can be done only from within the community of the faithful”.

5.3.3.7 Kruisig eie belang en eer

Jesus het vrywillig die kruisweg gekies. Deur in homself te sterf kon daar 'n hergeboorte plaasvind. Met Sy versoeking in die woestyn, plaas hy Sy Vader se eer en heerlijkheid voorop. Talle sake soos mag, geld, eie eer, posisie, strukture, tradisie, reëls, ideologieë en wette kan so maklik die wil van die Here verberg of belemmer. Wier inspraak en wysheid, veral op ekumeniese vlak, kan nuwe en kreatiewe optrede bevorder wat God se eer en heerskappy in koninkryksperspektief stel.

5.3.3.8 Ek werk en leef om God te verheerlik

Die wier perspektief van God se koninkryk moet altyd verreken word. God is persoonlik en kan alleen so geken word in respons op my/ons persoonlike betrokkenheid. Dit is waar dat my/ons enigste moontlike respons op die persoonlike God persoonlik kan wees. Niemandt (2007:65) sê: “Een van die groot strome wat dwarsdeur die Bybel vloei, is God se droom vir sy hele skepping: mense met nuwe harte, nuwe liggame, 'n nuwe volk van God, 'n nuwe mensdom, kortom, 'n nuwe hemel en 'n nuwe aarde”. Die droom word elke dag bevestig deur die Drie-enige God se betrokkenheid by my/ons en Sy hele skepping wat vernuwe word, tot Sy eer alleen. God se beloofde toekoms in die hede kan alleen só waar word volgens Keifert (2007:58). Deur die tafelgemeenskap kry ek/ons nou reeds 'n voorsmaak van die bruilofsmaal van die Lam. Dit dien as onomstootlike bewys van die Triniteit se verheerliking en my/ons deelname daaraan.

5.3.3.9 Individuele en gesamentlike geloofsonderskeiding

Geloof en vertrouwe in die Triniteit vorm die basis van persoonlike geloofsonderskeiding. In die praktiese belewing en uitleef van my persoonlike verhouding met die Lewende God moet ek voortdurend oop en ontvanklik wees om deur die misterie van God se genade omvou te word en daaglik gelei te word. Die nuwe manier van dink of my nuwe geloofsgewoonte, bevestig dat ek geloofsonderskeidend lewe. Om ná te dink oor sake,

die Woord lees met die doel om weer so op Christus se spoor te kom, laat my bewustelik kies om die kruis weer konkreet te maak in my lewe (Marais, 2007:35).

Geloofsonderskeiding het egter ook 'n gesamentlike kant. Marais (2007:35) sê:

Dit behels 'n proses van luister en wéér luister na God en na mekaar, totdat die Gees 'n oortuiging onder ons laat groei waarmee ons vorentoe kan beweeg. Geloofsonderskeiding is om sáám te luister en die geduld aan die dag te lê om sáám, luisterend, op die Here te wag.

Dit word van die gemeenteleiers en ook van die gemeente as sodanig verwag. Hendriks (2004:30) stel dit ook mooi en sê: “Discernment is a process in which the faith community depends on the Holy Spirit’s initiative to lead the community to discover God’s will in order to participate in God’s missional *praxis*.”

5.3.4 Geloofsonderskeiding is 'n leierskapgawe van die Heilige Gees

Volgens Keifert (2007:59) kan mense “hulle nie indink dat God hulle roep en uitstuur na 'n spesifieke toekoms nie”. Mense dink aan die toekoms slegs as 'n blote voortsetting van die hede. Die gemeente leiers sal oop en ontvanklik moet wees om die gemeente te lei en te help onderskei. George Barna (2006:6) sê op grond van navorsing oor die verhouding van mense in en buite die kerk, dat slegs vier uit elke vyf mense eintlik volgelingen is. In die Bybel word die leiers aangewys om die gemeente in onderskeiding te lei. Die Heilige Gees is in al die gevalle aktief teenwoordig. Die leiers kan sinvol leiding verleen as daar 'n verspreiding van mag is. Niemandt (2007:128) sê: “Verspreiding van mag werk met 'n beter koninkryksbeginsel, naamlik dat alle gesag by die Koning van die kerk alleen berus. Dit is 'n plat struktuur waarbinne elke persoon die soort gesag ontvang wat daardie persoon nodig het om te doen wat God wil hê gedoen moet word”. Nie alle gelowiges het die gawe ontvang om as leiers te onderskei nie.

5.3.5 Geloofsonderskeiding is 'n sekere denkproses

Marais (2007:46) sê: “Om in die geloof te onderskei en tot 'n nuwe oortuiging te kom is onder meer ook 'n denkproses wat redelike denke insluit, nie uitsluit nie. ... Onderskeiding vra van ons dieper en onderskeidende vlakke van nadenke”. Indien ek/ons glo, beteken dit beslis nie dat ek/ons ophou om te dink nie. Dit is immers juis ons denke wat vernuwe moet word. Geloofsonderskeiding vra dus juis dat ons die koninkryk in ons gedagtes

moet hou om sodoende 'n helder prentjie te sien van die wat ons juis nie kan sien nie. Volgens Marais (2007:47) is ons

denke in geloofsonderskeiding gefokus op dié vrae wat ons help om na God te vra en sy waarheid beter te verstaan. Die verskil lê in die fokus van ons denke, nie in die denkproses self nie Daarom is ons in geloofsonderskeiding besig met die vrae oor wie God is en waarmee Hy besig is.

5.4 Geestelike dissiplines maak my/ons oop vir die prosesse van geloofsonderskeiding

Die tradisionele strategiese beplanning wat gemeentes doen, kan so maklik tot gevolg hê dat ons vasval en/of selfs verdwaal op my/ons reis saam met die Drie-enige God. Ek as leier en predikant sal eerder saam met die leiers en die gemeente 'n omgewing en kultuur moet begin skep waarin die kinders van God self sal moet leer en begelei word om te onderskei. Ons het in Eloffsdal al meer bewus geraak van die feit dat die geestelike dissiplines my/ons al meer oop en ontvanklik maak vir die prosesse van geloofsonderskeiding. Peterson (1993:14) sê: "... ascetical is an athlete's word. It means training for excellence. It is the practice of the disciplines that fit us for performing our very best in an event". Daar gaan nou kortliks gekyk word na verskeie geestelike dissiplines wat nodig is vir geloofsonderskeiding.

5.4.1 Geestelike begeleiding

Barry en Connolly (1982:2) definieer geestelike begeleiding soos volg:

As help given by one Christian to another which enables that person to pay attention to God's personal communication to him or her, to respond to this personally communicating God, to grow in intimacy with this God, and to live out the consequences of the relationship.

Geestelike begeleiding help gelowiges om God se stem in hulle daaglikse lewe weer te hoor en te ontdek. Dit beteken dat ek/ons weer sal moet erken en ook aktief daarop bedag wees dat God steeds aan die werk is in die wêreld en altyd besig is om iets te doen. Omdat Hy altyd aan die werk is in Sy wêreld moet ek/ons altyd ook oop en bedag wees vir die onverwagte en onbeplande. Ek/ons lewe elke dag met die misterie van die Handelende Drie-enige God saam. Geestelike begeleiding "moet mense dus help om in

hulle plaaslike omstandighede, binne die gemeenskap, die Woord se impak in hulle lewe te vertolk (*kerugma*), gemeenskap te skep (*koinonia*) en hulle aan te spoor tot diens in die wêreld (*diakonia en marturia*)” (van Wyk, 2007:10). Meyer (2007:11) sê: “dit is nie maklik om God se stem te onderskei terwyl ons heen en weer hardloop om ons besige skedule in stand te hou nie. Binne-in elke mens is daar ’n plek van stilte, en net ek en jy weet wanneer ons in daardie rus is”.

5.4.2 Persoonlike verhale

Om persoonlike belewenisse op te teken is een van die mees doeltreffende maniere om uiting te gee aan my/ons persoonlike verhouding met die Triniteit. Die byhou van ’n joernaal kan beslis meehelp om my/ons persoonlike daaglikse reis met God te boekstaaf. Ackerman (2003:7) skryf oor haar persoonlike ervaringe vanuit haar eie konteks en sê dit help haar om uiting te gee aan ’n holistiese inkarnasie spiritualiteit. Die opskryf van die persoonlike narratiewe help gewoonlik om aan die reis met God meer diepte en rigting te gee. Dit is uit die aard van die saak ook ’n goeie metode om ’n bietjie afstand te skep en sodoende met ander oë asook uit ’n ander hoek na sake te kyk. In die proses speel geloofsonderskeiding ’n belangrike rol. In en deur die verhale ontdek ek/ons weer die betrokkenheid en teenwoordigheid van die Drie-enige God in my/ons verhale en alledaagse lewe.

5.4.3 Om fyn te luister

Talle skrywers en veral dan ook Anne Long (2007:15) lê geweldig baie klem op luister vaardighede. Dit is ’n ander verstaan van evangelisasie wat deur almal beoefen kan word want dit gaan oor ’n sekere manier van luister. Sy sê: “Listening to my inner world is not necessarily comfortable, yet it is as I dare to listen and hear that I gradually become aware of the different levels of identity and my continuing need for further integration and healing” (Long, 2007:4). Sy ontwikkel ’n hele bediening van aktiewe luister. Op ’n baie outobiografiese wyse help sy my/ons deur haar boek om wéér en anders te luister na God, na die wêreld, na ander en ook na onself. In die proses van fyn luister hoor en onderskei ek/ons weer die stem van die Here, die wêreld, ander mense en onself binne ’n bepaalde konteks. Long sê ook (2007:175): “For He is the God who speaks ... But he is also a God who listens, who is always more ready to hear than we to pray. Listening is at the heart of God for He is not one but three, a Trinity of Father, Son and Spirit”. Ek/ons

behoort al meer oop en ontvanklik te wees vir die werk en teenwoordigheid van die Triniteit. Narratiewe/verhale speel 'n belangrike rol in hierdie verband. Om fyn te luister help om die verhale oop te breek. Verhale van betekenis, volgens van Wyk (2007:9) is verhale “uit die verlede waar God se nabyheid, teenwoordigheid en voorsiening besonders was, dit moet vertel word en na geluister word”. Verskeie beproefde luistertegnieke kan gebruik word soos “lectio divina”, “daily examen”, die luistersiklus asook die “Stop-Look-Listen” tegniek van Ackerman (2003).

5.4.4 Verskillende dissiplines

Die doel van die geestelike dissiplines soos reeds gesê is om my/ons oop en ontvanklik te maak vir die prosesse van geloofsonderskeiding. Forster (1992:11) sê: “Oppervlakkigheid is die vloek van ons tyd. Die leer van kitsbevrediging is die grootste geestelike probleem. Vandag is die desperate behoefte nie meer aan intelligente of meer begaafde mense nie, maar aan diep mense”. Deur die beoefening van die dissiplines leer ek/ons weer om by van die basiese beginsels van my/ons geloofsluwe uit te kom. Die dissiplines vorm dus die middelpunt van my/ons praktiese geloofsbeoefening. Die klem met die beoefening van dissiplines moet altyd op blydskap val. Dit is die sleutelhout van al die dissiplines volgens Forster (1992:11). Die doel met die beoefening van die dissiplines is juis om my/ons werklik te bevry van al die verstikkende verslawing van eiebelang en vrees.

Die Triniteit werk genadiglik in my/ons en daarom is innerlike transformasie wel moontlik. Met behulp van die dissiplines is dit moontlik om my/ons in te stel op die Here se vernuwende werk in my/ons. Omdat God alreeds aan die werk is, kan juis gewone mense daarvan gebruik maak om 'n dieper, vryer en meer persoonlike verhouding met God Drie-enig te bou. Hy onderskei dan die volgende drie tipes dissiplines naamlik: inwaartse dissiplines soos meditasie, gebed, vas en studie asook uitwaartse dissiplines soos eenvoud, afsondering, onderwerping en diens en dan die gemeenskaplike dissiplines van belydenis, aanbidding, leiding en blydskap (Forster, 1992:25 ev).

Peterson (1993:126) praat van “studie”, en kleur dit in met die woord “contemplative exegesis”. Hy sê dan: “(it) involves these two matters: an openness to words that reveal and a submission to words that shape. Words are double dimensioned: they carry meaning from their source, and they carry influence to their destination.... It simply means

treating the tool with respect, not using an axe to hoe the garden.” Keifert (2007:60) praat van Wandel in die Woord. Hy sê die Woord van God moet toegelaat word om my/ons te gebruik. “Meer Bybels gestel, sou ’n mens kon sê: Ons wil leer om in die Woord te wandel (vgl. Ps.119:1)”.

5.4.5 Verskillende slaggate

Indien my/ons menslike pogings nie meer resultate lewer nie, raak ek/ons eers werklik oop vir ’n wonderlike nuwe oortuiging: innerlike regverdigheid is ’n gawe van God wat ek/ons uit genade ontvang, volgens Foster (1992:16,20-21). Volgens hom is daar sewe slaggate waarvan kennis geneem moet word en wat vermy behoort te word:

- Die versoeking om van die dissiplines ’n wet te maak. Om gedissiplineer te wees bevestig dat ek/ons by die tyd kan aanpas en dan soos ’n drywende ballon reageer op die bewegings van goddelike genade. Die dissiplines is insigte in die lewe en nie voorskrifte van hoe om die lewe te reël nie.
- Die onvermoë om die sosiale implikasies van die dissiplines te begryp. Dit is ’n oproep om in ’n sonde geteisterde wêreld gehoorsaam te lewe. Om op alle gebiede en vlakke van die samelewing juis ’n verskil te maak deur op ’n sekere manier te lewe en op te tree.
- Om die dissiplines as deugde te beskou. Op sigself het hulle geen waarde nie. Die dissiplines plaas my/ons voor God. Dit gee daarom nie vir my/ons meriete punte by God nie.
- Om die klem eerder op die dissipline te laat val as op Christus. Hulle behoort my/ons daaraan te herhinder en daarop te wys dat daar iets groter en beter is, naamlik Christus Self. Hy alleen behoort altyd die middelpunt van my/ons aandag en eindpunt van my/ons soeke te wees.
- Om een dissipline uit te sonder as meer belangrik as die ander. Hulle vorm soos die vrug van die Gees ’n eenheid. Die dissiplines vorm dus ’n organiese eenheid, ’n enkele pad.
- Om te dink dat die twaalf dissiplines God se genade kan uitput. Dit is maar slegs verskillende wyses waarop God se genade en teenwoordigheid op ’n besondere manier beleef en bevestig kan word.

- Om die dissiplines te bestudeer sonder om hulle self te beleef. Die avontuurlike lewe van die Gees behoort biddend, tydsaam, miskien met talle vrese en vrae ingegaan te word.

Dit is belangrik om altyd te onthou dat God die dissiplines van die geestelike lewe juis vir my/ons gee as 'n besondere manier om sy genade mee te ontvang. Hulle help my/ons om al meer oopgestel te word aan die Drie-enige God sodat ek/ons al meer verander kan word, tot Sy eer en verheerliking.

Die dissiplines kan ook anders benoem en omskryf word deur verskillende skrywers. Daar kan self verdere onderverdeling plaasvind en ook ander dissiplines bygevoeg word. Die afgelope tyd word daar ook heelwat gemaak van 'onthouding' as 'n soort of tipe dissipline. Ek/ons onthou my/ons van plesier, genot en dinge wat vir my/ons lekker is. Tydens die onthouding wy ek/ons, my/ons weer toe aan aandgodsdienste in daardie tyd, of om pa-seun bande te versterk kan ek op 'n Saterdag middag in plaas van rugby te kyk, liewers saam gaan visvang en kuier.

5.4.6 Leierskap strukture

Die geestelike dissiplines maak die leiers in Eloffsdal asook die gemeente self, oop en ontvanklik vir geloofsonderskeiding. Die strukture waarbinne ek/ons elke dag lewe en werk, behoort ook deur die proses van geestelike onderskeiding omvorm te word. Verally die vergaderings en die leiers van 'n gemeente behoort nooit weer dieselfde te wees nie. Alles gaan nou anders begin werk want ek/ons vra nou God's vrae. Ek/ons gaan nou saam soek en ontdek waar God reeds aan die werk is in onself, die leierskorps, die gemeente, die konteks/gemeenskap rondom ons, en in Sy wêreld. Marais (2007:55) stel dit so mooi as hy sê: "Die drie-enige God van die Bybel het nie sy skepping verlaat nie, maar is steeds getrou besig om as Vader, Seun en Gees in die konkrete werklikheid waarin ons daagliks leef herskeppend teenwoordig te wees".

Deur verskillende luistervaardighede leer ons weer om na mekaar te luister en saam te soek na God se wil in my/ons lewe en dit weer te ontdek asook met mekaar te deel. Vergaderings word nou luisterende byeenkomste. Leiers sal nou ontdek: "dat die sleur om 'n agenda deur te werk, verander in die opwinding van 'n byeenkoms voor God se aangesig. Dit is 'n nuwe wêreld met die belofte van 'n skuif van demokrasie na

geloofsonderskeiding, en van besluite na geloofsoortuigings.... leiers sal God se roepstem onderskei en só stemme wees wat toekoms musiek laat opklink” (Marais, 2007:10).

5.5 Om die ‘ander’ te akkommodeer ...

Omdat Eloffsdal as ‘n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry het deur die gereelde beoefening van die verskillende dissiplines tydens die jaarlikse gemeente ‘retreat’, die ‘Stil nagmaal’ asook deur Wandel in die Woord, het dit almeer ‘n integrale deel van die leefwyse van gemeentelede geword. Soos reeds telkemale na verwys is, het die gemeente ook weer nuwe uitdagings en geleenthede begin identifiseer op die gestuurde reis saam met die sturende God. Die meeste geleenthede en uitdagings het vereis dat grense oorgesteek word en sekere risiko’s geneem is. Dit is daarom uiters noodsaaklik om ook aandag aan die ‘ander’ asook hulle akkommodering te gee in die proses van die skep van nuwe lewe en hoop wat Eloffsdal beleef en aktief by betrokke is in die Moot.

Volf (2007:20-29) sê in sy boek: *Exclusion and embrace*, dat identiteit, andersheid en versoening teologies verstaan moet word. Indien dit gebeur, word die ruimte en openheid geskep dat mense van verskillende kulture vreedsaam kan saamleef in ‘n moderne wêreld. In die geskiedenis was daar gewoonlik drie moontlike oplossings vir die hantering van verskille tussen mense se identiteite. Hy onderskei die volgende drie opsies:

- die universele opsie wat sy swaartepunt vind in die waardes wat alle mense deel,
- die gemeenskapsgerigte opsie wat soek na wat elke gemeenskap uniek maak asook wat dit vier en bevorder,
- en die post-moderne opsie wat die ander twee opsies verwerp deur terug te gryp na die radikale uniekheid van elke individu.

Bogenoemde opsies vra: watter **tipe gemeenskap** moet ons wees ten einde die radikale verskille tussen mense te hanteer? Ek/ons moet eerder vra **wie** moet ek/ons wees om in vrede met mekaar te kan saamleef. Indien daar erns mee gemaak word om oop en akkommoderend te wees, word ons identiteit bevestig in Christus. Dan word ek/ons bereid om ruimte binne ons identiteit vir ander te maak ten einde hulle te verwelkom. So word my/ons identiteit sowel ‘n grens as ‘n brug. Dit sluit ander uit en maak dit moontlik vir ander om met my/ons in ‘n verhouding te staan. Die konsekwente uitvloeisel hieruit is

dat ek/ons as versoende mense steeds broos en breekbaar is. Dit bevestig ook dat ons kern van ons Christelike geloof naamlik: **dat mense nie onskuldig hoef te wees om lief gehê te word nie!** Daarom is dit ook moontlik dat die omhelsing, die oop maak van die arms vir die ander juis moontlik en haalbaar is.

Scot McKnight (2007:27,123) stel dit mooi as hy sê omdat die Drie-enige God “‘n gemeenskap” is van Drie-in-een is Sy werk ook altyd relasioneel van aard. Dit beteken ook dat ons as sy *eikons*, afbeeldings van God juis relasionele wesens is. God skep altyd gemeenskappe. Daarom moet die kerk as geloofsgemeenskap altyd verhoudings baie hoog ag. Die kerk as nuwe gemeenskap moet die wêreld met liefde, geregtigheid en genade seën. Die vroeë Christene het as weldoeners vir mense, stede en gemeenskappe opgetree. Die Bybel vorm ons identiteit en vernuwe ons om soos ‘n versoende gemeenskap te leef. Eloffsdal het juis as ‘n unieke geloofsgemeenskap die afgelope vier jaar ‘n hoë premie geplaas op die skep en instand hou van sinvolle en naby verhoudinge. Emosionele afstand moet ook op ‘n sinvolle wyse hanteer word anders bly die ‘ander persoon’ maar steeds die ‘ander’.

Klippies Kritzinger (2010:5) sê dat ‘die ander’ altyd beskryf deur die emosionele afstand wat mense onderling handhaaf. Die skets hieronder wys dat daar minder emosionele afstand is tussen ek en my vyande en vriende omdat ek gedurig op hulle fokus en op hulle afstand bedag is. My opponent en kollega lê alreeds verder en is op die emosionele afstandsllyn verder verwyder en hulle is nie so naby en bedreigend of ondersteunend soos eersgenoemdes nie. Die vreemdeling/’ander’ is die verste want die emosionele afstand is so groot en gerieflik want hulle raak my nie altyd direk en op ‘n gereelde basis nie.

Emosionele afstand (Overdiep)

Figuur 11: Emosionele afstand

5.6 Die skep van 'n gestuurde kultuur en die bou van kapasiteit

Die navorsingsvraag is beantwoord en gestaaf deur die navorsingsresultate en kan ons as Eloffsdal gemeente uit ondervinding bevestig dat die skep van 'n gestuurde gemeente kultuur nie kinderspeletjies is nie. Om volhoubaarheid te verseker is dit uiters noodsaaklik dat die gestuurde kultuur voortdurend uitgebou en aktief bevorder moet word. Daarmee saam moet die bou van kapasiteit altyd baie hoog op die gemeente agenda wees. Indien dit nie sinvol en proaktief gebeur nie, kan al die harde werk in duie stort.

Marais (2010:34) sê dat die skep van 'n nuwe kultuur uiters belangrik is anders is al die veranderinge kosmeties. Daar is sekere funksies wat deur die kultuur gedra en ondersteun word. Die volgende funksies van 'n gemeentekultuur word onderskei:

- Kultuur oriënteer
- Kultuur kommunikeer
- Kultuur 'cultivate'- of vorm mense
- Kultuur dupliseer

Die kultuur van die gemeente is voortdurend besig om hierdie vier dinge met gemeentelêde en in die gemeenskap te doen. Met oriënteer word bedoel dat mense deur die kultuur genooi word om na die werklikheid deur die bril van die gemeente te kyk. 'Kom staan hier by my dan wys ek jou hoe die wêreld eintlik inmekaar steek en hoe dinge eintlik werk'. Dikwels word hierdie orientasie gedoen deur middel van verhale en

metafore. As ons mooi luister wat gemeentes aan nuwelinge vertel word die oriëntasie vinnig duidelik. Daar word vertel van 'n leraar in sy eerste gemeente dat die gemeente soos 'n jong leeu is, vol ongelooflike potensiaal...wat niemand nog kon wakker kry nie. Met die metafoor wou die gemeente hom oriënteer om na hulle en die lewe op 'n spesifieke manier te kyk. As jy mooi luister sal jy agterkom dat die oriëntasie van gemeentekultuur byna soos die verskillende 'genres' in die letterkunde is: komedie, romantiek, tragedie of ironie. Wanneer iemand deel word van die gemeente begin die persoon vinnig, dikwels vinniger as wat besef word, ook so na die werklikheid te kyk.

Kultuur kommunikeer om hierdie oriëntasie by mense vas te lê. 'n Kultuur het 'n 'taal' waarmee dit kommunikeer, 'n mens sou eintlik kon sê dat kultuur soos 'n taal is met haar eie gramatika wat dit vir ons moontlik maak om met mekaar in die gemeente te kan kommunikeer. In die taal is daar dominante metafore en ander taalreëls. So het sommige gemeentes se 'taal' 'n dominante oriëntasie aan die verlede, so is ons grootgemaak en so wil ons leef, terwyl ander gemeentes weer 'n meer toekomsgerigte taal het waarmee hulle kommunikeer.

Deur die oriëntasie en kommunikasie slaag die kultuur daarin om gemeentede te kultiveer, dit wil sê dit vorm mense om op 'n sekere manier te dink en te leef. Indien die kultuur daarin slaag om suksesvol te oriëntasie en te kommunikeer en te vorm, vind duplisering plaas. Inherent aan 'n kultuur is die behoefte om die kultuur te laat oorleef en groei. Daarom nooi die kultuur 'ander' persone om deel te word van hulle gemeenskap, leer hulle die taal en gewoontes van die kultuur aan en versprei so die kultuur sodat ander ook deel daarvan kan word.

Bogenoemde funksies van 'n gemeente se kultuur funksioneer nie altyd ewe goed nie. 'n Kultuur kan in 'n proses van entropie funksioneer wat tot gevolg het dat die kultuur haar funksionaliteit verloor. Aan die anderkant kan daar 'kultuur kapitaal' in 'n gemeente wees, wat beteken dat die funksies van die kultuur optimaal funksioneer. In oorgangstye, tye waarin die kultuur deur aanpassing en 'n noodsaaklike fase van entropie gaan, is daar gewoonlik ongemak en konflik in die gemeente. Dikwels word die oorsake vir die konflik gekoppel aan simptome wat presenteer terwyl die eintlike oorsake vir die ongemak te make het met 'n proses van kultuur-transformasie.

Die leiers in die gemeente tree as medeskeppers van 'n gestuurde kultuur op. Dit kan alleen gebeur as daar die nodige kapasiteit gebou word. Kapasiteit word opgebou deur die komponente van kennis, vaardigheid, houdings (waardes) en gewoontes deur gereelde inoefening. 'n Gestuurde kultuur en identiteit is alleen moontlik indien daar deur die leiers en later almeer ook deur die gemeente op die Drie-enige God en sy reis met hulle gefokus word.

Dit kan alleen in 'n proses van geloofsonderskeiding plaasvind waar daar in afhanklikheid van die Gees beweeg word. Alle veranderinge en verskuiwings kan slegs kosmeties wees indien die volgende drie sake nie voortdurend prioriteit en aandag geniet om sodoende te verseker dat die kultuur en identiteit verander en skuif nie (Marais, 2010:5):

- Skep van 'n nuwe/gestuurde taal (Sien Hoofstuk 4)
- Oprig van 'n gestuurde leierskap kapasiteit deur afrigting en modulering
- Die aanleer van gestuurde gewoontes/'new habits' soos geloofsonderskeiding en geloofsgewoontes op persoonlike vlak maar ook geloofsgewoontes op die gemeentelike vlak soos Wandel in die Woord en wêreld asook gereelde beoefening van geloofsonderskeiding en die stel van Godsvrae (Sien Hoofstuk 4).

In Eloffsdal word kapasiteit nou geskep en mense word medewerkers in die opbou van 'n nuwe en meer verantwoordelike en heler kosmos, ook in die Moot. Die gereelde inoefening van die komponente van kennis, vaardigheid, houdings (waardes) en gewoontes is en bly bepalend vir die gestuurde reis. So alleen is dit moontlik dat Eloffsdal die nuwe lewe en hoop mag koester maar ook kan uitdeel aan ander wat daarna smag om 'n sinvolle bydrae te maak met die uitbreiding van die koninkryk. Die verklaring na die gesprek oor Kerkhereniging by die Uitgebreide Moderamen, 11-12 Junie 2008 te Carmelite Retreatsentrum, bevestig bogenoemde en stel dit so mooi in die stuk: "Die kerk wat ons wil wees..." (Aanhangsel G)

HOOFSTUK 6

GEVOLGTREKKING EN SAMEVATTING

6.1 Inleiding

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Dit is die navorsingsvraag wat in die stuk navorsing aan die orde gestel was. In Hoofstuk 1 is daar gefokus op die navorsingsprobleem en die nodig begripsverheldering. Hoofstuk 2 het lig gewerp op die gemeenteverhaal van Eloffsdal wat vanuit die mikro, meso en makro kontekste beskryf is. In Hoofstuk 3 het Eloffsdal se lidmate aan die woord gekom om deur middel van die nominale groep tegniek asook die etnografiese leesverslag die navorsingstorie van die gemeente te vertel. Die navorsingsvraag is vanuit die navorsingsmetodologie, analise en bevindinge beantwoord. Hoofstuk 4 het die unieke teologiese temas en kernbegrippe belig. Die klem het geval op die herontdekking van die inisiatief van die Drie-enige God wat die identiteit bepaal van Eloffsdal. In Hoofstuk 5 word Eloffsdal as gestuurde gemeente beskryf wat kapasiteite bou en nuwe grense oorsteek. Hierdie laaste hoofstuk is 'n samevatting van die studie en sluit af met die positiewe bevestiging van die antwoord op die aanvanklike navorsingsvraag.

6.2 Uitdagings en roeping

Die uitdagings in Eloffsdal en die hele gestuurde proses as 'n reis, het baie spanning na vore gebring. Daarmee saam word die verwagting van prestasie geskep wat ons almal laat vrees het vir die moontlikheid van mislukking. Ten spyte van al die uitdagings en geleenthede het die roeping vasgestaan. Binne die gestuurde teologie gaan dit juis nie oor ek/ons of die kerk nie maar spesifiek oor God, die Drie-enige, sturende God. Roeping is dan juis God se uitnodiging aan my/ons en die kerk om mee te doen aan sy herstellende genade in sy totale kosmos. Eloffsdal het die uitdaging aanvaar en daarin geslaag en Hoofstuk 3 se navorsingsresultate bevestig die nuwe lewe wat ontstaan het en dat hoop voortleef.

Alle swaarkry, stryd en teenstand was die moeite werd. Ons het dit aan ons eie lyf in Eloffsdal gevoel. Dit is tydens die Sendingkonferensie in 1952 met die aanvaarding van die *missio Dei* as uitgangspunt beklemtoon. God is naby die wat swaarkry (Bosch,

1991:390,512). Walls (2005:41) sê: “The fundamental missionary experience is to live on terms set by others”. Hierdie ervaring beskryf hy as die *Ephesian moment*. Dit verwys na die feit dat daar net een Christelike gemeenskap in Efese was waarin die diversiteit deel van die kerk se eenheid was. Dit is en word ook in ons eie unieke konteks beleef. God werk alreeds daar en ons projekte en daaglikse leefstyl kan maar net daarby aanpas. Coenie Burger (2005:5) sê: “As ons reg wil dink oor missionêre gemeentes is die plek om te begin inderdaad die *missio Dei*. Dat die kerk gestuur is en ’n opdrag het, is nie ons gedagte nie – dit hang saam met wie God is en wat Hy doen”. Dit is iets wat Hyself vandag nog voortsit, daaglikpersoonlik by betrokke is en wat Hy sal klaarmaak en afrond op Sy tyd.

6.3 Die implikasie vir my persoonlik, my bediening en vir Eloffsdal

Alles wat tot dusver gesê is, het beslis sekere implikasies vir my persoonlik, my bediening asook vir Eloffsdal. Geloofsonderskeiding as ’n proses wat ontspring uit ’n persoonlike maar ook uit ’n gesamentlike/gemeenskaplike verhouding met die Triniteit, maak almal en alles oop en ontvanklik vir God se koninkrykswerk. Burger (2005:47) stel dit as volg: “Elke ontmoeting met God bring ’n nuwe verstaan, ’n nuwe openbaring van wie God is”. Dit raak my diepste menswees asook Eloffsdal se drome op ons reis saam met God. Dit dwing my om daaglik te onderskei wat God se wil en plan vir my lewe is, omdat die sturende God alreeds aan die werk is in Sy wêreld. Dawson (2001:236) sê: “A more helpful understanding of God’s will might be described as ‘God’s longing for our lives’ or ‘the direction in which Love draws us’”. Die geestelike dissiplines word dan middele, gereedskapstukke wat my hart en verstand voorberei en ontvanklik maak, en meehelp om te onderskei waar en hoe ek kan inskakel by God se wil, sending en roeping elke dag, vir my. Peterson (1993:17) sê dat ons as predikante, “unbusy pastors” moet word om weer tyd in te ruim vir dit waarop dit werklik neerkom, ’n persoonlike verhouding met God.

Die bediening waarbinne die sturende God my geroep het om as gestuurde in Eloffsdal en die Moot ’n verskil in te maak, is binne ’n bepaalde konteks wat die hele tyd aan die verander is. As ek en die bediening waarbinne ek staan nie geloofsonderskeidend en in afhanklikheid daaglik na God se wil vra nie, is die kans goed dat ek/ons besig raak en bly met my/ons eie planne. In my bediening raak ek weer nederig en afhanklik van God se stem. Dan “eet” ek die Bybel soos Peterson (2006:59) sê en dit word ’n integrale deel van my menswees maar ook van my bediening.

Die Bybel is juis die verhaal van God se sending na die wêreld toe. God kruip nie in die kerk weg nie, maar laat sy koninkryk juis in die alledaagse lewe kom – daar waar Petrus en jy en ek, God op sy woord neem en ons nette laat sak en met ons woorde, en veral met ons verhoudings en ons dade, mense nooi om deel te wees van God se groot boodskap van liefde (Fourie, 2007:1).

In my bediening gaan die klem al meer val op wat Peterson (1993) in sy boek: *Working the Angles*, uitlig. Die klem gaan al meer val op gebed, die wandel in die Woord en wêreld en op geestelike begeleiding. Dit sal my help om beter en met meer onderskeiding te bedien in Eloffsdal.

Die lidmate in Eloffsdal sal deur die prosesse van geestelike onderskeiding nuwe kapasiteit skep om makliker hulle roeping as gestuurdes te kan vervul. Hulle word nou as gestuurdes die agente van dié bediening na en vir die Moot en die wêreld. Hulle werkplekke word nou plekke met gestuurde uitdagings. Volgens Marais (2007:6) is van die mees intieme verhoudings juis in die werkplek. Die gemeente, as gestuurde gemeente, moet daarom gereeld vra: Na wie toe stuur die Here ons as gemeente, sodat ons betroubare, liefdevolle en respekvolle verhoudings met hulle kan bou?

Geestelike begeleiding speel ook 'n groter rol in Eloffsdal. Ons moet juis so gelei en begelei word om in die gemeenskap en in die wêreld as gestuurdes te lewe. Die lidmate sal ook meer toegerus en begelei moet word om hulle eie *missio Dei* in die gemeenskap en wêreld te gaan uitleef. So sal mense uit die gemeenskap en wêreld al meer ons metgeselle word op die reis. Dan word “Ons saamleef met mekaar 'n afbeelding te wees van die hegte eenheid en liefde tussen die Vader, Seun en Heilige Gees” (Marais, 2007:133).

Die geestelike dissiplines stel my, die bediening waarbinne ek elke dag staan asook die gemeente weer voor die misterie van die Drie-enige God. Die verwondering en stilte stel my/ons weer in staat om meer intimiteit met die Triniteit te beleef en my/ons as gestuurdes uit te stuur. Meyer (2007:12) sê: “Die stilte vra 'n bewuste keuse, om werklik stil te word. Ons moet kies om by God te kuier”.

Andrew Walls (2005:34) sê in sy boek: *The Cross-Cultural process in Christian History*, dat anders as Islam wat gewoonlik progressief versprei en dan in die reël sy gebied behou wat reeds bekom is, het die Christelike geloof die eienskap dat dit kan floreer en

eensklaps uitsterf. Omdat dit gebeur moet die Christelike geloof gereeld kultuurgrense oorsteek. Dít is die lewensbloed van die Christendom. Eloffsdal kan die stelling bevestig. Indien die gestuurdheid ontbreek en ons word 'n eksklusiewe klub, dan is jy 'n terdoodveroordeelde gemeente wat later geen verskil meer maak nie. Toe daar op die reis saam met die sturende God weer grense oorgesteek word en risiko's geneem was, het alles verander. Dit het veroorsaak dat daar nuwe lewe en hoop in Eloffsdal gebore en ontgin was.

6.4 God werk steeds...

Hoe het Eloffsdal NG Gemeente as 'n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry? Die 'plot' is uitvoerig bespreek en die sentrale navorsingsvraag is uit twee stelle gegewens, die nominale groep tegniek en etnografiese leesverslag van Eloffsdal beantwoord naamlik die empiriese en die meer beskrywende deel:

- Daar is nuwe kapasiteite (kennis, vaardighede, houdings en gewoontes) aangeleer wat 'n terdoodveroordeelde gemeente gehelp het om te ontdek wat God se *missio Dei* vir hulle beteken en hoe Hy as Drie-enige en sturende God altyd die inisiatief neem en Eloffsdal lei in ons reis as gestuurdes.
- Daar is ontdek dat nuwe grense oorgesteek is en dat talle risiko's geneem is om by die 'ander' in die Moot uit te kom en deur middel van ons projekte en daaglikse lewe 'n verskil te maak. Mense se koppe het gedraai en 'n nuwe kerkbegrip (ekkesiologie) en Godsbegrip het ontwikkel.
- Daar word nuwe Godstories oor 'n nuwe lewe en Hoop ontgin, ontdek en vertel.

Wat 'n uitdaging, nee, roeping om te vervul! Die Roeper is alreeds aan die werk in die Moot van Pretoria. Deur te wandel in die Woord, in ons unieke gemeenskap asook fyn te luister na die Stem van die Drie-enige God deur geloofsonderskeiding, word ons gereeld verras. Minder as 'n jaar gelede het die Here dit op ons hart gelê om 'n gemeenskap om te keer en die heling in Christus te beleef. Die Moot Care Sentrum is gebore vanuit die gemeenskap vir die gemeenskap (Aanhangsel C). Ons Ring van Mootsentraal is uiters bevoorreg om die drie grootste gemeenskapsprojekte as nie-winsgewende organisasie in die hele Noordelike Sinode te huisves en te bedryf. Die drie projekte naamlik Moot Care Sentrum, Hospivisie asook Echo Jeug word deur die gemeenskap bestuur, van hulp voorsien en met hulle gebede gedra. Die sturende, Drie-enige God werk beslis vandag

steeds binne en buite Sy kerk en in Sy koninkryk. Hy groet almal vandag nog met die woorde van Lukas 10:5 “Vrede vir die huis”.

Die einde van die navorsingproses word hier bereik. Die einde is en bly altyd ‘n oop proses en ontlok altyd weer nuwe vrae vir verdere navorsing. Daar is nie ‘n punt aan die einde van die navorsing nie, wel ‘n komma,

Eloffsdal NG Gemeente het as ‘n terdoodveroordeelde gemeente nuwe lewe en hoop gekry! Dus: Die Drie-enige en sturende God het ons, ja, alles ‘nuut’ gemaak en aangeraak. Mag dit ‘n ‘teken van Hoop’ wees in die Moot en in die annale van die kerkgeskiedenis, dat God getrou bly tot in ewigheid!

BIBLIOGRAFIE

- Ackerman, D.M. 2003. **After the locusts: Letters from a landscape of faith.** Grand Rapids: Eerdmans.
- Barna, G. 2006. **Irresistible revolution: Living as an ordinary radical.** Referaat gelewer in Johannesburg op 21 Oktober 2006.
- Barrett, L.Y. 2004. **Treasure in clay jars.** Cambridge: Eerdmans.
- Barry, W.A. 2004. **Spiritual Direction and the Encounter with God.** New York: Paulist Press.
- Bartunek, J.M, Murningham, J.K. 1984. **The NGT: expanding the basic procedure and underlying assumptions.** Group Organisation Studies, 9(3):417-32.
- Barry, W.A. & Connolly, W.J. 1982. **The Practice of Spiritual Direction.** San Francisc: Harper & Row.
- Bosch, D.J.1991. **Transforming mission: Paradigm shifts in theology of mission.** Orbis: Maryknoll.
- Botha, J.A. 2010. Andersheid as God se gawe. **Die Kerkbode**, 16 Julie 2010.
- Botha, J.A. 2010. Die kerk wat ons wil wees! Artikel vir die **Taakspan vir Diversiteit van die Algemene Sinode van die NG Kerk.** Augustus 2010. Pretoria.
- Botha, J.A. 2010. Lesing by Colloquium in Stellenbosch oor: **Missionale transformasie in die Nederduitse Gereformeerde Gemeente Eloffsdal: 'n Terdoodveroordeelde gemeente herleef.**
- Botma, Y. 2010. **Lesing oor navorsing.** Colloquium te Stellenbosch, 17-19 Augustus 2010.
- Brown, D. 2006. Four Gods of Christian faith, in Shultz, F. L., **The evolution of**

rationality: Interdisciplinary essays in honor of J. Wentzel van Huyssteen, 294-305. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans.

Brown, C. 1976. **The New International Dictionary of New Testament Theology Vol.2**. The Paternoster Press: Devon, UK.

Brueggemann, W. 1991. **Interpretation and obedience**. Minneapolis: Fortress.

Brueggemann, W. 1997. **Cadences of home**. Louisville, Westminster: John Knox.

Burger, C.W. 2005. **Ontmoetings met God**. Wellington: Lux Verbi BM.

Burger, C. 2007. Ecclesiology and Trinity. **Nederduits Gereformeerde Teologies Tydskrif**.

Callaghan, S. 2010. **Our Changing World**. Lesing in London tydens besoek.

Claassen, G. 2009. **Verslag oor Gemeente ontwikkeling**. Vergadering gehou in Pretoria op 13 Maart 2010.

Coggan, D.1987. **The Sacrament of the Word**. London: Collins Fount.

Cohen, F., Manion, J. & Morrison, T. 2001. **Research Methods in Education 5th Edition**. London: Routledge.

Dawson, G.S. 2001. **Companions in Christ**. Nashville: Upper Room Books.

De Gruchy, J.W. 1994. **The nature, necessity and task of theology**. Kaapstad: David Philip.

Deist, F. 1982. **Oorstaptyd**. Pretoria: J.L. van Schaik.

De Klerk, F.W. 2010. **Lesing oor diversiteit van die land**. Die F.W. Stigting 2010.

De Roest, H. 2008. **En de wind steek op! Kleine ecclesiologie van de hoop**, 3de druk. Nederland: Meinema, Zoetermeer.

Du Toit, B. 2005. **Sprakeloos oor God**. Wellington: Lux Verbi BM.

Easum, B. 2000. **Leadership on the otherside**. Nashville: Abington Press.

Feesblad van die Nederduitse Gereformeerde Kerk Eloffsdal 1983, 13 November 1908 -1983. Pretoria.

Feesblad, 100 Jarige Gedenkboek van die Nederduitse Gereformeerde Kerk Eloffsdal, 2008, 1908 – 2008. Pretoria.

Foster, R. 1992. **'n Tyd vir toewyding**. Kaapstad: Struik Christelike boeke.

Fourie, P. 2007. Nou is ek ook 'n 'gestuurde' pastor. **Kruisgewys**. Desember 2007.

Frost, M. 2006. **Exiles living missionally in a post-christian culture**. Massachusetts: Hendrickson Publishers, Inc.

Galindo, I. 2004. **Hidden lives of congregations: understanding church dynamics**. New York: Alban Institute.

Gibbs, M. 2005. **Leadership next**. London: Intervarsity Press.

Guder, D.L. 2000. **The continuing conversion of the church**. Cambridge: Eerdmans.

Gunton, C. 2005. **The One, The Three and the Many**. Grand Rapids: Brazos Press.

Hall, D.J. 1996. **Confessing the faith: Christian theology in a North American context**. Minneapolis: Fortress.

Handleiding vir gemeentes. 2008. **Die Suider-Afrikaanse Vennootskap van Gestuurde Gemeentes**.

- Hendriks, H.J. 2004. **Studying congregations in Africa**. Wellington: Lux Verbi.BM.
- Hendriks, H.J. 2010. Trauma and conflict as prerequisites for identity transformation lessons from the South African Partnership for Missional Churches. **Nederduits Gereformeerde Teologiese Tydskrif**, 50 (122), pp. 109-119, Stellenbosch.
- Heyns, J.A. 1977. **Die Kerk**. Pretoria: N.G. Kerkboekhandel.
- Hirsch, A. 2007. **The Forgotten Ways**. Grand Rapids: Brazos Press.
- Hofmeyr, G. 2002. **NG Kerk 350**. Wellington: Lux Verbi BM.
- Johnson, B. 2002. **Hearing God's Call**. Grand Rapids: Eerdmans.
- Johnson, B. 2004. **The God who Speaks**. Grand Rapids: Eerdmans
- Joubert, J. 2007. **Die perfekte storm**. Vereeniging: Christelike Uitgewersmaatskappy.
- Kantoor van die President: 2009. **Vorderingverslag**. Pretoria.
- Keifert, P. 2007. **Ons is nou hier**. Wellington: Bybel Media.
- Konsultanthandleiding. 2010. **Konsultanthandleiding van Suider-Afrikaanse Vennootskap vir Gestuurde Gemeentes**. Stellenbosch: Communitas.
- Kotze, D. J. & Kotze E. 1993. Die predikant se Storie: 'n Narratiewe Benadering tot die ontwikkeling van die persoon van die Predikant. **Nederduits Gereformeerde Teologiese Tydskrif**, xxxiv (3), pp. 363-370.
- Kritzinger, K. 2010. Lesing oor **Transformerende ontmoetings, hoe om diversiteit meer kreatief te lewe**. Tydens die Diversiteit byeenkoms in Pretoria 17- 19 Augustus 2010.
- Lester, A. D. 1995. **Hope in Pastoral Care and Counseling**. Louisville: Kentucky.

- Long, A. 2007. **Listening**. London: Darton, Longman & Todd Ltd.
- Malan, C. 2009. Lesing oor **Die smet van andersheid**. Tydens die Diversiteit byeenkoms in Pretoria 18- 19 Mei 2009.
- Marais, F. 2007. **God praat-leef luisterryk vir vergaderings**. Wellington: Bybelkor.
- Marais, F. 2010. **Luisterryke Gemeentes: 'n Handleiding vir gemeenteleiers om 'n Luisterkultuur in gemeentes te ontwikkel**. Stellenbosch.
- Mcknight, S. 2007. **A Community called Atonement**. London: John Knox.
- McLaren, B. 2007. **Everything must change**. Nashville: W Publishing.
- Meyer, E. 2007. **Hoe hoor ons God se stem?** Vereeniging: Christelike Uitgewersmaatskappy.
- Mouton, D.W. 2007. Vry om die wêreld te dien. **Kruisgewys**. Desember 2007. Wellington: Lux Verbi BM.
- Mouton. J. 1996. **Understanding Social Research**. Pretoria: JL van Schaik.
- Moltmann, J. 1981. **The Trinity and the Kingdom: The Doctrine of God**. New York: Harper & Row.
- Moltmann, J. 2005. Artikel: **The Triune God: Rich in Relationships**.
- Moore, C.M. 1994. **Group techniques for idea building**. Sage Publications.
- Muller, J. 2005. A postfoundationalist, HIV-positive practical theology. **Practical Theology in South Africa**, 20(2), pp. 72-88.
- Nel, C. 2010. Internet in Suid-Afrika blom. **Rapport**, 25 Julie 2010.

- Nel, M. 2010. Verslag van die Taakspan oor die Funkisionering van die Ringe. Sinodesitting van 2-4 September 2008.
- Nicol, W. 2002. **Gebed van die hart**. Wellington: Lux Verbi BM.
- Niemandt, N. 2007. **Nuwe drome vir nuwe werklikhede**. Wellington: Lux Verbi BM.
- Peterson, E.H. 1993. **Working the Angles**. Grand Rapids: Eerdmans.
- Peterson, E.H. 1993. **The Contemplative Pastor**. Grand Rapids: Eerdmans.
- Peterson, E.H. 2000. **Christ plays in ten thousand places**. Cambridge: Eerdmans.
- Peterson, E.H. 2006. **Eat This Book**. London: Hodder & Stoughton.
- Regele, M. 2003. **Robust Church Development: A Vision for Mobilizing Regional Body in Support of Missional Congregations**. Ohio: Percept Group.
- Robinson, M. 2010. **Crossing borders**. Lesing van Martin tydens besoek in Engeland 2010.
- Robinson, N. 1999. **The use of focus group methodology**. Journal of Advanced Nursing 29(4):905-13
- Smit, F. Hoe lyk ons? **Die Beeld**, 22 April 2010.
- Smit, F. Persoonlike inkomste. **Die Beeld**, 16 Julie 2010.
- Strydom, J. 2010. Wat van ons drome? **Die Beeld**, 12 Mei 2010.
- Sweet, L. 2004. **Soul Tsunami**. Nashville: Abingdon.
- Terreblance, S. 2010. Suid-Afrika se verdeling van inkomste is uiters ongelyk en een van die ongelykste ter wêreld. **Die Beeld**, 15 Maart 2010.

Van Niekerk, A. 2009. Godsbegrip bepaal kerkbegrip. **Kruisgewys**, Junie 2010.

Van Wyk, C. 2007. Metgeselle op 'n pelgrimsreis. **Kruisgewys**. Desember 2007.

Volf, M. 1998. **After Our Likeness: The church as the Image of the Trinity**. Michigan: Eerdmans.

Volf, M. 2005. **Exclusion and embrace: A theological exploration of identity, otherness and reconciliation**. Nashville: Abingdon.

Walls, A.F. 2005. **The Cross-cultural process in Christian history**. Maryknoll: Orbis Books.

White, C.J. 2005. **Research: A practical guide**. Ithuthuko Investments. Pretoria: Ithuthuko Investments.

White, M. & Epston, D. 1990. **Narrative means to therapeutic ends**. New York: Norton.

Williams, P. L. 1994. **Clinical supervision skills**. Medical Teacher 16(2):139-57

Lys van internet bronne:

3rd Places. 2010. Aanlyn beskikbaar by: www.3rdplace.co.za.

Acta van die Algemene Sinode. 2002.

Botha, J.A. 2010. Die kerk moet oopkop homself herdefinieer. Artikel in aanlyn tydskrif: **Jou Wêreld** Julie 2010. Aanlyn beskikbaar by: www.jouwereld.co.za.

Du Toit, B. 2010. **Artikel op NG Kerk se Diversiteitsforum**. Aanlyn beskikbaar by www.ngkerk.co.za.

Religion Facts. 2007. **The Doctrine of the Trinity**. Aanlyn beskikbaar by: <http://www.religionfacts.com/christianity/beliefs/trinity.htm>.

Stanley, E. 2008. **Transformation Proseses**. Aanlyn beskikbaar by
www.pfrenewal.org

Wikipedia. 2008. **World Population**.

Aanhangsel A

VERSLAG
aan die
RING VAN ELOFFSDAL

6 Junie 2006

**VERSLAG AAN DIE RING VAN ELOFFSDAL OP
6 JUNIE 2006**

1. **OPDRAG:**

Die volgende opdrag van die Ringskommissie is by monde van dr. Fanie Cronjé aan my deurgegee:

Leiding en insette moet gegee word om die Ringsgemeentes so te struktureer sodat die bediening in die Ring optimaal benut kan word.

2. **METODE GEVOLG:**

- 2.1 Tersake inligting is vanaf die kerkargief verkry in verband met die gemeentes se grense en vanaf watter gemeente afgestig.
- 2.2 Die Ringsbroederkring is op 19 April 2006 bygewoon waar die gemeentes verslag gedoen het van hulle werksaamhede. Jakaranda en Pretoria Doves het tydens die geleentheid skriftelik verslag gedoen en die ander mondelings.
- 2.3 Tydens die Ringsbroederkring, is versoek dat eerste aandag gegee moet word aan Eloffsdal, Jakaranda en Pretoria Doves.
- 2.4 Gesprekke is gevoer met verteenwoordigers van genoemde drie gemeentes.
- 2.5 Gesprek is ook gevoer met verteenwoordigers van Capital Park Concordia.
- 2.6 Gesprekke is ook gevoer met ds. Leon Tait, ds. Niek Ackermann, ds. At van Niekerk, ds. Johan van Loggerenberg.
- 2.7 Inligting is van sensus en statistiek ingewin.

3. **ELOFFSDAL GEMEENTE (1908):**

Tydens die Broederkring byeenkoms het oudl. Hannes van der Merwe mondelings verslag gedoen. Op 24 April 2006 het ek met 'n kommissie van die Kerkraad vergader onder leiding van oudl. Hannes van der Merwe.

3.1 Finansieel: (Bylae A)

'n Vergelyking van die 2001 – 2005 is getrek ten opsigte van dankoffer en eredienskollekte en totale inkomste en totale uitgawe en kontantvloei tekort. Dr. Johan Crafford het sedert 16 Mei 1999 tot 5 Maart 2006 die gemeente as Pastorale Hulp op 'n 45% en vanaf Mei 2000 op 'n 70% basis bedien. In hierdie tyd het die dankofferbydrae redelik konstant gebly. Die erediensdankoffers het gegroei vanaf R51 295 (2001) tot R73 367 en weer in 2005 afgeplat.

Die totale inkomste en uitgawes het redelik konstant gebly. In 2006 styg die dankoffers en eredienskollekte asook die uitgawes. Die kontantvloei tekort het redelik konstant gebly behalwe in 2003 toe dit (R38 648) en 2006 (R48 960) was. Die beleggings het ook redelik konstant gebly. Die gemeente het geen skuld nie.

3.2 Lidmaattal: (Bylae B)

Die lidmaattal was redelik konstant met 'n afname in 2004. In 2005 was die getal dooplidmate op hul laagste. Getal besoekpunte het afgeneem. Mothwa Haeven huisves ongeveer 30 besoekpunte wat per telefoonlyn Sondae na die boodskap vanuit die kerkgebou kan luister. Die besighede bekruip die gemeente in Fred Nicolsonstraat. 10de en 11de Laan loop ook gevaar om deur besighede opgekoop te word. Die lidmate in die woonstelblokke is baie wisselend. Baie van die woonstelblokke trek anderskleuriges in. Transportpark val binne Eloffsdal gemeentegrense. Die aanvanklike beplanning was om dit in 'n middel en hoë inkomste behuising te ontwikkel. Die nuutste gedagte is dat dit eerder in 'n lae inkomstegroep behuising gaan ontwikkel. Die ontwikkeling gaan nog jare neem om te ontwikkel en sal weining tot groei in lidmaattal vir Eloffsdal bydra. Huise langs die spoorlyn staan leeg. Met dié ontwikkeling van die Gezinasentrum, is

ongeveer 4 straatblokke van huise uitkoop. Die uitkoop van huise vir dokterspreekkamers in die omgewing van die Eugene Maraishospitaal het blykbaar gestabiliseer. Ongeveer 60% van die lidmate is bo 65 jaar. Prominente lidmate het uit die gemeente verhuis. Ongeveer 47,7% persone verdien R76 800 p.j. 46,5% verdien R76 801 – R307 200. 5,8% bo R307 201. Die Jeugwerker lewer goeie diens en daar is 'n groei van die jeugbelangstelling. Byna al die Kerkraadsposse is gevul. Tans help ds. Albert Siebert as Pastorale Hulp in die gemeente. Die laaste voltydse leraars was ds. Abrie Roux van wie in 1997 afskeid geneem is. Hierna het ds. Henno Cronje vir 2 jaar Pastorale Hulp verleen, opgevolg op 1 Mei 1999 deur dr. Johan Crafford.

- 3.3 Gevolgtrekking: Uit bogenoemde blyk dit dat ten spyte van 'n 70% bediening deur dr. Johan Crafford die gemeente haar toppunt bereik het en sal nie weer binne die afsienbare tyd sodanig kan ontwikkel om weer 'n voltydse Leraar te kan beroep nie.
- 3.4 Eiendomme: Die gemeente beskik oor 'n doelmatige kerkkompleks nl. Kerk, Saal en Pastorie wat op 10 Desember 1972 betrek is en feestelik op 10 Februarie 1973 ingebruik geneem is. Die kerkgebou beskik oor 600 sitplekke. Die kerksaal beskik oor 450 sitplekke. 'n Doelmatige pastorie is geleë op die erf langs die kerk. Die gemeente beskik oor voldoende parkeerruimte met 'n groot stuk grond wat op 'n 99 jaar huurpag teen R48 per jaar van die Stadsraad gehuur word. Die kerkraad wil poog om met die Stadsraadte onderhandel om die grond aan te koop. 'n Kleuterskool wat gemiddeld 30 kinders huisves is op die kerkterrein. Die Kerkraad het 'n gedeelte van die kerkgrond aan Radio Feba oorgedra vir die bou van kantore.
- 3.5 Direkte afgestigte gemeentes: Eloffsdal gemeente is die tweede oudste gemeente in Pretoria (gestig 1908) en die oudste in die Moot. Al die gemeentes het of direk of indirek van die gemeente Eloffsdal afgestig. Die volgende gemeentes het direk van Eloffsdal afgestig:
- 1941 - Capitalpark
 - 1944 - Villieria
 - 1945 - Eloffsdal-Wes (1954 is Magaliesfort van Eloffsdal-Wes afgestig)
 - 1946 - Wonderboom-Suid
 - 1954 - Gezina nou Rietfontein-Suid
 - 1975 - Jakaranda. Die nuwe gemeente sou bestaan uit die Suid-blok van Eloffsdal en gedeeltes van Rietfontein-Suid en Riviera.
- 3.6 Verwagtinge: Die kommissie het die volgende moontlikhede genoem vir die toekoms.
- 3.6.1 Die bediening met 'n pastorale hulp teen 45% van die salaris van 'n Predikant word voortgesit.
 - 3.6.2 Jakaranda Gemeente word weer deel van Eloffsdal.
 - 3.6.3 Eloffsdal en Wonderboom-Suid word weer een.
 - 3.6.4 Eloffsdal en Magaliesfort (lg. geleë in 'n ander Ring) word een gemeente.

4. **JAKARANDA:** Gesprek is gevoer met di. Fanie Cronje en Eugene Kitching op 16 Maart en 4 Mei 2006. Verder is 'n skriftelike verslag ontvang wat voor die Broederkring op 19 April 2006 gedien het.

4.1 Finansies: (Bylae 4A)

Die dankoffers en Eredienskollekte het oor die afgelope 5 jaar reëlmatig toegeneem. Die totale inkomste en uitgawes toon beide 'n vaste styging oor die afgelope 5 jaar. Elke jaar is afgesluit met 'n kontantvloei tekort met die laagste 2002 en die hoogste 2004. Gedurende 2003 is die belegging na die lopende rekening oorgedra. In 2005 was daar 'n R31 217 batige saldo. Die gemeente het

geen skuld nie. Die Pretoria Doves se R250 000 inleggeld vir 50% gebruiksreg is 'n las. Augustus 2006 is die gebruiksooreenkoms 15 jaar in bedryf. Indien Pretoria Doves „uitgekoop“ moet word, bepaal die ooreenkoms (10.2.4) die uitkoopgeld na 10 jaar bepaal word deur die werklike koste aangegaan ten opsigte van fisiese verbetering. Volgens pt. 10.2.5 van die ooreenkoms van 5 Augustus 1991 moet 'n nuwe waardasie gedoen word om die huidige randwaarde te bepaal van die R250 000 inleggeld.

4.2 Lidmaattal: (Bylae 4B)

Uit die tabel blyk dat die belydende lidmaat- en dooplidmaattal afneem. Hiermee saam verminder ook die aantal besoekpunte. Bekruiping deur besighede blyk nie dramaties te wees nie. Enkele huise is verkoop vir die bou van die Rietfontein Paviljoen. (Slegs 3 besoekpunte is prysgegee.) Die bou van 'n aantal duplexe het tot gevolg 'n beperkte verdigting van mense. Die afgelope 3 jaar beweeg al hoe meer anderskleuriges in die woonstelblokke in. 'n Aantal lidmate en studente woon eredienste by Riviera by omdat Jakaranda nie aandienste het nie. Jonggetroudes trek slegs vir 'n tyd in die gemeente in om hulle later elders meer permanent te vestig. Bogenoemde het 'n onstabiele lidmaattal tot gevolg. Die lidmaatverspreiding is tans soos volg:

Een derde woonagtig in woonstelle

Een derde woonagtig in huise binne die grense van die gemeente.

Een derde woonagtig buite die gemeente

25% van die lidmaattal is bo 65 jaar.

35 – 40 Kinders in die Kategeseskool.

Binne die gemeente bestaan 'n baie aktiewe en effektiewe Diens van Barmhartigheid en 'n vakansieprojek vir Laerskoolkinders. Tensy 'n dramatiese ontwikkeling van duplexe plaasvind, blyk dit dat die gemeente sy plafon ten opsigte van lidmaattal bereik het.

4.3 Eiendomme: Die gemeente beskik oor die volgende eiendomme:

50% gebruiksreg op die Kerk wat 'n kerkkantoor insluit. Die kerk beskik oor 220 sitplekke.

Twee pastorieë geleë te 10de Laan en Jacobsstraat met Jakaranda gemeente as alleen eienaar.

4.4 Verwagting/moontlikhede: Uit die samesprekings en skriftelike verslag wat op 19 April 2006 voor die Broederkring gediens het, word die volgende moontlikhede genoem:

4.4.1 Jakaranda kan op die korttermyn (\pm 3 jaar) oorleef sonder die gebruiksreg bydrae van die Pretoria Doves gemeente. Indien die Pastorieë verkoop word, kan die tyd van oorlewing verleng word. Die moontlikheid impliseer dat Pretoria Doves uitgekoop word en dat die gemeente elders 'n tuiste moet vind.

4.4.2 Word een met Capital Park Concordia. Aanvanklike gesprek is gevoer. Capital Park Concordia word deur 'n Pastorale Hulp bedien. Capital Park Concordia en Jakaranda bedieningstyl verskil egter van mekaar.

4.4.3 Jakaranda word deel van Eloffsdal wat tans ook deur 'n Pastorale Hulp bedien word.

4.4.4 Jakaranda word deel van Rietfontein-Suid. ('n Gemeente buite die Ring van Eloffsdal).

4.4.5 Jakaranda word deel van Riviera

5. PRETORIA DOWES (1980) (Bylae 5A)

Tydens die Broederkring byeenkoms op 19 April 2006 het ds. Jan Oberholzer skriftelik verslag gedoen.

Op 26 April 2006 het ek 'n verdere gesprek met ds. Jan Oberholzer gevoer. Verder is kennis geneem van die verslag van ds. L Tait aan die Ring van Eloffsdal en ander dokumente.

5.1 Finansies: (Bylae 5A)

Die dankoffers toon 'n groei vanaf 2001 tot 2003 en plat daarna af. Eredienskollekte toon 'n afname. Kontantvloei tekort is vanaf 2001 tot 2004 hoog en 2005 heelwat laer. Sinodale subsidie toon 'n styging oor die jare (tans 65%). Die bydrae tot die GEK is in 'n stygende lyn vir die 50% aandeel in die kerkeiendom. (tans R40 027.) Die bedrag geld op belegging is nie duidelik nie. Die tekorte van die lopende koste word jaarliks uit die belegging aangevul. Die beleggingsbedrae soos in die Finansiële state aangedui, blyk by navraag verkeerd te wees. Staat 2005 toon 'n bedrag van R258 693 as vaste deposito en spaarrekening. Tans is daar slegs R98 000 op belegging. Bo en behalwe die subsidie vanaf die Sinode, dra die lidmate self by maar moet fondse ook elders gegeneer word om tot die lopende koste by te dra, bv. Wildfees saam met Booyen gemeente, Ringsfondsinsameling, Loslitdag, Boerefees en kollekte opgeneem op die Biddag vir Dowes.

(L.W. Die salaris van die leraar is volgens skaal. Die gemeente moet een derde van die reiskoste betaal. Hulle sien egter nie hulle weg oop om die verhoogde bydrae op die gemeente se aandeel van een derde van die reiskoste te betaal nie. Die predikant word dus hierdeur benadeel terwyl hy een derde van die vorige jaar se reiskoste ontvang.) Die gemeente het geen skuld nie. Die gebruiksooreenkoms is reeds Augustus 2006 15 jaar in gebruik en punte 10.2.4 en 10.2.5 van die ooreenkoms bepaal dat by beëindiging van die ooreenkoms 'n nuwe waardasie van die R250 000-00 inleggelde bepaal word om die huidige randwaarde te kry.

Bogenoemde bepaling is nie volgens die voorskrif van 10.2 verander nie. Dus geld die ooreenkoms soos op 5 Augustus 1991 onderteken.

5.2 Lidmate: (Bylae 5B)

Die getal belydende lidmate toon 'n stygende lyn. Dooplidmaatgetalle toon groot verskille oor die jare. Besoekpunte toon 'n groeiende tendens. Die grootste % Dowe lidmate nl. Wyke 2, 3, 4 en 5 is woonagtig in die stad en die Moot. Enkele Dowes in Danville gebied gaan na die AGS Kerk toe. Tans is daar volgens die verslag van 19 April 2006, 196 Belydende lidmate en 250 TO skoolleerders. Die gemeente bestaan uit 8 wyke. Al die kerkraadslede beskik egter nie oor die nodige vervoer nie. Eredienste word nie net in die kerkgebou elke Sondag om 10:15 gehou nie, maar ook te Atteridgeville, Rustenburg en Witbank. (Sinode Oos-Transvaal.) L.g. een keer per maand.

Moeite word gedoen om die jeug deur middel van die Jeugbediening te bereik nl. in die gemeente en by die TO skool vir Dowes.

Ds. Jan Oberholzer meld dat die bediening uitgebrei moet word ook na hulle wat doof en hardhorend geword het. Tans word net gefokus op hulle wat doof gebore is.

5.3 Eiendomme: Die gemeente deel per ooreenkoms die kerkgebou h/v Jacobsstraat en Tiendelaan, Gezina. Ook hul kerkkantoor word in die kompleks gehuisves. Die leraar bly in sy eie huis en ontvang 'n huistoelaag.

5.4 Verwagting: Die toekomstige huisvesting van Pretoria Dowes hang ten volle af van wat besluit word oor die voortbestaan van Jakaranda gemeente. Indien Jakaranda gemeente met 'n ander gemeente een word, moet 'n nuwe tuiste vir Pretoria Dowes gevind word. Die tuiste moet in die Moot geleë wees. Moontlike gemeentes met wie onderhandel kan word, word die volgende genoem. Rietfontein-Suid (Buite die Ring) of Eloffsdal.

						Bylae 3A
Eloffsdal - Finansies						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Dankoffers	256240	258932	235690	265067	248225	268980
Eredienskollekte	51295	55213	57656	73367	49953	64419
Totale inkomste	446247	423223	434479	463822	439226	422633
Totale uitgawes	454447	435463	473127	472410	454806	504075
Kontantvloei	(8200)	(12239)	(38648)	(8588)	(15580)	(48960)
Beleggings/bank	171790	159991	161997	173883	166701	110234
Sinodale bydrae						
* Ongeouditeurde Syfers 2006						

Bylae 3B						
Eloffsdal - Lidmate						
	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Belydende lidmate	465	465	460	479	428	428
Dooplidmate	141	145	154	155	128	128
Besoekpunte	278	278	240	231	210	210
Profiel = 65 jr en ouer 60% 1 Ouethuis 1 Eugene Marais Hospitaal Woonstelle						

Bylae 4B					
Jakaranda Lidmate					
	2001	2002	2003	2004	2005
Belydende lidmate	417	397	336	331	301
Dooplidmate	123	116	96	92	99
Besoekpunte	275	275	210	217	216
Profiel = 65 jr + 25% studente In woonstelle - een derde Huise - een derde (In gemeente) Huise ens - een derde (Buite gemeente)					

Bylae 4A					
Jakaranda - Finansies					
	2001	2002	2003	2004	2005
Dankoffers	187056	198307	202542	213477	236208
Eredienskollekte	46948	44165	56837	62433	57836
Totale inkomste	284128	292027	325036	405930	388362
Totale uitgawes	293155	292735	346362	380662	400875
Kontantvloei	(9027)	(726)	(21326)	25268	(12513)
Belegging	33744 Bank 21814	25626 Bank 21694	Belegging 0 Bank 29231	- Bank 42094	- Bank 31217

Bylae 5A						
Pretoria Dowes - Finansies						
	2001	2002	2003	2004	2005	Begroot 2007
Dankoffers	47568	53038	63721	36281	34371	42000
Eredienskollekte	8939	8313	7215	5653	5702	6000
Sinodale Sub	140000	147213	157520	169940	170573	219910
Totale inkomste	278904	281933	201999	179873	302080	400012
Totale uitgawe	346318	381927	438043	426500	430035	495803
Kontantvloei	(67413)	(99993)	(236045)	(246628)	(127955)	(95791)
Vaste Eiendom	Kerk 50% Saal 50% 267155	Kerk 50% Saal 50% 267155	Kerk 50% Saal 50% 267156	Kerk 50% Saal 50% 267156	Kerk 50% Saal 50% 267156	Kerk 50% Saal 50% 267156
Gesamentlike Eiendomskommissie	16524	18483	33833	38218	40027	35988

Bylae 5B						
Pretoria Doves - Lidmate						
	2001	2002	2003	2004	2005	Verslag 19 April 2006
Belydende lidmate	209	203	284	218	258	196
Dooplidmate	135	131	96	72	285	250
Besoekpunte	146	146	165	166	168	

* Transoranjeskool vir Doves - word by die skool bedien
 * Die grootste % van die Dowe lidmate woon in die Mootgebied en stad (Wyke 2, 3, 4, 5)

AANBEVELING

1. **RING:** Die oplossing vir die bediening in die Ring lê wyer as die huidige grense van die Ring. Volgens inligting het die vorige Moderamen onderneem om aandag te gee aan die Grense van die Ringe en gemeentes in die Mootgebied.
 - 1.1 Die Ring van Eloffsdal se **Westegrens** word die Apiesrivier. (Riviera en Capital Park Concordia se Westegrens is reeds die Apiesrivier.) Die Apiesrivier vanaf die Suid-Westehoek van Capital Park Concordia Noordwaarts tot waar die Apiesrivier deur die Magaliesberg gaan. Dan Ooswaarts met die kruin van die Magaliesberg tot waar dit aansluit by die Noord Weste hoek van Wonderboom-Suid. Vandaar volg dit die Noordgrens van Wonderboom-Suid die Oosgrens van Wonderboom-Suid, Eloffsdal, Jakaranda, Riviera en aan die Suidekant die Suidgrens van Riviera. Eloffsdal-Wes en Magaliesfort word deel van die Ring van Eloffsdal.
 - 1.2 Die **Oostegrens** kan verskuif word na die middel van 18de Laan vanaf die kruin van die Magaliesberg, Suidwaarts tot by Fratesweg. Hierna volg dit die Oosgrense van Jakaranda en Riviera verder. Rietfontein-Suid word deel van die Ring van Eloffsdal.

VOLLEDIGE OMSKRYWING VAN DIE GRENSE

Ring van Eloffsdal: Die grense van die Ring moet eerstens na die Westekant uitgebrei word. Die nuwe grense van die Ring sal dan wees:

Westekant: Vanaf die Suid-Westehoek van Capital Park Concordia al met die Apiesrivier in 'n Noordelike rigting tot waar dit deur **Magaliesberg** gaan.

Noordekant: Vanaf die Apiesrivier waar dit deur **Magaliesberg** gaan al met die kruin van **Magaliesberg** saam tot by die Noord Oostehoek van Wonderboom-Suid.

Oostekant: Suidwaarts met die Oosgrens van Wonderboom-Suid tot by Kuyperlaan-suidwaarts in 19de Laan tot by Meyerstraat – weswaarts in Meyer tot by 18de Laan . Suidwaarts in 18de Laan tot by Hertzogstraat, Weswaarts met Hertzogstraat tot by 11 de Laan, Suidwaarts in 11de Laan tot by die treinspoor, Ooswaarts met die treinspoor tot by Fratesweg, Suidwaarts in Fratesweg tot by Chamberlainstraat. Ooswaarts op die kruin van die koppie tot aan die Oostekant van Rietondale Landbougrond. Suidwaarts met die Oosgrens van Rietondale Landbougrond tot by die Noordooste hoek van die Presidensie.

Suidekant: Vanaf die Noordooste hoek van die Presidensie met die kruin langs van Meintjieskop in 'n Westelike rigting met die middel van Belvederestraat tot by die Apiesrivier.

2. GEMEENTES

- 2.1 Nuwe gemeente: Dit word aanbeveel dat 'n totale nuwe gemeente met 'n nuwe naam gestig word wat Eloffsdal, Eloffsdal-Wes en Magaliesfort insluit.
 - 2.1.1 'n Nuwe Kerkraad word bevestig wat die huidige leraars van Eloffsdal-Wes en Magaliesfort insluit.
 - 2.1.2 Alle bates en laste van die drie ou gemeentes word deel van die nuwe gemeente.
 - 2.1.3 Die nuwe Kerkraad besluit oor die eiendomme en bedieningspunte.
 - 2.1.4 Die nuwe Kerkraad besluit oor die aantal predikantsposte.
 - 2.1.5 Al die tersake dokumente van die gemeentes Eloffsdal, Eloffsdal-Wes en Magaliesfort word vir veilige bewaring aan die Kerkargief te Stellenbosch gestuur.
 - 2.1.6 'n Nuwe lidmaatregister vir die nuwe gemeente moet gevestig word.
 - 2.1.7 Aangesien bogenoemde proses tyd gaan neem, word aan die gemeente Eloffsdal toestemming gegee om tot aan die einde van die kerkjaar (Februarie 2007) voort te gaan om van die dienste van 'n Pastorale Hulp gebruik te maak.
 - 2.1.8 'n Duidelike kommunikasieplan moet deur die Ringskommissie opgestel word en aan alle lidmate gekommunikeer word.
 - 2.1.9 Daar moet sterk gewaak word teen die maak van beloftes.
 - 2.1.10 Bogenoemde stigting van die nuwe gemeente moet teen 28 Februarie 2007 afgehandel wees.

NUWE GEMEENTE:

Die grense van die nuwe te worde gestigte gemeente sal wees:

Westekant: Vanaf die Noordweste punt van Capital Park Concordia met die Apiesrivier noordwaarts tot waar dit deur die Magaliesburg gaan.

Noordekant: Vanaf die Apiesrivier met die kruin van die Magaliesberge ooswaarts tot waar dit by 5de Laan kom.

Oostekant: Vanaf die kruin van die Magaliesberge suidwaarts in 5de Laan tot by Naudestraat, dan verder Suid met die Mootspruit tot by Hertzogstraat, Ooswaarts in Hertzogstraat tot by 11de Laan. Suidwaarts in 11de Laan deur die besigheidsentrum tot by die treinspoor.

Suidekant: Vanaf 11de Laan Weswaarts met die treinspoor tot by die Apiesrivier. (Die gebied sluit die hele Transportpark in wat later moontlik in 'n lae inkomste behuising gaan ontwikkel. Bogenoemde gebied sluit Eloffsdal, Magaliesfort en Eloffsdal-Wes in.)

2.2 Jakaranda gemeente:

- 2.2.1 Jakaranda gemeente sê die **band met Pretoria Doves** gemeente op met 28 Februarie 2007 as datum.
- 2.2.2 Pretoria Doves gemeente word „uitgekoop“ met as riglyn 10.2.4 en 10.2.5 van die ooreenkoms soos gesluit tussen Jakaranda gemeente en Pretoria Doves gemeente op 5 Augustus 1991. Volgens die ooreenkoms moet 'n nuwe waardasie gedoen word om die huidige randwaarde te bepaal wat gedurende Augustus 1991 R250 000 was wat belê is in die kerkgebou.
- 2.2.3 Aangesien Jakaranda gemeente nie oor die fondse beskik om Pretoria Doves gemeente uit te koop nie, word aanbeveel dat die Pastorie in Jacobstraat verkoop word om so die nodige fondse te vind. Hierdie transaksie moet teen 28 Februarie 2007 afgehandel wees.
- 2.2.4 Jakaranda gemeente word een met Riviera met ingang van 1 Maart 2007.
- 2.2.5 Alle bates en laste word op 1 Maart 2007 oorgedra in naam van Riviera gemeente.
- 2.2.6 Die lidmaat- en dooplidmaatregisters word op 1 Maart 2007 aan Riviera oorhandig.
- 2.2.7 Dr. Fanie Cronje word predikant van Riviera. Indien nodig word aanbeveel dat Riviera met dr. Fanie Cronje sal onderhandel vir 'n vaste termyn van diens in Riviera. (Lg. is nodig veral as Riviera se lidmaattal sou daal.) Dr. Fanie Cronje kan beroepbaar gestel word??
- 2.2.8 Die poste van Saakgelastigde, orrelis en arbeider word met ingang van 28 Februarie 2007 beëindig.
- 2.2.9 Die Kerkraad van Riviera besluit finaal na eenwording oor die toekoms van die kerkgebou en Pastorie h/v Tiendelaan en Jacobsstraat.
- 2.2.10 Alle tersake dokumente van die gemeente Jakaranda word by eenwording aan die Argief te Stellenbosch gestuur.
- 2.2.11 'n Kommunikasieplan moet deur die Ringskommissie opgestel word en met al die lidmate gekommunikeer word.

2.3 Pretoria Doves gemeente:

- 2.3.1 Pretoria Doves gemeente het 'n bestaansreg met 'n unieke bediening.
- 2.3.2 Pretoria Doves gemeente sê die band met Jakaranda gemeente op met 28 Februarie 2007 as datum.
- 2.3.3 Pretoria Doves gemeente gaan 'n nuwe ooreenkoms met Rietfontein-Suid gemeente aan wat op 1 Maart 2007 in werking tree.
- 2.3.4 Pretoria Doves gemeente se grense moet oop wees om binne die grense van die Noordelike en Oos-Transvaal Sinodes Doves te bedien.
- 2.3.5 Samewerking met ander Kerkgenootskappe moet verkry word.
- 2.3.6 Aangesien die Dowebediening onder die Diensraad Gemeenskapsbetrokkenheid resorteer, moet daar deur die Diensraad gemeenskapsbetrokkenheid met die Sinode van Oos-Transvaal en Ringe waar Doves bedien word geskakel word vir finansiële bydraes.
- 2.3.7 Pretoria Doves gemeente moet met die VGKSA skakel ten opsigte van die dienspunt te Atteridgeville.
- 2.3.8 Pretoria Doves gemeente moet binne die Sinodale gebiede van die Noordelike en Oos-Transvaal Sinodes bemark word. Die biddag op 3 September moet onder die aandag van al die gemeentes binne bogenoemde Sinodes gebring word.

- 2.3.9 Die Ringskommissie word dringend versoek om die dienskontrak van ds. Jan Oberholzer na te sien en toe te sien dat die dienskontrak al die fasette van sy pos insluit.
- 2.3.10 Die Ringskommissie word versoek om dringend aan bogenoemde sake aandag te gee, in die lig van die jare se toegewyde diens deur ds. Jan Oberholzer en die impak wat die diens op sy familie het.

3. SLOT OPMERKING:

- 3.1 Ten opsigte van Capital Park Concordia word aanbeveel dat daar meer tyd gegun moet word aan die gemeente om voort te gaan met die bediening deur ds. Hennie Gouws as Pastorale Hulp. Binne die afsienbare tyd kan die gemeente 'n eie leraar beroep
- 3.2 Ten opsigte van Riviera en Wonderboom-Suid is ek van mening dat al die ander aksies in die Ring eers moet plaasvind, dan kan die twee groot gevestigde gemeentes op hul eie binne hul grense verder beplan.

Bogenoemde aanbevelings kan tot gevolg hê 4 groot gemeentes in die Ring, (sou die Oos Grens skuif na 18 de Laan, 5 groot gemeentes) vir die volgende aantal jare sal kan bestaan.

Hiermee hoop ek dat ek die opdrag soos in pt. 1 van die verslag uitgevoer het.

Ds. JHJ de Witt

Aanhangsel B

INLIGTINGSTUK AAN LIDMATE OOR DIE GESPREKVOERING EN BESLUITNEMING TOT SAMESMELTING VAN DIE GEMEENTES ELOFFSDAL, ELOFFSDAL-WES EN MAGALIESFORT - 19 SEPTEMBER 2010

1 INLEIDING

Die gesamentlike komitee van die drie gemeentes wat deur die onderskeie Kerkrade aangewys is, het sedert 27 Februarie 2010 ses vergaderings /werksessies gehou, om **ondersoek** in te stel na die mees geskikte bedieningspraktyk om die gelowiges binne die grense van die drie gemeentes mee te bedien. Die doel is dat die Here se gemeentes/kerk (liggaam) in ons unieke konteks 'n verskil maak en die Koninkryk van God-drie enig meer sigbaar word in die Moot.

Die grootste oorweging was, om die mees haalbare model te vind waarby alle gemeentes baat kan vind.

Die Taakspan het tot die slotsom gekom om by die 3 kerkrade aan te beveel om saam te smelt tot een gemeente. Al drie kerkrade het op 14 September 2010 met groot meerderhede besluit om saam te smelt (70 van 75).

Die prosedure vir eenwording word gereguleer deur van die Kerkorde. (Reglement 16 *vir die vermeerdering , kombinering, eenwording en samesmelting van gemeentes.*)

Hierdie volledige reglement is by die Kerkkantoor beskikbaar

2 VERSKILLENDE OPSIES

1. KOMBINERING

Kombinasie beteken dat twee of meer gemeentes, wat selfstandig voortbestaan, kontraktueel ooreenkomste met mekaar aangaan ter wille van die effektiewe Evangeliebediening. Die verskillende gemeentes bly dus apart voortbestaan, maar werk met mekaar saam oor sake van gemeenskaplike belang.

* Hierdie keuse is nie vir die Kerkraad aanvaarbaar nie, aangesien die onderskeie gemeentes in so geval nog steeds onafhanklik sal bly voortbestaan en daar geen werklike vooruitgaan in die bediening van die gelowiges sal wees nie.

2. EENWORDING

Eenwording beteken dat 'n gemeente wat nie langer selfstandig wil of kan voortbestaan nie, ontbind en dat die betrokke lidmate van daardie gemeente by 'n ander gemeente(s) ingelyf word. Die een gemeente "sluk" dus die ander gemeente in en neem die ontbindende gemeente se boedel oor.

* Hierdie keuse is nie vir die Kerkraad aanvaarbaar nie aangesien daar geen sprake van oorname van een gemeente deur 'n ander is nie Die behoefte bestaan om 'n gemeente daar te stel wat lewensvatbaar is met 'n dinamiese bedieningspatroon in die Moot.

3. SAMESMELTING

Samesmelting beteken dat twee of meer gemeentes, wat nie langer selfstandig wil of kan voortbestaan nie afsonderlik ontbind om saam een totaal nuwe gemeente te stig binne dieselfde geografiese gebied as waarbinne die onderskeie samestellende gemeentes

aanvanklik voor ontbinding bestaan het. Al drie gemeentes ontbind en vorm een missionêre bediening in die Moot waarin almal gelykmatige aandeel en verantwoordelikheid het.

* Hierdie keuse is vir die Kerkraad aanvaarbaar aangesien dit aansluit by die mandaat wat deur die onderskeie Kerkrade daargestel is en die werksgroep die bedieningspatroon as dinamies, lewensvatbaar en missionêr beskou, gegewe die tyd en omstandighede waarin ons leef in die Moot.

4. KOMBINASIE

Kombinasie beteken dat twee of meer kerkvergaderinge van verskillende kerkverbande kontraktuele ooreenkomste aangaan vir die uitvoering van sekere gemeenskaplike werksaamhede.

* Hierdie keuse is nie op ons van toepassing nie aangesien al drie gemeentes aan dieselfde kerkverband naamlik die NG kerk behoort.

3 VOORDELE VAN SAMESMELTING

Uit die ondersoek is ons oortuig dat die voordele by samesmelting baie meer positief is as negatief.

Na die volgende sake is onder andere gekyk :;Ekonomies effektiewe aanwending van hulpbronne (mense, finansies, fasiliteite en ander bates), Samevoeging van gemeenskap, Kommunikasie, Sekuriteit, Getalle (krag en sterkte lê in hoeveelheid), Beter bediening en benutting van fasiliteite,beter oorlewingskansse en die voordele in leraarspan wat saamwerk

4 PROSEDURE

Die prosedure van samesmelting wat volgens die Kerkorde gevolg moet word is soos volg:

1. Die Kerkrade van die onderskeie samesmeltende gemeentes neem afsonderlik `n besluit tot samesmelting.
2. Alle ongesensuurde belydende lidmate word `n vraelys-stembrief besorg waar hulle skriftelik kan aandui of hulle ten gunste van die samesmelting is of nie
3. Die vraelys-stembrief word persoonlik,sonder stemwerwing,aan die ongesensuurde lidmaat beskikbaar gestel.
4. Elke lidmaat is self verantwoordelik om voor/op die sperdatum die stembrief aan die regte kerkkantoor te besorg.
5. Die proses gaan slegs voort as `n meerderheid van lidmate,wat stembriewe ingehandig het vir die samesmelting stem.
6. Indien meerderheid vir die samesmelting stem kom die Kerkrade afsonderlik en gesamentlik ooreen tot `n samesmeltingsakte wat onder andere die volgende bevat:
 - 6.1 Duidelike grensbeskrywing van die nuwe gemeente
 - 6.2 Die posisie van die leraars en die posisie van die kerkradslede
 - 6.3 Reëlins in verband met die hantering van almal se bates.
 - 6.4 Elke Kerkraad benoem 2 (twee) persone om alle dokumentasie te onderteken.
7. Die samesmeltingsakte word vir twee (2) agtereenvolgende Sondae in alle eredienste bekend gemaak. (Approbasie)
 - 7.1 Daar word vermeld dat besware daarteen binne 7 dae,na die laaste bekendmaking, skriftelik by die skriba ingedien kan word.
8. Lidmate kan beswaar maak maar moet `n opgaaf van redes gee voor verstryking van die 7 dae.
9. Besware word aan die Ringskommissie voorgelê vir oorweging van die geldigheid daarvan.
10. Nadat approbasie verkry is word die ooreenkoms aan die Ring voorgelê vir goedkeuring.
11. Die Ringskriba gee kennis aan die betrokke Sinode .
12. Die nuwe Kerkraad kom tot stand op die gekose datum.
13. Die nuwe Kerkraad vergader die eerste keer.

5 VERDERE ONDERSOEKE

Die goedkeuring van die onderskeie Kerkrade is bekom om voort te gaan met die samesmelting van Eloffsdal, Eloffsdal-Wes en Magaliesfort NG gemeentes in **een totale nuwe** gemeente. Dit gee aanleiding tot verdere ondersoeke oor o.a. **Finansies, Personeel, Bedieningspatrone en Fasiliteite**

Met die onderskeie Kerkrade se toestem tot samesmelting beoog die Taakspan om binne die volgende drie maande met die ongesensuurde lidmate van die onderskeie gemeentes te skakel om deur onderlinge stembriewe en/of beswaarskrifte hul toestemming tot samesmelting te verkry.

7 In nederigheid vra die Taakspan elke lidmaat om in diepe afhanklikheid voor die Here te bid vir die proses wat gevolg moet word tot eer van sy Naam en tot uitbreiding van sy Koninkryk

Aanhangsel C

Suider-Afrikaanse Vennootskap van Gestuurde Gemeentes

Vrae wat die Luisterspan vra:

1. Beskryf die gemeente aan 'n nuwe persoon.
2. Hoe kan gemeentelide leer wat dit beteken om 'n volgeling (dissipel) van Jesus Christus te wees?
3. Vertel iets wat illustreer hoe jy ervaar dat God teenwoordig is en hoe Hy werk in hierdie gemeente.
4. Beskryf 'n ervaring van betekenisvolle aanbidding van God wat jy in die gemeente gehad het.
5. Vertel van 'n situasie waarin jy en/of ander mense by 'n probleem of konflik by die kerk betrokke was en hoe dit hanteer is.
6. Wat maak jou *angstig* oor die toekoms van die gemeente, en wat gee jou *hoop*?
7. Vertel hoe jy en ander voel oor die veranderinge wat in die afgelope 3 – 5 jaar in die *gemeente* plaasgevind het.
8. Hoe voel jy en ander oor die veranderinge wat in die afgelope 3-5 jaar in die *samelewing* rondom julle plaasgevind het?

Aanhangsel D

Die antwoorde van die medenavorsers van die NG Gemeente Eloffsdal op die agt verskillende vrae van die Etnografiese vraelys van die Vennootskap van Gestuurde Gemeentes in Suid-Afrika.

Vraag 1: Beskryf die gemeente aan 'n nuwe persoon.

1. Weet nie waar hulle nou inpas nie, was baie gemakliker met vorige predikant.
2. Ons is 'n klein gemeente van ongeveer 400 belydende lidmate. Daar is net altyd 'n handjievol wat bereid is om die werk by basaars of ander aktiwiteite te doen. Die res wil nie betrokke raak nie.
3. 'n Gemeente met baie geskiedenis. Een van die oudste gemeentes in Pretoria. 'n Gemeente met uiteenlopende persoonlikhede en belangstellings. Een gemeenskaplike doel, die dien van die Here. 'n Plek waar jy deel kan word van 'n groot familie.
4. 'n Ou, klein gemeente met min jong mense. Tog voel jy baie gou tuis en ken die mense jou op jou naam. By baie van die kerk aktiwiteite is daar maar altyd die handjievol wat elke keer betrokke is.
5. Tweede oudste gemeente in Pta. Lidmate bejaard – gemeente word nie vernuwe deur jong nuwe lidmate – is stagnant agv besighede & hospitaal. Fout om Jakaranda te laat afstig
6. Klein groep wat hard werk om alles in stand te hou. Indien jy nie deel van groep is nie is jy nie betrokke nie.
7. Dooierig, Tans word geen huisbesoek gedoen.
8. Dood. Styf en formeel.
9. Die gemeente bestaan uit dinamiese groepe mense wat in karakter en vaardighede baie verskil. Die grootste deel van die geregistreerde lede is bo 65 jaar oud dus ouer lede as normaal. Die gemeente het baie uitdagings wat jaarliks aangepak moet word soos jeug en finansies.
10. Klein en Geselig. Baie vriendelike mense, wat altyd help en kan mee praat.
11. Vriendelike mense, help graag. Gemeente groei by die dag.
12. Klein gemeente. Het hulp nodig. Het min jong mense.
13. Uit en uit 'n klein gemeente wat gekrimp het as gevolg van die inname van mediese kamers en besighede veral motorhandelaars. Die mense wat oorgebly

- het is 'n kerngroep wat die gemeente instand gehou het en wat graag so sal wil voortgaan en dit is mense wat nie bang is om vir die gemeenskap iets te dun nie.
14. Klein gemeente wat deur 'n swaar tyd is omdat ons vorige dominee weg is en sy vrou oorlede. Getalle het toe afgeneem. Die Here was goed vir ons en ons het 'n nuwe dominee gekry. Die mense is nou weer positief en vrolik waar hul eens negatief was. Finansiëel het dit baie moeilik gegaan maar self daar het die Here ons gelei en gaan nou baie beter. Wil voorkom daar meer mense is wat bereid is om fondse in te samel. Die getalle in die gemeente neem ook toe.
 15. Baie bejaardes, min jong mense, taamlik middelklomp ook. Gevestigde Kultuur van konserwatisme maar dit lyk of daar hoop vir vernuwing is.
 16. Vervelig, dood, ek was lanklaas daar.
 17. Klein gemeente. Oulike mense. Redelik baie ou mense 40% - 50% nie altyd gereeld kerk toe. Redelik meelewend.
 18. Werk liefdevol saam. Ds. Jan se gesprekke/preek trek jou aan.
 19. Klein gemeente.
 20. Ou Gemeente. Samewerkind, Vriendelik, Tegemoedkomend en baie entoesiasies.
 21. Klein middestad gemeente. Heelwat bejaarde mense. Gemeente is baie vriendelik en meelewend. Gemiddelde klas mense in die gemeente.
 22. Die gemeente is dood. Hoe meer mense betrokke raak, hoe sterker sal die gemeente word.
 23. Ek het tuis gevoel in die gemeente.
 24. Al is gemeente nie baie groot, is daar 'n hegte band tussen die mense. Ons sang begin meer lewendig word.
 25. Nuwe omwenteling in die kerk, ons beweeg vorentoe.
 26. Ouer mense waarvan redelik hoeveelheid betrokke is by die aktiwiteite, met groep jong mense wat in die gemeente intrek, waarvan sommige ook betrokke raak.
 27. Herlewing tans. Groeiende gemeente.
 28. Dit is lekker, voel tuis. Kan met predikant en vrou praat.
 29. Dood. Geen lofprysing.
 30. Oud sukkel om nuwe idees te realiseer. Nou meer lewe. As jy biedjie vasbyt sal jy bly.

Vraag 2: Hoe kan gemeentelide leer wat dit beteken om 'n volgeling van Jesus Christus te wees?

1. Om Kerk toe te gaan.
2. Deur gemeentelede te identifiseer en uit te stuur in die gemeente om vir die ander van God en sy liefde te vertel en 'n voorbeeld te stel.
3. Eerstens kan ons Jesus self as 'n voorbeeld vat. Hy het Sy Vader volkome op aarde gehoorsaam en sy Naam verkondig. Hy het sy kruis gedra. Sy fokus was op God, nie die wêreld nie. So behoort ons ook sy naam die wêreld in te stuur. Ons moet ook ons kruise dra.
4. Deur eredienste by te woon en deur by omgeegroepes betrokke te raak. Ons nuwe leraar nooi elke Sondag gemeentelede uit om deel te word van projekte en aksie groepe in die gemeente.
5. Christen reeds uitverkies by geboorte. Voorbeeld van ander mense. Moet gereeld kerk toe gaan. Aanhoor van getuigenis kan mense ooreed.
6. Wou betrokke raak by aktiwiteite. Bybel lees en leiding van predikant is nodig.
7. Behoort voorbeeld te kry by kerk wat help leiding gee.
8. In kerk leer en studeer. Leiding vanaf die kerk.
9. Daar kan slegs uit die Woord van God geleer word wat 'n waree volgelinge van Jesus is. Deur bestudering van die Bybel en 'n verhouding met God en sy volgelinge.
10. Ek dink om God en die gemeente te sien saam werk en te sien hoe lekker dit is.
11. Deur kerk by te woon. Gemeente te help en meer betrokke te word.
12. Kerk toe gaan, betrokke raak. Meer die Bybel studeer, ens.
13. Deur getrou die eredienste en ander pogings wat deur die leraar en kerkrad daar gestel word, by te woon. Met self studie en di Bybel ook. En ook deur uit te gaan, die dood by die woord te voeg.
14. Dominee lei ons baie in die geval deur sy leiding en preke.
15. Prediking, voorbeeld wat jou predikant en kerkleiers vir jou stel.
16. Die Woord te leer en dit uit te leef. Die Woord is 'n rigting vir die mens.
17. Rede hoekom jy kerk toe gaan, later kerkiseer. Deelname aan kerklike aktiwiteite. Mens is redelik magteloos sonder Christus. As jy Christus aanvaar as saligmaker.
18. Stel 'n voorbeeld. Praat met almal en beskryf die evangelie.
19. Bybelstudie en gereeld kerk bywoon.
20. Gereelde kerk bywooning.
21. Gaan kerk toe vir woord verkondiging.
22. Meer gereeld kerk toe kom. Luister wat die Woord van die Here sê. Gereeld Bybel lees en met die Here praat. Luister wat die Dominee se.

23. Elke persoon moet hom/haar self oortuig om 'n dissipel te wees.
24. Daar is baie goeie voorbeelde van goeie dissipels in die Bybel. Die mense kan hul voorbeeld volg.
25. Deur ondersteuning van ander gemeentelide. Deur die dominee se preek. Deur ander christene se optrede.
26. Deur betrokkenheid by die gemeente aktiwiteite en kerk bywoning.
27. Geleentheid vir verskillende behoeftes/belangstellings as jy wil inskakel.
28. Jy moet dit in jou hê die kerk kan jou nie dit leer nie.
29. Toe ek die gemeente die nodigste gehad het was hul nie daar vir my. Selgroepe – Uitreik Lofprysing.
30. Die leer van kindsbeen af. Glo nie jy kan dit in 'n gemeente leer nie.

Vraag 3: Vertel iets wat illustreer hoe jy ervaar dat God teenwoordig is en hoe Hy werk in die gemeente.

1. My man was met longkanker gediagnoseer, die dokters het hom net drie maande gegee. Ons het ernstig gebid tot die Here en vandag 'n jaar later gaan lewe hy nog.
2. Op 'n stadium het dit sleg met die finansies van die kerk gegaan, asook die bywoning in die eredienste. Ons finansies lyk weer baie goed en die bywoning van die eredienste vermeerder weekliks.
3. Sonder mense is daar nie 'n gemeente nie. Elke Sondag bring God ons bymekaar. Elke Sondag ervaar ons God in sy woning. Elke boodskap het 'n spesiale persoon wat geraak word. Mense wat gesond word, terminaal siek persone wat berusting vind. Mense wat regtig omgee. Ja, daar is in alle gemeentes persone wat raakgesien wil word, maar hulle is baie skaars by ons.
4. Die stadige verandering in ons kerk om seker te maak dat alle belanggroepe welkom voel en hulle, hulle Christenskap kan uitleef.
5. Gemeente skuld is gedelg in onmoontlike omstandighede. Op persoonlike vlak – ernstige siekte gesond gemaak - las van skouers
6. Oplewing in gemeente lede raak positief. Leierskap is nou saam met gemeente. Gee nie net opdragte.
7. Glad nie sigbaar dat God teenwoordig is nie. Was self in nood situasie niemand het 'n hand uit gestee nie.
8. Niks sigbaars. Oorweeg om van kerk verband te verander.

9. Die entoesiasme waarmee sekere take aangepak word. Daar het in die afgelope jare nuwe verhoudings en uitreikings na mekaar begin wat nie net vriendskap is nie maar ook sorg vir mekaar.
10. Nuwe toerusting het bygekom. Goeie bydraes is gekry, wys net na hoe God teenwoordig in die gemeente is.
11. Multi-media help my om preek beter te verstaan. Nuwe dominee maak vir my ook die sondegskool beter en verstaanbaar.
12. Die verandering van dominee, het my baie beter die preke laat verstaan.
13. Wat met ons gebeur het met die beroeping van ons nuwe predikant, Jan Botha, het 'n hele paar kanidate gehad en ondersoek was met 'n uitgesoekte groep waarvan daar voorkeure vir kanidate was en een spesiaal wat ek nie gedink vir die gemeente bedoel was nie. Dit was 'n groot gebedsaak vir my en toe blyk dit dat daardie persoon ons gebruik het om sy huidige werkgewers te forseer om sy voordele so verhoog het dat hy daar gebly het. Op die ou end het die Here duidelik aangewys dat ons 1ste keuse absoluut sy gestuurde vir ons gemeente was.
14. Die Here het ons elei om die regte besluit te maak met die aanstel van ons nuwe predikant. Die gemeente was so verlore, dit was 'n in gryping van die Here
15. Die kerkbywoning wat so geweldig gegroei het, Ek is nie so betrokke nie, maar 'So what!'
16. Baie dinge het al verander die afgelope tyd en die orrel wat darem deesdae afgewissel word met ander musiek. Die leiers luister na wat die jeug sê/voorstel, so ek glo die Here werk.
17. Die feit dat dit goed gaan al is ons 'n klein gemeente. Relatief baie mense betrokke by die kerk.
18. Omdat God teenwoordig is lei hy jou na mense wat jou hulp nodig het.
19. Meer lewe in die kerk vandat dominee Jan hier is.
20. Samesang (baie entoesiasies) Algemene gevoel is dat dit 'n heilige plek is en dat jy God se teenwoordigheid kan voel.
21. Die afgelope paar maande is daar 'n oplewing in die gemeente wat weerspieel word deur groter kerk bywoning. (en jeug aktiwiteite.) Melewing in die diens groepe.
22. Vondsinsameling vir die multi-media. Die oom in die gemeente se spoedige herstel van malaria. Die lyding van die predikant om by ons gemeente te bly (die lyding wat die Here vir die predikant gegee het).

23. God is teenwoordig in ons gemeente want die misdaad in ons gemeente is nie so erg nie.
24. Mense wat bid oor siektes of dinge wat hul nodig het, sê hul gebede is verhoor.
25. Hoe die gemeente groter word.
26. Weet nie, sien niks nie.
27. Vandat die audio en visuele toetusting ingestel is, verstaan ek beter en onthou en verstaan ek God se teenwoordigheid.
28. God het die regte leier op die regte tyd gestuur. (Saam met die regte vrou)
29. Juis die afwesigheid daarvan wat my na 'n ander gemeente gelei het.
30. As jy luister en jou intel voor die diens begin en jou gesindheid reg is, sal jy weet God is teenwoordig.

Vraag 4: Beskryf 'n ervaring van betekenisvolle aanbidding van God wat jy in die gemeente gehad het.

1. Met die weggaan van ons vorige predikant en die siekbed en dood van sy vrou.
2. Met die verkiesing van ons huidige leraar was daar 'n groep kerkraadslede wat 'n jonger prediker verkies het. Daar is ernstig tot God gebid.
3. Almal het maar jou aftye in jou lewe. Mens word weer versterk in moeilike tye. Ek voel telkens dat mense wat vir mekaar bid 'n baie groot invloed het op mekaar. Dit is belangrik dat mense van ander mense se probleme weet.
4. Met die weggaan van ons vorige leraar en die verkiesing van ons nuwe leraar.
5. Verskeie geleenthede – te veel om te noem - verskeie predikante betrokke
6. Paasfees – Wonderlike ondervinding. Voel asof ons ons die pad saam met Jesus en sy dissipels geloop het.
7. Geen persoonlike ervaring in hierdie gemeente.
8. Geen.
9. Die stil nagmaal in leidingstyd (2007). Sangdiens in 2006. Doop geleenthede.
10. Kan nie regtig aan iets spesifiek dink wat met my gebeur het nie.
11. Met my ma se sterfte het ek by God rustigheid gevind.
12. Niks regtig nie.
13. 'n Vrou wat ernstig siek geword het, 'n ongeneeslike een, was sterwend in Universitas en ds. Henno het my laat weet dat ek gou moet ry om haar vir oulaas te sien. Toe ek oor buk oor haar, kon ek in haar oë sien sy erken my. Daar was baie gebede vir haar en sy leef vandag nog. So is daar baie ander voorbeelde

hoe die Vader ons krag gegee het om vir mense te bid om byvoorbeeld drank te oorkom en allerhande probleme. Hy vergewe en maak baie dinge in jou eie lewe ook reg.

14. Pingsterviering van 2007. Dit was baie betekenisvol want ek het elke aand met 'n boodskap huistoe gegaan en kan ek uit die aand se ervaring dit so goed toepas by my werk die volgende dag.
15. Sekere dominee wat op 'n stadium gepreek het oor ons as mense wat soms wag op die Here wat met 'n donderslag alles kom regstel in jou lewe. Nee, jy moet jou ingesteldheid verander en self ingryp in jou situasie. Het dit met baie by werk gedeel. Die preke gaan nie oor ons wat hel toe gaan omdat ons sleg is nie maar het elke week 'n bemoedigende boodskap wat jou help in die week.
16. Dis moeilik aangesien ek die afgelope ruk nie meer kerk toe gaan nie. Die Pinkster waar hulle van 'n slideshow en musiek gebruik gemaak het. Ek kyk in die oggend voor werk na kanaal 77 op tv, daai oupraat reguit met jou.
17. Op 'n stadium baie bekommerd oor gemeente se voortbestaan, nou gaan dit baie beter.
18. By siekte ondervind ons dat God ons help. Het vir 'n swart man in die hospitaal gebid. Die volgende besoek het hy getuig van hulp vanaf God.
19. Kan nie aan iets dink nie, niks word aan toeval voorgelaat nie. Alles is vooruit bepaal.
20. Elke diens is 'n ervaring van die teenwoordigheid van die Skepper. 'n Mens kan nie anders as om by hernuwing die Skepper te aanbid nie.
21. Ervaring binne omgee groep met bestudering van Rick Warren se boek: Die Doelgerigte Lewe.
22. Die teenwoordigheid van die Here kan intens gevoel word.
23. Elke erediens is betekenisvol.
24. Dominee se preke en hoe hy dit illustreer met skyfies is baie betekenisvol.
25. My aanneming was vir my 'n betekenisvolle ervaring.
26. Het nog geen ervaring gehad nie.
27. Met my man se afsterwe was die vorige predikant en die gemeente lede vir my daar en sy dood help verwerk. Die help met my worstelling met God.
28. Begrafnis diens van die vorige predikant se vrou: God se teenwoordigheid het my rustig laat voel.
29. Met my persoonlike probleme daardie tyd was ek depro. Lofprysing by hatfield gemeente het my opgetel en gevoel of ek kontak maak met God.

30. Meelewing van mede Christene is elke keer 'n ervaring.

Vraag 5: Vertel van 'n situasie waarin jy en/of ander mense by 'n problem of konflik by die kerk betrokke was en hoe dit hanteer is.

1. Nie regtig betrokke by die Kerk nie, daarom weet ek van geen.
2. Daar was in die verlede verdeeldheid onder die kerkraadslede maar met die koms van die nuwe leraar, lyk die situasie baie goed en is die probleem uit die weg geruim.
3. Soms vra mense vir hulp, maar dan voel jy soos 'n indringer wanneer jy help. Maar dit is meer die uitsondering as die reël.
4. Met ons vorige jaar se jeugkamp was die belydende lidmate getakel met persoonlike vrae deur ons, op daar die stadium jeugwerker, die jeugouderling en die voorsitter van die jeugkomitee. Dit het 'n twee spalk veroorsaak tussen kategete, ouers, kerkraadslede en gemeentelede. Na verskei klipgooi sessie is daar besluit dat die voorstelling van hierdie belydende lidmate met twee weke uitgestel sal word en het die belydende lidmate additionele Bybelstudie sessie ondergaan om seker te maak dat almal reg was om aangeneem te word.
5. Kerkfinansies en meegaande sisteem. Agument tussen kerkraadslede, voorval het bygedra tot bedanking as kerkraadslid.
6. Kerkraadsvergadering predikant se verlot het konflik tussen kerkraadslede veroorsaak. Saak is deur middel van gesprekvoering opgelos.
7. Predikant kom net wanner daar 'n probleem met bydraes is. Stel nie andersins belang. Het lank na ander gemeente gegaan.
8. Konflik met ouderling oor toegang tot kerkkantoor geweier, vir private doel, terwyl persoon se kinders toegang kon kry. Kerk aktiwiteite se konflik word nie opgelos nie.
9. Die krag kables van die multi-media is gereeld geskuif of weg. Daar is al gepoog om die bediende te spreek om die kables uit te los.
10. Geen konflik het my al by die kerk getref nie.
11. Was nog nooit in so 'n situasie by die kerk nie.
12. Was nie al in so situasie by die kerk nie.
13. Geval van ons koster wat vergeetagtig raak en daar het al wrywing in die kerkkantoor en –bestuur ontwikkel as gevolg daarvan. Ek is tans besig om met hom hieroor te onderhandel en probeer om hierdie saak reg te stel. Terwyl die ou se

- kop nie meer mooi in rat wil kom nie, is ek nou in alle liefde besig om hom so ver kry om die plug neer te lê of dan nou maar weer in groot liefde verder vra om dit so te aanvaar.
14. Toe dominee Johan(vorige ds.) en sy vrou baie lelik was met die susters. Hy het hulle weggejaag want hulle ondermyn sy vrou se gesag. Wou hê hulle moes bedank. Hulle was baie hartseer, het dit hanteer en aangehou werk. Hy is toe later weg.
 15. Nie bewus van so iets nie, ek is maar net hier rond en raak nie betrokke by ander se probleme nie. Ek weet daar is probleme en konflik, maar dis dit. Ek drink tee by die huis en nie by die kerk waar tannies skinder nie. Ek is maar onbetrokke.
 16. Weet net dat die ouer mense kla dat daar CD's gespeel word, weet nie wat doen hulle aan die saak nie.
 17. Verskuiwings probleem met destydse verkoop van ou kerk, bevredigend opgelos met aankoop van huidige terrein.
 18. Geen ondervinding in die gebied.
 19. Wou na APK oorgaan vanaf NG kerk omdat NG te veel by ANC aanklank vind.
 20. Elke kerk het konflik situasies, maar Eloffsdal los die probleme altyd op 'n christelike manier op.
 21. Geen ervaring of kennis van van konflik of probleem in gemeente.
 22. Die kinders se ongehoorsamheid in die sonagskool klas. Daar is met Deunè en John gepraat en die probleem is opgelos.
 23. Geen konflik situasie is al ondervind.
 24. Nie betrokke by 'n konflik situasie in die kerk nie.
 25. Daar was konflik oor die verandering in die gemeente en die aanstel van 'n nuwe dominee. Die situasie het homself opgelos (deur God).
 26. Geen sodanige situasie met konflik.
 27. Konflik tussen susters oor verkiesing van leidster. 'n Vergadering is gehou met die betrokke persone in belang van groep is 'n ander voorstel gemaak en probleem is opgelos.
 28. Nader van vorige predikant en jeugwerker oor probleem kind. Geen trugvoer, opvolging of leiding.
 29. Ek was 'n diaken en tydens kerkraadsvergaderings het voorsitter die konfliksituasies 'mooi' hanteer, tog is die probleem onderlangs nie opgelos nie.
 30. Jare trug toe die eerste gitare in die kerk gebring is. Ek wou nie trug gaan maar my pa het my aangemoedig om oor die probleem te kom en ek het.

Vraag 6: Wat maak jou anstig oor die toekoms van die gemeente en wat gee jou hoop?

1. Ken nie regtig die gemeente nie.
2. Ons gemeentede wat minder word, maar gelukkig het ons die afgelope tyd heel wat nuwe lidmate bygekry.
3. Ouer mense wat vriendelik is. 'n Predikant wat voel of hy ons sin is. Mens sien baie nuwe gesigte in die kerk. 'n Voller kerk. 'n Puik kerkblad voor eredienste.
4. Die jeug se onbetrokkenheid by die gemeente en belydende lidmate wat verdwyn wanneer hulle klaar voorgestel is. Ons nuwe leraar-paar is baie doelgerig en wil 'n verskil maak in ons gemeente.
5. Angstig – Wisselvalligheid van finansies, hoewel dit tans gesond is. Hoop – Mense se reaksie op versoeke vir fondse is goed.
6. Angstig – Nuwe inisiatief mag dalk nie uitwerk nie. Hoop – Nuwe oplewing om duik in die emmer te maak.
7. Gemeente loop dood. Geen hoop en vooruitsig.
8. Staan kans om dood te loop.
9. Die grootste deel is 65 jaar en ouer wat die aanbiddings metodes onderdruk en die jeug nog rede gee om na ander gemeentes te skuif. Daar het verskeie veranderings in die tipe tegnologie wat gebruik word in eredienste plaasgevind, daar is vernuwing.
10. Die groei van ons gemeente. Die toerusting wat ons nou help met die dominee se preek.
11. Die nuwe dominee wat by ons werk gee my nogals baie hoop vir ons gemeente.
12. Geen hoop. Voel vir my of die kerk baie stadig verbeter.
13. Hoop: Die herlewing en inskakeling van oud lidmate en die bereidwilligheid van hulle om deel te wees van byvoorbeeld uitreikaksies en aanmelding van nuwe lidmate, terwyl ek gedink het dat daar nie nuwe mense is om te kan inskakel nie. Angs: Die geweldige uitbreiding van besighede en veral rond om die Eugene Marais hospitaal se uitkoop van woonhuise terwyl ons 'n groot kompleks het om te onderhou. Maar dit laat my nie negetief nie. Ons moet net harder werk om dit in stand te hou.

14. Angstig : Die getalle wat nie gereeld of glad nie kerk toe kom nie (Bywoning).
Hoop: Vandat Die nuwe ds hier is gaan dit baie beter, bywoning en betrokkenheid by projekte het baie verbeter.
15. Angstig: Dat die konserwatiwiteit van die ou mense weer gaan lei tot negatiewe kerksbywoning. Hoop: Ek glo die drang, wil en besef dat dinge moet verander wat die kerk behoue sal bly.
16. Angstig: As hulle outyds bly gaan hulle toemaak. Vriende was laasjaar saam my en sê hul sal nooit weer nie. Hoop: Daar is nie regtig iets wat my hoop gee nie.
17. Getalle. Duik, neem nou weer toe. Draaipunt is bereik. Baie meer jongmense kom in – Kerkraadslede moet opvolg.
18. Hoop gemeentes sa; saam smelt sodat die gemeente kan uitbrei. Vertrou op die Here.
19. Nuwe gees in die gemeente. Meer mense wil betrokke raak.
20. Al hoe meer buite wyk mense raak betrokke. Die feit dat mense meer en meer betrokke raak by die aktiwiteite van die kerk op alle gebiede.
21. Demografiese faktore in gemeente maak ons angstig. Nuwe dominee in gemeente bring baie hoop en verwagting van groot geestelike herlewing in gemeente.
22. Die groei in die gemeente.
23. Kerkbywooning is min. Hoop dat mense wat nou kategete is in die gemeente sal bly.
24. Angstig – Min jongmense in die kerk. Hoop – Daar is nou al baie meer mense in die kerk. Feeste wat gereel word om mense betrokke te kry.
25. Angstig – Bywoning deur jeug wat afneem. Hoop – Die verandering en betrokkenheid in die kerk wat toeneem.
26. Angstig – Geen oor die toekoms nie. Hoop – Daar is 'n predikant wat sy werk doen en gemeentelike raak betrokke.
27. Getalle verminder as gevolg van besighede wat vermeerder. Die nuwe predikant is baie positief en prakseer om lidmate terug te wen kerk toe.
28. Niks maak my bang. Almal waarmee jy gesels is positief.
29. Teenstydig met bybel word nie teen opgestaan nie bv. Toelating van gay huwelike. Lofprysing, uitreik groepe, huisbesoeke – gee hoop.
30. Swak kerkbywooning dui op toekomstige afvalligheid en die bestaan van die kerk. Gebed gee hoop.

Vraag 7: Vertel hoe jy en ander voel oor die veranderinge wat in die afgelope 3-5 jaar in die gemeente plaasgevind het.

1. Was baie gemaklik met vorige predikant, maar het nog nie daardie verhouding met die nuwe predikant nie.
2. Dit het gelyk asof ons kerk saam met ander gemeentes moet saamsmelt, maar met die aanstel van ons nuwe leraar is daar 'n groot verskil in die getalle en als lyk goed.
3. My belewenis van die gemeente was baie stagnant. Nou beleef ek vernuwing, nie te drasties nie, maar definitief.
4. Met ons aansluiting by die gemeente was die gemeente baie "ou tyds" maar vandat ons nuwe leraar agt maande gelede by ons aangesluit het, beleef ons vernuwing in die gemeente, sowel as in die optrede en samewerking van gemeentede.
5. Rustig oor veranderinge. Het nuwe musiek gewoon geraak en aanvaar. Afwisseling in musiek volgorde word verwelkom.
6. Beindruk met sang saam met eds – lofpysing. Atmosfeer meer informeel
7. Geen belangrike veranderinge sigbaar. Reëlins swak – Hou nie van CD's in kerk, pas nie. Borde wat bybelstukke en liedere aandui is weg.
8. Geen noemenswaardige verandering sigbaar.
9. Baie opgewonde aangesien die vernuwings ook meer plek skep waar gemeente lede kan betrokke raak. Daar is ook besig om 'n positiewe houding te ontwikkel oor die voortbestaan van die gemeente.
10. Die nuwe toerusting maak dit baie makliker om die lirieke vir die gemeente voor te stel en maak my weer bly as ek hoor dat die mense weer begin sing.
11. Net die nuwe musiek gee my blydschap. Die orrel is vir my te stadig en dit is 'OUD!'
12. Die nuwe dominee maak dit baie makliker om die preek te verstaan. Gee my 'n gevoel van blydschap binne my.
13. 3-5 Jaar: Gemeente het baie teëspoed beleef maar wat deur die wil van die Here opgelos is in die groot plan wat die Here vir ons gemeente het. 8 Maande: Daar vind 'n wonderlike bloei en opwinding plaas.
14. 3-5 jr. Het niks te sê nie. Die kerk het tot stilstand gekom. Eers nie 'n predikant, toe dominee Siebert. Na Johan se weggaan het niks gebeur. 8 Maande: weer herlewing in die kerk. Gaan elke Sondag met 'n boodskap huius toe wat vir my

- wonderlik is en ek gee dit by die werk deur. Omdat Jan 'n positiewe vriendelike beeld uitstraal en mens is, maak hy dat jy ook so voel en so wil wees.
15. 3-5 Jaar: Ek is nie so lank in die gemeente nie. Laaste 2 jaar hier. 8 Maande: Nou is daar 'n groter meelewendheid en samehorigheid by die gemeente. Hoe hulle mekaar groet en belangstel.
 16. Afgelope 3-5 jaar: Geen verandering. 8Maande: Die dataprojekter, slideshow en musiek is baie goed. Ek hou daarvan. Jong mense soek dat vandag se tegnologie gebruik word. Niks verder nie, my ma vertel van baie goed, miskien moet ek weer gaan kyk.
 17. Waak teen oorbeklemtoning van finansies.
 18. Vandat Ds.Botha hier is het daar 'n groter verandering plaasgevind. Meer geleentheid na die diens om met mekaar te gesels.
 19. Ds. Jan roep mense meer op om betrokke te raak.
 20. Baie opgewonde oor veranderinge en groei in die samesyn onder kerklede.
 21. Gemeente het die afgelope 3-5 jaar gestagneer. Daar is niemenswaardige verandering en hoop op volhoubare groei op alle tereine binne ons gemeente.
 22. Die afgelope 2 jaar het die gemeente baie agteruit gegaan. Vandat dominee Jan Botha by die gemeente betrokke is is daar weer groei in die gemeente.
 23. Was vol twyfel toe vorige leraar weg is, maar het weer gemoedsrus gevind.
 24. Die kerk het gegroei in getalle. Die sang het baie verbeter. Skyfies wat tydens preke gebruik word, verbeter die oordra van die boodskap.
 25. 3-5 Jaar was daar nie groei nie. 6-8 Maande het die gesindheid van die gemeente baie verander, positief geword.
 26. 3-5 Jaar en afgelope 6-8 maande kan positief gesien word en behoudend wees, as in ag geneem word die werklike behoeftes van individue en toegewens gemaak word aan alle groeperinge.
 27. Opgewonde, lekker. Die veranderinge is tot voordeel vir geestelike groei.
 28. 3-5 Jaar geen menswaardige veranderings behaal, net negatiewer. Laaste agt maande: Baie positief, mooi musiek, nou lekker om kerk toe te gaan, voel soos familie.
 29. Ma wat nog gereeld in kerk kom, is heeltmal positief.
 30. Daar was negatiewe en positiewe veranderings oor die 5 jaar. Die afgelope 8 Maande het die kerkbywoning verbeter.

Vraag 8: Hoe voel jy en ander oor die veranderinge wat in die afgelope 3-5 jaar in die samelewing rondom julle plaasgevind het?

1. Voel jammer vir ons kleinkinders wat nog moet groot word in hierdie samelewing. Ons vat elke dag soos hy kom.
2. Die hoë misdadaisyfer die afgelope tyd is kommerwekkend asook die sluipslapers wat 'n klipgooi van ons af is om nie te praat van al die dwelms en plaassmoorde nie, 'n mens wonder wat lê nog vir jou voor.
3. Mens hoop dat die dinge van die verlede nie 'n groot invloed op die toekoms sal hê nie. Mens voel onseker oor die toekoms van jou kinders, maar berus by die feit dat God lankal hulle paadjies uitgelê het.
4. Dit is kommerwekkend veral wanneer ons aan ons kinders dink en waarheen die wêreld oppad is. Ons probeer positief bly en plaas ons hoop en toekoms in God se hande vir leiding.
5. Bekommerd oor politiek en ekonomie agteruitgang. Misdad is onbeheerbaar. Geen sigbare verbetering. Werkloosheid veroorsaak baie misdad.
6. Moedeloos, kinders en kriminele het regte. Normale gewone mense het skynbaar geen regte.
7. Hartseer – niks moois, positiefs oorgebly. Misdad is kommerwekkend. Aborsies, politiek, gay huwelike!
8. Veranderinge Negatief – almal behoort sy plek in die samelewing te verdien.
9. Dit is 'n negatiewe beeld omdat die geboue agteruit gaan. Die gemeenskap lyk ook of gee ook die indruk dat mense baie swaarder kry die afgelope 3-5 jaar, as voorheen.
10. Misdad in en om ons samelewing word net al slegter.
11. Geen veranderinge het in die opsigte plaasgevind nie.
12. Agteruitgang van regering maak my bekommerd oor watter toekoms ek kan he.
13. Vir my was dit onafwendbaar gewees. Daar is lidmate gewees wat nie so gelukkig was nie, maar ek sien al hoe meer van hulle dit aanvaar. Solank ons as kinders van die Here onself hierin voorberei, sal ons ook sy doel met ons hier te midde van die veranderinge, insien. Ons moet dus die hand van die Here hierin sien en ons deel bydrae om sy woord in hierdie opsigte uit te dra.
14. Negatief. Skokkend die hedendaagse jeug want my kinders se ouderdomsgroep het hand uitgeruk en ouers het nie beheer oor hulle nie. By werk kan ek dit

- hanteer, maar baie ander kan nie, dit gaan nou oor rassisme waar blankes altyd beskuldig word. Mense is baie negatief.
15. Bewus van baie veranderings maar dit het nog nie 'n invloed op my gehad nie so, ek voel niks, 'so be it'. Al die veranderings kan 'n groter behoefte aan die kerk en die anker wat dit jou kan gee, bied of dit kan negatief wees dat die Here nie help nie en wat help dit dan tog om kerk toe te gaan.
 16. Negatief oor die misdaad wat so vermeerder. Wat positief is, is dat jy geestelike programme deesdae op die internet en TV kan kyk en op selfone, so jy het nie 'n kerk nodig nie.
 17. Nie baie probleme nie. Probleem met houding wat mense het ten opsigte van die verlede. Grootste probleem is moslems.
 18. Voel heel goed. Verandering ten goede die afgelope 5 jaar. Die Here het ons nader aan mekaar getrek.
 19. Nie werklik 'n verskil in die samelewing nie.
 20. Kerk getalle het gedaal tot op 'n punt vanwee die besighede opgerig en huise afgebreek is. Dit het getalle van plaaslike inwoners laat daal, maar as gevolg van die mooi gesindheid van die gemeente word die kerk al voller op 'n sondag.
 21. Die samelewing binne ons omgewing het sodanig verander, dat ons bedreig voel ten opsigte van ons gesinslewe, skole, kerk, deur insypeling van ander wat sosiale probleme soos misdaad binne ons gemeente grense bring.
 22. Die jeug se gees is nie wat dit moet wees nie. Hulle moet meer dinge vir die Here doen as net om te luister maar niks inneem nie.
 23. Baie kommerwekkend
 24. Voel goed want daar het goeie veranderings plaasgevind. Mense wat hul lewens vir die Here gee.
 25. Die behoefte na uitreiking het baie groter geword, in skole, ouetehuse en die samelewing.
 26. Is nie gelukkig met die ewige kritiekop alles wat was nie en dink dat die integriteit en molariteit van die samelewing negatief beïnvloed word deur "ek weet nie wie nie".
 27. Daar is altyd twee kante, 'n positief en 'n negatief. Leer om met die negatiewe veranderinge saam te leef. Baie weldadige jeug.
 28. Die samelewing (veral die jeug) se waardes gaan agteruit. Sonder doel. Vrees vir toekomstige jeug – godeloos, doelloos.

29. Misdaad toename is angswekkend. Toekoms vir kinders wat werk betref is duister, kommerwekkend. Bloodstelling aan ander godsdienste deur die media kan iemand wat nie sterk staan in geloof, beïnvloed.
30. Vreesaanjaend. Sondag inkopies hou mense uit die kerk. Negatiewe gesindheid hou mense uit die kerk.

Aanhangsel E

Riglyne vir onderhoude:

- 1. Skakel die persoon met wie jy 'n onderhoud moet voer en maak 'n afspraak.**
Verduidelik doel van onderhoud en namens wie jy dit doen. (Die gemeentelidmers doen 'n opname om te hoor hoe mense voel en dink oor die gemeente. Julle gaan 45 minute gesels en jy moet sy of haar antwoorde op 8 vrae neerskryf.)
- 2. Wanneer jy by die persoon se huis kom vir die afspraak, verduidelik weer die doel van die gesprek.**
- 3. Moenie regoor die persoon gaan sit nie (min of meer 90 grade).** As daar verskillende soorte sitplek is, laat die respondente op die gemakliker plek sit. Onthou, dis nie soos 'n werksonderhoud of lessenaar-tipe onderhoud nie.
- 4. Skep 'n atmosfeer van vertroue en vertroulikheid.** Laat die respondente veilig voel om openlik en eerlik te antwoord. Waarborg dat die notas anoniem sal bly en dat 'n leesspan van buitestaanders die resultate ook so sal hanteer dat niemand hom/haar persoonlik sal kan identifiseer nie.
- 5. Verseker hom/haar dat alle antwoorde help.** Elke antwoord word hoog op prys gestel, want alle herinneringe vertel hoe die gemeente leef en werk.
- 6. Die respondente moet voel hy/sy is in beheer van die gesprek.** *Put the interviewee in charge.* Hy/sy besit belangrike inligting wat benodig word vir die gesonde groei en beplanning van die gemeente. Skep so 'n gees van samewerking (*partnership*).
- 7. Hanteer elke antwoord met nie-veroordelende respek.** Behou 'n bietjie professionele afstand. Moenie kant kies nie en moenie jou eie opinie oor iets gee nie.
- 8. Hou die prosesse oop en deursigtig.** Behou volop oogkontak, ook terwyl jy skryf. Laat hom/haar sien wat jy skryf.
- 9. Skryf alles neer** in die aangeduide blokkruimte. Kontroleer deur aan die persoon terug te lees wat hy/sy gesê het. Moenie meer skryf as wat in die blokkie pas nie. Som op wat hy/sy sê, indien nodig.
- 10. Luister aandagtig en wys dit.** Vir 'n langer antwoord, vra iets soos : “ Wil jy uitbrei daarop?” Vir 'n korter antwoord : “Kom ons kyk of ek dit kan opsom.”
- 11. Moenie stomp eindig as die vrae verby is nie.** Vra bv.: “Is daar nog iets wat jy vir my wil sê?”

- 12. Sement die verhouding van vertroue en warmte voor jy vertrek.** Sê bv. “Ek het dit geniet om na jou te luister . Hoe voel jy oor ons gesprek?”
- 13. Maak seker dat al die kode inligting bo-aan die vorm ingevul is.** Omkring die toepaslike kode (geslag, betrokkenheidsvlak, ouderdomsgroep en jare in gemeente).
- 14. Sorg dat die vertroulikheid van die antwoorde behou word terwyl dit in jou besit is.** Beskerm die identiteit van die persone met wie jy onderhoude gevoer het.
- 15. Besorg jou antwoordvorme so gou as moontlik aan die sameroeper van die luisterspan.**

Aanhangsel F

Gemeenskapsanalise

Na aanleiding van die taakspan, die luisterspan se werk, luisterverslag en die drie geïdentifiseerde patrone, gaan **gestuurde uitdagings** geïdentifiseer word. Dis egter eers nodig om 'n gemeenskapsanalise te doen waarin die **nood en behoeftes** van die gemeenskap (ons konteks) enersyds maar ook die **gawes van die gemeenskap** en die **geleenthede** waar God reeds in die gemeenskap werksaam is, te identifiseer.

Hoekom gaan ons die gemeenskap analiseer?

Dit gaan oor God se roeping [*missio Dei*] teenoor **alle mense** asook sy spesifieke roeping vir ons as **gemeente**. God is aktief in die wêreld en alle mense word genooi om deel te wees daarvan. As ons weet hoe die gemeenskap lyk, kan ons op ons roeping fokus en effektiewe rentmeesters wees van die gawes wat God aan ons gee.

Ons as gemeente moet leer dat God 'n belofde en voorkeurtokoms vir ons as gemeente het en dat God se droom vir ons is om mense te wees wat Jesus se liefde demonstreer! Dit vra dat ons die mense (beter) sal leer ken waarheen God ons stuur! Ons as gemeente gaan dus die gemeenskap beter leer ken deur die gemeenskapsanalise:

Relevante vrae wat gevra gaan word aan verteenwoordigers van die gemeenskap:

Wie lewe in hierdie gemeenskap?

Wat is hulle lewensomstandighede?

Watter oortuigings het hierdie mense oor God?

Watter oortuigings het hierdie mense oor die kerk?

Wat motiveer hulle?

Waaroor bekommer hulle hulle?

Nood en gawes van die gemeenskap:

Ons gaan kyk na die **nood en die gawes** van die gemeenskap:

Nood: Wie is die geringstes – wie is honger, naak, dors, siek, vreemdelinge en gevangenes in ons gemeenskap?

Gawes: Dit waaroor die gemeenskap beskik waarmee ons hulle kan bedien of waarby ons kan aansluit. So kan ons saam die nuwe geloofsgemeenskap vorm waaroor God droom.

Dis nie net ons wat gawes het nie. Dit beteken dat ons nie uit die hoogte of 'n meerderwaardige posisie na die gemeenskap gaan om hulle te dien nie, maar met 'n leerbare gees en in nederigheid. Ons is nie die enigstes wat in God se Naam in die gemeenskap werk nie.

Die uiteinde van die gemeenskapsanalise is om by God te hoor na wie **Hy** ons wil stuur. Die profiel gaan in 'n verhalende vorm uiteengesit word om ons te help om die gestuurdheid konkreet te maak.

Ons kan dalk 'n vraag of twee bysit na die gawes/geleenthede in die gemeenskap wat bestaan of geskep moet word...

Metodiek:

Identifiseer lidmate met 'n passie vir die Here en vir randfigure.

Bespreek met taakspan hoe ons vandag Matteus 25 kan bewoord.

Volg die stappe in die dokument?

Bepaal 'n terugrapportdatum.

Skryf die storie van die gemeenskap sodat almal dit kan verstaan.

Bespreek die verslag met die taakspan, antwoord hulle vrae en oorhandig die verslag aan hulle.

Mense met wie gepraat is:

CMR:

Brood vir Moot:

Echo:

FEBA Radio:

Trauma sentrum Dr. Pixie du Toit en Elna van Schalkwyk

Polisie:

Dokters:

Wykskomitee:

Ring: Verskeie kollegas

CMC: Verskeie geestelike leiers

Skole:

Aftree oorde:

Hospitale en klinieke:

Verskeie besighede:

Woonstel bewoners:

Huisbewoners:

Munisipaliteit:

Haarkappers, skoonheids salone:

Drankwinkels:

Die **taakspan** gaan dit doen saam met 'n paar ander mense wat die tyd het om dit te doen.

Aanhangsel G

DIE KERK WAT ONS WIL WEES...

Roeping

In ons verbintenis aan die Drie-Enige God, herbevestig ons, as NG Kerk in Suider-Afrika, ons duidelike roeping in Afrika.

Gestuur na die Wêreld (Missiologie)

Ons is daarvan oortuig dat die kerk in die eerste plek nie net ter wille van haarself en haar lidmate bestaan nie, maar tot die eer van God en ter wille van alle mense. Ons verstaan ons roeping om hier en nou 'n verskil te maak. Ons wil dit doen deur die hoop en versoening wat in ons leef, met almal om ons te deel.

Inklusiewe Kerkwees (Ekklesiologie)

God het ons as gelowiges, almal saam en afsonderlik, uit die hele menslike geslag gekies om vir Hom 'n kerk te wees. Hy het ons deur sy Gees en Woord in die eenheid van die ware geloof, van die begin van die wêreld af tot die einde toe, bymekaar gebring. Elkeen is daarom verplig om sy gawes gewillig en met vreugde tot nut en saligheid van al die ander lede van die kerk (asook dié daarbuite) te gebruik... (Sien Heidelberg Kategismus Sondag 21 vraag en antwoord 54 tot 55).

Konteks

Die konteks waarin ons geroep word, vertel die tragiese verhale van geweld, die verwoestende omvang van armoede, hongersnood, misdaad, die vigs-pandemie en die gebrek aan respek vir God, mens, dier en die omgewing. Wat meer is, talle mense leef en sterf elke dag sonder Christus en sonder hoop.

Versoening

Ons kan die kerk nie anders verstaan nie as die draer van God se versoening met Hom, met mekaar en die wêreld. Ons kan en wil hierdie groot uitdaging nie alleen aanvaar nie, want hierdie bediening van die versoening (vgl. 2 Korintiërs 5:19-20) is groter as die NG kerk. Die omvang is trouens só groot dat alle mede-gelowiges se hulp en samewerking noodsaaklik is. Ons as kerk verbind ons tot groter sigbare eenheid met ander kerke,

maar in besonder met die lede ons eie kerkfamilie. Ons vind ons eenheid in ons roeping en is uit die Bybel/Evangelie daarvan oortuig dat God dit so wil hê.

Diversiteit

Binne hierdie eenheid, vier ons ons diversiteit as God se geskenk aan ons, want ons andersheid vir mekaar help ons om die volle omvang van God se genade en liefde beter te verstaan en te waardeer. As die een lid ly, ly al die lede saam en as die een lid geëer word, is al die lede saam bly (1 Korintiërs 12:26)

Verhoudinge

Ons wil hierdie opwindende pad met eerlikheid, deursigtigheid, integriteit en in gehoorsaamheid stap. Onderlinge verhoudings in eie geleedere, asook met lidmate van ons familie van NG Kerke, sal op hierdie geloofsreis deurslaggewend wees.

Uitdagings

Ons is daarvan bewus dat hierdie pad vir ons onsekerheid, seerkry en selfverloëning mag inhou, maar ons troos is dat hierdie nuwe eenheid 'n viering is van ons verbintenis aan die Drie-Enige God wat in Homself vir ons 'n toonbeeld is van ware eenheid (Markus 12:29-30).

Goedgekeur as deel van die gesprek oor Kerkhereniging by die Uitgebreide Moderamen, 11-12 Junie 2008, te Carmelite Retreatsentrum

Aanhangsel H

VERBINTENIS 2003 NED GEREF KERK IN SUID-AFRIKA

Nou kan ons ook God se droom vir sy kerk nastreef soos vervat in die verklaring van ons kerk se Uitgebreide Moderamen:

Die Sinode aanvaar die volgende verbintenis as 'n uitdrukking van dit waarvan ons die afgelope vier dae oortuig geword het.

Ons getuig dat die lewende Here ons hier ontmoet het. Dit raak ons diep en het ons lewens verander.

- Ons voel bevoorreg dat ons getroue God ons roep om met oorgawe as sy vrygemaakte kinders hier in Afrika te leef
- Ons aanvaar dat die nood van ons land ook óns verantwoordelikheid is
- Ons is bly dat ons dit nie alleen hoef te dra nie, maar dat ons saam met ander gelowiges kan hande vat

Omdat ons in die Opgestane Gekruisigde glo, is ons hoop groter as ons vrese. Ons gaan dit nie hierby laat nie, al kos dit ook wat.

Daarom verbind ons ons:

- om die God van grenslose genade beter te leer ken
- om 'n kerk van ontferming te wees vir alle gebroekenes
- om armoede te help bestry en mense help om hulle waardigheid te herontdek
- om ons te beywer vir die omvattende ontwikkeling van mense
- om as NG Kerk familie te herenig
- om as geloofsgemeenskap met integriteit te lewe
- om as gemeentes mekaar te versorg

Ons bid dat die Gees van God ons hierin gehoorsaam sal maak!